

Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid

De Staatssecretaris van Economische Zaken

Gelet op artikel 3, eerste lid, en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op het Uitvoeringsbesluit van de Commissie 2013/26/EU van 16 november 2012 op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, tot vaststelling van een zesde bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEU 2013, L 24);

Gelet op artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

- Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: **Kennemerland-Zuid**.
- De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H2110 Embryonale wandelende duinen
 - H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")
 - H2130 *Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
 - H2150 *Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (*Calluno-Ulicetea*)
 - H2160 Duinen met *Hippophaë rhamnoides*
 - H2170 Duinen met *Salix repens* ssp. *argentea* (*Salicion arenariae*)
 - H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied
 - H2190 Vochtige duinvalleien
- De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire soorten zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H1014 Nauwe korfslak (*Vertigo angustior*)
 - H1318 Meervleermuis (*Myotis dasycneme*)
 - H1903 Groenknolorchis (*Liparis loeselii*)

Artikel 2

- Dit besluit gaat vergezeld van een Nota van toelichting inclusief bijlagen en een kaart die integraal deel uitmaken van dit besluit.
- De in artikel 1 genoemde speciale beschermingszone vormt het Natura 2000-gebied **Kennemerland-Zuid**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is opgenomen in de Nota van toelichting.

Artikel 3

- Als onderdeel van het beschermd natuurmonument Duinen bij Overveen, zoals aangewezen bij besluit van 16 oktober 1997 (N/97777, Stcr. 1997, nr. 205), komen te vervallen: de in paragraaf 3.5 van de Nota van toelichting van dit besluit bedoelde terreindelen, welke zijn aangegeven op de kaarten opgenomen in bijlage A1 bij deze Nota van toelichting.
- Als onderdeel van het beschermd natuurmonument Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout, zoals aangewezen bij besluit van 6 februari 1991 (NMF-91-462, Stcr. 1991, nr. 36), komen te vervallen: de in

paragraaf 3.5 van de Nota van toelichting van dit besluit bedoelde terreindelen, welke zijn aangegeven op de kaarten opgenomen in bijlage A2 bij deze Nota van toelichting.

3. Als onderdeel van het beschermd natuurmonument Duinen bij Vogelenzang, zoals aangewezen bij besluit van 7 augustus 1996 (N/964816, Stcr. 1996, nr. 163), komen te vervallen: de in paragraaf 3.5 van de Nota van toelichting van dit besluit bedoelde terreindelen, welke zijn aangegeven op de kaarten opgenomen in bijlage A3 bij deze Nota van toelichting.
4. Als onderdeel van het beschermd natuurmonument Huis te Manpad, zoals aangewezen bij besluit van 3 juni 1985 (NMF/N 85-6307, Stcr. 1985), komen te vervallen: de in paragraaf 3.5 van de Nota van toelichting van dit besluit bedoelde terreindelen, welke zijn aangegeven op de kaart opgenomen in bijlage A4 bij deze Nota van toelichting.

Artikel 4

1. De bekendmaking van dit besluit geschiedt in de Staatscourant.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
w.g. Sharon A.M. Dijksma
d.d. 25 april 2013

Dit aanwijzingsbesluit en de daarbij behorende Nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd. De exacte periode en locatie worden vermeld in de bekendmaking die wordt gepubliceerd in de Staatscourant en in de advertentie die wordt gepubliceerd in gedrukte media en op internet.

Het aanwijzingsbesluit kan digitaal worden ingezien via de website www.rijksoverheid.nl/natura2000.

Belanghebbenden die hun zienswijze als bedoeld in artikel 3:15 van de Algemene wet bestuursrecht naar voren hebben gebracht of die het redelijkerwijs niet verweten kan worden geen zienswijze naar voren te hebben gebracht, kunnen gedurende zes weken ná de bekendmaking beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA te Den Haag.

Nota van toelichting van het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid inhoudende de aanwijzing als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn

1 INLEIDING

Met dit besluit wordt het gebied Kennemerland-Zuid aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Het gebied wordt ook aangewezen als het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid, waarbij instandhoudingsdoelstellingen worden toegevoegd.

In artikel 1 van het besluit staat de naam van het gebied en worden de habitattypen en habitatsoorten opgesomd, waarvoor het gebied is aangewezen.

In artikel 2 van het besluit wordt de term Natura 2000-gebied geïntroduceerd en wordt bepaald dat er voor het gebied een instandhoudingsdoelstelling verwezenlijkt dient te worden. Deze doelstelling heeft betrekking op de in artikel 1 opgesomde habitattypen en habitatsoorten. In dit deel van het besluit is het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid gevormd uit het Habitatrichtlijngebied, waarbij instandhoudingsdoelstellingen zijn toegevoegd. De instandhoudingsdoelstellingen staan in de Nota van toelichting.

Artikel 3 regelt de bekendmaking en de inwerkingtreding van dit besluit.

In hoofdstuk 2 van deze Nota van toelichting wordt de aanwijzing op grond van de Habitatrichtlijn kort toegelicht. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied bij de Europese Commissie is aangemeld. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende kaart toegelicht.

In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van habitattypen en soorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent. Eventueel doorgevoerde wijzigingen worden in bijlage B van een toelichting voorzien.

Een belangrijk onderdeel van de Nota van toelichting is de opsomming van de instandhoudingsdoelstellingen in hoofdstuk 5. Allereerst worden de algemene doelstellingen geformuleerd en vervolgens staan de instandhoudingsdoelstellingen van de in het gebied aanwezige habitattypen en soorten vermeld. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen. Daarvoor worden de termen "behoud", "uitbreiding" en "verbetering" gebruikt. Voor een habitatype wordt de verdeling gemaakt in oppervlakte en kwaliteit, zodat de aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een habitatype altijd in de vorm van "behoud" of "uitbreiding" van de oppervlakte en van "behoud" of "verbetering" van de kwaliteit wordt gegeven. Voor soorten is het leefgebied medebepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit van het leefgebied. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort is altijd in de vorm van "behoud" of "uitbreiding" van de omvang van het leefgebied en van "behoud" of "verbetering" van de kwaliteit van het leefgebied ten behoeve van "behoud" of "uitbreiding" van de populatie.

Daarnaast zijn aan de Nota van toelichting drie bijlagen toegevoegd. Ook de bijlagen maken integraal onderdeel uit van het besluit. Bijlage A (voor zover van toepassing) laat zien welke terreindelen zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de Vogelrichtlijn. Bijlage B is toegevoegd naar aanleiding van zienswijzen en omvat een nadere onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de selectie als Habitatrichtlijngebied en toewijzing van en wijzigingen in instandhoudingsdoelstellingen. In bijlage C wordt naar aanleiding van de ontvangen zienswijzen een nadere onderbouwing van het besluit gegeven. De gebiedsspecifieke behandeling van zienswijzen in deze bijlage beperkt zich tot de punten die direct van invloed zijn op dit aanwijzingsbesluit.

2 AANWIJZING HABITATRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Kennemerland-Zuid aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrictlijn (verder aangeduid als "Habitatrictlijngebied"). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze Richtlijn, waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam "Kennemerland-Zuid" en onder nummer NL1000012 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio¹. Het gebied is onder meer aangewezen voor twee prioritaire habitattypen in de zin van artikel 1 van de Habitatrictlijn.

Dit Habitatrictlijngebied wordt voortaan aangeduid als Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid (landelijk gebiedsnummer 88).

Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrictlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen, habitats van soorten en de leefgebieden van vogels in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval, herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 doelendocument (2006)². Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008)³.

Het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid ligt in de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Noordwijk, Noordwijkerhout, Velsen en Zandvoort.

2.1 Beschermd natuurmonumenten

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt van rechtswege de status van de hieronder opgesomde natuurmonumenten⁴, voor zover gelegen in het Natura 2000-gebied. Een of meerdere terreindelen van de beschermd natuurmonumenten Duinen bij Overveen, Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout, Duinen bij Vogelenzang en Huis te Manpad vallen buiten het Natura 2000-gebied. Van deze terreindelen vervalt de status beschermd natuurmonument op grond van artikel 3 van dit besluit. In paragraaf 3.5 van deze Nota van toelichting bevat hierop een toelichting.

Het beschermd natuurmonument Duinen van Velsen is aangewezen op 26 juni 1991 (NMF-91-5587; Stcrt. 1991, nr. 152).

Het beschermd natuurmonument Duinen bij Vogelzang is aangewezen op 7 augustus 1996 (N/964816; Stcrt. 1996, nr. 163).

Het beschermd natuurmonument Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout is aangewezen op 6 februari 1991 (NMF-91-462; Stcrt. 1991, nr. 36).

Het beschermd natuurmonument Huis te Manpad is aangewezen op 3 juni 1985 (NMF/N 85-6307).

Het beschermd natuurmonument Noordrand Noordwijk is aangewezen op 3 december 1990 (NMF-90-13437; Stcrt. 1991, nr. 1).

Het beschermd natuurmonument Zuid-Kennemerland Zuid is aangewezen op 22 januari 1991 (NMF-91-344; Stcrt. 1991, nr. 36).

Het staatsnatuurmonument Duinen bij Overveen is aangewezen op 16 oktober 1997 (N/97777; Stcrt. 1997, nr. 205).

Het staatsnatuurmonument Duinen van Velsen is aangewezen op 26 juni 1991 (NMF-91-5582; Stcrt. 1991, nr. 152).

¹ Beschikking van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (2004/813/EG). PB EU 2004, L 387/1.

Laatstelijk vervangen door Uitvoeringsbesluit van de Commissie 2013/26/EU van 16 november 2012 tot vaststelling van een zesde bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEU 2013, L 24/ 379).

² Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

³ Ministerie van LNV (2008): Natura 2000 profielendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

⁴ De oude wet kende zowel staatsnatuurmonumenten als beschermd natuurmonumenten. Dit verschil is in de huidige wet komen te vervallen.

Het staatsnatuurmonument Slingerduin is aangewezen op 18 februari 1976 (NLB/N 16127; Stcrt. 1976, nr. 48).

Op grond van de wet heeft de instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzingen als natuurmonument van toepassing waren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals deze waren vastgelegd in de vervallen besluiten (zie verder hoofdstuk 5).

De gebieden, die in het verleden als natuurmonument zijn aangewezen, zijn op de bijgevoegde kaarten ook als zodanig te herkennen.

3 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

Kennemerland-Zuid is een uitgestrekt duingebied aan de zuidkant van het Noordzeekanaal. Het is een reliëfrijk en landschappelijk afwisselend gebied, dat grotendeels bestaat uit kalkrijke jonge duinen en voor een kleiner deel uit het achterliggende, oudere landschap van venige strandvlakten en volledig ontkalkte duinen. Met name in de omgeving van Zandvoort komen uitgestrekte duinroosvelden voor, die op oppervlakkige ontkalking wijzen. Soortenrijke en kenmerkende begroeiing met duinroosvegetaties in het open duin, duingraslanden, vochtige en droge duinvalleien, plasjes, goed ontwikkelde struwelen en diverse vormen van duinbossen komen in het gehele gebied voor. De Houtglob ten noorden van Zandvoort is de best ontwikkelde kalkrijke, natte duinvallei.

Het areaal kalkrijk duingrasland is vooral rondom Zandvoort groot. Hier komen voorbeelden van het zeedorpenlandschap voor. De oudere duinen van het zuidoostelijk gedeelte herbergen goed ontwikkeld kalkarm duingrasland. Ook zijn er in het gebied fraai ontwikkelde paraboolduincomplexen aanwezig. Op het Kennemerstrand is na de verlenging van de pieren in 1961 een jonge strandvlakte met embryonale duinen ontstaan.

Aan de binnenduintrand zijn diverse landgoederen aanwezig. Hier is een aantal oude buitenplaatsen gelegen, die voor een aanzienlijk deel bebost zijn met naaldbos en loofbos, waaronder oude bossen met rijke stinze flora.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Kennemerland-Zuid behoort tot het Natura 2000-landschap "Duinen".

De ligging van de habitattypen en van de leefgebieden van de soorten (paragraaf 4.4) waarvoor het gebied is aangewezen, vormt het uitgangspunt voor de begrenzing van de Habitatrichtlijngebieden. Dit is inclusief terreindelen die van mindere kwaliteit zijn. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren, alsmede terreindelen die noodzakelijk worden geacht om de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten in stand te houden en te herstellen⁵.

Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houden met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna⁶.

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing van het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart (datum kaartproductie: 2-4-2013). Op hoofdlijnen bestaat het gebied uit het duinencomplex gelegen tussen IJmuiden in het noorden en Noordwijk aan Zee in het zuiden. De bebouwde kom van Zandvoort en Bloemendaal aan Zee, alsmede het circuit en de golfbaan bij Zandvoort vallen buiten de begrenzing. De westgrens loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Deelgebieden binnen de begrenzing zijn onder meer: Kennemermeer, Duin en Kruidberg, Aelbrechtsberg, Schapenduinen, Lindenheuvel, Het Kraansvlak, Koningshof, Brouwerskolkpark, Elswout, Duinvliet, Leyduin, Huis te Manpad, Amsterdamse Waterleiding Duinen, Noordduinen.

Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van 8.170 ha. De voormalige beschermde en staatsnatuurmonumenten Duinen van Velsen, Slingerduin, Duinen bij Vogelzang, Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout, Huis te Manpad, Noordrand Noordwijk, Zuid-Kennemerland-Zuid en Duinen bij Overveen met een gezamenlijke omvang van ongeveer 5.050 ha⁷ vallen grotendeels binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied (zie paragraaf 3.5). Deze cijfers betreffen bruto-oppervlakten omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen (zie paragraaf 3.4). Voor de exacte oppervlakten wordt verwezen naar de legenda van de bij dit besluit behorende kaart.

⁵ De begrenzungsmethodiek is verder uitgewerkt in het Gebiedendocument (2004).

⁶ Hof van Justitie EG, 7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 16 en 25.

⁷ Op de ontwerpkaart was ten onrechte een grote oppervlakte duingebied (ca. 700 ha) ten zuiden van de Amsterdamse Waterleidingduinen als beschermd natuurmonument aangemerkt.

In afwijking van de algemene exclaveringsformule opgenomen in paragraaf 3.4 geldt het volgende: de exclaveringsformule is niet van toepassing voor zover het bermen van wegen door en langs het duingebied betreft die omgeven worden door duinhabitats zoals grijze duinen (H2130; plaatselijk met hondskruid). Gebruik en beheer als wegberm staan hier het voorkomen van dergelijke duinhabitats niet in de weg. In dit Natura 2000-gebied betreft het de volgende wegen: Heerenduinweg, westelijk van het kruispunt met de Grote Beerweg (IJmuiden), Zeeweg (Bloemendaal) en Langevelderslag (Noordwijk).

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd⁸:

- Bestaande bebouwing (inclusief erven en tuinen; reeds tekstueel geëxclaveerd) waar geen Natura 2000-waarden voorkomen, is waar mogelijk op grond van kadastrale of topografische lijnen ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht. (°)
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- Verharde wegen, die ook reeds tekstueel zijn geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht. Dit geldt ook voor de verharde parkeerterreinen langs de Heerenduinweg (Velsen) en het Langevelderslag (Noordwijk); (°)
- De begrenzing is afgestemd op die van het (voormalige) natuurmonument opdat deze geheel binnen het Habitatrictlijngebied valt (zie paragraaf 3.5 voor afwijking op deze beleidsregel).
- De zeewaartse begrenzing van het gebied is grotendeels gelegd op de duinvoet van het buitenduin (zie ook volgende paragraaf), zoals ook gold voor de beschermde natuurmonumenten die grensden aan het strand (voor uitzondering zie laatste alinea van deze paragraaf).
- Overlap van 5 meter of minder met kadastrale percelen die grotendeels buiten het gebied zijn gelegen, is gelet op de kadastrale inschrijving⁹, waar mogelijk beperkt. Dit betekent dat aldaar de kadastrale lijn is aangehouden. Deze werkwijze is alleen gevolgd op plekken waar geen Natura 2000-waarden aanwezig zijn. (°)

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea's toegelicht.

Verder is de begrenzing van het Habitatrictlijngebied (zoals aangemeld) op een aantal plaatsen aangepast. De volgende gebiedsdelen zijn uit de begrenzing verwijderd omdat deze geen relevante Natura 2000-waarden bevatten of geen bijdrage leveren aan de instandhouding van het gebied. Ook kan het voorkomen dat er sprake is van onlogische begrenzing of betreft het gebiedsdelen met beperkte waarde gelet op intensief menselijk gebruik.

- Strandhuisjes en een parkeerplaats onder IJmuiden (enkele ha);
- Camping De Lakens en Camping Bloemendaal (°) te Bloemendaal aan Zee (30 ha);
- Parkeerterreinen en smalle duinstrook langs de Zeeweg en Boulevard Barnaard in Bloemendaal aan Zee (22 ha);
- Geïsoleerd gelegen gebiedsdeel met verharde wegen en afrit provinciale weg N206 onder Ruigenhoek (11 ha; bouwvergunning verleend in 1999, vanaf 2006 bebouwd).
- Een landbouwperceel, gelegen ten zuiden van het Langevelderslag (Noordwijk) dat in gebruik is voor de bollenteelt, is uitgezonderd (2,5 ha). Er zijn geen waarden aanwezig waarvoor het gebied is aangewezen (zie verder bijlage C, paragraaf 3.2) (°).

De volgende gebiedsdelen zijn aan het gebied toegevoegd wegens aldaar voorkomende (potentiële) habitatwaarden in aansluiting op reeds begrensde gebied:

- Landgoed Lindenheuvel te Bloemendaal (27 ha) wegens aanwezigheid habitattypen duinbossen (H2180);
- Landgoed Schapenduinen te Bloemendaal (oostelijk deel, 26 ha), oorspronkelijk liep de grens dwars door dit bosgebied dat bestaat uit het habitattypen duinbossen (H2180);
- Oostelijk deel Brouwerskolpark (3,3 ha), habitattypen duinbossen (H2180);
- Ten westen van het Brouwerskolpark het daaraan aangrenzende bos van Belvédère en Vaart en Duin (21 ha) dat ook bestaat uit het habitattypen duinbossen (H2180) (°);

⁸ Wijzigingen aangeduid met (°) betreffen aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbesluit.

⁹ Conform artikel 15 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb. 2004, 31) is dit besluit, wat betreft de kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied zijn gelegen, in de kadastrale registratie als beperking ingeschreven.

- Elswout-Noord (Elswouthoek), duinbossen (H2180) direct aansluitend op begrensd gebied (4 ha) (°);
- Ten westen van Duinvliet is een strook bos langs de Bovenweg (Aerdenhout) toegevoegd (1,1 ha) wegens de aanwezigheid van het habitattype duinbossen (H2180A) (°);
- Duinterrein ten oosten van Zandvoort langs het Visscherspad (34 ha, grotendeels beschermd natuurmonument): grijze duinen (H2130) en duindoornstruwelen. In vergelijking tot het ontwerp is deze uitbreiding enigszins beperkt (1,7 ha) omdat in het betreffende deel van het Kostverlorenpark deze waarden ontbreken (zie ook paragraaf 3.5) (°);
- Kopje van Aerdenhout ten oosten van de Bentveldseweg (21 ha) (°) dat merendeels bestaat uit het habitattype duinbossen (H2180) (zie ook bijlage C, paragraaf 3.2). De westhelft hiervan maakte reeds deel uit van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) maar is in ontwerp verwijderd;
- Voormalig kampeerterrein langs het Langevelderslag dat grotendeels door het aangewezen gebied wordt omsloten (ontwikkeling droge duinbossen, H2180A). (°)
- Tussen strandpaal 57,5 en 60 is de zeewaartse grens van het gebied gelegd op 50 meter uit de duinvoet (zie paragraaf 3.4) gelet op de aanwezigheid van het habitattype embryonale duinen (H2110). (°)

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrichtlijngebied, Vogelrichtlijngebied en (voormalige) natuurmonumenten. Daar waar de kaart en de Nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaarttechnische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend. In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura 2000-gebieden aangegeven. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend (voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden).

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 wordt afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- Bebouwing betreft één of meer gebouwen of bouwwerken geen gebouwen zijnde. Gebouw: elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. Bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, of hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- Erven zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmee in gebruik zijnde terreinen.
- Tuinen zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen, beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin, die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind middels een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.
- Verhardingen kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglooiingen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.
- Hoofdspoorwegen betreffen spoorlijnen die zijn opgenomen in het Besluit aanwijzing hoofdspoorwegen (Stb. 2004, nr. 722). Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.

Met betrekking tot het grensverloop langs de duinvoet geldt het volgende voor zover van toepassing in dit gebied: Tenzij anders aangeduid in paragraaf 3.3 (zie laatste alinea) ligt de zeewaartse grens van duingebieden langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee.

3.5 Intrekking delen beschermde natuurmonumenten

Een of meerdere terreindelen van de beschermde natuurmonumenten (BN) Duinen bij Overveen, Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout, Duinen bij Vogelenzang en Huis te Manpad zijn gelegen buiten het Natura 2000-gebied (zie ook paragraaf 2.1)

Dit betreft de volgende terreindelen vooral bestaande uit delen van bebouwde percelen:

1. in Landgoed Elswout en de duinen tussen de Zeeweg en de Duinlustweg (BN Duinen bij Overveen), zoals aangeduid op de detailkaarten die zijn opgenomen in bijlage A1 van deze Nota van toelichting. De totale omvang van bedoelde terreindelen bedraagt ca. 4,4 ha.
2. in Koningshof, langs de Zandvoortselaan en in het Kostverlorenpark (BN Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout), zoals aangeduid op de detailkaarten die zijn opgenomen in bijlage A2 van deze Nota van toelichting. De totale omvang van bedoelde terreindelen bedraagt ca. 4,0 ha. Het noordelijk deel van het Kostverlorenpark is aangewezen wegens de aanwezigheid van "vooral soortenrijk duindoornstruweel en duingrasland, kruipwilgstruweel en dennenbos". Hiervan komt alleen het laatste element (in de vorm van een groepje aangeplante corsicaanse dennen) in het vervallen deel voor. De natuurwetenschappelijke betekenis van dit bosje is gering (exotische boomsoort, weinig natuurlijke ondergroei).
3. langs de Zandvoortselaan, Vogelaardreef en Ruigenhoekerweg (BN Duinen bij Vogelenzang), zoals aangeduid op de detailkaarten die zijn opgenomen in bijlage A3 van deze Nota van toelichting. Langs de Ruigenhoekerweg betreft het de weg (incl. bermen) en een kampeerterrein. De totale omvang van bedoelde terreindelen bedraagt ca. 1,4 ha.
4. op de buitenplaats Huis te Manpad, zoals aangeduid op de detailkaart die is opgenomen in bijlage A4 van deze Nota van toelichting. De totale omvang van bedoelde terreindelen bedraagt ca. 0,15 ha.

Deze terreindelen herbergen geen waarden die zijn aan te merken als natuurschoon of die van natuurwetenschappelijke betekenis zijn zoals bedoeld in de genoemde aanwijzingen tot beschermd natuurmonument. Om deze reden zijn de aanwijzingen tot beschermd natuurmonument van de in bijlage A1 tot en met A4 aangeduide terreindelen op grond van artikel 15 van de Natuurbeschermingswet 1998 ingetrokken.

4 NATURA 2000-WAARDEN

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis ontleent als Habitatrichtlijngebied. Wat betreft de aanwijzing als Habitatrichtlijngebied wordt in paragrafen 4.2.1 en 4.2.2 een lijst gegeven van de habitattypen (met vermelding van de aanwezige subtypen) en soorten waarvoor het gebied is aangewezen¹⁰. Op alle vermelde Natura 2000-waarden is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie hoofdstuk 5).

Vervolgens wordt in paragraaf 4.3 vermeld welke selectiecriteria op het Habitatrichtlijngebied van toepassing zijn en wordt onderbouwd waarom het gebied als Habitatrichtlijngebied is geselecteerd. Van elke Natura 2000-waarde waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet, wordt in bijlage B.2 in tekst en/of tabelvorm de betekenis (relatieve bijdrage) van het gebied afgezet tegen de betekenis van de andere Habitatrichtlijngebieden die aan de selectiecriteria voldoen. Ten slotte beschrijft paragraaf 4.4 de verspreiding van habitattypen en soorten binnen het gebied, ter onderbouwing van de gevolgde gebiedsbegrenzing van het Habitatrichtlijngebied.

4.2 Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen

4.2.1 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I¹¹)

Het gebied is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitats opgenomen in bijlage I van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een bijdrage levert aan de instandhouding op landelijk niveau. Ten behoeve van de nationale uitwerking van de Habitatrichtlijn is een deel van de habitattypen verdeeld in subtypen, vanwege de zeer ruime variatie in fysieke omstandigheden en soortensamenstelling. De namen van de habitattypen en daarvan afgeleide subtypen zullen verder met hun verkorte namen worden aangeduid. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en/of het ontwerpbesluit (2007) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting⁸.

H2110	Embryonale wandelende duinen <i>Verkorte naam</i> Embryonale duinen
H2120	Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen") <i>Verkorte naam</i> Witte duinen
H2130	*Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen") <i>Verkorte naam</i> Grijze duinen
betreft de subtypen:	
H2130A	*Grijze duinen (<i>kalkrijk</i>)
H2130B	*Grijze duinen (<i>kalkarm</i>)
H2130C	*Grijze duinen (<i>heischraal</i>)
H2150	*Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (<i>Calluno-Ulicetea</i>) <i>Verkorte naam</i> Duinheiden met struikhei
H2160	Duinen met <i>Hippophaë rhamnoides</i> <i>Verkorte naam</i> Duindoornstruwelen
H2170	Duinen met <i>Salix repens</i> ssp. <i>argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>) <i>Verkorte naam</i> Kruiptwilgstruwelen

¹⁰ Prioritaire habitattypen en habitatsoorten zijn in bijlagen I en II van de Habitatrichtlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje *.

¹¹ Bijlagen I en II laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, PbEG L 363, 20.12.2006, p. 368-405 (zie ook rectificatie PbEG L 80, 21.3.2007, p. 15).

H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied
Verkorte naam Duinbossen

betreft de subtypen:

H2180A Duinbossen (*droog*)
H2180B Duinbossen (*vochtig*)
H2180C Duinbossen (*binnenduintrand*)

H2190 Vochtige duinvalleien
Verkorte naam Vochtige duinvalleien

betreft de subtypen:

H2190A Vochtige duinvalleien (*open water*)
H2190B Vochtige duinvalleien (*kalkrijk*)
H2190C Vochtige duinvalleien (*ontkalkt*) (°)
H2190D Vochtige duinvalleien (*hoge moerasplanten*)

4.2.2 Habitatrictlijn: soorten (bijlage II¹¹)

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrictlijn, waarvoor het gebied een wezenlijke functie in de levenscyclus vervult. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de instandhouding op landelijk niveau. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) en/of het ontwerpbesluit (2007) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting⁸.

H1014 Nauwe korfslak (*Vertigo angustior*)
H1318 Meervleermuis (*Myotis dasycneme*) (°)
H1903 Groenknolorchis (*Liparis loeselii*)

4.3 Habitatrictlijn: waarden waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet

4.3.1 Habitattypen (bijlage I)

Voor niet-prioritaire habitattypen opgenomen in bijlage I van de Habitatrictlijn zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de "vijf belangrijkste gebieden" geselecteerd. Voor habitattypen welke verdeeld zijn in subtypen, geldt een aantal van "drie belangrijkste gebieden" per subtype. Voor prioritaire habitattypen¹⁰ geldt een aantal van "tien belangrijkste gebieden" en voor subtypen van prioritaire habitattypen een aantal van "vijf belangrijkste gebieden" per subtype. Verdeling in subtypen ten behoeve van de selectie is alleen toegepast indien de subtypen een verschillende verspreiding hebben en de beschikbare gegevens verdeling in subtypen toelaten. Voor één habitatype, dat in voldoende mate in gebieden is vertegenwoordigd die voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd (slijkgrasvelden (H1320)). De betekenis van het gebied is afgemeten aan de aanwezige oppervlakte en zo nodig ook de representativiteit van het habitatype. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding¹². In de onderstaande tabel zijn de habitattypen vermeld die bij de aanmelding hebben geleid tot selectie van het gebied en/of de habitattypen waarvoor het gebied op grond van de huidige gegevens en omstandigheden aan de selectiecriteria zou voldoen (zie ook bijlage B.2).

Habitatype	X ^a	Y ^b	Landelijke oppervlakte ^c	Oppervlakte in Kennemerland-Zuid ^d	Oppervlakte in Yde gebied ^e	Selectie bij aanmelding
*H2130A	5	5	ca. 4.000	A2 (30-50%)	B1 (2-6%)	ja
*H2150	10	10	ca. 200	B1 (2-6%)	C (<2%)	ja
H2160	5	5	ca. 4.500	A1 (15-30%)	B2 (6-15%)	ja
H2180A	3	3	ca. 4.000	A1 (15-30%)	B2 (6-15%)	ja
H2180C	3	3	ca. 1.500	A1 (15-30%)	B2 (6-15%)	nee
H2190A	3	3	ca. 400	A1 (15-30%)	B2 (6-15%)	ja

¹² De selectiecriteria zijn verder uitgewerkt in het Verantwoordingsdocument (2003).

- (a) Aantal gebieden dat maximaal voor dit habitattype kan worden geselecteerd volgens het criterium: "behorend tot de X belangrijkste gebieden" voor het betreffende habitattype.
- (b) Aantal gebieden dat op grond van de huidige gegevens en omstandigheden zou voldoen aan het onder (a) genoemde selectiecriterium ($Y < X$ indien er minder dan X gebieden zijn waarin het habitattype is vastgesteld of voorkomt in differentiërende omvang).
- (c) Geschatte landelijke oppervlakte van het (subtype van het) habitattype in hectaren.
- (d) Oppervlakte in het onderhavige gebied, uitgedrukt als percentage van de landelijke oppervlakte. (Niet ingevuld indien gebied niet één van de X belangrijkste gebieden is.)
- (e) Oppervlakte van het habitattype in het, in rangorde van aflopende betekenis, Yde belangrijkste gebied. (Niet ingevuld indien niet van belang voor de bepaling van de relatieve betekenis van het gebied, wanneer representativiteit in plaats van oppervlakte doorslaggevend was).

4.3.2 Soorten (bijlage II)

Voor niet-prioritaire soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrictlijn zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de "vijf belangrijkste gebieden" geselecteerd. Voor prioritaire soorten¹⁰ geldt een aantal van "tien belangrijkste gebieden". Voor enkele verspreid over het land voorkomende soorten, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd welke voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd¹³. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de omvang van de aanwezige populatie. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding¹². In de onderstaande tabel zijn de habitattoorten vermeld die bij de aanmelding hebben geleid tot selectie van het gebied en/of de habitattoorten waarvoor het gebied op grond van de huidige gegevens en omstandigheden aan de selectiecriteria zou voldoen (zie ook bijlage B.2).

Code	Soort	X ^a	Y ^b	Landelijke populatie ^c	% in Kennemerland-Zuid ^d	% in Yde gebied ^e	Selectie bij aanmelding
H1014	Nauwe korfslak	5	5	ca. 124	A1 (15-30%)	B1 (2-6%)	ja
H1318	Meervleermuis	5	5	ca. 550	B2 (6-15%)	B2 (6-15%)	nee

- (a) Aantal gebieden dat maximaal voor deze soort kan worden geselecteerd volgens het criterium: "behorend tot de X belangrijkste gebieden" voor de betreffende soort.
- (b) Aantal gebieden dat op grond van de huidige gegevens en omstandigheden zou voldoen aan het onder (a) genoemde selectiecriterium ($Y < X$ indien er minder dan X gebieden zijn waarin de soort is vastgesteld of voorkomt in differentiërende omvang).
- (c) Landelijke voortplantingspopulatie in exemplaren of aantal bezette kilometerhokken.
- (d) Populatiegrootte in het onderhavige gebied uitgedrukt als percentage van de landelijke populatie. (Niet ingevuld indien gebied niet één van de X belangrijkste gebieden is.)
- (e) Populatiegrootte in het, in rangorde van aflopende betekenis, Yde belangrijkste gebied.

4.4 Verspreiding habitattypen en soorten in het Habitatrictlijngebied

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied Kennemerland-Zuid is in het bijzonder bepaald aan de hand van de ligging van habitattypen en leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen (zie verder paragraaf 3.2). De verspreiding van de betreffende habitattypen en soorten binnen het gebied wordt in deze paragraaf globaal beschreven ter onderbouwing van de gevolgde begrenzing. Het is niet bedoeld als een uitputtende beschrijving.

Het habitattype embryonale duinen (H2110) komt voor op het Kennemerstrand en plaatselijk tussen strandpaal 57,5 en 60. Witte duinen (H2120) komen langs de hele kust voor, waarbij de breedte van de duinen langzaam afneemt naar het zuiden, waar tussen paal 79 en 80 witte duinen zelfs ontbreken. Meer centraal in het gebied komen witte duinen voor als verstuiwingsgebieden, bijvoorbeeld bij de Bruid van Haarlem, het Kraansvlak en de Luchter Zeeduinen. Ten noorden van Haarlem en ten zuiden van Langevelderduin overheerst een mozaïek van grijze duinen, *kalkrijk* (H2130A) en duindoornstruwelen (H2160) dat landinwaarts overgaat in duinbossen, *droog* (H2180A). Tussen Haarlem en Langevelderduin omvat de bovengenoemde gradiënt naast de grijze duinen, *kalkrijk* (H2130A) ook een mozaïek van grijze duinen, *kalkarm* (H2130B). De gradiënt eindigt landinwaarts met duinbossen, *binnenduintrand* (H2180C) die veel voorkomen bij Santpoort Noord, aan de rand van Haarlem en bij Noordwijkerhout. Grijze duinen, *heischraal* (H2130C) komen vrijwel alleen voor in het middenduin nabij De Zilk en duinheiden met struikhei

¹³ Soorten waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: zeeprrik (H1095), elft (H1102), zalm (H1106), bittervoorn (H1134) en kleine modderkruiper (H1149). Voor de platte schijfhoren (H4056) zijn geen gebieden geselecteerd omdat de soort bij de uitbreiding van de EU in 2004 is toegevoegd aan bijlage II.

(H2150) in de binnenduintrand grenzend aan de Zilk. Vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (H2190B) komen met name voor nabij de Grote Pan in Zuid Kennemerland en bij de binnenduintrand en het infiltratiegebied bij Bloemendaal. Het infiltratiegebied bij Bloemendaal levert samen met enkele meren in Zuid Kennemerland de grootste bijdrage aan het habitatype duinvalleien, *open water* (H2190A). De randen van deze meren in Zuid Kennemerland vormen belangrijke locaties voor Kruiwilgstruwelen (H2170). Ook het habitatype vochtige duinvalleien, *hoge moerasplanten* (H2190D) komt veel voor langs de rand van of in de nabijheid van deze meren. Vochtige duinvalleien, *ontkalkt* (H2190C) komen zeer lokaal in de binnenduintrand bij Overveen. Duinbossen, *vochtig* (H2180B) komen veel voor in en ten oosten van het inundatiegebied in de duinen bij Heemstede. Voor overwintering van de meervleermuis (H1318) zijn oude bunkers in het gebied van groot belang, zoals in Duin en Kruidberg en Midden Herenduin en bij Radio Nora. De nauwe korfslak (H1014) is verspreid door het gebied op verschillende locaties aangetroffen, vaak in hoge dichtheden. De groenknolorchis (H1903) is gebonden aan vochtige duinvalleien, kalkrijk (H2190B) en is momenteel zeldzaam.

5 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip "instandhouding" wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied "tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging".

Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitatype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Voor zover van toepassing is daarbij aangegeven welke habitatypes en/of (vogel)soorten ten koste mogen gaan van andere habitatypes en (vogel)soorten. Bij broedvogelsoorten met een regionale doelstelling is in de toelichting aangegeven wat in een bepaalde periode de minimale en maximale bijdrage van het betreffende gebied aan het regionale doelniveau is geweest.

In bijlage B van deze Nota van toelichting is een overzicht opgenomen van alle gebiedsdoelstellingen per Natura 2000-waarde.

Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en (vogel)soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen kernopgaven geformuleerd op grond van de daar voorkomende habitatypes en soorten, de landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ("richting geven") en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitatypes en (vogel)soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument (2006).

5.2 Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

1. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
2. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitatypes en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
3. de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitatypes en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
4. de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitatypes en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

5.3 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)

H2110 Embryonale duinen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype embryonale duinen is langs de Hollandse kust een vrij zeldzaam habitatype. Omdat de landelijke staat van instandhouding gunstig is wordt behoud van oppervlakte en kwaliteit nagestreefd. Behoud van de oppervlakte geldt binnen natuurlijke fluctuaties.

H2120 Witte duinen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Door de grote breedte van het duingebied is uitbreiding en kwaliteitsverbetering van het habitatype witte duinen mogelijk. Dit is vooral van belang voor uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit habitatype grijze duinen (H2130).

H2130 *Grijze duinen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit grijze duinen, *kalkrijk* (subtype A) en grijze duinen, *heischraal* (subtype C), behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit grijze duinen, *kalkarm* (subtype B).

Toelichting Uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit is nodig gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding en de grote verantwoordelijkheid van Nederland voor dit habitatype in Europa. Het gebied herbergt een grote oppervlakte aan grijze duinen, *kalkrijk* (subtype A) en draagt in belangrijke mate bij aan het landelijke doel voor dit habitatype. Het habitatype grijze duinen, *kalkarm* (subtype B) komt veel voor en kan in kwaliteit worden verbeterd. Het habitatype grijze duinen, *heischraal* (subtype C) is slechts lokaal aanwezig.

H2150 *Duinheiden met struikhei

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype duinheiden met struikhei is momenteel in goede kwaliteit aanwezig op een geringe oppervlakte. Omdat de landelijke staat van instandhouding gunstig is wordt behoud van oppervlakte en kwaliteit nagestreefd.

H2160 Duindoornstruwelen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattypen witte duinen (H2120), grijze duinen (H2130) of vochtige duinvalleien (H2190) is toegestaan.

Toelichting Het habitatype duindoornstruwelen is over voldoende oppervlakte aanwezig en landelijk niet bedreigd. Uitbreiding van het habitatype kan een bedreiging vormen voor onder meer habitatype grijze duinen (H2130). Het type komt lokaal in goede kwaliteit (met veel struweelsoorten) voor op locaties die niet conflicteren met de doelstellingen voor habitattypen grijze duinen (H2130) of vochtige duinvalleien (H2190). Op dergelijke locaties is behoud van belang. Om de kwaliteit te behouden moeten alle successiestadia in het gebied voorkomen, ook de jonge stadia die als matig ontwikkeld worden beoordeeld.

H2170 Kruiwilgstruwelen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype vochtige duinvalleien (H2190) is toegestaan.

Toelichting Het habitatype kruiwilgstruwelen komt in het gebied op kleine oppervlakte voor, in mozaïek met begroeiingen van habitatype vochtige duinvalleien (H2190).

H2180 Duinbossen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit duinbossen, *droog* (subtype A) en duinbossen, *binnenduinrand* (subtype C) en behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit duinbossen, *vochtig* (subtype B).

Toelichting Het habitatype duinbossen, *droog* (subtype A) bestrijkt een grote oppervlakte waarvan ongeveer twee derde deel goede kwaliteit heeft. Duinbossen, *vochtig* (subtype B) bestrijkt een relatief kleine oppervlakte waarvan het grootste deel goede kwaliteit heeft. Het habitatype

duinbossen, *binnenduinrand* (subtype C) heeft een vrij grote oppervlakte die nagenoeg gelijkmatig verdeeld is over goede en matige kwaliteit. Er is potentie voor verbetering kwaliteit van het subtype *vochtig*.

H2190 Vochtige duinvalleien

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige duinvalleien, *open water* (subtype A), vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (subtype B) en vochtige duinvalleien, *hoge moerasplanten* (subtype D) en behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige duinvalleien, *ontkalkt* (subtype C).

Toelichting De oppervlakte aan valleien in het gebied wordt momenteel sterk uitgebreid nu de waterwinning in deelgebieden is gestopt. Vochtige duinvalleien, *open water* (subtype A), *ontkalkt* (subtype C) en vochtige duinvalleien, *hoge moerasplanten* (subtype D) komen verspreid in het gebied voor. In het gebied zijn fraaie voorbeelden aanwezig van vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (subtype B). In het zuidelijk deel zijn potenties voor uitbreiding aanwezig.

5.4 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II)

H1014 Nauwe korfslak

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De nauwe korfslak is op vele locaties in het gebied aangetroffen, waaronder op diverse locaties in hoge dichtheden. Het gebied levert één van de grootste bijdragen aan het behoud van de soort in Nederland.

H1318 Meervleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Dit gebied levert als overwinteringsgebied een grote bijdrage voor de meervleermuis. De soort overwintert hier in diverse bunkers. De winterverblijven langs de Zuid-Hollandse kust worden voornamelijk door mannetjes meervleermuizen gebruikt.

H1903 Groenknolorchis

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit biotoop voor uitbreiding populatie.

Toelichting Het betreft één van de weinige vindplaatsen van de groenknolorchis in de Hollandse duinen. Recente herstelmaatregelen van de biotoop vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (H2190B) hebben er toe geleid dat de populatie recent een forse groei heeft doorgemaakt.

5.5 Beschermde natuurmonumenten

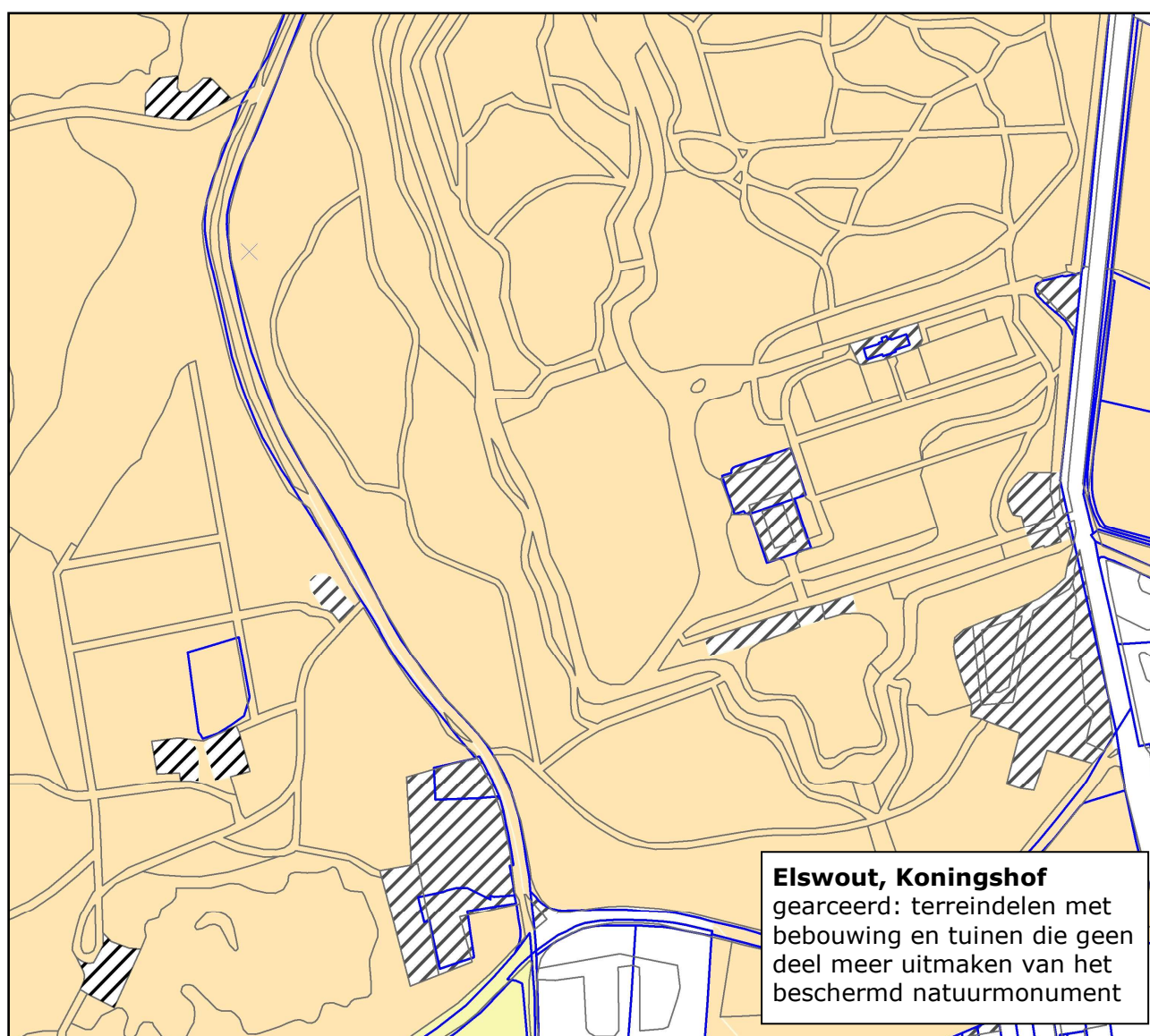
Het Natura 2000-gebied omvat één of meer voormalige beschermde natuurmonumenten (zie paragrafen 2.1 en 3.3 van deze Nota van toelichting). Ingevolge artikel 15a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998, heeft de bescherming van dat deel van het gebied, dat zijn status als beschermd natuurmonument heeft verloren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het van rechtswege vervallen besluit. Voor zover deze doelstellingen Natura 2000-waarden betreffen (zoals opgenomen in paragraaf 4.2 van deze Nota van toelichting), maken deze deel uit van de in voorgaande paragrafen opgenomen instandhoudingsdoelstellingen. Indien de doelstellingen geen Natura 2000-waarden betreffen, houden deze doelstellingen, zoals de bescherming van het natuurschoon, hun zelfstandige betekenis. In een aantal gevallen is het niet mogelijk om zowel de doelen die voortkomen uit de aanwijzing als beschermd natuurmonument als de Natura 2000-doelstellingen te bereiken (bijvoorbeeld omdat dat om tegenstrijdig beheer vraagt). In deze gevallen hebben de Natura 2000-doelen voorrang om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen.

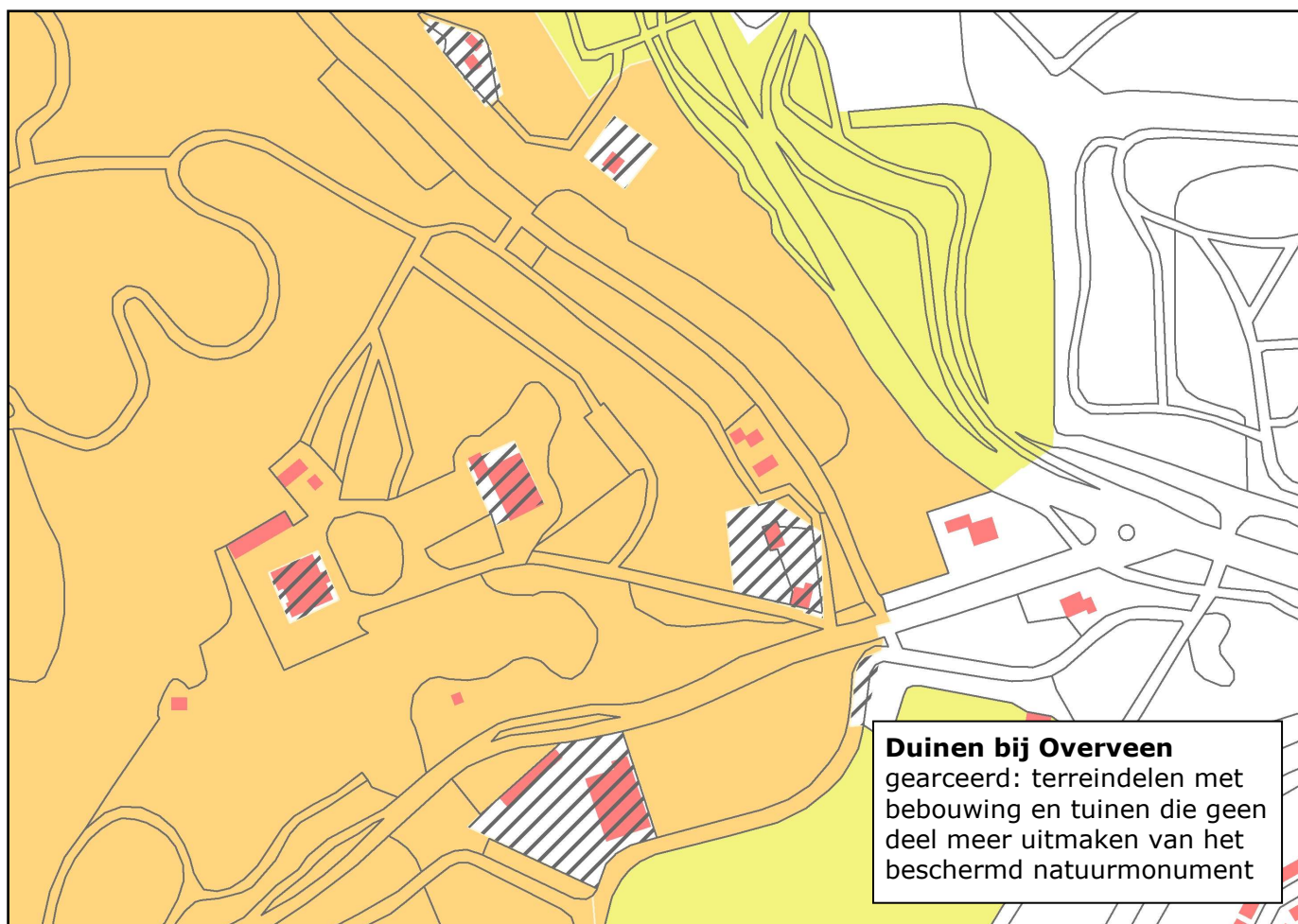
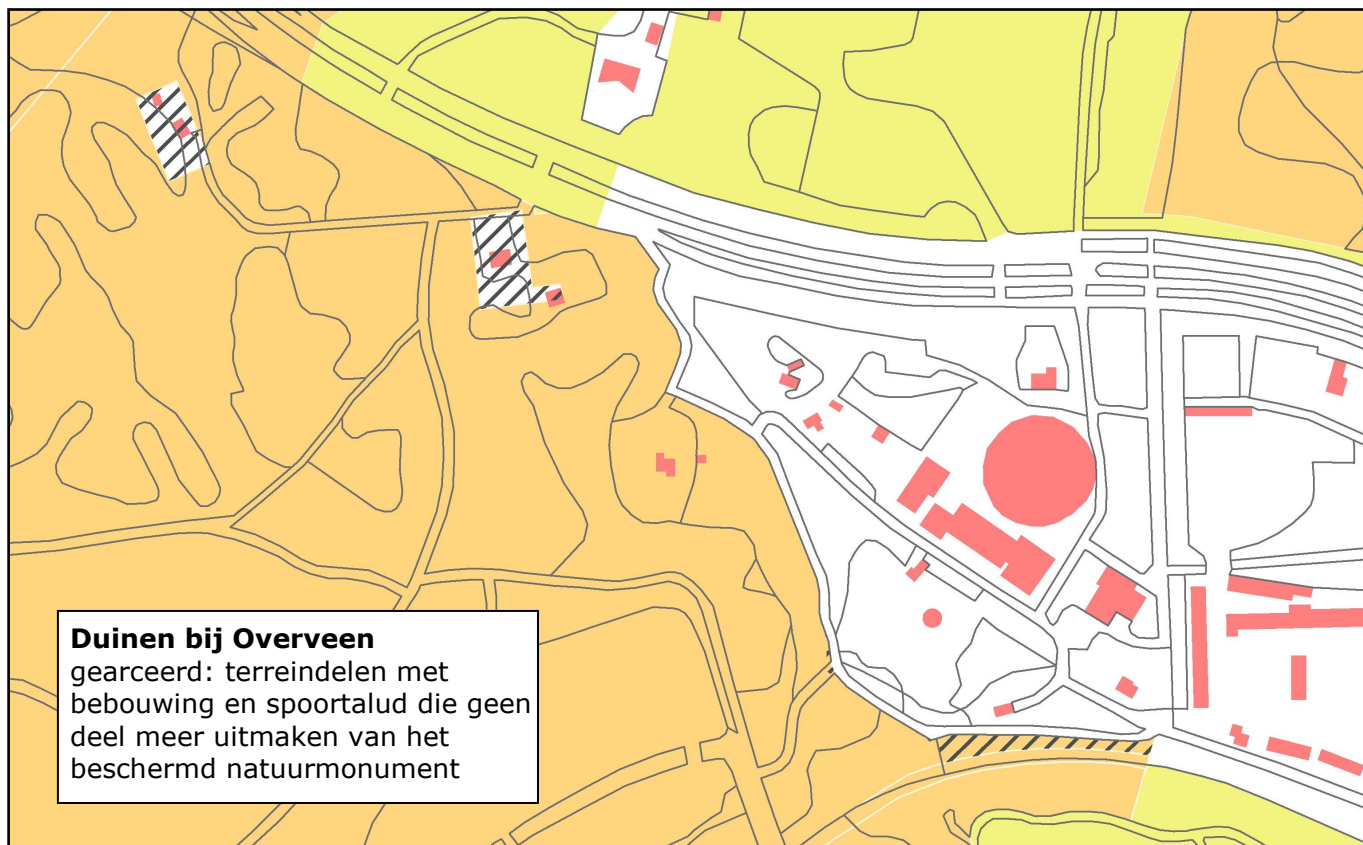
Met de wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 op 18 maart 2010 (Stb. 2010, 135) is de uitwerking van de doelen van voormalige beschermde natuurmonumenten in het beheerplan facultatief geworden, in plaats van dat daartoe een verplichting geldt. De van rechtswege vervallen besluiten zijn ter informatie aan het einde van dit besluit toegevoegd.

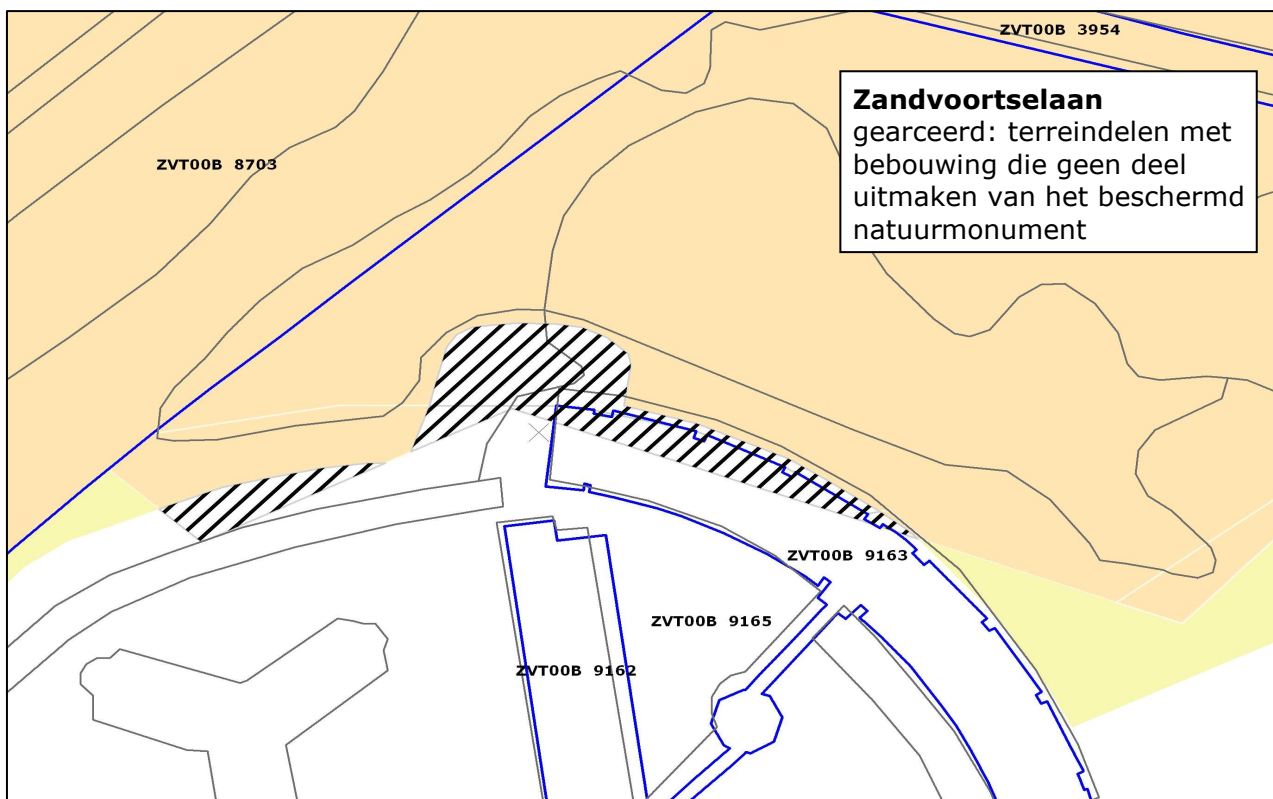
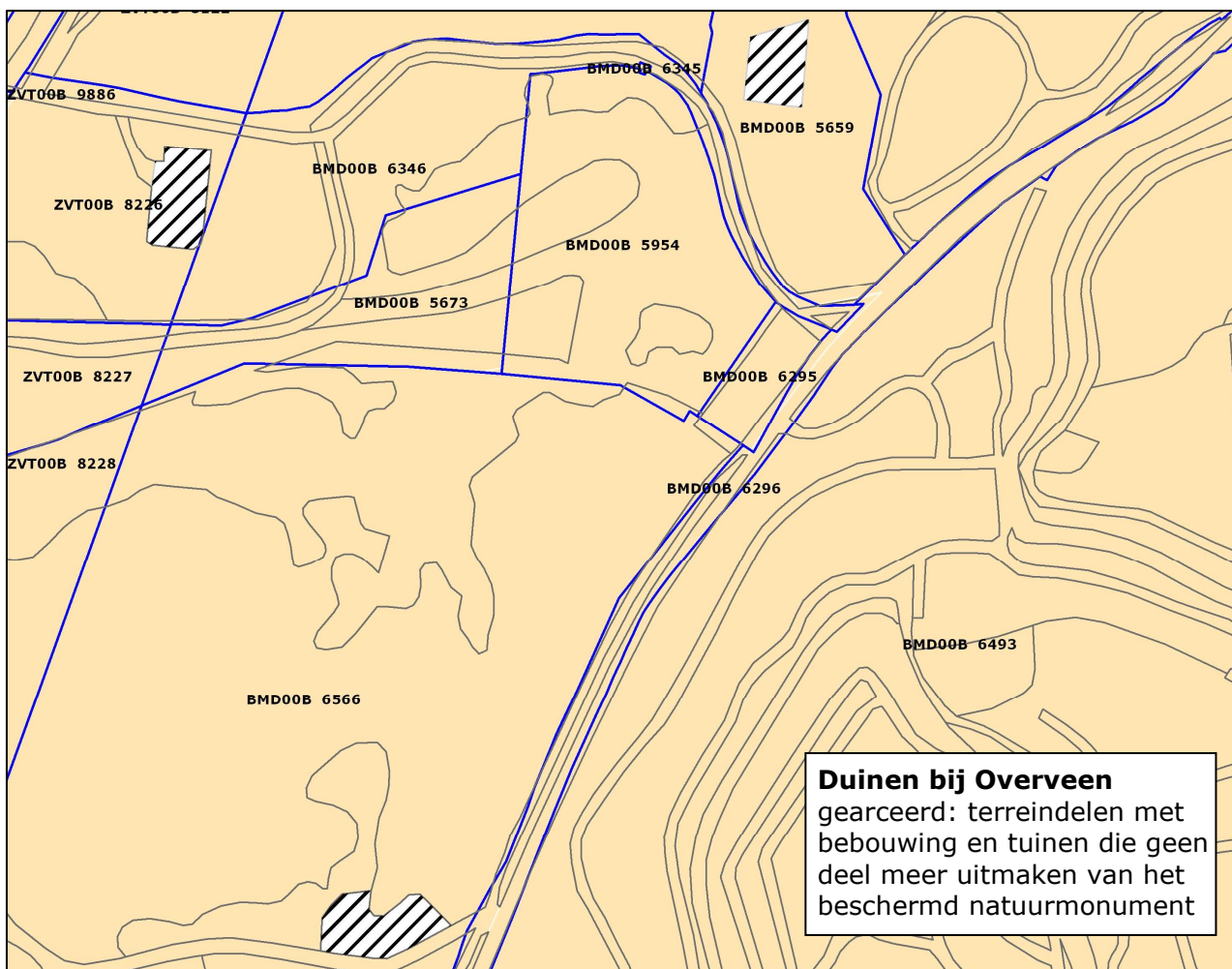
Intrekking terreindelen beschermde natuurmonumenten

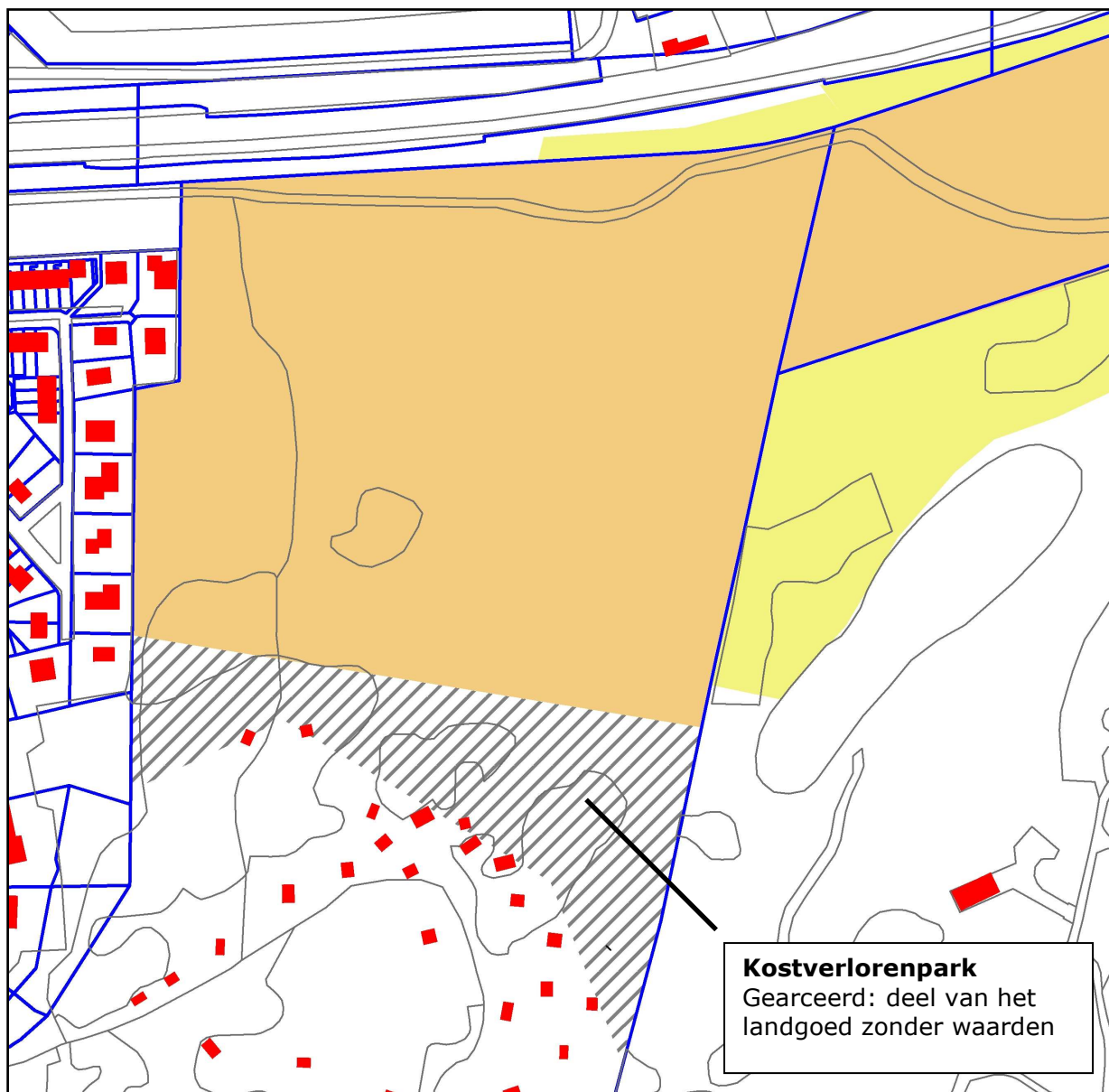
Aanduiding plekken waar terreindelen die volgens de kaart deel uitmaken van een beschermd natuurmonument, maar die middels dit besluit zijn ingetrokken als onderdeel van het betreffende beschermd natuurmonument

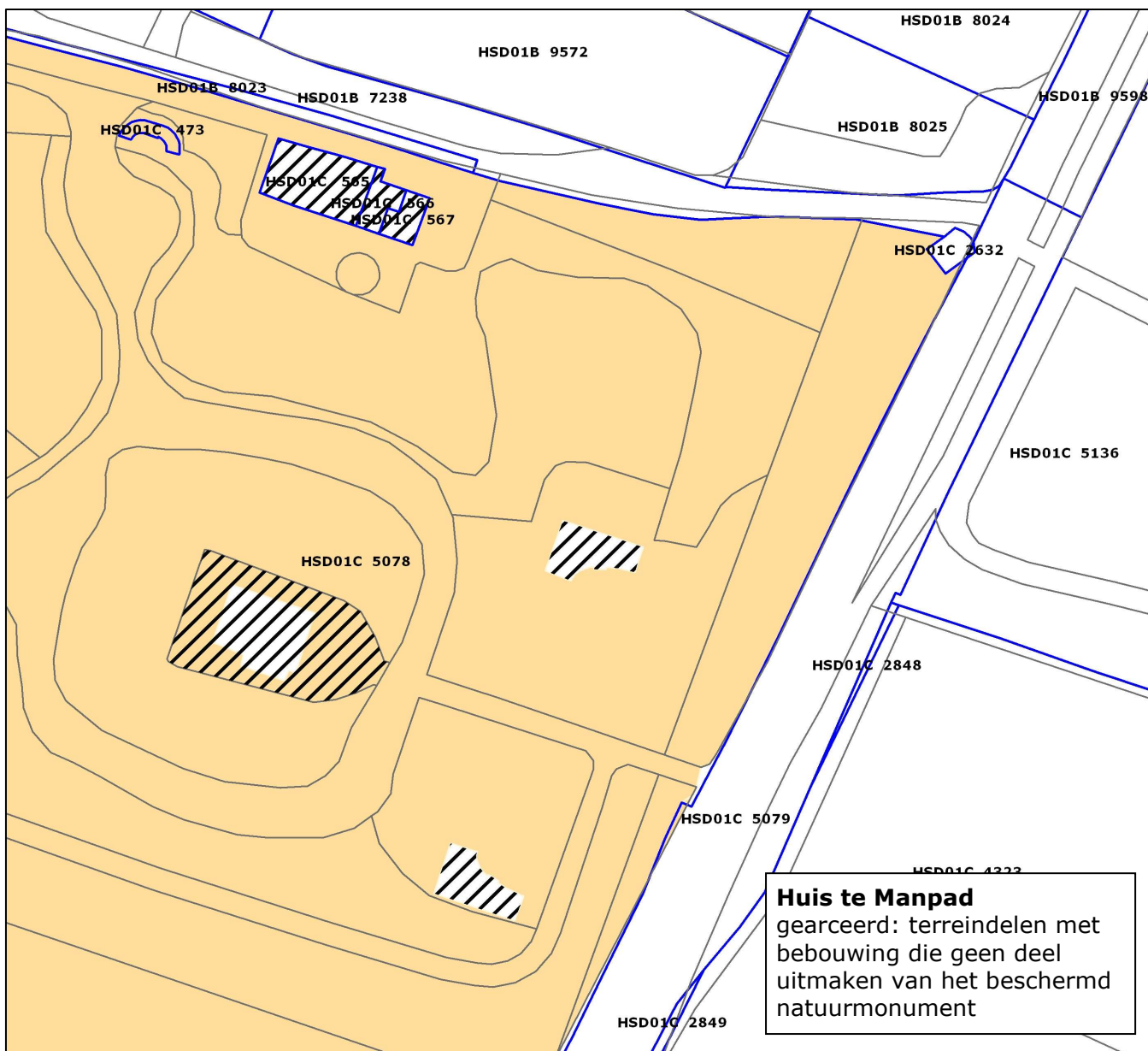
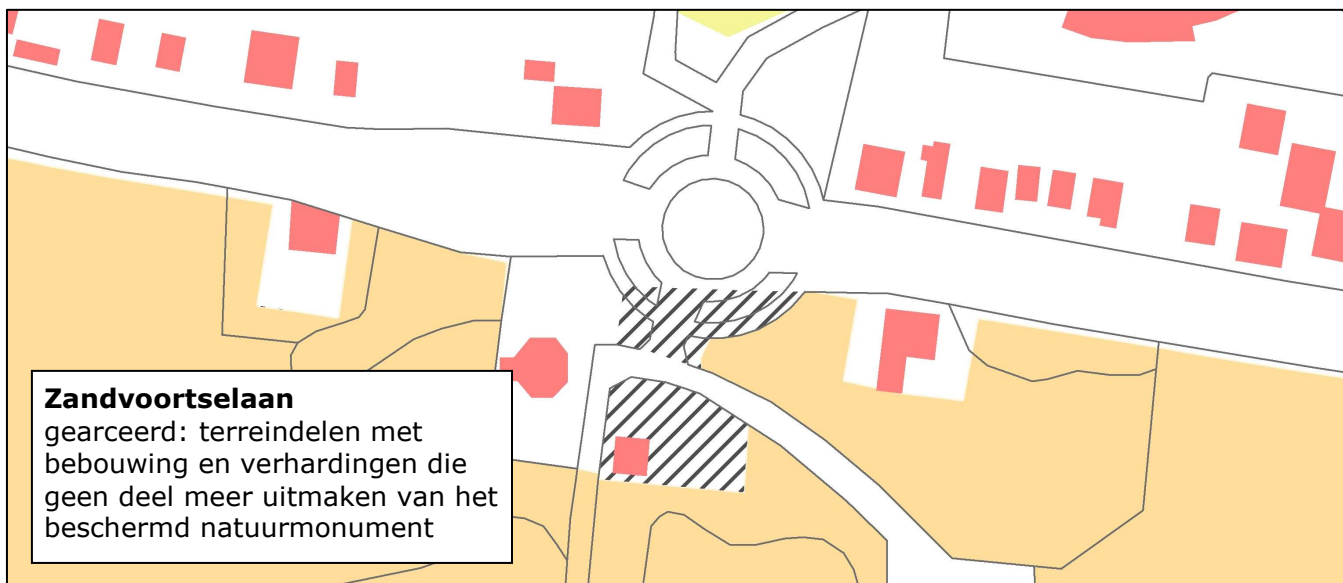
Blauwe lijnen betreffen kadastrale lijnen

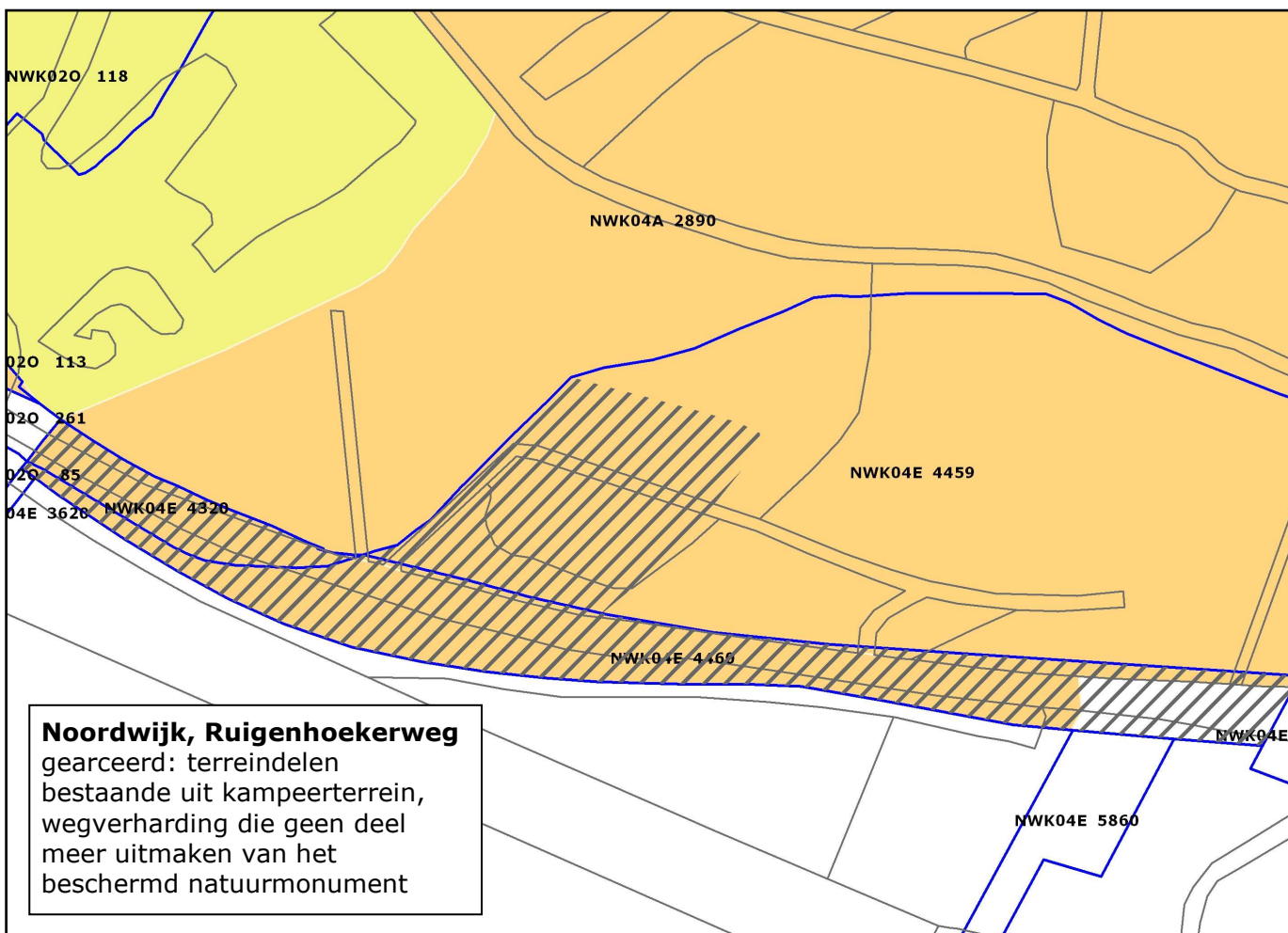
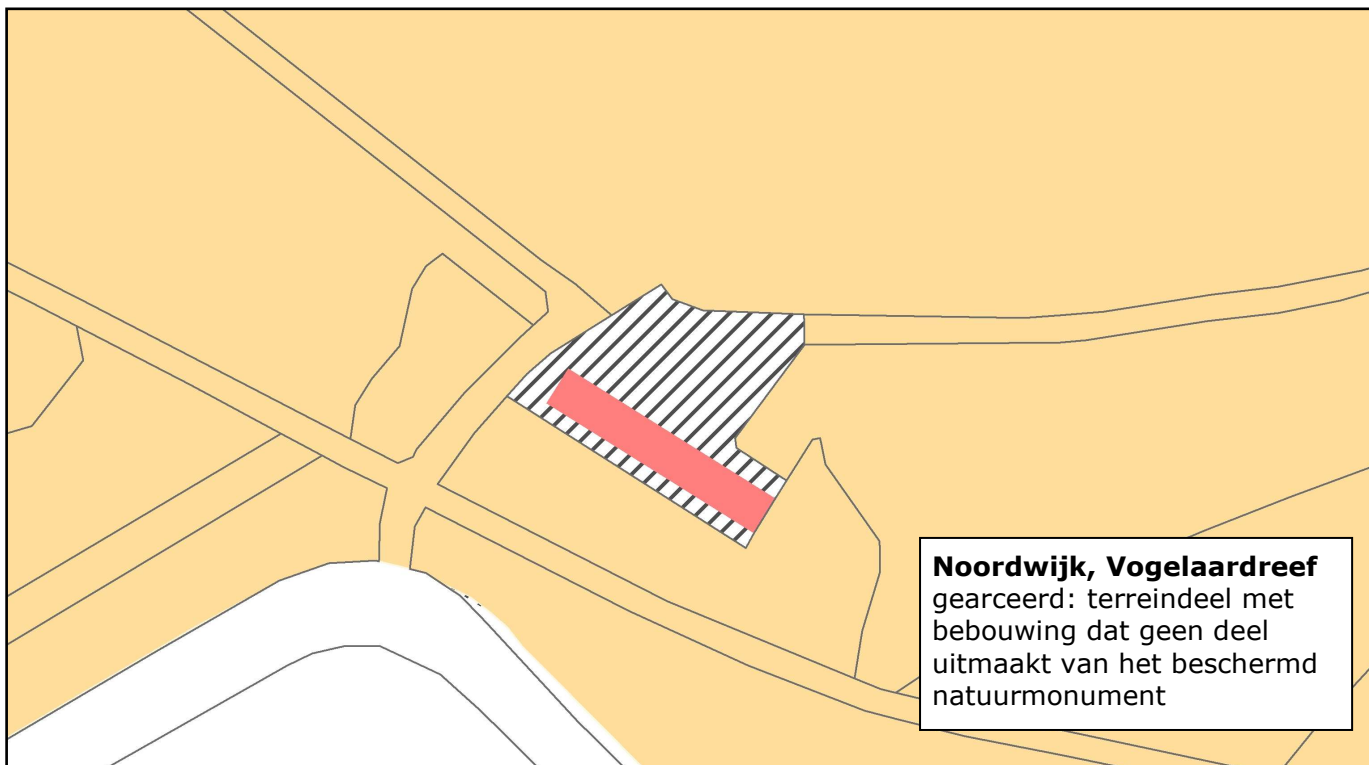

Nadere onderbouwing van wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de selectie als Habitatrictlijngebied en toewijzing van en wijzigingen in instandhoudingsdoelstellingen

- B.1 Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrictlijngebied en/of het ontwerpbesluit (paragraaf 4.2.1 en 4.2.2)
- B.2 Toepassing selectiecriteria Habitatrictlijngebieden (paragraaf 4.3)
- B.3 Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5)

B.1 Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrictlijngebied en/of het ontwerpbesluit (paragraaf 4.2.1 en 4.2.2)

- Conform de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) maar in afwijking van het ontwerpbesluit (2007) is het gebied niet aangewezen voor het habitatype zilte pioniersbegroeiingen (H1310). Het subtype *zeevetmuur* (subtype B) komt in het gebied niet voor omdat het door natuurlijke successie is overgegaan in het habitatype vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (H2190B).
- Conform de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) maar in afwijking van het ontwerpbesluit (2007) is het gebied niet aangewezen voor het habitatype schorren en zilte graslanden (H1330). Het subtype *buitendijks* (subtype A) komt in het gebied niet voor omdat het door natuurlijke successie is overgegaan in het habitatype vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (H2190B).
- In aanvulling op het ontwerpbesluit (2007) is ook een doelstelling opgenomen voor het subtype vochtige duinvalleien, *ontkalkt* (H2190C). Dit subtype blijkt, naast de overige subtypen waar reeds doelstellingen voor zijn opgenomen, in het gebied voor te komen.
- Het complementaire doel voor de gevlekte witsnuitlibel (H1042) zoals opgenomen in het ontwerpbesluit (2007) is vervallen, aangezien er geen waarnemingen van deze soort in dit gebied zijn. De soort is er al lange tijd niet meer waargenomen. De soort wordt bovendien weinig aangetroffen in de duinen en de meeste waarnemingen in duingebieden hebben betrekking op een enkel, zwervend individu. Het is zeer onwaarschijnlijk dat zich in dit gebied een populatie zal vestigen. Daarnaast laat de analyse van de implementatie van Natura 2000 in Nederland (Kamerstuk 32670 nr. 24) zien dat de bescherming van complementaire doelen onder het Natura 2000-regime niet expliciet door de Vogel- en Habitatrictlijn wordt voorgeschreven. Daarom zullen deze doelen dan ook niet langer in de aanwijzingsbesluiten worden opgenomen.
- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) en het ontwerpbesluit (2007) is het gebied ook aangewezen als overwinteringsgebied voor de meervleermuis (H1318). De belangrijkste objecten voor deze soort in het gebied zijn de bunkers in Duin en Kruidberg en de naaste omgeving.

B.2 Toepassing selectiecriteria Habitatrictlijngebieden (paragraaf 4.3)

In dit onderdeel wordt voor elke Natura 2000-waarde waarvoor het onderhavige gebied aan de selectiecriteria voldoet (zie paragraaf 4.3), een overzicht gegeven van alle daarvoor kwalificerende gebieden. Dit gebeurt zoveel mogelijk in de vorm van een tabel met de gebieden die aan de selectiecriteria voldoen, onder vermelding van de relatieve bijdrage. In het geval van habitattypen betreft dit het actuele aandeel van de landelijke oppervlakte dat in het gebied aanwezig is. Indien kwaliteit een rol heeft gespeeld in de bepaling van de gebiedenselectie voor habitattypen is dit tekstueel toegelicht. In het geval van soorten betreft de relatieve bijdrage het aandeel van de landelijke populatie dat (geregeld) in het gebied aanwezig is. Afhankelijk van de soort wordt dit afgemeten aan getelde aantallen, aantal bezette plekken of kilometerhokken.

Er is gebruik gemaakt van de volgende klasse-indeling:

A1 = 15-30%, A2 = 30-50%, A3 = 50-75% en A4 = >75%

B1 = 2-6% en B2 = 6-15%

C = <2%

In de kolom "Bronvermelding" zijn de terreinbeherende organisaties en andere instanties en bronnen vermeld, waaraan de oppervlaktecijfers en aantallen zijn ontleend, met vermelding van de jaren waarin deze zijn verzameld of gepubliceerd. Verklaring gebruikte afkortingen: AWD = Waternet, beheerder Amsterdamse Waterleidingduinen, DZH = Duinwaterbedrijf Zuid-Holland, NPZK = Nationaal Park Zuid-Kennemerland, PWN = Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland, SBB = Staatsbosbeheer.

- Het gebied is één van de belangrijkste gebieden voor de volgende habitattypen:

H2130A – *Grijze duinen, kalkrijk			
Landelijke oppervlakte ca. 4.000 ha			
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Relatieve bijdrage	Bron
088	Kennemerland-Zuid	A2 (30-50%)	Landschap Noord-Holland 2010
087	Noordhollands Duinreservaat	A1 (15-30%)	Landschap Noord-Holland 2010
097	Meijendel & Berkheide	B2 (6-15%)	DZH & SBB 2000
096	Coepelduynen	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2010
100	Voornes Duin	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2008
004	Duinen Terschelling	B1 (R, 2-6%) ^a	Aanwijzingsbesluit 2009

- (a) De letter "R" in deze kolom geeft aan dat het een gebied is opgenomen teneinde voldoende regionale spreiding te verkrijgen binnen het landelijke verspreidingsgebied.

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor het prioritaire habitattypen grijze duinen (H2130) de volgende tien gebieden geselecteerd: Duinen Schiermonnikoog (006), Duinen Terschelling (004), Duinen en Lage Land Texel (002)¹⁴, Noordhollands Duinreservaat (087), Kennemerland-Zuid (088), Coepelduynen (096), Meijendel & Berkheide (097), Voornes Duin (100), Duinen Goeree & Kwade Hoek (101)¹⁵ en Kop van Schouwen (116). Toen niet behorend tot de tien belangrijkste gebieden, maar reeds eerder (1996) aangemeld voor dit habitattypen: Duinen Den Helder – Callantsoog (084) (Lijstdocument 2004). In het Natura 2000 doelendocument (2006) is dit habitattypen in drie subtypen verdeeld (*kalkrijk*, *kalkarm* en *heischraal*) om recht te doen aan de ecologische variatie en gelet op het aanzienlijke verschil in ecologische vereisten. Voor het subtype *kalkrijk* (H2130A) zijn in de tabel op grond van de huidige kennis de vijf belangrijkste gebieden vermeld. De eerste drie betreffen de gebieden met het grootste aandeel in de landelijke oppervlakte van het subtype. In Coepelduynen en Voornes Duin heeft het subtype een kleinere oppervlakte dan in enkele andere gebieden, maar het subtype is in beide gebieden vanwege de grote soortenrijkdom kwalitatief beter ontwikkeld. Uit het oogpunt van geografische spreiding kan daaraan nog Duinen Terschelling worden toegevoegd. Dit gebied herbergt de grootste oppervlakte van dit subtype in het Waddengebied.

H2150 – *Duinheiden met struikhei			
Landelijke oppervlakte ca. 200 ha¹⁶			
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Relatieve bijdrage	Bronvermelding
002	Duinen en Lage Land Texel	A1 (15-30%)	Aanwijzingsbesluit 2009
004	Duinen Terschelling	A1 (15-30%)	Aanwijzingsbesluit 2009
086	Schoorlse Duinen	A1 (15-30%)	Aanwijzingsbesluit 2010
087	Noordhollands Duinreservaat	B2 (6-15%)	Landschap Noord-Holland 2010
003	Duinen Vlieland	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2009
005	Duinen Ameland	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2009
088	Kennemerland-Zuid	B1 (2-6%)	Landschap Noord-Holland 2010

¹⁴ Destijds bekend als Duinen Texel, Waal en Burg, Dijkmanshuizen en de Bol.

¹⁵ Destijds bekend als Duinen Goeree.

¹⁶ De geschatte landelijke oppervlakte is aangepast, zie voor een toelichting aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Schoorlse Duinen (Stcrt. 2010, 2212).

099	Solleveld & Kapittelduinen	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2011
116	Kop van Schouwen	B1 (2-6%)	Provincie Zeeland 2009
098	Westduinpark & Wapendal	C (<2%)	Aanwijzingsbesluit 2011

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor dit habitattype de volgende vier gebieden geselecteerd: Kennemerland-Zuid (088), Westduinpark & Wapendal (098), Solleveld & Kapittelduinen (099)¹⁷ en Kop van Schouwen (116). Ten gevolge van het beschikbaar komen van meer kwantitatieve gegevens is gebleken dat dit prioritaire habitattype in totaal in tien duingebieden voorkomt. Met name Duinen en Lage Land Texel (002), Duinen Terschelling (004) en Schoorlse Duinen (086) herbergen een aanzienlijke oppervlakte duinheiden met struikhei. Deze drie gebieden zijn hiermee de belangrijkste gebieden voor dit habitattype. Verder blijkt dit habitattype ook voor te komen in Duinen Vlieland (003), Duinen Ameland (005) en Noordhollands Duinreservaat (087) die elk meer dan 2% van de landelijke oppervlakte bevatten.

H2160 – Duindoornstruwelen			
Landelijke oppervlakte ca. 4.500 ha			
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Relatieve bijdrage	Bronvermelding
088	Kennemerland-Zuid	A1 (15-30%)	Landschap Noord-Holland 2010
097	Meijendel & Berkheide	B2 (6-15%)	DZH & SBB 2000
087	Noordhollands Duinreservaat	B2 (6-15%)	Landschap Noord-Holland 2010
116	Kop van Schouwen	B2 (6-15%)	Provincie Zeeland 2009
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	B2 (6-15%)	Aanwijzingsbesluit 2008
002	Duinen en Lage Land Texel	B1 (R, 2-6%) ^a	Aanwijzingsbesluit 2009

(a) De letter "R" in deze kolom geeft aan dat het gebied is geselecteerd teneinde een voldoende regionale spreiding te verkrijgen binnen het landelijke verspreidingsgebied van het habitattype.

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor dit habitattype de volgende vijf gebieden geselecteerd: Duinen en Lage Land Texel (002)¹⁴, Kennemerland-Zuid (088), Meijendel & Berkheide (097), Voornes Duin (100) en Kop van Schouwen (116). Door het beschikbaar komen van meer kwantitatieve gegevens is gebleken dat de oppervlakte van dit habitattype in de gebieden Noordhollands Duinreservaat (087) en Duinen Goeree & Kwade Hoek (101) groter is dan aanvankelijk gedacht. Deze gebieden voldoen hiermee aan het criterium "belangrijkste gebieden". Het gebied Duinen en Lage Land Texel (002) is vooral van belang vanuit het oogpunt van voldoende geografische spreiding.

H2180A – Duinbossen, droog			
Landelijke oppervlakte ca. 4.000 ha			
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Relatieve bijdrage^a	Bronvermelding
087	Noordhollands Duinreservaat	A1 (15-30%)	Landschap Noord-Holland 2010
088	Kennemerland-Zuid	A1 (15-30%)	Landschap Noord-Holland 2010
097	Meijendel & Berkheide	B2 (6-15%)	DZH 2000, SBB 2002

(a) In eerdere aanwijzingsbesluiten was het niet mogelijk om de actuele voorkomens van de afzonderlijke subtypen in kwantitatieve zin te duiden. Op basis van de huidige kennis wordt de relatieve bijdrage per subtype weergegeven. Dit betekent dat enkele relatieve bijdragen kunnen afwijken ten opzichte van eerdere aanwijzingsbesluiten.

Ten tijde van de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) werd dit habitattype in twee subtypen onderscheiden: Zomereikverbond (*Quercion roboris*) en Verbond van Els en Vogelkers (*Alno-Padion*) die overeenkomen met de huidige subtypen "droog" (subtype A) en "binnenduinrand" (subtype C). Voor elk van beide subtypen zijn drie gebieden geselecteerd. Voor het eerstgenoemde subtype betreffen dit Schoorlse Duinen (086)¹⁸, Kennemerland-Zuid (088) en Manteling van Walcheren (117).

¹⁷ Dit gebied is uitgebreid met Kapittelduinen, de naam is veranderd in Solleveld & Kapittelduinen (099).

¹⁸ Destijds bekend als Duinen Schoorl.

Op grond van de huidige kennis zijn de gebieden met de grootste oppervlakte van dit subtype: Noordhollands Duinreservaat (087) en Kennemerland-Zuid, met elk meer dan 15% van de landelijke oppervlakte. Meijndel & Berkheide (097) komt op de derde plaats op basis van de oppervlakte van dit subtype in het gebied.

H2180C – Duinbossen, binnenduinrand			
Landelijke oppervlakte ca. 1.500 ha			
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Relatieve bijdrage ^a	Bronvermelding
087	Noordhollands Duinreservaat	A1 (15-30%)	Landschap Noord-Holland 2010
088	Kennemerland-Zuid	A1 (15-30%)	NPZK, PWN, AWD, SBB
099	Solleveld & Kapittelduinen	B2 (6-15%)	Aanwijzingsbesluit 2011

(a) In eerdere aanwijzingsbesluiten was het niet mogelijk om de actuele voorkomens van de afzonderlijke subtypen in kwantitatieve zin te duiden. Op basis van de huidige kennis wordt de relatieve bijdrage per subtype weergegeven. Dit betekent dat enkele relatieve bijdragen kunnen afwijken ten opzichte van eerdere aanwijzingsbesluiten.

Ten tijde van de aanmelding van Habitatrictlijngebieden (2003) werd dit habitattypen in twee subtypen onderscheiden: Zomereikverbond (*Quercion roboris*) en Verbond van Els en Vogelkers (*Alno-Padion*) die overeenkomen met de huidige subtypen "droog" (subtype A) en "binnenduinrand" (subtype C). Voor elk van beide subtypen zijn drie gebieden geselecteerd. Voor het laatstgenoemde subtype betreffen dit Noordhollands Duinreservaat (087), Meijndel & Berkheide (097) en Voornes Duin (100).

Op grond van de huidige kennis zijn de gebieden met de grootste oppervlakte van dit subtype: Noordhollands Duinreservaat en Kennemerland-Zuid (088), met elk meer dan 15% van de landelijke oppervlakte. Solleveld & Kapittelduinen (099) vormt het derde belangrijkste gebied op basis van de oppervlakte van dit subtype.

H2190A – Vochtige duinvalleien, open water			
Landelijke oppervlakte ca. 400 ha			
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Relatieve bijdrage	Bronvermelding
088	Kennemerland-Zuid	A1 (15-30%) ^a	Landschap Noord-Holland 2010
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	B2 (6-15%)	Landschap Noord-Holland 2010
002	Duinen en Lage Land Texel	B2 (6-15%)	Aanwijzingsbesluit 2009
100	Voornes Duin	R (B2, 6-15%) ^b	Aanwijzingsbesluit 2008

(a) Exclusief infiltratiekanalen zonder voor dit subtype karakteristieke vegetatie.

(b) De letter "R" in deze kolom geeft aan dat het gebied is geselecteerd teneinde een voldoende regionale spreiding te verkrijgen binnen het landelijke verspreidingsgebied van het subtype.

Ten tijde van de aanmelding van Habitatrictlijngebieden (2003) werd het open water in de duinen onderverdeeld in drie plantensociologische verbonden, waarbij toentertijd voor elk drie gebieden zijn geselecteerd. Dit betreft de volgende gebieden: Duinen en Lage Land Texel (002)¹⁴, Duinen Terschelling (004), Duinen Ameland (005), Kennemerland-Zuid (088), Voornes Duin (100) en Kop van Schouwen (116). In het Natura 2000 doelendocument (2006) vallen deze drie verbonden onder het subtype vochtige duinvalleien, *open water* (H2190A). Op grond van de huidige kennis kunnen de volgende gebieden als de drie belangrijkste voor dit subtype worden beschouwd: Duinen en Lage Land Texel, Zwanenwater & Pettemerduinen (085) en Kennemerland-Zuid afgemeten aan de in de gebieden aanwezige oppervlakten. Uit het oogpunt van geografische spreiding kan daaraan nog Voornes Duin worden toegevoegd.

■ Het gebied is één van de belangrijkste gebieden voor de volgende habitatoorten:

H1014 – Nauwe korfslak			
Landelijke populatie: ca. 125 kilometerhokken			
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Relatieve bijdrage	Bronvermelding
088	Kennemerland-Zuid	A1 (15-30%)	Stichting Anemoon 2008
097	Meijndel & Berkheide	A1 (15-30%)	Stichting Anemoon 2008

100	Voornes Duin	A1 (15-30%)	Aanwijzingsbesluit 2008
087	Noordhollands Duinreservaat	B2 (6-15%)	Stichting Anemoon 2008
099	Solleveld & Kapittelduinen	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2011
154	Geleenbeekdal	C (R, <2%) ^a	Stichting Anemoon 2008

(a) De letter "R" in deze kolom geeft aan dat het gebied is opgenomen teneinde een voldoende regionale spreiding te verkrijgen binnen het landelijke verspreidingsgebied van deze soort.

Ten tijde van de aanmelding van de Habitatrictlijengebieden (2003) zijn voor de nauwe korfslak (H1014) de volgende gebieden geselecteerd: Geleenbeekdal (154), Voornes Duin (100), Kennemerland-Zuid (088), Meijendel & Berkheide (097) en Duinen Goeree & Kwade Hoek (101)¹⁵. De belangrijkste gebieden op basis van recente gegevens blijken Kennemerland-Zuid, Meijendel & Berkheide en Voornes Duin te zijn, waar de soort in meer dan 20 kilometerhokken is aangetroffen. Op de vierde en vijfde plaats komen het Noordhollands Duinreservaat (087) en Solleveld & Kapittelduinen (099). Hieraan kan uit het oogpunt van voldoende geografische spreiding nog Geleenbeekdal worden toegevoegd.

H1318 – Meervleermuis			
Landelijke populatie ca. 550 individuen^a			
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Relatieve bijdrage	Bronvermelding
097	Meijendel & Berkheide	A2 (30-50%)	Zoogdiervereniging 2010
157	Geuldal	B2 (6-15%)	Zoogdiervereniging 2010
057	Veluwe	B2 (6-15%)	Zoogdiervereniging 2010
156	Bemelerberg & Schiepersberg	B2 (6-15%)	Zoogdiervereniging 2010
088	Kennemerland-Zuid	B2 (6-15%)	Zoogdiervereniging 2010

(a) De schatting van de landelijke populatiegrootte is verhoogd (en enkele relatieve bijdragen zijn verlaagd), omdat in eerdere besluiten geen rekening is gehouden met de belangrijke overwinteringsplaatsen in Noord- en Zuid-Holland.

Voor de aanmelding van Habitatrictlijengebieden (2003) zijn de volgende wintergebieden voor deze soort geselecteerd: Meijendel & Berkheide (097), Bemelerberg & Schiepersberg (156), Geuldal (157) en Sint Pietersberg & Jekerdal (159). Bijna de helft van de overwinterende meervleermuizen huist in bunkers in Meijendel & Berkheide. Daarnaast verblijft een groot deel van de populatie in de ondergrondse mergelgroeven van Zuid-Limburg, met name in de gebieden Geuldal en Bemelerberg & Schiepersberg. Met de huidige kennis blijkt de soort ook in belangrijke aantallen te overwinteren op de Veluwe (057) en in bunkers in Kennemerland-Zuid (088), zodat ook deze gebieden tot de vijf belangrijkste gebieden voor deze soort kunnen worden gerekend.

B.3 Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5)

Voor zover de hier vermelde gebiedsdoelen en relatieve bijdragen betrekking hebben op de Natura 2000-gebieden die buiten dit aanwijzingsbesluit vallen en waarvan de definitieve besluiten op het moment van vaststelling van het onderhavige besluit nog niet zijn vastgesteld, moeten deze worden beschouwd als "indicatieve" opgaven en kunnen ze nog aan verandering onderhevig zijn.

In dit onderdeel wordt voor iedere Natura 2000-waarde waarvoor het onderhavige gebied is aangewezen, inzichtelijk gemaakt hoe de landelijke doelstelling¹⁹ is uitgewerkt in de Natura 2000-gebieden. De landelijke doelstellingen vormen een kader voor de formulering van instandhoudingsdoelstellingen op gebiedsniveau. De gebiedsdoelen bij elkaar "opgeteld", eventueel tezamen met een opgave buiten het Natura 2000-netwerk, hebben als som het landelijke doel. Onder iedere tabel wordt de landelijke staat van instandhouding van de betreffende Natura 2000-waarde vermeld. Indien de landelijke doelstelling van de betreffende waarde afwijkt

¹⁹ De landelijke doelomschrijving in deze paragraaf beperkt zich in principe tot behoud/uitbreiding oppervlakte (of omvang leefgebied) en behoud/verbetering kwaliteit (leefgebied), in geval van soorten en vogels aangevuld met het doel voor behoud/uitbreiding populatie. Voor de volledige formulering van de landelijke doelen inclusief toelichting wordt verwezen naar het Natura 2000 doelendocument (2006).

van wat kan worden verwacht uit de landelijke staat van instandhouding, is dit hier gemotiveerd. Gebiedsdoelstellingen die afwijken van de landelijke doelstelling, worden ook zoveel mogelijk gemotiveerd. In gevallen waarin motivering ontbreekt, is aanpassing nog in overweging (met name naar aanleiding van zienswijzen) in het kader van het besluit voor het betreffende gebied. Doelstellingen die volgens de tabellen zijn aangepast ten opzichte van het ontwerpbesluit (zie kolom "Besluit") staan eveneens onder de betreffende tabellen gemotiveerd. De instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-waarden die zijn toegevoegd ten opzichte van het ontwerpbesluit, zijn in principe op behoud gesteld, omdat de landelijke doelstelling al haalbaar werd geacht zonder deze toevoegingen. De instandhoudingsdoelstellingen die om deze reden op behoud zijn gesteld en daarmee afwijken van de landelijke doelstelling voor de betreffende Natura 2000-waarde, zijn in de tabellen gemarkeerd met een x. In een aparte kolom is van elk gebied de relatieve bijdrage vermeld. Voor een nadere toelichting en de klasse-indeling wordt verwezen naar de inleiding van onderdeel 2 van deze bijlage.

B.3.1 Habitatrictlijn: habitattypen

H2110 – Embryonale duinen					
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en behoud kwaliteit					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
001	Waddenzee	behoud	behoud	A1	aanwijzingsbesluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
007	Noordzeekustzone	behoud	behoud	A2	aanwijzingsbesluit
086	Schoorlse Duinen	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
088	Kennemerland-Zuid	behoud	behoud	C	conform ontwerp
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
113	Voordelta	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
116	Kop van Schouwen	behoud	behoud	B1	ontwerpbesluit
122	Westerschelde & Saeftinghe	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

Vrijwel alle duingebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijngebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitattype zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding voor het habitattype embryonale duinen is beoordeeld als "gunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Met één uitzondering zijn de gebiedsdoelen in overeenstemming met de landelijke doelstelling. Het gebiedsdoel voor Schoorlse Duinen (086) wijkt af van het landelijk doel op het aspect oppervlakte. Het habitattype is langs de Hollandse kust betrekkelijk zeldzaam en door recente inrichtingsmaatregelen is er een situatie ontstaan met uitbreidingsmogelijkheden voor het habitattype in dit gebied. Met een uitbreidingsdoelstelling wordt beoogd optimaal gebruik te maken van de ecologische potenties van het gebied.

H2120 – Witte duinen					
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit ^a					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
001	Waddenzee	behoud	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
084	Duinen Den Helder – Callantsoog	behoud	verbetering	B1	ontwerpbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	behoud	verbetering	B1	ontwerpbesluit

086	Schoorlse Duinen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	uitbreiding	verbetering	B1	conform ontwerp
096	Coepelduynen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
097	Meijndel & Berkheide	behoud	verbetering	B1	ontwerpbesluit
098	Westduinpark & Wapendal	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit ^x
099	Solleveld & Kapittelduinen	behoud ^b	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
100	Voornes Duin	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
116	Kop van Schouwen	behoud	verbetering	B1	ontwerpbesluit
122	Westerschelde & Saeftinghe	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
123	Zwin & Kievittepolder	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit

- (a) Verbetering kwaliteit wordt vooral nagestreefd in de duinen van de vastelandskust en het Deltagebied.
- (b) Achteruitgang van het oppervlakte ten gunste van het habitattypen grijze duinen (H2130) is toegestaan.

Vrijwel alle duingebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijngebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitattypen zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding voor het habitattypen witte duinen is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "gunstig" en "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van verbetering kwaliteit wordt nagestreefd door het optimaliseren van verstuiving. In de gebieden waar deze ontwikkeling conflicteert met de veiligheid van het achterliggende land, is geen verbeterdoelstelling neergelegd (bijvoorbeeld Duinen Goeree & Kwade Hoek (101)). In het Waddengebied komt het habitattypen reeds over een groot oppervlakte en in goede kwaliteit voor. Ook voor deze gebieden is een behoudopgave geformuleerd. In Westerschelde & Saeftinghe is een behoudopgave geformuleerd omdat daar weinig mogelijkheden zijn voor verbetering van de kwaliteit. Voor de gebieden langs de (Noord-)Hollandse kust (Schoorlse Duinen (086), Noordhollands Duinreservaat (087) en Kennemerland-Zuid (088)) is, in tegenstelling tot het landelijk doel, gekozen voor de doelstelling uitbreiding oppervlakte. Vanwege de grote breedte van het duingebied is uitbreiding van witte duinen in deze gebieden goed mogelijk. Dit is vooral van belang voor de uitbreidingsopgave van het prioritaire habitattypen grijze duinen (H2130).

H2130A – *Grijze duinen, kalkrijk					
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
001	Waddenzee	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit ^x
002	Duinen en Lage Land Texel	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit ^x
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit ^x
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
086	Schoorlse Duinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit ^x
087	Noordhollands Duinreservaat	uitbreiding	verbetering	A1	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	uitbreiding	verbetering	A2	conform ontwerp
096	Coepelduynen	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
097	Meijndel & Berkheide	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
098	Westduinpark & Wapendal	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
099	Solleveld & Kapittelduinen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
100	Voornes Duin	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
117	Manteling van Walcheren	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit

123	Zwin & Kievittepolder	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
------------	-----------------------	--------	--------	---	----------------

Vrijwel alle duingebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijngebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitatype zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). Het zwaartepunt van grijze duinen, *kalkrijk* (subtype A) ligt in de duinen tussen Bergen en Den Haag. De landelijke staat van instandhouding voor subtype A is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "matig ongunstig" en "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. In afwijking van de landelijke doelstelling is voor gebieden met een relatief geringe bijdrage aan deze landelijke doelstelling (onder andere Duinen Ameland (005), Duinen Schiermonnikoog (006), Solleveld & Kapittelduinen (099), Zwin & Kievittepolder (123)) gekozen voor een behoudsdoelstelling. Ook voor het gebied Coepelduynen (096) geldt een behoudopgave, omdat het habitatype daar nog in goed ontwikkelde vorm voorkomt en er geen mogelijkheden zijn voor uitbreiding van de oppervlakte.

H2130B – *Grijze duinen, kalkarm					
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
001	Waddenzee	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
002	Duinen en Lage Land Texel	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
003	Duinen Vlieland	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
084	Duinen Den Helder – Callantsoog	behoud	behoud	B2	ontwerpbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
086	Schoolse Duinen	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	behoud	verbetering	B2	conform ontwerp
097	Meijndel & Berkheide	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
098	Westduinpark & Wapendal	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit ^x
099	Solleveld & Kapittelduinen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
115	Grevelingen	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
116	Kop van Schouwen	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
117	Manteling van Walcheren	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit

Vrijwel alle duingebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijngebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitatype zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding voor het habitatype grijze duinen, *kalkarm* (subtype B) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "matig ongunstig" en "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstellingen voor de gebieden Duinen Goeree & Kwade Hoek (101) en Duinen Den Helder – Callantsoog (084) wijken af van de landelijke doelstelling, omdat het habitatype in deze gebieden reeds in goed ontwikkelde vorm aanwezig is en er geen mogelijkheden zijn voor uitbreiding van de oppervlakte. Ook de doelstelling van het gebied Grevelingen (115) wijkt af van de landelijke doelstelling. Door de ligging van het habitatype ten opzichte van de kustlijn treedt hier onvoldoende overstuiving door zand op, noodzakelijk voor het duurzaam voortbestaan van het habitatype, om kwaliteitsverbetering of uitbreiding van de oppervlakte te kunnen realiseren. Vanwege de dynamische omstandigheden in de Waddenzee (001) is uitbreiding van de oppervlakte in dit gebied niet mogelijk. Hier wordt dan ook alleen ingezet op verbetering van de kwaliteit. Ook in de gebieden Kennemerland-Zuid (088) en Solleveld & Kapittelduinen (099) wordt alleen ingezet op verbetering van de kwaliteit. In Kennemerland-Zuid biedt de overwegend kalkrijke bodem hier geen mogelijkheden voor uitbreiding van de oppervlakte. Voor het gebied Solleveld & Kapittelduinen is gekozen voor een

behoudsdoelstelling voor het aspect oppervlakte, vanwege de relatief geringe bijdrage aan de landelijke doelstelling.

H2130C – *Grijze duinen, heischraal					
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit ^x
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
084	Duinen Den Helder – Callantsoog	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	uitbreiding	verbetering	C	conform ontwerp
100	Voornes Duin	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	behoud	verbetering	A1	aanwijzingsbesluit
116	Kop van Schouwen	uitbreiding	verbetering	A1	ontwerpbesluit
117	Manteling van Walcheren	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit

Vrijwel alle dungebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijngebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitattypen zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding voor het habitattypen grijze duinen, *heischraal* (subtype C) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als “zeer ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling voor het gebied Duinen Den Helder – Callantsoog (084) wijkt af van de landelijke doelstelling, omdat het habitattypen in dit gebied reeds in goed ontwikkelde vorm aanwezig is en er geen mogelijkheden zijn voor uitbreiding van het oppervlakte. In het gebied Duinen Goeree & Kwade hoek (101) is het habitattypen reeds over voldoende oppervlakte aanwezig en zijn er geen potenties voor verdere uitbreiding. Er is wel een verbeteropgave voor de kwaliteit van het habitattypen in dit gebied.

H2150 – *Duinheiden met struikhei					
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en behoud kwaliteit					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	A1	aanwijzingsbesluit
003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	A1	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
086	Schoorlse Duinen	behoud	behoud	A1	aanwijzingsbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	behoud	behoud	B2	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	behoud	behoud	B1	conform ontwerp
098	Westduinpark & Wapendal	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
099	Solleveld & Kapittelduinen	behoud	verbetering	B1	ontwerpbesluit
116	Kop van Schouwen	behoud	behoud	B1	ontwerpbesluit
117	Manteling van Walcheren				doel vervallen

Vrijwel alle dungebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijngebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitattypen zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding voor het habitattypen duinheiden met struikhei is beoordeeld als “gunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. In afwijking van de landelijke

doelstelling is voor het gebied Solleveld & Kapittelduinen (099) gekozen voor verbetering van de kwaliteit, omdat de kwaliteit in dit gebied de laatste jaren enigszins achteruit is gegaan en er kansen voor verbetering zijn.

H2160 – Duindoornstruwelen					
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en kwaliteit...^a					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
001	Waddenzee	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud ^a	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
084	Duinen Den Helder – Callantsoog	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
086	Schoorlse Duinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	behoud ^a	behoud	B2	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	behoud ^a	behoud	A1	doel aangepast ^b
096	Coepelduynen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
097	Meijndel & Berkheide	behoud ^a	behoud	B2	ontwerpbesluit
098	Westduinpark & Wapendal	behoud ^a	behoud	C	aanwijzingsbesluit
099	Solleveld & Kapittelduinen	behoud ^a	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
100	Voornes Duin	behoud ^a	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	behoud ^a	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
115	Grevelingen	behoud	behoud	B1	ontwerpbesluit
116	Kop van Schouwen	behoud ^a	behoud	B2	ontwerpbesluit
117	Manteling van Walcheren	behoud ^a	behoud	B2	ontwerpbesluit
122	Westerschelde & Saeftinghe	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
123	Zwin & Kievittepolder	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit

- (a) ... van goed ontwikkelde vormen in de gebieden waar het type een belangrijke positie in het duinlandschap inneemt. Enige achteruitgang in oppervlakte is toegestaan ten gunste van uitbreiding oppervlakte van habitattypen witte duinen (H2120), grijze duinen (*H2130) of vochtige duinvalleien (H2190), mits de totale oppervlakte van goed ontwikkelde vormen [in het betreffende gebied] niet afneemt²⁰.
- (b) De "ten gunste formulering" van Kennemerland-Zuid is aangepast. De oppervlakte duindoornstruwelen mag niet langer afnemen ten gunste van de habitattypen zilte pionierbegroeiingen (H1310) en schorren en zilte graslanden (H1330). Dit gebied is niet langer voor deze twee habitattypen aangewezen (zie bijlage B.1 voor een toelichting).

Vrijwel alle duingebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijngebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitatype zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding voor het habitatype duindoornstruwelen is beoordeeld als "gunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Alle gebiedsdoelen zijn in overeenstemming met de landelijke doelstelling. Aan een groot deel van de gebieden is een "ten gunste formulering" toegevoegd. Afhankelijk van het voorkomen in deze gebieden zullen één of meerdere van de begunstigde habitattypen in de "ten gunste formulering" van de betreffende gebieden zijn opgenomen.

H2170 – Kruiwilgstruwelen					
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en behoud kwaliteit^a					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	B2	aanwijzingsbesluit

²⁰ Nadere toelichting over de "ten gunste formulering" wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.

003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	behoud ^b	behoud	A1	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud ^b	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	behoud ^b	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
084	Duinen Den Helder – Callantsoog	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
086	Schoorlse Duinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	behoud ^b	behoud	B1	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	behoud ^b	behoud	C	conform ontwerp
100	Voornes Duin	behoud ^b	behoud	C	aanwijzingsbesluit
115	Grevelingen	behoud	behoud	A1	ontwerpbesluit
116	Kop van Schouwen	behoud ^b	behoud	B1	ontwerpbesluit

- (a) Lokaal uitbreiding oppervlakte van goed ontwikkelde vormen en lokaal verbetering kwaliteit.
- (b) De oppervlakte mag afnemen ten gunste van het habitatype vochtige duinvalleien (H2190)²⁰.

Vrijwel alle duingebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijng gebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitatype zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding van het habitatype kruipwilgstruwelen is beoordeeld als "gunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De gebiedsdoelen zijn in overeenstemming met de landelijke doelstelling. De lokale uitbreiding- en verbeteringdoelstelling ligt in het gebied Duinen Den Helder – Callantsoog (084). Het habitatype komt hier in geringe mate voor in matige tot goede kwaliteit en het gebied heeft goede potentie voor herstel.

H2180A – Duinbossen, droog					
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en kwaliteit... ^a					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage ^c	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
003	Duinen Vlieland	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
086	Schoorlse Duinen	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	behoud	behoud	A1	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	behoud	behoud	A1	conform ontwerp
097	Meijndel & Berkheide	behoud	behoud	B2	ontwerpbesluit
098	Westduinpark & Wapendal	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
099	Solleveld & Kapittelduinen	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
100	Voornes Duin	behoud ^b	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
116	Kop van Schouwen	behoud ^b	behoud	B1	ontwerpbesluit
117	Manteling van Walcheren	behoud	behoud	B1	ontwerpbesluit

- (a) ... maar lokaal uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
- (b) Enige achteruitgang in oppervlakte is toegestaan ten gunste van uitbreiding oppervlakte van habitatypes grijze duinen (H2130) of vochtige duinvalleien (H2190)²⁰.
- (c) In eerdere aanwijzingsbesluiten was het niet mogelijk om de actuele voorkomens van de afzonderlijke subtypen in kwantitatieve zin te duiden. Op basis van de huidige kennis wordt de relatieve bijdrage per subtype weergegeven. Dit betekent dat enkele relatieve bijdragen kunnen afwijken ten opzichte van eerdere aanwijzingsbesluiten.

Vrijwel alle duingebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijng gebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitatype zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding van het habitatype duinbossen, *droog*

(subtype A) is beoordeeld als "gunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Het voorkomen van duineikenbos (subtype A) in Europa is vrijwel beperkt tot Nederland. Vanwege de zeer grote verantwoordelijkheid die Nederland heeft voor dit habitatype wordt, in de gebieden waar goede mogelijkheden hiervoor zijn, uitbreiding van de oppervlakte en/of verbetering van de kwaliteit nagestreefd. De lokale opgave voor uitbreiding oppervlakte is voornamelijk op de Waddeneilanden neergelegd, omdat de oppervlakte van dit subtype daar klein is. Ook in het Natura 2000-gebied Schoorlse Duinen (086) wordt uitbreiding van de oppervlakte van dit subtype nagestreefd en realistisch geacht. In de gebieden Duinen en Lage Land Texel (002), Westduinpark & Wapendal (098) en Solleveld & Kapittelduinen (099) is het beheer reeds gericht op verbetering van de kwaliteit. Ook in de gebieden Duinen Vlieland (003), Duinen Terschelling (004), Schoorlse Duinen (086) en Voornes Duin (100) bestaan goede mogelijkheden voor verbetering van de kwaliteit.

H2180B – Duinbossen, vochtig					
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit...^a					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage^c	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
003	Duinen Vlieland	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit ^x
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	verbetering	A1	aanwijzingsbesluit
084	Duinen Den Helder – Callantsoog	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	behoud	behoud	B2	ontwerpbesluit
086	Schoorlse Duinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	behoud	verbetering	B1	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	behoud	verbetering	B1	conform ontwerp
097	Meijndel & Berkheide	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
100	Voornes Duin	behoud ^b	behoud	A2	aanwijzingsbesluit
116	Kop van Schouwen	behoud ^b	verbetering	A1	ontwerpbesluit

- (a) ... maar lokaal uitbreiding oppervlakte.
- (b) Enige achteruitgang in oppervlakte is toegestaan ten gunste van uitbreiding oppervlakte van habitatypes grijze duinen (H2130) of vochtige duinvalleien (H2190)²⁰.
- (c) In eerdere aanwijzingsbesluiten was het niet mogelijk om de actuele voorkomens van de afzonderlijke subtypen in kwantitatieve zin te duiden. Op basis van de huidige kennis wordt de relatieve bijdrage per subtype weergegeven. Dit betekent dat enkele relatieve bijdragen kunnen afwijken ten opzichte van eerdere aanwijzingsbesluiten.

Vrijwel alle duingebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijngebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitatype zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding van het habitatype duinbossen, *vochtig* (subtype B) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "gunstig" en "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De lokale opgave voor uitbreiding oppervlakte is op de Waddeneilanden neergelegd, omdat de oppervlakte van dit subtype daar klein is. De kwaliteitsdoelstelling van Schoorlse Duinen (086) wijkt af van het landelijk doel, omdat hier weinig potentie voor kwaliteitsverbetering is. Ook in de gebieden Zwanenwater & Pettemerduinen (085) en Voornes Duin (100) wordt behoud van de kwaliteit nagestreefd in tegenstelling tot het landelijk doel, omdat hier reeds een goed ontwikkelde oppervlakte van het habitatype duinbossen, *vochtig* (subtype B) aanwezig is.

H2180C – Duinbossen, binnenduinrand					
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage^b	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit ^x

005	Duinen Ameland	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit ^x
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
084	Duinen Den Helder – Callantsoog	behoud	behoud	C	doel toegevoegd ^x
086	Schoorlse Duinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit ^x
087	Noordhollands Duinreservaat	behoud	behoud	A1	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	behoud	behoud	A1	conform ontwerp
097	Meijndel & Berkheide	behoud	verbetering	B1	ontwerpbesluit
098	Westduinpark & Wapendal	behoud ^a	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit ^x
099	Solleveld & Kapittelduinen	behoud	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
100	Voornes Duin	behoud ^a	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
116	Kop van Schouwen	behoud ^a	behoud	C	ontwerpbesluit
117	Manteling van Walcheren	behoud	behoud	B1	ontwerpbesluit

- (a) Enige achteruitgang in oppervlakte is toegestaan ten gunste van uitbreiding oppervlakte van habitattypen grijze duinen (H2130) of vochtige duinvalleien (H2190)²⁰.
- (b) In eerdere aanwijzingsbesluiten was het niet mogelijk om de actuele voorkomens van de afzonderlijke subtypen in kwantitatieve zin te duiden. Op basis van de huidige kennis wordt de relatieve bijdrage per subtype weergegeven. Dit betekent dat enkele relatieve bijdragen kunnen afwijken ten opzichte van eerdere aanwijzingsbesluiten.

Vrijwel alle duingebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijngebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitattype zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding van het habitattype duinbossen, *binnenduintrand* (subtype C) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk “gunstig” en “matig ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierop aan²¹. Kwaliteitsverbetering wordt nagestreefd in de gebieden waar de beste mogelijkheden liggen voor kwaliteitsverbetering en/of die een belangrijke bijdrage leveren aan de landelijke doelstelling. Vanwege de relatief kleine oppervlakte van dit habitattype op de Waddeneilanden is in het gebied Duinen Schiermonnikoog (006) een doel gesteld voor uitbreiding van de oppervlakte.

H2190A - Vochtige duinvalleien, open water					
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
084	Duinen Den Helder – Callantsoog	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
086	Schoorlse Duinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit ^x
087	Noordhollands Duinreservaat	uitbreiding	behoud	B2	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	uitbreiding	verbetering	A1	conform ontwerp
097	Meijndel & Berkheide	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
100	Voornes Duin	behoud	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
116	Kop van Schouwen	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
117	Manteling van Walcheren	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit

²¹ Landelijk doel gewijzigd: Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Schoorlse Duinen (Stcrt. 2010, 2212).

Vrijwel alle duingebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijngebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitatype zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding van het habitatype vochtige duinvalleien, *open water* (subtype A) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "gunstig" en "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan voor het aspect kwaliteit. Echter op het aspect oppervlakte wijkt het landelijk doel af, omdat Nederland een relatief zeer groot belang heeft voor het habitatype. Er geldt een behoudsdoelstelling als er in het gebied geen herstelmogelijkheden zijn, zoals in Duinen Vlieland (003). Alle verbeterdoelstellingen sluiten aan op reeds ingezet hydrologisch herstel (Waddeneilanden en Hollandse kust) en regeneratie van duinvalleien in duingebieden die door waterwinning zijn aangetast. Voor duurzaam voortbestaan van jonge stadia en de rijke variatie aan vochtige duinvalleien, is vergroting van dynamiek door wind en zee noodzakelijk in een deel van de gebieden. Dit is niet mogelijk op plaatsen waar conflict zou ontstaan met de veiligheid van het achterliggende land en ook niet waar de duinen te smal zijn voor grootschalige verstuingen, zoals Manteling van Walcheren (117).

H2190B – Vochtige duinvalleien, kalkrijk					
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
001	Waddenzee	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
002	Duinen en Lage Land Texel	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
003	Duinen Vlieland	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
007	Noordzeekustzone	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
084	Duinen Den Helder – Callantsoog	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	uitbreiding	behoud	B1	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	uitbreiding	verbetering	B2	conform ontwerp
096	Coepelduynen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
097	Meijndel & Berkheide	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
099	Solleveld & Kapittelduinen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
100	Voornes Duin	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
114	Krammer-Volkerak	uitbreiding	behoud	C	concept-ontwerp
115	Grevelingen	behoud	behoud	A2	ontwerpbesluit
116	Kop van Schouwen	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
117	Manteling van Walcheren	behoud	behoud	B1	ontwerpbesluit
122	Westerschelde & Saefthinghe	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

Vrijwel alle duingebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijngebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitatype zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding van het habitatype vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (subtype B) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Wanneer er geen potentiële herstelmogelijkheden aanwezig zijn binnen de begrenzing van het gebied door bijvoorbeeld de mate van dynamiek, zoals in Waddenzee (001), Noordzeekustzone (007) en Grevelingen (115) is er een behoudsdoelstelling geformuleerd. Alle verbeterdoelstellingen sluiten aan op reeds ingezet hydrologisch herstel (Waddeneilanden en Hollandse kust) en regeneratie van duinvalleien in duingebieden die door waterwinning zijn aangetast. Voor duurzaam voortbestaan van jonge stadia en de rijke variatie aan vochtige duinvalleien, is vergroting van dynamiek door wind en zee noodzakelijk in een deel van de gebieden. Dit is niet mogelijk op plaatsen waar conflict zou ontstaan met de veiligheid van het achterliggende land en ook niet waar de duinen te smal zijn voor grootschalige verstuingen, zoals Manteling van Walcheren (117).

H2190C – Vochtige duinvalleien, ontkalkt					
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
003	Duinen Vlieland	uitbreiding	verbetering	A1	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	A1	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	verbetering	A1	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
084	Duinen Den Helder – Callantsoog	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
086	Schoorlse Duinen	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	uitbreiding	behoud	B1	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	behoud	behoud	C	doel toegevoegd *
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
116	Kop van Schouwen	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit

Vrijwel alle duingebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijngebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitatype zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding van het habitatype vochtige duinvalleien, *ontkalkt* (subtype C) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijk doelstelling sluit hierop aan. Er geldt een behoudsdoelstelling als in het gebied zeer beperkte of geen herstelmogelijkheden zijn, zoals in Duinen Schiermonnikoog (006). Alle verbeterdoelstellingen sluiten aan op reeds ingezet hydrologisch herstel (Waddeneilanden en Hollandse kust) en regeneratie van duinvalleien in duingebieden die door waterwinning zijn aangetast. Voor duurzaam voortbestaan van jonge stadia en de rijke variatie aan vochtige duinvalleien, is vergroting van dynamiek door wind en zee noodzakelijk in een deel van de gebieden. Een dergelijke ontwikkeling wordt nagestreefd op plaatsen waar dit niet in conflict is met de veiligheid van het achterliggend land.

H2190D – Vochtige duinvalleien, hoge moerasplanten					
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	behoud	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
084	Duinen Den Helder – Callantsoog	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	behoud	behoud	A1	ontwerpbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	uitbreiding	behoud	B2	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	uitbreiding	verbetering	B1	conform ontwerp
097	Meijndel & Berkheide	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
099	Solleveld & Kapittelduinen	behoud ^a	behoud	C	aanwijzingsbesluit ^x
100	Voornes Duin	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit ^x
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit ^x
117	Manteling van Walcheren	behoud	behoud	C	doel toegevoegd ^x

(a) Achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (H2190B), is toegestaan.

Vrijwel alle duingebieden langs de Nederlandse kust zijn Habitatrictlijngebied. Dit betekent dat het overgrote deel van dit habitattype zich bevindt binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding van het habitattype vochtige duinvalleien, *hoge moerasplanten* (subtype D) is voor de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "matig ongunstig" en "gunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan voor het aspect oppervlakte; voor het aspect kwaliteit wijkt de landelijke doelstelling echter af. Hiervoor is gekozen vanwege het zeer grote relatieve belang dat Nederland heeft voor het habitattype en bovendien om het hydrologische herstel, dat reeds is ingezet voor het habitattype, optimaal te benutten. Wanneer er geen potentiële herstel mogelijkheden aanwezig zijn binnen de begrenzing van het gebied, zoals in Duinen Terschelling (004), is er een behoudsdoelstelling neergelegd.

Alle verbeterdoelstellingen sluiten aan op reeds ingezet hydrologisch herstel (Waddeneilanden en Hollandse kust) en regeneratie van duinvalleien in duingebieden die door waterwinning zijn aangetast. Voor duurzaam voortbestaan van jonge stadia en de rijke variatie aan vochtige duinvalleien, is vergroting van dynamiek door wind en zee noodzakelijk in een deel van de gebieden. Dit is niet mogelijk op plaatsen waar conflict zou ontstaan met de veiligheid van het achterliggende land en ook niet waar de duinen te smal zijn voor grootschalige verstuingen, zoals Manteling van Walcheren (117).

B.3.2 Habitatrictlijn: soorten

H1014 – Nauwe korfslak						
Landelijke doelstelling: behoud omvang en kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie						
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
001	Waddenzee	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	behoud	behoud	behoud	B2	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	behoud	behoud	behoud	A1	conform ontwerp
097	Meijndel & Berkheide	behoud	behoud	behoud	A1	ontwerpbesluit
099	Solleveld & Kapittelduinen	behoud	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
100	Voornes Duin	behoud	behoud	behoud	A1	aanwijzingsbesluit
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	behoud	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
116	Kop van Schouwen	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
117	Manteling van Walcheren	behoud	behoud	behoud	B1	ontwerpbesluit
122	Westerschelde & Saeftinghe	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
123	Zwin & Kievittepolder	behoud	behoud	behoud	B1	ontwerpbesluit
154	Geleenbeekdal	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de nauwe korfslak is op het aspect leefgebied beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hier niet op aan. De matig ongunstige staat van instandhouding wordt veroorzaakt door de toestand van de duinen, verreweg het belangrijkste leefgebied. De hoeveelheid geschikt habitat (met name populierenbos) vertoont hier een lichte afname. Dit heeft twee oorzaken. Ten eerste neemt door natuurlijke successie in de duinen de oppervlakte eikenbos toe. Ten tweede worden populierachtigen en daarmee vergelijkbare soorten op veel plaatsen gekapt omdat ze niet als inheems worden beschouwd. De landelijke behoudsdoelstelling wordt met deze ontwikkelingen een behoorlijke opgave. In de kalkrijke duinen moeten leefgebieden voor de soort (per saldo) behouden blijven voor behoud van de populatie. Alle gebiedsdoelen sluiten aan bij de landelijke doelstelling die gericht is op behoud. Op langere termijn is meer inzicht nodig in verspreiding, populatiedynamiek en ecologie van deze soort om adequate bescherming mogelijk te maken.

H1318 – Meervleermuis (winter)						
Landelijke doelstelling: behoud omvang en kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie						
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Relatieve bijdrage^a	Besluit
057	Veluwe	behoud	behoud	behoud	B2	ontwerpbesluit
088	Kennemerland-Zuid	behoud	behoud	behoud	B2	doel toegevoegd
097	Meijndel & Berkheide	behoud	behoud	behoud	A2	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	behoud	B2	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	behoud	behoud	B2	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	behoud	behoud	behoud	B1	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit

- (a) De schatting van de landelijke populatiegrootte is verhoogd en enkele relatieve bijdragen zijn verlaagd, omdat in eerdere besluiten geen rekening is gehouden met de belangrijke overwinteringsplaatsen in Noord- en Zuid-Holland.

De landelijke staat van instandhouding van de meervleermuis is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "gunstig"²². De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Alle gebiedsdoelstellingen sluiten aan op de landelijke doelstelling. Deze is gericht op behoud van overwinteringsplaatsen (met name groeven en bunkers) die gebruikt worden door meervleermuizen.

H1903 – Groenknolorchis						
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit biotoop ten behoeve van uitbreiding populatie						
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	behoud	A1	aanwijzingsbesluit
003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	behoud	A1	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	C	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	C	ontwerpbesluit
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	A1	ontwerpbesluit
035	De Wieden	behoud	behoud	behoud	B2	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
088	Kennemerland-Zuid	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	C	doel aangepast ^a
094	Naardermeer	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
100	Voornes Duin	uitbreiding	behoud	uitbreiding	C	aanwijzingsbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
115	Grevelingen	behoud	behoud	behoud	B2	ontwerpbesluit
116	Kop van Schouwen	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
122	Westerschelde & Saeftinghe	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

- (a) De doelstelling voor het gebied Kennemerland-Zuid is op het aspect leefgebied aangepast van "behoud omvang en kwaliteit biotoop" naar "uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit biotoop". Uitbreiding van de oppervlakte en kwaliteitsverbetering van het habitatype vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (H2190B) in het gebied biedt mogelijkheden voor herstel van de biotoop van de soort. Daarmee is de doelstelling van het gebied in lijn gebracht met de landelijke doelstelling.

²² De staat van instandhouding wijkt af van de staat van instandhouding zoals gegeven in het Natura 2000 doelendocument (zie Natura 2000 profielendocument 2008 voor nadere uitleg).

De landelijke staat van instandhouding van de habitatsoort groenknolorchis is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "matig ongunstig"²³. De landelijke opgave sluit hierop aan. De kansen voor uitbreiding van populaties zijn in de meeste gebieden echter beperkt; er is daarom veelal voor een behoudopgave gekozen. In de gebieden Duinen en Lage Land Texel (002), Duinen Vlieland (003), Duinen Terschelling (004), Duinen Schiermonnikoog (006) en Weerribben (034) is voor een behoudopgave gekozen, omdat de biotoop hier in voldoende mate en kwaliteit voorkomt. In de Deltagebieden (Grevelingen (115) en Westerschelde & Saeftinghe (122)), hangen de ontwikkelingen van de populatie samen met de fluctuerende waterstanden en natuurlijke successie. In het IJsselmeer (072) worden de mogelijkheden voor herstel of uitbreiding zeer laag ingeschat. In de gebieden Naardermeer (094), Oostelijke Vechtplassen (095) en Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103) gaat het om kleine populaties, waarvoor momenteel geen tot weinig uitbreidingsmogelijkheden worden gezien.

²³ De beschreven staat van instandhouding wijkt af van de staat van instandhouding zoals gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006). Zie het Natura 2000 profielendocument (2008) voor een nadere uitleg.

Motivering van het besluit op basis van de binnengekomen zienswijzen

1 INLEIDING

Op 27 november 2006 zijn 111 ontwerp-aanwijzingsbesluiten gepubliceerd voor de eerste tranche Natura 2000-gebieden.

Deze ontwerp-aanwijzingsbesluiten hebben in de periode van 9 januari 2007 tot en met 19 februari 2007 ter inzage gelegen. Dit heeft ertoe geleid dat er door bijna 7.800 personen of organisaties een zienswijze is ingediend over één of meer gebieden. Een belangrijk deel van de argumentatie in deze zienswijzen heeft betrekking op de gebruikte criteria, de voorgestelde begrenzing van de gebieden en de mogelijke gevolgen van Natura 2000 voor burgers en het bedrijfsleven. In veel zienswijzen werd dezelfde argumentatie gebruikt en werden gelijklopende zorgen geuit.

Er is destijds besloten om in één nota tot een algemene beantwoording van deze breed geuite kritiekpunten over te gaan. In deze Nota van Antwoord²⁴ is op hoofdlijnen het gevoerde beleid uiteengezet. De Nota van Antwoord is op 21 november 2007 aan de Tweede Kamer aangeboden en op 13 februari en 6 maart 2008 heeft de Tweede Kamer de nota besproken. Iedereen die een zienswijze heeft ingediend, heeft in een persoonlijke brief een antwoord ontvangen, waarin op de algemene opmerkingen uit de zienswijze is ingegaan.

Gelet op het grote aantal zienswijzen dat voor elk gebied is ingediend en het grote aantal onderwerpen dat daarbij aan de orde is gekomen, is besloten om bij elk besluit de individuele zienswijzen per thema te behandelen. Dit gebeurt in deze bijlage C. Verder wordt in deze bijlage C vermeld welke specifiek op het aanwijzingsbesluit van dit gebied betrekking hebbende inspraakreacties zijn binnengekomen en hoe hiermee is omgegaan bij het opstellen van het aanwijzingsbesluit.

Bij de beantwoording van de zienswijzen zijn ook de provinciale beschouwingen op de zienswijzen betrokken.

Voor het gebied Kennemerland-Zuid zijn 123 zienswijzen ingediend. De reacties worden hieronder thematisch besproken.

²⁴ Ministerie van LNV (2007): Nota van Antwoord. Inspraakprocedure aanwijzing Natura 2000-gebieden. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

2 REACTIES OVER DE PROCEDURE

2.1 ALGEMEEN

In een aantal zienswijzen zijn vragen gesteld en opmerkingen gemaakt over de gebruikte aanmeldingsgegevens en de onderbouwing van de vermelde gegevens in het standaardgegevensformulier, waaronder "beschermingsstatus". Verder wordt opgemerkt dat er voor de soorten en habitattypen met de kwalificatie "aanwezig maar verwaarloosbaar" geen instandhoudingsdoelstellingen in de besluiten hoeven te worden opgenomen. Daarnaast wordt opgemerkt dat op het standaardgegevensformulier de bedrijfsactiviteiten, die in en om het gebied plaatsvinden, niet zijn vermeld. Men vraagt zich af of de Europese Commissie bij de beoordeling van de selectie van de gebieden daarmee rekening heeft kunnen houden.

Men vraagt zich ook af of de aanmeldingsprocedure wel zorgvuldig genoeg is doorlopen en wijst in dit kader mede op de verschillen tussen de huidige besluiten en de eerdere concepten die eind 2005 zijn opgesteld. Zo wordt er gesteld dat de vertaling van de aanmeldingsgegevens naar de doelstellingen disproportioneel is. Daarnaast zijn de doelstellingen volgens deze insprekers uitgebreider dan de Richtlijn voorschrijft. Door doelstellingen op te nemen in het ontwerp-aanwijzingsbesluit voor alle soorten en habitattypen en dus ook voor die soorten en habitattypen waarvoor het gebied niet is geselecteerd, wordt er naar de mening van een aantal insprekers ten onrechte de suggestie gewekt dat de maatregelen die hieruit voortvloeien het gevolg zijn van de verplichtingen van de Habitatrictlijn. In een aantal zienswijzen wordt erop aangedrongen om in een gebied alleen die habitattypen en soorten te beschermen, waarvoor het gebied tot de categorie van belangrijkste gebieden behoort.

Insprekers wijzen verder op documenten die in een eerdere fase van het proces ter beoordeling zijn aangeboden, waarop men wijzigingen heeft voorgesteld en ten aanzien waarvan wijzigingen zijn doorgevoerd in de ontwerpbesluiten. Het betreft onder andere de profielendocumenten 2006²⁵ en gebiedendocumenten uit 2005. Verder wordt er door diverse insprekers op gewezen dat de aanwijzing van een Natura 2000-gebied een nieuwe wettelijke status tot gevolg heeft. Dat zou moeten betekenen dat in de besluitvorming de belangen van alle betrokkenen zorgvuldig dienen te worden meegewogen.

Met betrekking tot de hierboven genoemde reacties worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Stappen in het selectieproces van Habitatrictlijngebieden

Zoals in het Verantwoordingsdocument (2003)²⁶ beschreven staat, heeft de aanmelding van Habitatrictlijngebieden in twee stappen plaatsgevonden:

Eerste stap van de selectie:

Bij de eerste stap zijn voor elk prioritair habitatype en voor elke prioritaire soort in principe de tien belangrijkste gebieden geselecteerd. Dit zijn de gebieden waar het type of de soort het best ontwikkeld is en met de grootste oppervlakte of populatie aanwezig is. Indien bij een bepaald prioritair habitatype de variatie in soortensamenstelling zodanig groot is dat er meerdere subtypen (plantensociologische eenheden op verbondsniveau) zijn te onderscheiden, zijn per subtype de vijf belangrijkste gebieden geselecteerd. Een onderverdeling in subtypen is niet toegepast indien de verschillende subtypen in dezelfde gebieden voorkomen.

Voor elk niet-prioritair habitatype of elke niet-prioritaire soort is in principe dezelfde methodiek toegepast, met dien verstande dat voor die typen of soorten de vijf belangrijkste gebieden zijn geselecteerd. Ook hier geldt dat alleen die gebieden zijn geselecteerd waar het habitatype of de soort het best ontwikkeld is en waar de grootste oppervlakte of populatie aanwezig is. Indien de variatie in soortensamenstelling van een niet-prioritair habitatype zodanig groot is dat het type meerdere subtypen omvat, zijn per subtype de drie

²⁵ Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 profielendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

²⁶ Ministerie van LNV (2003): "Verantwoordingsdocument". Selectiemethodiek voor aangemelde Habitatrictlijngebieden. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Den Haag.

belangrijkste gebieden geselecteerd. Ook hier is deze onderverdeling in subtypen niet gemaakt indien de verschillende subtypen in dezelfde gebieden voorkomen.

Tweede stap van de selectie:

Bij de tweede stap van het selectieproces is onderzocht in hoeverre de landelijke dekking en de geografische spreiding van de gebieden als voldoende kunnen worden aangemerkt.

De landelijke dekking van habitattypen of soorten betreft de totale oppervlakte van een habitatype of de totale populatie van een soort binnen de aangemelde gebieden als percentage van de landelijke oppervlakte van dat habitatype of als percentage van de landelijke populatie van de soort. Als op basis van de selectie in de eerste stap het aantal geselecteerde "belangrijkste" gebieden onvoldoende dekking oplevert, moet onderzocht worden welke gebieden aanvullend geselecteerd dan wel aangemeld moeten worden om voldoende landelijke dekking te halen. Daarnaast is bekeken of gebieden die één ecologische eenheid vormen met gebieden in België of Duitsland aan de lijst van aangemelde gebieden toegevoegd moeten worden. Voor ieder niet-prioritair habitatype en iedere niet-prioritaire soort wordt voldoende landelijke dekking nagestreefd. De indicaties van het European Topic Centre (ETC) en de conclusies van de biogeografische seminars zijn hiervoor als leidraad gebruikt:

- < 20% wordt in de meeste gevallen als onvoldoende dekkingsgraad beschouwd;
- 20-60% is een bespreekbaar dekkingspercentage;
- > 60% is over het algemeen voldoende dekking.

Hierbij is uitdrukkelijk rekening gehouden met de specifieke kenmerken en eisen die de afzonderlijke habitattypen en soorten stellen. Een relatief laag dekkingspercentage is aanvaardbaar als er sprake is van weinig bedreigde habitattypen of soorten en deze verspreid voorkomen. Hier geldt het proportionaliteitsbeginsel: voor habitattypen en soorten die sterker onder druk staan, wordt relatief meer bijgedragen binnen het Natura 2000-netwerk dan voor meer algemeen voorkomende habitattypen en soorten. Voor prioritaire habitattypen en prioritaire soorten hebben de lidstaten een bijzondere verantwoordelijkheid en verwacht de Europese Commissie dat een hoger dekkingspercentage wordt bereikt.

Beoordeling aanmeldingen door de Europese Commissie

In 2003 is de Nederlandse bijdrage aan de communautaire lijst van Habitatrictlijngebieden door de Europese Commissie goedgekeurd (zie hoofdstuk 2). Daaraan voorafgaand zijn in respectievelijk 1996 en 1998 voorlopige aanmeldingen bij de Europese Commissie ingediend. In het Lijstdocument (2004)²⁷ is het Nederlandse deel van de communautaire lijst voor de Atlantische biogeografische regio opgenomen. Hoofdstuk 3 van het Lijstdocument geeft per habitatype en per soort een toelichting op de selectie van gebieden. Hierbij staat steeds expliciet aangegeven hoe de Europese Commissie de aanmelding van 1998 heeft beoordeeld. Daaruit blijkt dat de Europese Commissie voor diverse habitattypen en soorten in 2002 heeft gemeld dat er een onvoldoende dekking was. Om die reden is de aanmelding van 2003 nog met een aantal gebieden uitgebreid. Het Reactiedocument (2004)²⁸ bevat een Nota van Antwoord met betrekking tot de openbare voorbereidingsprocedure voor de aanmelding van Habitatrictlijngebieden, die begin 2003 heeft plaatsgevonden.

Misverstanden over de aanmelding

Een veel gehoord argument is dat de bedrijfsactiviteiten die in en om het gebied plaatsvinden bij de aanmelding gemeld hadden moeten worden, zodat de Europese Commissie rekening had kunnen houden met bestaand gebruik. Dit berust op een misverstand. Zoals in paragraaf 2.1.1 van de Nota van Antwoord uitvoerig uiteen is gezet, is het standaardgegevensformulier bedoeld om de potentiële Habitatrictlijngebieden met de natuurwaarden bij de Europese Commissie aan te melden. Op het formulier staat per rubriek nauwkeurig aangegeven welke gegevens vóór de aanmelding verstrekt dienen te worden en welke gegevens in een later stadium verstrekt kunnen worden. Eén van de rubrieken die pas ingevuld hoeft

²⁷ Ministerie van LNV (2004): "Lijstdocument". Overzicht van gebiedsselectie voor de Habitatrictlijn. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

²⁸ Ministerie van LNV (2004): Reactiedocument aanmelding Habitatrictlijngebieden. Resultaten van de ontvangen reacties bij de openbare procedure voor de aanmelding van Habitatrictlijngebieden in het kader van Natura 2000. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

te worden nadat het gebied deel uitmaakt van het Natura 2000-netwerk is de rubriek "Activiteiten en invloeden in en buiten het betrokken gebied". Die gegevens dienen vooral als basisinformatie voor de Europese Commissie om de uitvoering van de Richtlijn te kunnen volgen en haar rol als toezichthouder te kunnen vervullen. De aanmelding vindt uitsluitend op ecologische gronden plaats. Het is dan ook een misvatting te veronderstellen dat de Europese Commissie bij de besluitvorming van onjuiste of onvolledige gegevens zou zijn uitgegaan.

Zoals in paragraaf 3.3 van de Nota van Antwoord staat beschreven, dienen ook voor de soorten en habitattypen die niet direct tot de selectie van dat betreffende Habitatrichtlijngebied hebben geleid, maar die wel in dat gebied voorkomen, instandhoudingsdoelstellingen te worden opgesteld. Dat zijn namelijk ook soorten en habitattypen waarvoor het gebied is aangemeld. Het berust op een misverstand te veronderstellen dat uit de Richtlijn uitsluitend een verplichting zou voortvloeien met betrekking tot habitattypen en soorten waarvoor het gebied is geselecteerd en dat er met betrekking tot de overige habitattypen en soorten van bijlage II geen verplichtingen zouden bestaan. Er worden daarom niet alleen instandhoudingsdoelstellingen voor de habitattypen of de soorten waarvoor het gebied is geselecteerd geformuleerd, maar voor alle habitattypen of soorten, waarvoor een gebied is aangemeld. Op het standaardgegevensformulier dat naar de Europese Commissie gaat moeten alle relevante Natura 2000-waarden worden vermeld en de daarop verstrekte gegevens moeten geregeld worden geactualiseerd. Voor één bepaalde categorie kan het formuleren van instandhoudingsdoelstellingen echter achterwege blijven. Het betreft de categorie "aanwezig maar verwaarloosbaar". Een habitatype of soort kan in een bepaald gebied in zodanige minieme oppervlakte of slechts incidenteel aanwezig zijn, dat mag worden aangenomen dat het habitatype of de soort zich in dit gebied niet blijvend kan handhaven. Het ontstaan van deze categorie (aanwezig maar verwaarloosbaar) is het gevolg van de voorgeschreven aanmeldingssystematiek, waarbij de lidstaat voor elk gebied alle aanwezige habitattypen en soorten – ongeachte de mate waarin ze voorkomen – dient te melden. Voor deze categorie zijn dan ook geen instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd.

Motivering

Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen is de selectie van de gebieden inzichtelijker gemaakt. Er is per gebied uiteengezet waarom het gebied is aangemeld en op grond van welke criteria dit is gebeurd. Naast de reeds uitgebreide toelichting in de Nota van Antwoord is in de Nota van toelichting van dit besluit op een overzichtelijke wijze aangegeven voor welke soorten en habitattypen het gebied is aangemeld.

Betrokkenheid bij de voorbereiding van de aanwijzing

Voor de nationale procedure voor de aanwijzing van Natura 2000-gebieden wordt verwezen naar de paragrafen 1.1.4 en 1.3.5 van de Nota van Antwoord. In deze paragrafen wordt uitvoerig ingegaan op de gevolgde procedure, die uiteindelijk tot de terinzagelegging van het ontwerp-aanwijzingsbesluit van dit gebied heeft geleid. Daaruit blijkt dat dit deel van de procedure meerdere jaren in beslag heeft genomen. Zo hebben de betrokken ministeries, provincies, kamers van koophandel, (regionale) land- en tuinbouworganisaties, gemeenten, waterschappen, drinkwaterwinners, visserijorganisaties, recreatieorganisaties, natuurbeschermingsorganisaties en gegevensbeheerders eind 2005 het concept Natura 2000 doelendocument (2005) en de concept Natura 2000-gebiedendocumenten (2005) voor de 162 gebieden ontvangen, met het verzoek om commentaar te geven. Naar aanleiding van de reacties zijn waar nodig nog aanvullende gesprekken gevoerd. Deze consultatie maakte deel uit van de voorbereiding van de besluitvorming en heeft nog tot wijzigingen geleid. Het resultaat van deze voorbereiding heeft ter inzage gelegen en ten aanzien van deze ontwerp-aanwijzingsbesluiten heeft een ieder een zienswijze kunnen indienen.

Zorgvuldigheid van de procedure en afweging van belangen

In de paragrafen 2.1.1 en 1.1.8 van de Nota van Antwoord is de selectieprocedure uitvoerig beschreven en is uiteengezet hoe de verschillende belangen tegen elkaar zijn afgewogen. De keuze van een Natura 2000-gebied heeft uitsluitend plaatsgevonden op basis van de aanwezigheid van de in bijlage I en II van de Habitatrichtlijn genoemde habitattypen en soorten. Deze werkwijze vloeit voort uit de in de Habitatrichtlijn genoemde criteria en de hierop gebaseerde Europese jurisprudentie. Het is niet mogelijk om hiervan af te wijken. Pas in een later stadium – bij het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen en bij het

vaststellen van het beheerplan – kunnen naast de ecologische belangen ook andere belangen aan de orde komen. Dit is in de paragrafen 3.4 en 3.5 van de Nota van Antwoord verder uiteengezet. Gesteld mag worden dat de procedure die bij de aanwijzing van de gebieden is gevolgd zorgvuldig is geweest en geheel overeenkomstig de wet- en regelgeving heeft plaatsgevonden.

2.2 SPECIFIEKE REACTIES OVER DE PROCEDURE

Een inspreker heeft een vergelijking gemaakt tussen de doelstellingen zoals deze worden gecommuniceerd via de website en via de CD-ROM. In een vergelijking met de site Natura 2000 van het ministerie van LNV waarop de aangemelde gebieden staan, blijkt een groot aantal verschillen te bestaan tussen de informatiedragers. Hierdoor is niet precies duidelijk wat de voorstellen inhouden.

Het is niet duidelijk waarop inspreker doelt. Het gepubliceerde ontwerpbesluit is zowel geplaatst op de website van het ministerie van LNV als op de CD-rom. In het algemeen geldt dat verschillen tussen aangemelde natuurwaarden en instandhoudingsdoelstellingen in de aanwijzingsbesluiten voortkomen uit nieuwe gegevens over waar de natuurwaarden voorkomen.

Een inspreker geeft aan dat in de gebiedsomschrijving in het ontwerp-aanwijzingsbesluit het woord "over" verwijderd mag worden in de zin: "Hier komen over voorbeelden van het zeedorpenlandschap voor."

De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit. Zie paragraaf 3.1 van de Nota van toelichting.

3 REACTIES OVER DE BEGRENZING

3.1 ALGEMEEN

Bij de begrenzing van het gebied heeft een aantal insprekers aangegeven dat geen rekening wordt gehouden met andere dan ecologische eisen. Tevens wordt in zienswijzen gemeld dat bepaalde habitattypen en soorten niet of in beperkte mate aanwezig zijn in delen van het gebied. Insprekers verwachten dat in ieder geval die gronden waar deze waarden niet aanwezig zijn buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied worden gelaten.

Er wordt voor gepleit om de Natura 2000-gebieden op eenduidige wijze ook in het verticale vlak te begrenzen op 500 voet, zijnde de bestaande minimumvlieghoogte. Verder wordt aangegeven dat bij de aanwijzing van de Vogelrichtlijngebieden destijds voor een bufferzone van 100 meter rond jachthavens gekozen is. In die geest wordt er bepleit om een bufferzone van 300 tot 500 meter rond agrarische- en recreatiebedrijven in te stellen. Tevens wordt er aangegeven dat de aanmelding onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd is, zodat de onderzoeksplicht bij de belanghebbende wordt gelegd wanneer deze de begrenzing gewijzigd wil zien. Ook wordt gesteld dat de stranden niet binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied behoren te vallen. Zij herbergen geen habitattypen of soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Met betrekking tot de hierboven genoemde argumenten worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Uitgangspunten begrenzing Habitatrichtlijngebieden

Zoals in paragraaf 2.2 van de Nota van Antwoord en in bijlage 9.1 van het Natura 2000 doelendocument (2006)²⁹ uitvoerig uiteen is gezet, is ook bij het begrenzen van een gebied geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houden met de aanwezigheid en de instandhouding van de natuurlijke habitats en soorten. Daarbij zijn de volgende algemene uitgangspunten gebruikt:

- Habitattypen en soorten van de bijlagen: de habitattypen van bijlage I en de leefgebieden van de soorten van bijlage II van de Habitatrichtlijn (en dus niet de soorten van bijlage IV) vormen het uitgangspunt voor de begrenzing. Dit is inclusief in kwaliteit achteruitgegangene en gedegenerende terreindelen, indien herstel haalbaar is en voor zover nodig voor de instandhouding van de aanwezige habitattypen en/of soorten.
- Herkenbare eenheden en identiteit: er is gestreefd naar de begrenzing van herkenbare en beheerbare eenheden: ecologische eenheden (bijvoorbeeld op basis van vegetatiestructuur, hydrologie of geomorfologie) of beheereenheden. Door eenheden op deze manier te begrenzen krijgt het gebied een duidelijke identiteit.
- “Cement tussen de bakstenen”: de begrenzing van ecologische eenheden impliceert dat het Habitatrichtlijngebied bestaat uit de habitattypen van bijlage I en het leefgebied van de soorten van bijlage II én een stelsel van natuurwaarden waarvoor het gebied niet is geselecteerd en/of niet is aangemeld. Die natuurwaarden, gekenmerkt als het “cement tussen de bakstenen”, maken integraal onderdeel uit van de ecosystemen en zijn nodig voor herstel en/of instandhouding van de betreffende in de Richtlijn opgenomen habitattypen en/of soorten.
- Deelgebieden: bij zeer sterke versnippering in meerdere deelgebieden worden alleen deze deelgebieden begrensd. De verschillende deelgebieden bevatten dan elk afzonderlijk de habitattypen en/of soorten waarvoor het gebied geselecteerd is.
- Enclaves: binnen grote eenheden zijn enclaves van grootschalige landbouw en/of bebouwing uitgesloten, voor zover ze geen wezenlijke bijdrage leveren aan de instandhouding van de betreffende habitattypen en/of soorten.
- Aansluiting bij administratieve grenzen: er is zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande administratieve grenzen (bijvoorbeeld begrenzing van onder de Natuurbeschermingswet aangewezen gebieden, Nationale Parken, Vogelrichtlijngebieden en/of eigendomsgrenzen).
- Herkenbare topografische lijnen: de gebiedsgrenzen vallen bij voorkeur samen met duidelijk in het landschap herkenbare topografische lijnen, zoals wegen, sloten, heggen, oevers, bosranden en markante verschillen in landgebruik.

²⁹ Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

Hoofdpijnen aanpassing begrenzing Natura 2000-gebieden

De herbegrenzing is doorgevoerd op basis van technische en/of inhoudelijke argumenten.

Technische aanpassingen:

Dit zijn vaak minieme kaarttechnische verbeteringen teneinde de grenzen af te stemmen en gelijk te trekken. Het zijn ook pragmatische aanpassingen. Hierdoor blijven het beheer en de bescherming hanteerbaar en wordt de burger een zo duidelijk en eenvoudig mogelijke begrenzing geboden. Dit kan betekenen dat Vogel- en Habitatrichtlijngebieden die voor een belangrijk deel overlap vertonen met (voormalige) beschermd en staatsnatuurmonumenten op deze begrenzing afgestemd worden. Hierdoor worden onlogische verschillen vermeden.

Verder betreft dit ook het zoveel mogelijk op kaart uitzonderen van bestaande bebouwing, tuinen en erven die alleen tekstueel waren geëxclaveerd. Tot deze categorie behoren ook aanpassingen aan de hand van kadastrale perceelsgrenzen in verband met de kadastrale registratie van bij de aanwijzing "betrokken" percelen (zie Nota van toelichting, paragraaf 3.3). Hiermee wordt voorkomen dat kadastrale percelen die slechts voor een onbetekenend deel met het gebied overlappen, kadastraal worden ingeschreven als deel uitmakend van het gebied.

Inhoudelijke aanpassingen:

Gebleden is dat in een beperkt aantal gevallen bij de begrenzing van Habitatrichtlijngebieden onvoldoende rekening is gehouden met de verspreiding van relevante habitattypen of leefgebieden van soorten, waardoor aanpassingen (zowel uitbreiding als verkleining) noodzakelijk waren. Dit is meestal het gevolg van verbeterde en toegenomen kennis. Ook uitbreidingen die noodzakelijk zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied, vallen in deze categorie van inhoudelijke aanpassingen.

Bufferzones en exclavering van recreatieondernemingen en agrarische bedrijven

Een bufferzone van 300 tot 500 meter rond recreatieondernemingen en agrarische bedrijven, waar door vele ondernemers om is verzocht, behoort niet tot de mogelijkheden. De reden hiervoor is dat menselijk gebruik of de door de mens toegekende bestemming niet bepalend is voor de vraag of een gebied of terrein als Natura 2000-gebied aangewezen dient te worden. Ecologische redenen zijn daarbij bepalend. Een Natura 2000-gebied is in zijn geheel van belang.

Ook in de uitspraak van de Raad van State over de aanwijzing van één van de eerste Natura 2000-gebieden is de vraag over een bufferzone aan de orde gekomen. De Raad van State was toen van oordeel dat "het aanhouden van een minimale afstand tot bedrijfsbebouwing niet mogelijk is, omdat niet in algemene zin ten behoeve van de in het gebied gelegen agrarische bedrijfsbebouwing kan worden vastgesteld in hoeverre de binnen die afstand gelegen gronden naar ecologische maatstaven al dan niet tot het aan te wijzen gebied moeten worden gerekend"³⁰.

Bij Vogelrichtlijngebieden wordt het hele gebied door de vogels gebruikt voor broeden, foerageren en/of rusten, hoewel niet elk deel even intensief wordt benut. Voor Habitatrichtlijngebieden geldt een vergelijkbare aanpak hoewel habitattypen meestal geen grote, aaneengesloten oppervlakten beslaan. Daar staat tegenover dat de instandhouding van habitattypen meestal een ruimere begrenzing vereist omdat ook rekening moet worden gehouden met een mogelijke verschuiving van de habitatwaarden door het gebied (successie). Daarentegen maken bestaande bebouwing, erven, tuinen, steigers, verhardingen en hoofdspoorwegen geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Zij zijn door hun fysieke aard meestal ongeschikt. Eventuele uitzonderingen op deze algemene regel zijn opgenomen in paragraaf 3.3 van de Nota van toelichting van het besluit. Ook mijnbouwinrichtingen en -installaties vallen onder de definitie van een bouwwerk en daarmee onder de exclaveringsformule (zie paragraaf 3.4 van de Nota van toelichting). Dat geldt niet voor ondergronds of onderwater voorkomende structuren zoals gas- en waterleidingen. De aanwezigheid hiervan betekent niet per definitie dat deze gebieden ongeschikt zijn voor planten of dieren en ze zijn daarom niet geëxclaveerd.

Zie ook paragraaf 2.2.6 van de Nota van Antwoord.

³⁰ Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State, 5 november 2008, nr. 200802546/1.

Verticale begrenzing

In paragraaf 2.2.9 van de Nota van Antwoord wordt vermeld dat er geen verticale grens in de Natura 2000-gebieden is opgenomen. Wel moet gewaarborgd zijn dat vliegbewegingen in de omgeving van Natura 2000-gebieden niet tot aantasting van natuurlijke kenmerken leiden. Dat geldt voor de gehele burgerluchtvaart (inclusief parasailen, parachutespringen en luchtballonvaren), het militaire luchtverkeer en alle andere activiteiten die in samenhang met deze vliegbewegingen in het luchtruim of op de grond plaatsvinden, zoals schietoefeningen en parachutespringen. De effectbeoordeling van dit soort activiteiten kan daarom het best per gebied plaatsvinden, toegesneden op de omstandigheden ter plekke. Het is dus niet zinvol om hiervoor generieke normen in de besluiten op te nemen. Indien aan de orde, wordt het bestaand gebruik door luchtverkeer beoordeeld bij het opstellen van het beheerplan. Voorwaarde blijft ook hier dat het bestaande gebruik de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mag brengen.

3.2 SPECIFIEKE REACTIES OVER DE BEGRENZING

Een inspreker verzoekt in de gebiedsomschrijving van Kennemerland-Zuid in het aanwijzingsbesluit op te nemen: "In het gebied liggen oppervlaktewateren, zoals vochtige/natte duinvalleien en waterkanalen. Deze waterkanalen zijn belangrijk voor de drinkwatervoorziening. Waterwinning is een belangrijke drager voor de bescherming van natuur."

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. De gebiedsbeschrijving geeft een globale beschrijving van hoe het gebied eruit ziet en indien van toepassing hoe het ontstaan is, vrij van waarden en functies van het gebied. Bestaand gebruik zal worden beschreven in het beheerplan.

Meerdere insprekers doen suggesties voor verbetering van de gebiedsbeschrijving in het besluit met betrekking tot het voorkomen van natte duinvalleien, paraboolduinen en embryonale duinen en de overgang tussen oude en jonge duinen.

Een inspreker geeft aan dat in de gebiedsomschrijving in het ontwerp-aanwijzingsbesluit staat dat Houtglop ten zuiden van Zandvoort is gelegen. Dit moet volgens de inspreker veranderd worden in "ten noorden van Zandvoort."

De zienswijzen zijn overgenomen. De tekst van de gebiedsbeschrijving is aangepast. Voor een beschrijving van het voorkomen van habitattypen wordt verwezen naar paragraaf 4.4 van de Nota van toelichting.

Een inspreker meent dat bij aanmelding van het Natura 2000-gebied bij de Europese Commissie de grenzen van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland zijn aangehouden. De begrenzing van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland loopt volgens de inspreker langs de kadastrale grenzen in plaats van langs ecologische grenzen. De definitieve grens van het Natura 2000-gebied mag echter niet deze kadastrale grenzen volgen, maar moet gebaseerd zijn op ecologische grenzen, aldus de inspreker.

Ecologische motieven zijn bepalend voor de begrenzing van de Natura 2000-gebieden, soms valt de begrenzing samen met kadastrale grenzen (die kunnen immers ook de grens zijn tussen verschillende vormen van grondgebruik zoals natuur en verblijfsrecreatie), maar vaak ook niet.

Een inspreker geeft aan dat op basis van de tekstuele exclaveringsformule het parkeerterrein aan de IJmuiderslag niet binnen de begrenzing is opgenomen. Dit geasfalteerde terrein wordt 's zomers gebruikt voor betaald parkeren, en dient 's winters als opslag van strandhuisjes. Een inspreker vraagt het meer dan twee hectare grote terrein desondanks ook op de kaart te exclaveren, om hiermee onduidelijkheid te voorkomen.

De zienswijze is overgenomen. Het betreffende parkeerterrein is ook op kaart uitgezonderd, hoewel het als verharding ook tekstueel reeds is uitgezonderd.

Een inspreker verzoekt een grensverlegging in zuidelijke richting. Voor de inspreker is het onbegrijpelijk dat de grens van het Natura 2000-gebied op het parkeerterrein van het Kennemerstrand is gelegen. De duinen bij Velsen herbergen een camping en vormen een uitloopgebied voor bewoners van IJmuiden-Zeewijk. Ook wijst de inspreker op de Kustvisie Velsen, en meent dat die gerespecteerd dient te worden.

De zienswijze is niet overgenomen. Voor de vaststelling van de begrenzing van Habitatrichtlijngebieden gelden uitsluitend ecologische criteria. In dit gebied volgt de grens doorgaans de rand van het duingebied dat in belangrijke mate bestaat uit duinhabitattypen (en leefgebieden van diverse soorten). Ter hoogte van het Kennemermeer loopt de grens langs enkele parkeerterreinen die grenzen aan het duingebied met grijze duinen (H2130A) en duindoornstruwelen (H2160).

Een inspreker verzoekt langs het Kennemerstrand-NW een strook langs de zeereep tussen de Zuidelijke Havendam (Zuidpier IJmuiden) en "La Maranda" toe te voegen gelet op de habitattypen embryonale en witte duinen (H2110 en H2120), en de vogelsoorten bontbekplevier en velduil.

De zienswijze is niet overgenomen. Ter hoogte van het Kennemermeer ligt de grens op de duinvoet (van de witte duinen, H2120). Gelet op de aanwezigheid van bebouwing en een reeks strandhuisjes zijn hier geen embryonale duinen aanwezig. Met het voorkomen van genoemde vogelsoorten is geen rekening gehouden omdat dit uitsluitend een Habitatrichtlijngebied betreft. De smalle duinstrook ten hoogte van de Kennemerboulevard maakt geen onderdeel uit van het gebied omdat het door bebouwing en verhardingen geïsoleerd ligt van het Natura 2000-gebied.

Een inspreker merkt op dat de grens op een plek ter hoogte van het Kennemerstrand niet over de duinvoet is getrokken maar verder landinwaarts. Om duidelijkheid te verschaffen wordt verzocht om de grens conform de tekst van paragraaf 3.3 op de duinvoet te leggen en het gehele buitenduin op te nemen.

De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit. Ten zuiden van het Kennemermeer, waar de grens over enkele honderden meters door het buitenduin was getrokken, is de grens op de duinvoet gelegd.

Een inspreker geeft aan dat de grens van het Natura 2000-gebied langs de duinvoet van het buitenduin loopt, en dat bij duinaangroei deze grens zich zeewaarts verplaatst. De inspreker vraagt te onderzoeken of duinvorming beter beschermd kan worden door dit onder het habitatype embryonale duinen (H2110) te plaatsen. Meerdere insprekers menen dat de grens niet op de duinvoet van het buitenduin zou moeten liggen, maar op de gemiddelde hoogwaterlijn, om de doelstelling ten aanzien van het habitatype embryonale duinen (H2110) te realiseren. Een van deze insprekers merkt verder op dat ten noorden van Bloemendaal de kadastrale grens van het provinciaal eigendom (en van de duinbeheerder) kan worden gevolgd omdat deze samenvalt met de gemiddelde hoogwaterlijn.

De zienswijzen hebben geleid tot aanpassing van het besluit. Zoals in paragraaf 3.4 is aangegeven ligt de zeewaartse grens van het gebied op de duinvoet: "De zeewaartse grens van duingebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee." Dit betreft in feite de zeewaartse grens van het habitatype witte duinen (H2120) dat langs de Hollandse kust de westgrens van de meeste duingebieden vormt. Het habitatype embryonale duinen (H2110) bevindt zich meestal tussen de duinvoet en de hoogwaterlijn. Wegens de aanwezigheid van embryonale duinen tussen strandpaal 57,5 en 60 (ten zuiden van het Kennemerstrand) is de grens hier op het strand 50 meter uit de duinvoet gelegd. De westgrens van het provinciale eigendom (percelen BMD A10593 en A11220) in de Kennemerduinen ligt ongeveer op de duinvoet. Het strand betreft afzonderlijke kadastrale percelen (soms met een stuk zee).

Een inspreker vraagt of de zeereep binnen de Natura 2000-begrenzing valt. De zeereep wordt door de inspreker gedefinieerd zoals in de Wet op de waterkering; een waterkerende dijk. De algemene exclaveringsregels laten tegenstrijdigheden zien, aldus de inspreker, over de exacte plaatsing van een grens.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. De buitenste duinenrij, vaak bestaande uit het habitatype witte duinen (H2120), maken deel uit van het aangewezen gebied. Dit doet niets af aan de functie die de duinen in de zeereep hebben als waterkering.

Een inspreker verzoekt Kennemerland-Zuid uit te breiden met camping De Duinrand [waarschijnlijk wordt bedoeld Camping Duindoorn] wegens de vegetatie, de rust buiten het toeristenseizoen en het onverharde karakter. De inspreker wijst op het belang van toevoeging voor het habitatype grijze duinen (H2130).

De zienswijze is niet overgenomen. Dit in het zomerseizoen intensief gebruikte kampeerterrein (4,5 ha/ 125 standplaatsen) bestaat uit grasvelden waar het genoemde habitatype niet of hoogstens in fragmentaire vorm aanwezig is.

Meerdere insprekers vragen de in het duingebied gelegen camping De Lakens weer op te nemen. Door ligging, onverharde karakter en rust buiten het toeristenseizoen, heeft dit terrein vergelijkbare natuurwaarden en geomorfologische eigenschappen als het omringende duingebied. Een andere inspreker meent dat de begrenzing bij camping De Lakens niet correct is weergegeven en verzoekt aanpassing door de gehele camping buiten de aanwijzing tot Natura 2000-gebied te plaatsen.

De zienswijzen zijn niet overgenomen. Habitattypen zijn op de camping nauwelijks aanwezig: de kampeervelden zijn begroeid met soortenarm mesotroof grasland; versnipperd liggen duindoornbosjes (H2160) die minder dan 10% van het uitgezonderde terrein uitmaken. Het uitgezonderde gebied uitbreiden is ook niet mogelijk omdat blijkens de habitatkartering de camping wordt omgeven door duinhabitattypen (vooral duindoornstruwelen, H2160).

Een inspreker vraagt waarom camping De Lakens (PWN) en camping 't Helmgat (Gemeente Bloemendaal) zijn uitgezonderd en Camping Bloemendaal niet. Een inspreker meent dat de begrenzing bij camping Bloemendaal niet correct is weergegeven en verzoekt aanpassing door de gehele camping buiten de aanwijzing tot Natura 2000-gebied te plaatsen, en de camping zowel tekstueel als op kaart te exclaveren, inclusief een zone van 300-500 meter.

De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit. Camping Bloemendaal is op dezelfde wijze uitgezonderd als beide andere genoemde campings. Het is niet mogelijk daar omheen ook een bufferzone uit te zonderen omdat de begrenzing uitsluitend kan worden gebaseerd op ecologische criteria. Wat dat betreft kan worden verwezen naar een uitspraak van de Raad van State (5 november 2008, zaaknr. 200802546/1, r.o 2.3.1): "Een begrenzing waarbij een vaste minimale afstand tot bedrijfsbebouwing [...] wordt aangehouden is daarmee onverenigbaar, omdat niet in algemene zin ten behoeve van de in het gebied gelegen agrarische bedrijfsbebouwing kan worden vastgesteld in hoeverre de binnen die afstand gelegen gronden naar ecologische maatstaven al dan niet tot het aan te wijzen gebied moeten worden gerekend."

Twee insprekers willen dat rekening wordt gehouden met het tracé van de geplande ontsluitingsweg van het Circuit van Zandvoort. Voor deze ontsluitingsweg is flora en fauna onderzoek verricht. Uit dit onderzoek is gebleken, dat op het voorgenomen tracé geen effecten te verwachten zijn voor de aanwezige flora en fauna. Deze weg zal in de loop van 2007 worden aangelegd.

De zienswijze is niet overgenomen. De algemene beleidslijn met betrekking tot gewenste verkleiningen ter facilitering van voorgenomen projecten is als volgt verwoord in de Nota van Antwoord (paragraaf 2.2.5): "Voor de huidige aanwijzingsprocedure betekent dit dat in gevallen waar in het verleden mogelijk een duidelijke begrenzingsfout is gemaakt, wordt onderzocht of er sprake is van een wetenschappelijke fout die voldoet aan de door de Europese Commissie gestelde voorwaarden. Toekomstige ontwikkelingen vallen buiten die criteria; de vergunningprocedure is daarvoor de aangewezen weg." Bovendien zijn op bedoelde plek (ten noorden van Camping de Duinrand) de habitattypen grijze duinen (H2130A) en duindoornstruwelen (H2160) aanwezig zoals tijdens een veldbezoek in augustus 2010 werd vastgesteld. Met de aanleg van de ontsluitingsweg bleek nog niet te zijn begonnen.

Twee insprekers menen dat er onvoldoende rekening is gehouden met de begrenzing van het bestemmingsplan "Circuitgebied." Deze begrenzing is gebaseerd op uitspraak van de Raad van State inzake de begrenzing van de duingebieden als beschermd natuurmonument. Zij geven aan dat de schietbaan in de begrenzing is opgenomen. De insprekers verzoeken dit perceel, dat op basis van huidig gebruik niet kunnen worden aangewezen als Natura 2000-gebied, buiten de begrenzing te plaatsen.

De zienswijzen hebben niet geleid tot aanpassing van het besluit. De grens langs het Circuit van Zandvoort is conform die van het beschermd natuurmonument Zuid-Kennemerland-Zuid (1991) zoals gewijzigd ingevolge de uitspraak van de Afdeling Geschillen van de Raad van State van 28 december 1993. Deze wijziging betrof alleen "een strook grond van 40 tot 70 m vanaf de rand van de baan van het circuit van Zandvoort, overeenkomstig de in het bestemmingsplan "Circuitgebied" opgenomen strook grond met de bestemming "recreatieve doeleinden" met de subbestemming "gemotoriseerde sport, duinterrein"" (binnen huidig perceel Zandvoort B9035). In deze uitspraak is de schietbaan als onderdeel van het beschermd natuurmonument gehandhaafd: "Gezien één en ander en gezien de belangen van het beschermd natuurmonument acht de Afdeling het niet onredelijk dat verweerder bij de aanwijzing de schietbanen niet van bescherming heeft uitgezonderd." De schietbaan maakt deel uit van het Natura 2000-gebied als onderdeel van het beschermd natuurmonument. Bovendien onderscheidt de vegetatie van het schietbaanperceel zich niet wezenlijk van het aangrenzende duingebied dat onder meer bestaat uit het habitatype grijze duinen (H2130).

Een inspreker verzoekt de kadastrale grenzen nauwkeurig aan te houden. Dit voorkomt dat bij werkzaamheden steeds moet worden nagegaan of de eigendomsgrens en de Natuurbeschermingswet wel gelijk lopen. De inspreker verzoekt specifiek om bij het circuit in Zandvoort de begrenzing aan de noordostrand aan te passen (ter hoogte van Tarzanbocht, Scheivlak).

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Kadastrale grenzen zijn alleen gevolgd indien deze samenvallen met de grens tussen duingebied enerzijds en bebouwde percelen en cultuurgronden anderzijds. In de praktijk betekent dit dat in veel gevallen wel aan de geuite wens tegemoet is gekomen. Voor wat betreft de begrenzing langs het Circuit van Zandvoort wordt verwezen naar de beantwoording van de vorige zienswijze. Het kadastrale perceel waar inspreker op doelt (Zandvoort B10165), maakt geheel deel uit van het aangewezen gebied.

Een inspreker pleit in tegenstelling tot voorafgaande insprekers, juist voor opname van alle niet bebouwde delen van het circuitpark vanwege de mogelijkheden voor de habitatypen grijze duinen (H2130) en duinbossen (H2180).

De zienswijze is niet overgenomen. Voor de begrenzing van het gebied ter hoogte van het circuit is de grens van het beschermd natuurmonument aangehouden (zie de beantwoording van de twee voorafgaande zienswijzen). Het is onbekend of elders op het Circuit nog habitatypen aanwezig zijn. Mocht dat het geval zijn dan betreft het vermoedelijk geïsoleerde voorkomens door de aanwezigheid van brede asfaltbanen met bermen, andere verharde terreindelen, bebouwing en vijvers.

Meerdere insprekers verzoeken het gebied uit te breiden met de Velsense landgoederenzone; Velserbeek, Waterland, Beeckestijn, Schoonenberg en Hoogergeest. De insprekers wijzen op het belang van deze landgoederen voor de habitatypen duinbossen (H2180) en beken en rivieren met waterplanten (H3260A). De insprekers wijzen op de grote samenhang tussen de zone en het Natura 2000-gebied. Daarnaast is de zone al begrensd in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur.

De zienswijzen zijn niet overgenomen. Uitbreiding van het gebied is slechts overwogen waar relevante habitatypen (of leefgebieden van relevante soorten) voorkomen in aansluiting op reeds begrensd gebied. Aan de tweede voorwaarde wordt in elk geval niet voldaan: de genoemde landgoederen zijn van het gebied gescheiden door bebouwing en graslanden (afstand hemelsbreed 300-1000 m).

Een inspreker verzoekt de Bloemendaalse/Santpoortse Vallei op te nemen. Dit betreft onderdelen van Meer en Berg, het "overbos" van Jagtlust, de weilanden rond de Ruïne van Brederode, Westerhoeve en Kennemergaarde tot en met de duinstruwelen aan de noordzijde van ingang Midden-Herenduin, incl. de (her)ontwikkelde duinrellen. Dit gebied is deels in eigendom en beheer van natuurbeheerders, en van belang voor de habitatypen grijze duinen (H2130), duinbossen (H2180), beken en rivieren met waterplanten (H3260A) en heischrale graslanden (H6230). Een andere inspreker stelt dat het gebied uitgebreid moet worden met twee bosgebieden aan de overzijde van Jagtlust. De inspreker ziet hier potentieel voor het habitatype duinbossen (H2180). De inspreker meent dat uitbreiding noodzakelijk is om de ecologische en hydrologische samenhang tussen het Nationaal Park Zuid-Kennemerland en de binnenduinrand te vergroten.

Deze zienswijzen hebben niet geleid tot aanpassing van het besluit. Uitbreiding van het gebied is slechts overwogen waar relevante habitattypen (of leefgebieden van relevante soorten) voorkomen in aansluiting op reeds begrensd gebied. Habitattypen zijn afwezig (zoals op de graslanden) of sluiten niet aan op reeds begrensd Natura 2000-gebied waar de binnenduintrand vooral bestaat uit duinbossen (H2180).

Meerdere insprekers verzoeken het Burgemeester Rijkenspark en landgoed Spaarnberg binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied op te nemen. Deze gebieden zijn van belang voor het habitatype duinbossen (H2180).

De zienswijzen zijn niet overgenomen. Uitbreiding van het gebied is slechts overwogen waar relevante habitattypen (of leefgebieden van relevante soorten) voorkomen in aansluiting op reeds begrensd gebied. Aan de tweede voorwaarde wordt in elk geval niet voldaan. Deze landgoederen (gelegen tussen Santpoort-Noord en Santpoort-Zuid) liggen op ruim 500 meter van het begrensde gebied.

Een inspreker verzoekt Veen en Duin binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied op te nemen. De inspreker meent dat hier potenties zijn voor de habitattypen beken en rivieren met waterplanten (H3260A) en heischrale graslanden (H6230).

De zienswijze is niet overgenomen. Uitbreiding van Natura 2000-gebieden kan uitsluitend plaatsvinden op grond van habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Beide genoemde habitattypen behoren daar niet toe.

Meerdere insprekers geven aan dat landgoed Meer en Berg fungeert als knooppunt tussen omliggende landgoederen en natuurgebieden, en de verbinding vormt tussen de jonge duinen en het Sleutel- en Najadebos. Landgoed Meer en Berg is een rijk vogelgebied, daarnaast komen er minstens zes vleermuissoorten voor, en wordt het aannemelijk geacht dat de nauwe korfslak (H1014) op het landgoed voorkomt. De insprekers verzoeken het landgoed, inclusief Velserend, op te nemen binnen het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid.

Meerdere insprekers verzoeken uitbreiding van het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid met het Sleutelbos en het Najadebos. De duinbossen (H2180C) zijn al in eigendom en beheer bij natuurterreinbeheerders, herbergen een goed ontwikkelde voorjaarsflora, een grote broedvogeldichtheid en zijn zeer belangrijk als overgangsgebied van zeereep naar binnenduintrand. Daarnaast vindt naar verwachting migratie plaats tussen deze bossen en landgoed Schapenduinen.

Een andere inspreker verzoekt expliciet om toevoeging van het Sleutelbosje.

Een andere inspreker zou graag zien dat landgoed Nieuw-Leeuwenhorst binnen de Natura 2000-begrenzing wordt opgenomen vanwege de potenties voor het habitatype duinbossen (H2180).

Meerdere insprekers verzoeken de strandvlakte bij Santpoort; ofwel de graslanden van landgoed Spaarnberg, evenals de graslanden bij Middenduin, landgoed Duin & Kruidberg en Westerhoeve binnen de Natura 2000-begrenzing op te nemen. Dit gebied kent grote samenhang met de omliggende gebieden op ecologisch, hydrologisch, en op landschappelijk, archeologisch, cultuurhistorisch en natuurwetenschappelijk vlak. De strandvlakte is daarnaast aangewezen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur en aangeduid als van "bijzondere betekenis voor natuur, landschap en bodem."

Meerdere insprekers verzoeken de kasteelruïne van Brederode en de omliggende graslanden op te nemen binnen de begrenzing. Het gebied is volgens de insprekers ecologisch zeer rijk door de overgang tussen de oude duinen, voormalige strandvlakte en de jonge duinen. De voormalige strandvlakte gaat bovendien in het noorden over in veen. De graslanden kennen hoge natuurwaarden en zijn reeds aangewezen als reservaatgebied.

De zienswijzen zijn niet overgenomen. Uitbreiding van het gebied is slechts overwogen waar relevante habitattypen (of leefgebieden van relevante soorten) voorkomen in aansluiting op reeds begrensd gebied. Aan minstens één van beide voorwaarden wordt in de in de zienswijzen bedoelde terreinen niet voldaan.

Een inspreker stelt dat rond het Meertje van Caprera een wig in het Natura 2000-gebied ontstaat door de wijze van begrenzing. Verzocht wordt de grens langs de Bergweg te leggen en daarmee het hele gebied rond het Meertje van Caprera tot aan de Bergweg aan te wijzen.

De zienswijze is niet overgenomen. De bedoelde "wig" bestaat uit sportvelden waar geen Natura 2000-waarden aanwezig zijn.

Een inspreker meent dat de grens bij landgoed Schapenduinen verlegd moeten worden langs de Dr. J. van Deventerlaan. Het duinbos (H2180) waarvoor dit gebied zou zijn aangewezen loopt namelijk door tot aan deze grens, aldus de inspreker.

De zienswijze is overgenomen. Aan de noordwestzijde van de Schapenduinen is de grens iets noordwaarts verplaatst waardoor de grens samenvalt met de overgang tussen het (duin)bosgebied en de bebouwing.

Een inspreker verzoekt Dennenheuvel en het Schapenduinen-wandelgebied geheel binnen de Natura 2000-begrenzing op te nemen. Het zuidelijke deel kent grote samenhang met het omringende Natura 2000-gebied en heeft hoge natuurwaarde. Een inspreker verzoekt ook het oostelijke deel van landgoed Wildhoef binnen de begrenzing op te nemen. De hier aanwezige duinbossen (H2180) lopen over in de graslanden van Veen en Duin. De bossen en de onlosmakelijk daarmee verbonden graslanden kennen een hoge ecologische waarde en zouden daarom volgens de inspreker onderdeel moeten worden van het Natura 2000-gebied.

De zienswijze is niet overgenomen. Het westelijk deel van Wildhoef, dat grotendeels bestaat uit duinbossen (H2180), is in het gebied opgenomen (aansluitend op Schapenduinen). De oostgrens wordt gevormd door bebouwing van woonhuizen en verzorgingshuis Wildhoef in een parkachtige omgeving. Iets dergelijks geldt voor de omgeving van het Zorgcentrum Dennenheuvel.

Een inspreker verzoekt bij landgoed Schapenduinen aan de noord- en oostzijde afrondende grenscorrecties.

De zienswijze is deels overgenomen. Voor de reactie wordt verwezen naar de beantwoording van de twee vorige (groepen) zienswijzen.

Een inspreker vraagt waarom de grens van Natura 2000 niet gelegen is langs wegen zoals de Hoge Duin en Daalseweg waardoor sprake is van heldere en fysiek waarneembare begrenzing.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Voor de vaststelling van de begrenzing van Habitatrictlijngebieden gelden uitsluitend ecologische criteria. In dit gebied volgt de grens doorgaans de rand van het duingebied dat in belangrijke mate bestaat uit duinhabitatypen (en leefgebieden van diverse soorten). Alleen waar de grens van het duingebied samenvalt met een weg, is deze als grens aangehouden (zoals langs een deel van de Heerenduinweg aan de zuidrand van de bebouwing van IJmuiden).

Een inspreker verzoekt het Bloemendaalse Bos en Thijsses Hof op te nemen. De inspreker wijst op het daar aanwezige potentieel voor duinbossen (H2180).

Een inspreker verzoekt landgoed De Beek en Oldenhove binnen de begrenzing op te nemen. De inspreker wijst op het belang voor de habitattypen duinbossen (H2180) en heischrale graslanden (H6230), bovendien sluit dit gebied oostelijk aan het al begrensde landgoed Lindenheuvel.

De zienswijzen zijn niet overgenomen. Uitbreiding van het gebied is slechts overwogen waar relevante habitattypen (of leefgebieden van relevante soorten) voorkomen in aansluiting op reeds begrensde gebied. Aan de tweede voorwaarde wordt in elk geval niet voldaan. Bloemendaalse Bos en Thijsses Hof worden grotendeels omgeven door de bebouwing van Bloemendaal. De Beek en Oldenhove zijn van Lindenheuvel gescheiden door een strook bebouwde percelen in een parkachtige omgeving.

Een inspreker meent dat opname van landgoed Lindenheuvel binnen Natura 2000 niet gerechtvaardigd is. Direct aan het landgoed grenzende en in de omgeving gelegen landgoederen zijn niet aangewezen, evenals de midden in de Kennemerduinen gelegen camping. Landgoederen zoals Vaart en Duin en Belvédère zijn ook geen onderdeel van Natura 2000 terwijl deze niet geïsoleerd zijn door een weg of een andere barrière. Ook bestaat er geen fysieke relatie tussen landgoed Lindenheuvel en het overige Natura 2000-gebied.

De zienswijze is niet overgenomen. Lindenheuvel (Bloemendaal) is een bebost duinterrein in de binnenduintrand dat grotendeels bestaat uit het habitatype duinbossen (H2180) dat aansluit op de westelijk daarvan gelegen Kennemerduinen. Op grond van begrenzing op ecologische gronden dat een belangrijk uitgangspunt vormt van de aanwijzing van Habitatrichtlijngebieden (Nota van Antwoord 2007, paragraaf 2.2.1), is dit een logische uitbreiding. Zie ook paragraaf 3.3. van de Nota van toelichting. Door de voorbereiding voor aanwijzing als beschermd natuurmonument in de jaren negentig en de beschikbaarheid van een op dit terrein gericht bestemmingsplan over de aard van het bosgebied relatief veel bekend. Wat betreft de opmerking over de landgoederen Vaart en Duin en Belvédère wordt verwezen naar het antwoord op de volgende zienswijze.

Meerdere insprekers verzoeken het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid uit te breiden met landgoed Belvédère. De insprekers zien hier potentie voor het habitatype duinbossen (H2180). Daarnaast zal uitbreiding de ecologische en hydrologische samenhang tussen het Nationaal Park Zuid-Kennemerland en de binnenduintrand vergroten, evenals de coherentie van het Natura 2000-netwerk.

Een inspreker stelt dat het gebied uitgebreid moet worden met landgoed Vaart en Duin. De inspreker ziet hier potentie voor het habitatype duinbossen (H2180). De inspreker meent dat uitbreiding noodzakelijk is om de ecologische en hydrologische samenhang tussen het Nationaal Park Zuid-Kennemerland en de binnenduintrand te vergroten, en om de coherentie van het Natura 2000-netwerk te verhogen.

De zienswijzen zijn overgenomen. Het bos van beide landgoederen is aan het gebied toegevoegd. Het bos bestaat onder meer uit meer dan 100-150 jaar oude beuken en eiken, hetgeen wijst op de aanwezigheid van het habitatype duinbossen (H2180). Beide gebieden sluiten aan op het duinbos van het Brouwerskolkpark. In het bestemmingsplan Landelijk gebied Aerdenhout-Overveen (2002) is de uitbreiding aangeduid als "Natuur en Landschap" (NL).

Een inspreker stelt dat het Natura 2000-gebied uitgebreid moet worden met het gebied rondom het bezoekerscentrum de Zandwaaier. De inspreker meent dat het gebied een logische aansluiting vormt op het Nationaal Park Zuid-Kennemerland.

De zienswijze is niet overgenomen. Het terrein rond het bezoekerscentrum bestaat grotendeels uit bebouwing met verhardingen en verspreide bosjes. Het is niet duidelijk wat inspreker hiermee beoogd want voor zover bekend ontbreken waarden.

Meerdere insprekers verzoeken uitbreiding van de begrenzing met landgoed Elswouthoek. Dit gebied is integraal onderdeel van landgoed Elswout, dat wel binnen de begrenzing is opgenomen. Daarnaast wordt gewezen op het voorkomen van de ijsvogel en het belang van vergroting van de coherentie van het Natura 2000-netwerk en het voorkomen van het habitatype duinbossen (H2180B en H2180C).

De zienswijze is overgenomen. Het betreffende gebied is toegevoegd wegens de aanwezigheid van het habitatype duinbossen (H2180). In het westen en zuiden sluit het aan op reeds begrensde gebieden (resp. Duinlust en Elswout).

Meerdere insprekers menen dat het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid uitgebreid moet worden met het bos met duinrellen aan de oostzijde van Duinvliet. De insprekers zien hier potentie voor het habitatype duinbossen (H2180). Uitbreiding van het Natura 2000-gebied vergroot daarnaast de coherentie van het netwerk en versterkt de ecologische en hydrologische samenhang. Een andere inspreker verzoekt drie afrondende grenscorrecties aan de oost- en zuidwestzijde van landgoed Duinvliet. De inspreker benadrukt het belang van het gebied voor het habitatype duinbossen (H2180).

De zienswijzen zijn overgenomen. Het bedoelde bosje aan de oostzijde, dat een geheel vormt met aangrenzende bosgebied (H2180), is toegevoegd. Aan de zuidwestzijde is een strook bos toegevoegd die ingeklemd ligt tussen Duinvliet en Elswout. Het betreft een vrij goed ontwikkelde vorm van duinbossen (H2180).

Een inspreker geeft aan dat voor het Kopje van Aerdenhout, Van Haemstedebos, Landgoed de Wildernis, Mr. H. Enschedepark en Landgoed Klein Bentveld, in tegenstelling tot eerdere conceptbegrenzings, niet in het Natura 2000-gebied zijn opgenomen. Dit terwijl de relevante Natura 2000-waarden wel degelijk aanwezig zijn (duinbossen en grijze duinen, resp. H2180 en H2130), en de overige natuurwaarden zeker hoog. Daarnaast is het menselijk gebruik hier minder intensief dan in andere, wel begrensde, gebieden.

De zienswijze is overgenomen. Het Kopje van Aerdenhout bestaat uit een deels bebost duinterrein met verspreide bebouwing dat aan de westzijde grenst aan het Natura 2000-gebied (gescheiden door de Bentveldseweg) en aan de oostzijde aan het Bovenwegkwartier (van Haemstedelaan). De zuidzijde wordt begrensd door de Zwarteweg en de Mr H. Enschedeweg. Het bestaat uit drie deelgebieden (van west naar oost): Mr. H. Enschedepark, Landgoed de Wildernis en het Van Haemstedebos. Landgoed Klein Bentveld ligt ten zuidwesten daarvan (aan de overzijde van de Zwarteweg). Het bos van Klein Bentveld ligt geïsoleerd. Van deze terreinen maken alleen het Mr. H. Enschedepark en het westelijk deel van Landgoed de Wildernis (in totaal 8,8 ha, incl. bebouwing en tuinen) deel uit van de oorspronkelijke aanmelding. Een veldbezoek in augustus 2010 heeft uitgewezen dat het Mr. H. Enschedepark en het Van Haemstedebos bestaan overwegend uit slecht tot matig ontwikkeld droog duinbos (habitattype H2180A). Het bos van Landgoed Wildernis kon alleen aan de rand worden beoordeeld maar blijktens luchtfoto's onderscheiden grote delen van de boomlaag zich niet van de wel bezochte delen en dient daarom ook tot het habitattype gerekend te worden. Het gebied is daarom uitgebreid met deze drie deelgebieden (excl. bebouwing en tuinen). In de bestemmingsplannen Landelijk gebied Aerdenhout-Overveen (2002) en Bovenwegkwartier (2004) zijn deze terreinen bestemd als resp. "Natuur, Landschap en Recreatie (wandelpark)", "Natuur en Landschap" en "Natuur en Landschap".

Een inspreker stelt dat het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid uitgebreid moet worden met de strook ten zuiden van de Zuidlaan, langs de Bovenwegkwartier. De inspreker ziet hier potentie voor het habitattype duinbossen (H2180). De inspreker meent dat uitbreiding noodzakelijk is om de ecologische en hydrologische samenhang tussen het Nationaal Park Zuid-Kennemerland en de binnenduinstrand te vergroten, en om de coherentie van het Natura 2000-netwerk te verhogen. Door ecologische en hydrologische gebieden grenzend aan het Nationaal Park te beschermen kan de kern in stand worden gehouden.

De zienswijze is niet overgenomen. Het is niet duidelijk op welk gebiedsdeel inspreker doelt want Zuidlaan en Bovenwegkwartier/ van Haemstedelaan liggen op enige afstand van elkaar. Ten zuiden van de Zuidlaan in Aerdenhout (Naaldenveld) ligt de grens op de kadastrale grens tussen de bebouwde percelen (bebouwing met aangrenzende tuinen) en die van de onbebouwde percelen van het duingebied. Deze grens valt samen met die van het beschermd natuurmonument Duinen bij Vogelenzang. Voor de begrenzing ten westen van het Bovenwegkwartier wordt verwezen naar de vorige zienswijze over het Kopje van Aerdenhout.

Meerdere insprekers vragen om het Badcentrum Langevelderslag met parkeerplaats, fietsenstalling en pleinen en de weg ernaar toe uit te zonderen zoals dat in paragraaf 3.3 van de Nota van toelichting ook is gedaan voor een aantal andere recreatieve voorzieningen. Het is de insprekers niet duidelijk op welke gronden bepaalde gebieden expliciet in de tekst geëxclaveerd worden.

De zienswijzen hebben geleid tot aanpassing van het besluit. Bebouwing, omringende verhardingen en de parkeerplaats, die reeds tekstueel waren uitgezonderd middels de algemene exclaveringsformule (paragraaf 3.4), zijn ook op kaart uitgezonderd. Van dergelijke aanpassingen wordt in paragraaf 3.3, waarin de wijzigingen in de begrenzing worden aangeduid, alleen expliciet melding gemaakt indien het een bijzondere situatie betreft zoals deze parkeerplaats. Parkeerplaatsen zijn alleen op kaart verwijderd als daar expliciet om is gevraagd en indien van grote omvang. Verharde wegen zijn in het algemeen alleen tekstueel uitgezonderd.

Een inspreker merkt op dat de tekstuele exclaveringsformule niet consequent is doorgevoerd op de plankaart behorende bij het ontwerp-aanwijzingsbesluit. Zo worden Badcentrum Langevelderslag, de bebouwing van de Noordwijkse Golfclub en de Kennemer Zweefvliegclub niet op de kaart geëxclaveerd. Daarnaast valt een camping ter hoogte van de Langevelderslag en Vogelaardreef volgens de kaart wel buiten de begrenzing, maar geldt dit niet voor de camping langs de Vogelaarsdreef tegenover Duinschooten.

De constatering dat bebouwing en verblijfsrecreatieterreinen niet consequent op de ontwerpkaart zijn uitgezonderd, is juist. Voor bebouwing, die tekstueel was uitgezonderd middels een algemene exclaveringsformule in paragraaf 3.4, is dat toen op kaart alleen gedaan aan de randen van het gebied. In de Nota van Antwoord (2007) is aangekondigd dat in de definitieve besluiten bebouwing zoveel mogelijk (dus ook in het gebied) ook op kaart zal worden uitgezonderd. Het is vrijwel onmogelijk dit consequent en op de meter nauwkeurig te doen (zeker wat betreft de begrenzing van tuinen) daarom is de algemene exclaveringsformule vermeld in paragraaf 3.4, gehandhaafd. Wellicht ten overvloede zij nog vermeld dat paragraaf 3.3 een gebiedsspecifieke toelichting geeft op de begrenzing van het gebied op de kaart en wijzigingen daarin terwijl paragraaf 3.4 is gericht op de vermelding van algemene regels die op de begrenzing van toepassing zijn.

Wat betreft Badcentrum Langevelderslag wordt verwezen naar het vorige antwoord. Het kampeerterrein aan de Vogelaardreef nabij Langevelderslag (inmiddels opgeheven) was in ontwerp uitgesloten omdat het geen deel uitmaakte van het beschermd natuurmonument Duinen bij Vogelenzang waarop de begrenzing was gebaseerd. Het in het duinbos gelegen natuurkampeerterrein aan de Vogelaardreef ter hoogte van Duinschooten is niet uitgezonderd omdat hier habitattypen aanwezig zijn (o.a. duinbossen, H2180A). De bebouwing van de genoemde golfclub (clubhuis) en die van het zweefvliegterrein zijn op kaart uitgezonderd.

Meerdere insprekers menen dat geen noemenswaardige te beschermen flora en fauna aanwezig is in het oostelijke deel van het Natura 2000-gebied, ten westen van Noordwijkerhout, waardoor het niet aangewezen zou moeten worden.

De zienswijzen hebben niet geleid tot aanpassing van het besluit. Er zijn wel degelijk habitattypen aanwezig (zoals grijze duinen en duinbossen) en het behoort ook tot het leefgebied van de nauwe korfslak. Dit zijn habitatwaarden waarvoor het gebied is aangewezen (zie paragraaf 4.4 van de Nota van toelichting).

Een inspreker vraagt of met de Noordduinen de Noordduinen bij Zandvoort bedoeld wordt.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Met de Noordduinen wordt het duingebied bedoeld ten noorden van Noordwijk aan Zee (gelegen in de zuidelijke punt van het Natura 2000-gebied).

Meerdere insprekers verzoeken het terrein van de Kennemer Golf & Country Club binnen de begrenzing op te nemen. Door de aanwezigheid van zeer fraaie zeedorpenvegetaties met het habitatype grijze duinen (H2130) kwalificeert dit terrein. Het zuidelijker gelegen terrein van de Noordwijkse Golfclub zou ook om die kwalificatie ook binnen de begrenzing opgenomen zijn.

De zienswijzen zijn niet overgenomen. Het verschil waarop insprekers doelen, kan worden verklaard door verschillen in historie van de aanwijzing, ligging en beschikbare kennis van de terreinen. Het terrein van de Noordwijkse Golfclub maakte reeds deel uit van het Habitatrichtlijngebied zoals dat in 2003 bij de Europese Commissie is aangemeld. Het is onderdeel van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) en vormt de schakel tussen de Amsterdamse Waterleidingduinen in het noorden en de rest van het Noordwijkse duingebied in het zuiden. Het terrein van de golfbaan bestaat, buiten de kort gehouden grasmat van de banen ("holes"), grotendeels uit min of meer natuurlijke duinvegetaties behorende tot diverse habitattypen (o.a. grijze duinen (H2130), duindoornstruwelen (H2160) en duinbossen (H2180)). Dit blijkt uit vegetatiekarteringen die in opdracht van Staatsbosbeheer (eigenaar van het terrein) zijn uitgevoerd. De Kennemer Golf & Country Club, die zelf eigenaar is van het terrein, grenst in het noordoosten en oosten aan duingebied ter hoogte van Aerdenhout/ Bentveld dat de verbinding vormt tussen de Kennemerduinen/ Kraansvlak in het noorden en de Amsterdamse Waterleidingduinen in het zuiden. Noordelijk en (zuid)westelijk van de golfbaan ligt de bebouwing van Zandvoort, deels daarvan gescheiden door een strook duingebied. Het aangrenzende duingebied betreft grotendeels beschermde natuurmonumenten. De golfbaan maakt geen deel uit van het in 2003 aangemelde Habitatrichtlijngebied en is geen onderdeel van de PEHS (zoals de rest van het omringende duingebied). Er zijn geen nauwkeurige gegevens bekend over de aanwezigheid van habitattypen. Tegen deze achtergrond is er vanaf gezien de golfbaan alsnog toe te voegen.

Een inspreker hecht zeer aan de ecologische verbinding tussen de duingebieden van Noord- en Zuid-Kennemerland en vraagt de mogelijkheden te bezien om het voortbestaan van de verbinding te bevorderen en veilig te stellen.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Het gebied is primair begrensd op grond van de aanwezigheid van natuurlijke duinvegetaties waar habitattypen en soorten voorkomen waarvoor het gebied is aangewezen. Daarbij is het niet mogelijk ook te streven naar één samenhangend gebied omdat sommige gebiedsdelen van elkaar worden gescheiden door bebouwing en cultuurgronden.

Een inspreker verzoekt om een grenscorrectie nabij het Boogkanaal bij de Zandvoortselaan. Het betreffende terrein was geen onderdeel van het beschermd natuurmonument Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout. Om de bestaande wateroverlast aldaar te bestrijden en een betere ontsluitingsweg te realiseren zijn deze percelen noodzakelijk, aldus de inspreker.

De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit. Het in de zienswijze genoemde bebouwde perceel aan de Zandvoortselaan (Zandvoort) is geheel verwijderd conform de beleidslijn om bebouwing, erven en tuinen ook op kaart zoveel mogelijk uit te zonderen (voor zover geen Natura 2000-waarden aanwezig). Ook een daaraan grenzend stukje weg en struweel, waar geen waarden aanwezig zijn, zijn verwijderd.

Een inspreker verzoekt bij de begrenzing van het Kostverlorenpark de historische grens, welke in de vorm van een afrastering aanwezig is, aan te houden.

De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit. De grens door het Kostverlorenpark is iets naar het noorden opgeschoven waardoor het meest intensief door de recreatie gebruikte gedeelte van het terrein buiten het gebied is komen te liggen (zie ook antwoord op de volgende zienswijze). Habitattypen zijn daar niet aanwezig. Dat is echter wel het geval ten aanzien van het duinterrein tussen deze nieuwe grens en de door inspreker voorgestelde grens door de aanwezigheid van duingraslanden (H2130) en duindoornstruwelen (H2160), die één geheel vormen met het ten noorden daarvan gelegen duinterrein langs het Visserspad.

Meerdere insprekers verzoeken het Kostverlorenpark binnen de begrenzing van het gebied op te nemen.

De zienswijzen zijn niet overgenomen. Het zuidelijk deel van het bedoelde landgoed is niet opgenomen omdat het duinterrein, waarin tientallen recreatiewoningen (omgebouwde bunkers) met een netwerk van paden zijn gelegen, in belangrijke mate is dichtgegroeid met struiken en bossages die worden afgewisseld door soortenarme grazige vegetaties. Habitattypen zijn slechts fragmentarisch aanwezig.

Een inspreker meent dat op de kaart behorende bij het ontwerp-besluit is aangegeven dat het Natura 2000-gebied nagenoeg geheel beschermd natuurmonument is. Echter, tussen de beschermde natuurmonumenten Noordrand Noordwijk en Duinen Vogelenzang is een deel niet aangewezen als beschermd natuurmonument. De kleurstelling en de oppervlakte zijn daarmee incorrect weergegeven, aldus de inspreker.

De zienswijze is overgenomen. Abusievelijk is het duinterrein tussen de Amsterdamse Waterleidingduinen en het beschermd natuurmonument Noordrand Noordwijk op de ontwerpkaart ook als beschermd natuurmonument aangeduid (oranje op kaart), terwijl dit alleen Habitatrichtlijngebied (geel) is. Op de kaart bij dit besluit is dit verbeterd en zijn de oppervlakten daarmee in overeenstemming gebracht.

Een inspreker verzoekt het deelgebied Ruigenhoek binnen de Natura 2000-begrenzing te plaatsen. Dit terrein bestaat uit grijze duinen (H2130) en duindoornstruwelen (H2160), vormt een geomorfologische eenheid met het duinlandschap, en vormt leefgebied voor de zandhagedis. In het Streekplan Zuid-Holland West is het opgenomen als "natuurgebied met (inter)nationale status".

De zienswijze is niet overgenomen. Er zijn geen habitattypen aanwezig gelet op de aanwezige bebouwing (vakantiewoningen van Duinresort Dunimar).

Een inspreker maakt bezwaar tegen opname van een in bezit zijnde perceel, omdat dit perceel uitgezonderd was van aanwijzing als beschermd natuurmonument.

De zienswijze is overgenomen. Het betreffende perceel dat in gebruik is voor de bollenteelt, is inderdaad bij beslissing op bezwaar in juli 1997 uitgezonderd als onderdeel van het beschermd natuurmonument Duinen bij Vogelenzang.

Twee insprekers verzoeken exclavering van in bezit zijnde percelen omdat zij vrezen dat door toekomstige vernatting onvoldoende drainage te realiseren is, bemestingsplannen onuitvoerbaar worden en bestrijdingsmiddelen niet meer gebruikt mogen worden.

De zienswijzen hebben niet geleid tot aanpassing van het besluit. De bedoelde percelen aan de Vogelaarsdreef (Noordwijkerhout) en aan de Leidsevaartweg (Vogelenzang), die bestaan uit landbouwgronden, maken geen deel uit van het aangewezen gebied.

Een inspreker geeft aan dat een in bezit zijnde perceel sinds 1980 illegaal in gebruik is waarbij een steeds meer permanente woonsituatie is ontstaan, door de gemeente gedoogd. De inspreker meent dat de exclaveringsformule in deze situatie te vaag geformuleerd is, en verzoekt daarom het bewoonde deel expliciet op de kaart te exclaveren. Temeer daar het besluit ook ingeschreven wordt bij het Kadaster.

De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit. De bedoelde bebouwing is ook op kaart uitgezonderd. De inschrijving van het besluit bij het Kadaster beperkt zich tot een vermelding van een "belemmering" van elk perceel dat geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied is gelegen. Uit de inschrijving kan dus niet worden afgeleid of de belemmering het gehele perceel betreft of welk deel van het perceel is belemmerd. Hiervoor moet worden teruggevallen op het ingeschreven aanwijzingsbesluit (met kaart) waarop de belemmering betrekking heeft.

Een inspreker verzoekt het terrein van het voormalige pompstation van het duinwaterleidingbedrijf (DZH) nabij De Blink binnen de begrenzing op te nemen, waardoor een onlogische exclave opgeheven zou worden.

De zienswijze is overgenomen. Op de kaart bij dit besluit is het onbebouwde deel toegevoegd.

Meerdere insprekers verzoeken om het Westelijk Tuinbouwgebied binnen de Natura 2000-aanwijzing op te nemen. In grote delen van het Westelijk Tuinbouwgebied zijn belangrijke natuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten aanwezig, die na verdere inrichting zullen toenemen. Daarnaast is het gebied van belang voor beken en rivieren met waterplanten (H3260A) en heischrale graslanden (H6230).

De zienswijze is niet overgenomen. De aanwijzing is beperkt tot het duingebied en direct daaraan grenzende gronden die van belang zijn voor relevante duinhabitats en soorten die in het duingebied voorkomen. Het Westelijk Tuinbouwgebied behoort daar niet toe, de betreffende waarden zijn er ook niet aanwezig.

Een inspreker verzoekt het terrein vanaf het voormalige golfbad, grenzend aan de Zeereep en Bosweg in Noordwijk, tot aan de vuurtoren binnen de Natura 2000-begrenzing op te nemen. Dit gebied wordt bedreigd door economische ontwikkelingen van de gemeente Noordwijk, maar vormt volgens de inspreker een belangrijk overgangsgebied voor de flora en fauna in de Noordduinen. Het gebied is rijk aan bijzondere plantensoorten zoals de blauwe bremraap.

De zienswijze is niet overgenomen. Aan de noordzijde van Noordwijk aan Zee valt de grens van het Natura 2000-gebied samen met die van het aaneengesloten duingebied gevormd door Northgodreef, Oranje Nassaustraat en bebouwing. Deze grens is gelijk aan die van het voormalige beschermde natuurmonument Noordrand Noordwijk.

Een inspreker verzoekt een manege te midden van het Natura 2000-gebied geheel onder de werking van de Natuurbeschermingswet te brengen. De inspreker vreest dat bij een eventuele andere bestemming van de manege dit een belangrijke negatieve invloed vormt op het omringende gebied.

De zienswijze is niet overgenomen. De betreffende bebouwing aan de Northgodreef te Noordwijk is zoals andere bebouwing ook op kaart uitgezonderd. Eventuele negatieve invloeden op het omringende duingebied kunnen op grond van de externe werking die van de aanwijzing uitgaat (die ook gold voor het voormalige beschermd natuurmonument), worden aangepakt.

Meerdere insprekers verzoeken Polder van Vogelenzang en Landgoed Marënbosch bij het Natura 2000-gebied te voegen. Het vrijwel ongeschonden binnenduinrandgebied kan de aansluiting tussen de duinen en de landgoederenzone veilig stellen. Een andere inspreker verzoekt de Vogelenzangse Vallei binnen de begrenzing op te nemen wegens de kwalificatie voor duinbossen (H2180), beken en rivieren met waterplanten (H3260) en heischrale graslanden (H6230). De waardevolle strandvlakte zou onlosmakelijk verbonden zijn met de Amsterdamse Waterleidingduinen en de landgoederenzone Boekenrode-Woestduin.

De zienswijzen zijn niet overgenomen. Het bedoelde gebied betreft voornamelijk cultuurgronden gelegen tussen de Amsterdamse Waterleidingduinen en de Vogelzangseweg (N206) ten noorden van Vogelenzang. Vegetaties die mogelijk tot een habitatype kunnen worden gerekend, zijn er niet of slechts versnipperd (zoals verspreide bosjes) aanwezig. De aanwijzing is beperkt tot het duingebied en direct daaraan grenzende gronden die van belang zijn voor relevante duinhabitats en soorten die in het duingebied voorkomen.

Een inspreker verzoekt de Heemsteedse en Bennebroeker landgoederenzone op te nemen binnen het Natura 2000-gebied vanwege de kwalificatie voor de habitattypen duinbossen (H2180) en beken en rivieren met waterplanten (H3260). De landgoederen kenmerken zich door de hoge natuurwaarden van oude duinbossen op de grens van strandwal en strandvlakte.

De zienswijze is niet overgenomen. Het bedoelde gebied betreft een aantal landgoederen (vooral bestaande uit bos) tussen Heemstede en Bennebroek ten oosten van de spoorlijn Haarlem-Leiden. De meeste liggen geïsoleerd van het begrensde gebied. Alleen Landgoed Groenendaal/ Hartenkamp heeft over een breedte van ongeveer 100 meter verbinding met het Natura 2000-gebied (deelgebied Huys te Manpad). Hier zijn in het Natura 2000-gebied echter geen habitattypen aanwezig (parkachtige omgeving).

Een inspreker zou graag zien dat landgoed Nieuw-Leeuwenhorst binnen de Natura 2000-begrenzing wordt opgenomen vanwege de potenties voor het habitatype duinbossen (H2180).

De zienswijze is niet overgenomen. Het bedoelde gebied betreft een landgoed tussen Noordwijkerhout en Noordwijk op een afstand van ongeveer 1,5 km van het gebied. Uitbreiding van het gebied wordt slechts overwogen indien het een terreindeel betreft dat direct grenst aan het reeds begrensde gebied.

Een inspreker vindt het aanwijzen van de landgoederen Oud Woestduin, Vinkenduin en Leyduin als Natura 2000-gebied absurd. In dit bos staan privéwoningen en wordt er met auto's gereden. Daarnaast is het gebied geheel ingesloten tussen de N206, de spoorlijn en Leidse trekvaart. Dit geldt ook voor Huys bij Manpad.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Bedoelde landgoederen zijn aangewezen als onderdeel van het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid wegens de aanwezigheid van het habitatype duinbossen (H2180A). De aanwezigheid van woningen en voor auto's toegankelijke wegen doet daar niets aan af. Genoemde landgoederen maken ook al jaren deel uit van het beschermde natuurmonument Duinen bij Vogelenzang dat in 1996 is aangewezen. Hierin wordt ook melding gemaakt van "oud, gevarieerd eikenbos met een rijke ondergroei" (met zeldzame plantensoorten van de binnenduinrand) waarmee de landgoederen zijn begroeid. Bebouwing, tuinen en erven zijn overigens van aanwijzing uitgezonderd en zijn zoveel mogelijk ook op de kaart uitgezonderd.

4 REACTIES OVER DE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

4.1 ALGEMEEN

In de zienswijzen zijn veel opmerkingen gemaakt over de instandhoudingsdoelstellingen en over de realisatie hiervan.

Er is voorgesteld om de tekst van de algemene instandhoudingsdoelstelling "behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitattypen en soorten binnen de Europese Unie" te vervangen door de letterlijke tekst van de Habitatrichtlijn: "behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het instandhouden van habitattypen en soorten binnen de Europese Unie".

Verder is voorgesteld om de tekst van de algemene instandhoudingsdoelstelling "behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functie van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd" te schrappen omdat met de formulering in het ontwerpbesluit onvoldoende rekening is gehouden met de wijze waarop in jurisprudentie rekening is gehouden met de termen "natuurlijke kenmerken" en "instandhoudingsdoelstellingen".

Er zijn vragen gesteld over de gestelde nationale doelen, de monitoring in Natura 2000-gebieden, de afstemming en de verantwoordelijkheden. In een aantal zienswijzen wordt de vraag gesteld of de besluiten in samenhang met elkaar en met de gebieden daarbuiten wel een voldoende bijdrage leveren om de soorten en habitattypen in een landelijk gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden. De vrees wordt uitgesproken dat dit niet het geval is. Daarnaast wordt er verzocht om voor die soorten en habitattypen, waarvoor sprake is van een ongunstige staat van instandhouding, zowel landelijk als op gebiedsniveau een herstelopgave te formuleren tenzij er ecologische redenen zijn om hiervan af te zien. Het achterwege laten van adequate herstelopgaven wordt door insprekers als onacceptabel gezien en in strijd met de wettelijke verplichtingen.

In een zienswijze is gevraagd om alsnog, voor de soorten en habitattypen die zich in een zeer ongunstige staat van instandhouding bevinden, minimaal complementaire doelen op te nemen in de gebieden waar herstelmogelijkheden zijn of migratie kan plaatsvinden.

Het besluit zou moeten aangeven wat de gevolgen zijn wanneer een soort uit een gebied dreigt te verdwijnen. Daarnaast zou er een gegronde reden aanwezig moeten zijn wanneer er niet gestreefd wordt naar een gunstige staat van instandhouding.

Anderzijds wordt in zienswijzen aangeduid dat veel doelen te hoog gegrepen zijn en dat deze alleen met grote (financiële) inspanningen bereikt kunnen worden. Er wordt over de instandhoudingsdoelstellingen opgemerkt dat ze de status zouden moeten krijgen van een inspanningsverplichting en niet van een resultaatsverplichting. Enkele insprekers menen dat bij het vaststellen van de doelstellingen veel geleund wordt op informatie over het voorkomen van flora en fauna in vroegere jaren, die niet gebaseerd is op voldoende wetenschappelijke gegevens. Het is onduidelijk of deze waarden daadwerkelijk aanwezig zijn. Om die reden zouden de aanwezige habitattypen op een kaart aangeduid moeten worden.

Weer anderen menen dat de uitgangssituatie helder moet worden omschreven in het aanwijzingsbesluit. Tegelijkertijd zal er een termijn gegeven moeten worden waarbinnen de doelstellingen gerealiseerd moeten worden.

In de besluiten wordt er volgens insprekers niet ingegaan op de mogelijke gevolgen van klimaatverandering, terwijl deze veranderingen bepalend kunnen zijn voor de haalbaarheid van de natuurdoelen.

Er wordt bovendien gevraagd om de kernopgaven in de aanwijzingen op te nemen, dan wel het Natura 2000 doelendocument (2006) deel uit te laten maken van de aanwijzingsbesluiten. Uit het besluit zou duidelijk moeten blijken voor welke functie(s) en voor welke soort(en) het gebied wordt aangewezen, zodat duidelijk is of de soorten in al hun levensbehoeften worden beschermd. Daar waar niet alle levensbehoeften in een Natura 2000-gebied zijn beschermd dient te worden aangegeven waar de ontbrekende functies zijn gelegen en wat de beschermingsstatus is.

Er wordt gevraagd om rekening te houden met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met regionale en lokale bijzonderheden. In dat verband wordt dan ook met nadruk gewezen op het belang van het gebied Kennemerland-Zuid voor de recreatie, waarbij met name een ongestoord toeristisch gebruik van de stranden van groot belang is voor de lokale economie.

Dat het concretiseren van maatregelen wordt doorgeschoven naar het beheerplan geeft voor veel insprekers onduidelijkheid; hierdoor kan het overleg over het beheerplan onder grote spanning komen te staan. Zij bepleiten duidelijke kaders voor het beheerplan, zodat er constructief aan de uitwerking kan worden gewerkt. Daarnaast wordt opgemerkt dat bij het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen alleen wordt uitgegaan van bestaande budgetten. Welke consequenties de instandhoudingsdoelstellingen hebben in financiële zin wordt pas duidelijk bij het tot stand komen van de beheerplannen.

Met betrekking tot de hierboven genoemde zienswijzen worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Algemene instandhoudingsdoelstellingen

De algemene instandhoudingsdoelstellingen beogen de algemene hoofddoelstelling van de Vogel- en Habitatrichtlijn in de individuele aanwijzingsbesluiten te verankeren. Daarmee wordt de bijdrage van de Nederlandse Natura 2000-gebieden aan het behoud van de biodiversiteit in Europa vastgelegd. Per gebied zijn de specifieke doelstellingen voor de relevante habitattypen en soorten nader omschreven. Op basis van deze instandhoudingsdoelstellingen en de algemene doelstellingen wordt naar een landelijk gunstige staat van instandhouding van de voor Nederland relevante habitattypen en soorten gestreefd. Dit houdt in dat het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat of van de soort stabiel moet zijn of moet toenemen; dit moet in de toekomst ook zo blijven. Een duurzaam behoud van een habitatype kan alleen maar gerealiseerd worden wanneer de planten- en diersoorten die typisch zijn voor de habitat behouden kunnen worden. Dit geldt ook voor de bescherming van een bepaalde plantensoort of diersoort. De betreffende soort kan alleen effectief beschermd worden wanneer de beschermingsmaatregelen zich, naast op de soort zelf, ook richten op het leefgebied van de soort. Zodoende strekt in een Natura 2000-gebied de instandhoudingsdoelstelling van een soort zich mede uit tot het leefgebied van de betreffende soort.

De formulering van de algemene instandhoudingsdoelstellingen is aangepast in hoofdstuk 5 van de Nota van toelichting van dit besluit. In de aangepaste formulering van het tweede algemene doel is niet de letterlijke tekst van de Habitatrichtlijn (artikel 2) gevolgd, omdat het in de Richtlijn een algemene doelstelling van de Richtlijn betreft en in dit geval om de gebiedsspecifieke invulling daarvan gaat. Meer in het bijzonder: een Europese Richtlijn kan een bijdrage leveren aan het waarborgen van de biologische diversiteit, maar een gebied kan alleen bijdragen aan het behoud van de biologische diversiteit. Verder is de term "natuurlijke kenmerken" in de algemene doelen gehandhaafd, omdat dit een begrip is dat in de Richtlijn ook gebruikt wordt in verband met de bescherming van de gebieden (artikel 6).

Verder geldt ook dat invloeden van buitenaf op het Natura 2000-gebied van grote invloed kunnen zijn op de staat van instandhouding van een habitatype of soort: de externe werking. De instandhoudingsdoelstelling richt zich op het gehele biotische en abiotische complex van factoren, die het habitatype of de soort haar specifieke aanzien geven en die noodzakelijk zijn voor het behoud van de biologische diversiteit van het gebied.

Contour "haalbaar en betaalbaar"

In de paragrafen 3.4 en 4.1.7 van de Nota van Antwoord staat aangegeven dat zowel de selectie als de begrenzing uitsluitend gebaseerd is op ecologische criteria. Dit betekent echter niet dat andere dan ecologische belangen geen rol hebben gespeeld bij het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Hierbij heeft het uitgangspunt "haalbaar en betaalbaar", zowel landelijk als per gebied, nadrukkelijk een rol gespeeld. Er is daarbij rekening gehouden met de economische en sociale belangen van de directe omgeving. Dit betekent in de praktijk dat voor een bepaald habitatype of soort de relatief grootste ecologische bijdrage komt van het gebied waar de ecologische vereisten reeds op orde zijn of waar ze op relatief eenvoudige wijze op orde te brengen zijn, om zodoende bij het opstellen van beheerplannen een evenwichtige balans tussen economie en ecologie na te kunnen streven.

In paragraaf 3.4 van de Nota van Antwoord staat dat Nederland zich inspant om zoveel mogelijk habitattypen en soorten in een gunstige staat van instandhouding te houden of te brengen. Er kan echter geen

onevenredige financiële inspanning verwacht worden om alle habitattypen en soorten te herstellen. Met oog hierop is voor een aantal soorten en habitattypen in het Natura 2000 doelendocument (2006, hoofdstuk 6) gekozen voor een lager niveau dan gunstige staat van instandhouding. In die gevallen wordt verbetering van de ecologische vereisten voorlopig niet realistisch geacht of staat de inspanning in geen verhouding tot de extra bijdrage die een gebied kan leveren aan de realisering van de Natura 2000-doelen op landelijk niveau. Anderzijds is het logisch dat een hogere inzet wordt nagestreefd voor habitattypen en soorten waar Nederland relatief belangrijk voor is en/of voor habitattypen en soorten die sterk onder druk staan. Dit geldt bijvoorbeeld voor het habitatype grijze duinen (H2130) en een soort als de groenknolorchis (H1903). Voor dit habitatype en deze soort zijn de ecologische omstandigheden nog niet op orde.

Contour "strategisch lokaliseren"

Bij het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen is ook geanticipeerd op bestaande plannen en projecten ter realisering van de Ecologische Hoofdstructuur en bestaand beleid met betrekking tot bijvoorbeeld mest en waterhuishouding. Dit is het gehanteerde principe van "strategisch lokaliseren": behoud of herstel nastreven daar waar de grootste potentie ligt en waar dit gemakkelijk kan zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de ecologische uitgangspunten en ambities. Om daaraan invulling te geven zijn diverse consultatierondes met deskundigen en terreinbeheerders gehouden en zijn analyses uitgevoerd, waaronder de knelpunten- en kansanalyse van KIWA Water Research/EGG-consult³¹. In de toekomst zullen inspanningen voor het waterbeheer meer gericht moeten worden op het natuurbelang. Waar nodig is de begrenzing van gebieden aangepast om een op termijn duurzamere situatie te verkrijgen. Voor een aantal habitattypen en soorten zijn gezien de urgentie ten aanzien van één of meerdere kernopgaven ("sense of urgency")³², op de korte én lange termijn, aanvullende water- of beheermaatregelen nodig.

Trends, dynamiek en autonome ontwikkelingen

In het aanwijzingsbesluit staat het resultaat van de bovenstaande contouren uitgewerkt in de vorm van de instandhoudingsdoelstellingen. Op grond daarvan worden in het beheerplan de benodigde maatregelen uitgewerkt om de genoemde habitattypen en soorten in de gewenste staat van instandhouding te brengen of te behouden, zodat het gebied voldoende bijdrage kan leveren aan het realiseren van de gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Eén van de uitgangspunten in de Natura 2000 contourennotitie (2005)³³ is dat doelstellingen in de tijd robuust geformuleerd moeten worden. Dit is gedaan om zo te kunnen anticiperen op bijvoorbeeld de natuurlijke dynamiek of mogelijke klimaatveranderingen. Als de instandhoudingsdoelstellingen niet gehaald lijken te worden, bijvoorbeeld omdat een populatie vogels of een bepaald habitatype ondanks de bescherming toch kleiner wordt, moet Nederland maatregelen nemen om deze ontwikkeling te keren. Artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn, verplicht de lidstaat namelijk om verslechtering van habitattypen en leefgebieden van (vogel)soorten te voorkomen. Soms zullen de genomen maatregelen niet werken, bijvoorbeeld bij klimaatverandering, een te grote externe beïnvloeding of als trekkende soorten in het buitenland negatief worden beïnvloed. Er zijn dan geen sancties. Gezien een aantal onzekerheden over te verwachten ontwikkelingen, die voortkomen uit natuurlijke dynamiek en klimaatveranderingen, is voor het jaar 2015 voorzien in een evaluatie van het Natura 2000 doelendocument (2006). Indien noodzakelijk worden dan ook de betreffende aanwijzingsbesluiten aangepast (zie Nota van Antwoord, paragraaf 3.19).

In bijlage B.3 van de Nota van toelichting van dit besluit wordt nader op de specifieke keuzes ingegaan.

Herijking instandhoudingsdoelstellingen

De lidstaten van de Europese Unie hebben de afspraak gemaakt om alle maatregelen te nemen die nodig zijn om een gunstige staat van instandhouding van de aangewezen soorten en habitattypen waarvoor gebieden zijn aangewezen te realiseren. Pas wanneer daadwerkelijk is gebleken dat de doelen om wat voor reden dan

³¹ KIWA & EGG (2007): Knelpunten- en kansanalyse Natura 2000 gebieden. Versie 2007. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

³² Een "sense of urgency" is toegekend aan een gebied als binnen tien jaar (na 2005) mogelijk een onherstelbare situatie ontstaat. Zie verder bijlage 2 begrippen en definities uit de Nota van Antwoord (2007).

³³ Ministerie van LNV (2005): Natura 2000 contourennotitie. Kaders voor Natura 2000-doelen, besluiten en beheersplannen. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

ook niet haalbaar zijn, bestaat er – zoals onder andere in paragraaf 1.4.1 van de Nota van Antwoord staat vermeld – een aantal momenten waarop de doelen bijgesteld kunnen worden. De drie momenten waarop de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden geëvalueerd en zo nodig kunnen worden bijgesteld (zie ook Nota van Antwoord, paragrafen 3.4 en 3.14):

- bij de definitieve aanwijzing;
- bij het opstellen van het beheerplan;
- bij de geplande evaluatie in 2015.

Ecologische samenhang en belangenafweging

De afweging tussen economie en ecologie moet zodanig plaatsvinden dat de gunstige staat van instandhouding van de habitattypen en soorten waar het gebied voor is aangewezen niet in gevaar komt. De situatie kan zich voordoen dat in een bepaald gebied een aantal habitattypen of soorten voorkomt, waarvoor geen instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld. Er is dan de inschatting gemaakt dat het betreffende habitatype of de betreffende soort weliswaar marginaal in het gebied aanwezig is, maar dat het gebied op termijn geen bijdrage kan leveren aan de instandhouding van het habitatype of de soort. Ook bij de formulering van een doel voor vogels is bepalend of het gebied een relevante bijdrage aan het realiseren van het landelijke doel levert of kan gaan leveren (zie ook paragraaf 3.11 van de Nota van Antwoord). Voor elk specifiek gebied komt het erop neer dat de instandhoudingsdoelstelling van een bepaald habitatype of bepaalde soort alleen in samenhang kan worden gezien met de instandhoudingsdoelstelling op landelijk niveau en in andere Natura 2000-gebieden. Dat betekent dat er weliswaar landelijk per soort of per habitatype naar een gunstige staat van instandhouding moet worden gestreefd, maar dat deze situatie niet in elk gebied afzonderlijk hoeft te worden nagestreefd. Binnen dit kader kan ook rekening worden gehouden met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met regionale en lokale bijzonderheden.

Recreatie en toerisme

Beseft wordt dat Kennemerland-Zuid een belangrijk onderdeel uitmaakt van het Noord-Hollandse toeristische product. Het strand en de duinen zijn de belangrijkste trekpleisters voor toeristen. Het toeristische bedrijfsleven vindt dat de aard van het gebied zo moet blijven. In die zin is het belang van een adequaat natuurbeheer ook in het belang van een gezonde toeristische sector. In onder meer paragrafen 4.1.3 en 4.1.4 van de Nota van Antwoord is ingegaan op de ontwikkelingsmogelijkheden van bedrijven en de concurrentiepositie: afhankelijk van de bedrijfstak biedt de aanwezigheid van een Natura 2000-gebied dikwijls nieuwe mogelijkheden.

Dit specifieke gebied is een natuurgebied waar, ondanks de toeristische druk, natuurwaarden zich hebben kunnen handhaven of kunnen ontwikkelen. Niettemin is het door de ongunstige staat van instandhouding van habitattypen of soorten noodzakelijk om een herstelopgave te formuleren, zoals bijvoorbeeld geldt voor witte duinen (H2120) en grijze duinen (H2130) in dit betreffende gebied. Wanneer er een herstelverplichting is, dient bij de te nemen maatregelen rekening te worden gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Bij het formuleren van de instandhoudingsdoelstellingen is dat gedaan. Het afwegen van ecologie en economie gebeurt ook in het stelsel van vergunningverlening. Zie verder paragraaf 3.5 van de Nota van Antwoord.

Complementaire doelen

De analyse van de implementatie van Natura 2000 in Nederland (Kamerstuk 32670 nr. 24) laat zien dat de bescherming van complementaire doelen onder het Natura 2000-regime niet expliciet door de Vogel- en Habitatrichtlijn wordt voorgeschreven. Daarom zullen deze doelen dan ook niet langer in de aanwijzingsbesluiten worden opgenomen.

De “ten gunste formulering”

Binnen het juridische kader van de Habitatrichtlijn is verslechtering van aanwezige waarden niet toegestaan. In aanwijzingsbesluiten wordt met een “ten gunste formulering” een uitzondering gemaakt als er uitbreiding moet plaatsvinden van een in ongunstige staat verkerend habitatype of soort én die uitbreiding alleen kan plaatsvinden ter plekke van een reeds aanwezig ander habitatype of leefgebied van een soort en het geen uitstel duldt (Natura 2000 doelendocument).

Ook het onderhavige besluit kent bijvoorbeeld de bepaling dat de oppervlakte van kruipwilgstruwelen (H2170) mag afnemen ten behoeve van vochtige duinvalleien (H2190). Er moeten maatregelen genomen

worden om de oppervlakte te vergroten en hierbij is het toegestaan dat dit deels ten koste gaat van het habitatype kruipwilgstruwelen.

Onderbouwing besluiten

In diverse ecologische rapporten³⁴ en databanken zijn de natuurwaarden en vogelgegevens van Nederland beschreven. Het is voor de selectie of ecologische onderbouwing van een Natura 2000-gebied niet noodzakelijk dat de aanwezige natuurwaarden op kaart worden aangegeven. Wel wordt in paragraaf 4.4 van deze Nota van toelichting een globale, niet-uitputtende, omschrijving gegeven van de verspreiding van de habitattypen en soorten in dit gebied.

Het Natura 2000 doelendocument (2006) is één van de dragende beleidsdocumenten die aan de besluitvorming ten grondslag heeft gelegen. Het beleid zoals daar is uiteengezet, is bij de besluitvorming toegepast, maar het Natura 2000 doelendocument (2006) maakt géén onderdeel uit van het besluit. Met betrekking tot de vraag op welke wijze de gunstige staat van instandhouding voor een bepaald habitatype of een bepaalde soort kan worden bereikt, is er in de Nota van toelichting een uitgebreid overzicht opgenomen waarin alle gebieden staan vermeld waaraan voor het betreffende habitatype of de betreffende soort een doel is toegekend. Op deze wijze is na te gaan hoe de landelijke opgave over het Natura 2000-netwerk is verdeeld. Het is echter een indicatieve vermelding, want het is niet de bedoeling in deze aanwijzing een besluit te nemen over de instandhoudingsdoelstellingen van andere gebieden.

Kernopgaven

In paragraaf 1.3.4 van de Nota van Antwoord staat vermeld dat de kernopgaven een belangrijk hulpmiddel zijn bij de focus en eventuele prioritering binnen de Natura 2000-beheerplannen. Ze beschrijven de belangrijkste behoud- en herstelopgaven per Natura 2000-landschap en zijn in het Natura 2000 doelendocument (2006) toebedeeld aan gebieden. Het toevoegen van de kernopgaven aan de Nota's van toelichting bij de definitieve aanwijzingsbesluiten heeft geen meerwaarde, omdat die informatie is opgenomen in het Natura 2000 doelendocument (2006). De kernopgaven zijn in deze procedure dan ook niet aan inspraak onderhevig.

Ambitieniveau van de instandhoudingsdoelstellingen

Indien een soort of habitatype landelijk in een ongunstige staat van instandhouding verkeert, betekent dit niet automatisch dat in alle gebieden waar de betreffende waarde voorkomt hiervoor een hersteldoelstelling moet worden geformuleerd. In de Natura 2000 contourennotitie (2005) en het Natura 2000 doelendocument (2006) staan de hoofdlijnen voor het formuleren van de Natura 2000 doelen uitgewerkt. Daarmee is het Europese kader toegespitst op de Nederlandse situatie. Per gebied zijn er gebiedsdoelen opgesteld. Deze richten zich op de kwaliteit en oppervlakte van het habitatype of van het leefgebied van een soort. Voor soorten wordt daarnaast een doel gesteld voor de gewenste populatie. Voor sommige soorten en vrijwel alle vogels zijn hierbij richtinggevend aantal genoemd. Deze dienen als (minimale) draagkracht voor het leefgebied binnen de begrenzing van het gebied. In het geval van herstel is de uitwerking van de landelijke doelen middels het principe van "strategisch lokaliseren" bepaald. Dat wil zeggen dat de herstelopgave is neergelegd in de gebieden waar de meeste potentie is om het habitatype of het leefgebied van de soort te verbeteren. Voor verspreid voorkomende habitattypen en soorten is het niet mogelijk om de landelijke doelstellingen alleen binnen het Natura 2000-netwerk te realiseren. Opgaven buiten het Natura 2000-netwerk worden via ander natuurbeleid gerealiseerd, zoals de Flora- en faunawet en de Ecologische Hoofdstructuur. Voor een aantal habitattypen is in het Natura 2000 doelendocument de expliciete keuze gemaakt om niet te streven naar een gunstige staat van instandhouding (Natura 2000 doelendocument (2006), pagina 138).

Bij de evaluatie in 2015 worden zowel de ambities van de gebiedsdoelen als de landelijke instandhoudingsdoelstellingen tegen het licht gehouden en wordt bekeken of bijstelling nodig is.

³⁴ Zie voor een overzicht van de bronnen onder andere Ministerie van LNV (2007): Nota van Antwoord. Inspraakprocedure aanwijzing Natura 2000-gebieden, bijlage 3. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

Monitoring

Het ministerie van Economische Zaken (EZ) is verantwoordelijk voor de periodieke algemene rapportages aan de Europese Commissie en voor de monitoring van de staat van instandhouding van soorten en habitattypen op landelijk niveau. Het ministerie van EZ zorgt voor een landelijk monitoringssysteem. De gebiedsgerichte monitoring zal plaatsvinden op basis van de monitoringsparagraaf in de beheerplannen waarin ook rollen en verantwoordelijkheden zijn uitgewerkt. Voor zowel de landelijke als de gebiedsgerichte monitoring wordt momenteel - in samenhang - een programma van eisen ontwikkeld in overleg met het betrokken bevoegd gezag (ministerie van EZ, ministerie van Infrastructuur en Milieu, ministerie van Defensie en de provincies (Interprovinciaal Overleg)). Zie ook paragraaf 1.5.1 van de Nota van Antwoord.

Nulsituatie of uitgangspunt

In paragraaf 3.18 van de Nota van Antwoord staat vermeld dat bij het vaststellen van de gebiedsdoelen niet is uitgegaan van een bepaald referentiejaar, zoals het moment van aanwijzing als Vogelrichtlijngebied of aanmelding als Habitatrictlijngebied. Als uitgangspunt geldt echter wel dat er geen verslechtering mag optreden ten opzichte van 2004, het moment waarop door Brussel de communautaire lijst met Habitatrictlijngebieden is vastgesteld. Bij het vaststellen van de doelen is gekeken naar de staat van instandhouding van de betreffende soort of het habitatype op landelijk niveau. Ook is gekeken naar de (minimaal) benodigde oppervlakte leefgebied en/of habitatype om een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau te realiseren.

Die (landelijke) staat van instandhouding vormde mede de basis voor vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen voor soorten en/of habitattypen per gebied. In de Nota's van toelichting bij de besluiten is aangegeven of voor een soort of habitatype in een concreet gebied een behoud- of herstelopgave geldt. Zo is bijvoorbeeld een behoudopgave geformuleerd als er onevenredige maatregelen nodig zouden zijn om het gebied een grotere bijdrage te laten leveren.

Realisatietermijnen

Zoals in paragraaf 3.16 van de Nota van Antwoord wordt gesteld, zijn termijnen onmisbaar om de realisatie van doelen te plannen. Deze plannen zijn grotendeels afhankelijk van regionale en zelfs lokale omstandigheden. Daardoor zijn de op te stellen beheerplannen de aangewezen plaats voor het bepalen van de realisatietermijnen. Om die reden is ervan afgezien realisatietermijnen in de aanwijzingsbesluiten op te nemen.

Flankerend beleid

In paragraaf 5.8 van de Nota van Antwoord staat als uitgangspunt geformuleerd dat de instandhoudingsdoelstellingen met behulp van bestaande budgetten worden gerealiseerd. De "bestaande budgetten" waaruit realisatie van de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen gefinancierd moet worden, zijn grotendeels opgenomen in het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). en de financiële middelen voor de bestrijding van verdroging in de zogenoemde TOP-lijst gebieden³⁵. Daarnaast is ook het bestaande beheerbudget voor Staatsbosbeheer een financieringsbron voor de instandhoudingsdoelstellingen. Waar de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen gekoppeld zijn aan waterkwaliteit kunnen de additionele kosten worden gefinancierd via het spoor van de Kaderrichtlijn Water. Veel subsidiemogelijkheden voor inrichting en (agrarisch) natuurbeheer zijn met het ILG onder verantwoordelijkheid van de provincies gekomen. Daartoe behoren de maatregelen die vallen onder het Subsidiestelsel Natuur- & Landschapsbeheer (vanaf 2010) en de provinciale subsidieregelingen zoals de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL). Verder is er in het kader van het LIFE+-programma vanuit de Europese Commissie geld beschikbaar voor overheden en NGO's voor co-financiering van de ontwikkeling, implementatie, monitoring, evaluatie en communicatie van het Europees milieu- en natuurbeleid en van wetgeving op dit gebied, bijvoorbeeld voor projecten die gericht zijn op maatregelen voor behoud en herstel van Natura 2000-waarden.

³⁵ De door de provincies opgestelde lijsten met gebieden die in het kader van het verdrogingsbeleid met voorrang worden aangepakt.

4.2 SPECIFIEKE REACTIES OVER DE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Een inspreker meent dat voor de zwarte zee-eend (A065), bontbekplevier (A137), grote stern (A191), visdief (A193) en dwergstern (A195) een landelijke herstelopgave ontbreekt, ondanks een ongunstige staat van instandhouding en een groot relatief belang. Daarnaast ontbreekt een ecologische motivering hiervoor. De inspreker verzoekt alsnog landelijke herstelopgaven te formuleren.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van dit besluit. Het gebied Kennemerland-Zuid is geen Vogelrichtlijngebied. De genoemde vogels zijn in dit Natura 2000-gebied niet aan de orde. Evaluatie van instandhoudingsdoelstellingen op landelijk niveau kan aan de orde komen bij de evaluatie van het Natura 2000 doelendocument (2006) in 2015. Zie ook de tekst "ambitieniveau van de instandhoudingsdoelstellingen" in paragraaf 4.1 van deze bijlage.

Een inspreker verzoekt de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van natuurschoon of de natuurwetenschappelijk betekenis van beschermde natuurmonumenten op te nemen in de aanwijzingsbesluiten ter verdere borging van deze doelen.

De zienswijze heeft niet tot aanpassing van het besluit geleid. Het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid omvat zes beschermde natuurmonumenten en drie (voormalige) staatsnatuurmonumenten. Hoe onder de Natura 2000-wetgeving wordt omgegaan met Natuurbeschermingswetdoelen wordt uitgelegd in paragraaf 5.5 "Beschermde natuurmonumenten" van de Nota van toelichting en verder onder het kopje "Beschermde natuurmonumenten" in paragraaf 5.1 van deze bijlage.

Een inspreker zou graag vermeld zien dat embryonale duinen (H2110) niet alleen op het Kennemerstrand voorkomen, maar ook verder zuidwaarts. De grote potentie die dit habitatype biedt voor broedvogels zou tot expressie gebracht kunnen worden door één of meer strandreservaten in te stellen.

De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit. In paragraaf 4.4 van de Nota van toelichting zijn de locaties van het genoemde habitatype aangevuld (zie ook paragraaf 3.3, laatste punt). De aanwijzing van strandreservaten voor broedvogels is niet mogelijk omdat het onderhavige besluit betrekking heeft op de aanwijzing van Kennemerland-Zuid als Habitatrictlijngebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, waarbij de besluitvorming niet mede is gebaseerd op broedvogels van de Vogelrichting. De algemene bescherming van broedvogels is geregeld in de Flora- en Faunawet.

Een inspreker meent dat het habitatype witte duinen (H2120) waar enigszins mogelijk bevorderd moet worden en niet in de ruimte beperkt dient te worden. Uitbreiding in oppervlakte en verspreiding van dit habitatype is voor de meeste andere soorten en habitats van zeer wezenlijk belang, aldus de inspreker. Een andere inspreker zou graag de instandhoudingsdoelstelling van witte duinen (H2120) als volgt geformuleerd zien: "Behoud herstellendpotentieel van de strandwal. Herstel (lees:ontwikkeling) oppervlakte en verbetering kwaliteit op het moment dat dit in het licht van de veiligheid van het achterliggende gebied (dijkring 14 als bedoeld in bijlage I bij de Wet op de waterkering) verantwoord is."

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Conform het ontwerpbesluit heeft het gebied een doelstelling voor uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit. Het aanwijzingsbesluit gaat echter niet in op de uitwerking van deze doelstelling in omvang, ruimte en tijd. Daarvoor is het beheerplan het geëigende instrument. De veiligheid van de gebieden geldt als een dwingende reden van groot openbaar belang die, bij afwezigheid van alternatieven, ingrepen met een significant effect in het Natura 2000-gebied rechtvaardigen. Dat betekent dat Natura 2000 het waarborgen van de (kust- en water)veiligheid niet in de weg zal staan. Zie ook paragraaf 6.3.3 van de Nota van Antwoord.

Een inspreker meent dat de kernzone en de beschermingszone van de primaire waterkering niet kwalificeren voor het habitatype witte duinen (H2120) omdat de zeereep uit een met helmgras vastgelegde duin bestaat. Dit beheer is sinds de 19^e eeuw er al op gericht om de duin juist niet te laten wandelen.

De zienswijze heeft niet tot aanpassing van het besluit geleid. Het habitatype witte duinen is aanwezig in het gebied en zal dan ook beschermd moeten worden (zie ook Nota van Antwoord paragraaf 3.3). In paragraaf

4.4 van de Nota van toelichting is de locatie van de genoemde habitattypen en soorten in het gebied globaal nader beschreven. De maatregelen die nodig zijn om de doelstellingen te behalen, zullen uitgewerkt worden in het beheerplan, maar de veiligheid van de gebieden geldt als een dwingende reden van groot openbaar belang die, bij afwezigheid van alternatieven, ingrepen met een significant effect in het Natura 2000-gebied rechtvaardigen. Dat betekent dat Natura 2000 het waarborgen van de (kust- en water)veiligheid niet in de weg zal staan. Zie ook paragraaf 6.3.3 van de Nota van Antwoord.

Een inspreker verzoekt bij de toelichting van witte duinen (H2120) in het aanwijzingsbesluit aan te geven dat dit habitatype vooral gebonden is aan de kustlijn bij het Kennemerstrand. De aanpassing van de instandhoudingsdoelstelling van behoud naar uitbreiding van oppervlakte en kwaliteit veronderstelt de stimulatie van een dynamische zeereep. Een uitbreiding van kwaliteit is wellicht mogelijk, maar een uitbreiding van de oppervlakte wordt door de inspreker betwijfeld.

De zienswijze is niet overgenomen. In het profielendocument (2008) staat vermeld dat witte duinen (H2120) zowel voorkomen in de zeereep als meer landinwaarts, waar uitstuiving optreedt van grijze duinen en waar opstuiving plaatsvindt nabij windbarrières. Door de breedte van het duin is het goed mogelijk om het areaal uit te breiden. In het beheerplan zal duidelijk worden welke maatregelen genomen zullen moeten worden om de doelstellingen te behalen.

Een inspreker vreest dat de kwaliteit van duindoornstruwelen (H2160) en mate van bedreiging door Amerikaanse vogelkers te optimistisch wordt ingeschat. Sterke uitbreiding van de Amerikaanse vogelkers en vergrassing met duinriet zijn een fors probleem in dit habitatype. Een andere inspreker verzoekt de problematiek van de Amerikaanse vogelkers in de toelichting bij het habitatype in het doelendocument op te nemen.

De zienswijze is niet overgenomen. Uit recente inventarisaties blijkt dat duindoornstruweel over een zeer grote oppervlakte voorkomt in het gebied en dat de helft van het areaal van goede kwaliteit is. In de instandhoudingsdoelstelling is "behoud kwaliteit" vastgelegd. Dit betekent dat de kwaliteit in ieder geval niet achteruit mag gaan. In het beheerplan zullen instandhoudingsdoelstellingen uitgewerkt worden in omvang, ruimte en tijd. Hierbij kunnen ook mogelijke bedreigingen voor de aangewezen waarden worden betrokken.

Een inspreker vraagt waar en in welke mate het habitatype duindoornstruwelen (H2160) verdwijnt ten gunste van grijze duinen (H2130) en vochtige duinvalleien (H2190). De inspreker vraagt ook hoe en in hoeverre aanwezige zoogdieren en vogels hiervan gevolgen ondervinden.

De zienswijze heeft niet tot aanpassing van het besluit geleid. In het beheerplan zullen instandhoudingsdoelstellingen uitgewerkt worden in omvang, ruimte en tijd. Indien daartoe aanleiding is zal daarbij ook worden aangegeven op welke wijze beheermaatregelen rekening houden met bijzondere zoogdieren en vogels in het gebied. Zie voor verdere informatie Nota van Antwoord paragraaf 1.5.

Een inspreker vindt de kwaliteitseisen die gesteld worden aan duinbossen, binnenduinrand (H2180C), zoals weergegeven in het ontwerp-aanwijzingsbesluit, niet duidelijk. De inspreker vraagt welke herstelopgave aan dit habitatype wordt verbonden dat in een matig ongunstige staat van instandhouding verkeert.

De zienswijze heeft niet tot aanpassing van het besluit geleid. De duinbossen, binnenduinrand in het gebied hebben voor ongeveer de helft goede en de helft matige kwaliteit. In het beheerplan zullen instandhoudingsdoelstellingen uitgewerkt worden in omvang, ruimte en tijd. In het Natura 2000 profielendocument (2008) staan de kwaliteitseisen van het habitatype uitgewerkt.

Enkele insprekers geven aan dat het uitbreiden van de oppervlakte en verbeteren van de kwaliteit van het leefgebied van de gevlekte witsnuitlibel (H1042) niet realistisch is, omdat deze soort niet voorkomt in het gebied. Andere insprekers vinden de doelstellingen voor de gevlekte witsnuitlibel het meest exotische element in de aanwijzing. Zij geven aan dat deze soort een voorkeur heeft voor (laag)veenmoerassen en niet in dit duingebied voorkomt. Volgens de Europese criteria kan dit gebied niet voor deze soort worden

aangewezen, kunnen hiervoor geen doelstellingen worden geformuleerd en kunnen eventuele vergunningen dus ook niet op grond van de eisen voor deze soort worden geweigerd, aldus de insprekers.

De zienswijzen hebben geleid tot aanpassing van het besluit. De complementaire doelstelling in het gebied Kennemerland-Zuid is vervallen. Zie bijlage B.1 voor een nadere toelichting. Daarnaast geldt dat de analyse van de implementatie van Natura 2000 in Nederland (Kamerstuk 32670 nr. 24) laat zien dat de bescherming van complementaire doelen onder het Natura 2000-regime niet expliciet door de Vogel- en Habitatrichtlijn wordt voorgeschreven. Daarom zullen deze doelen dan ook niet langer in de aanwijzingsbesluiten worden opgenomen.

Een inspreker verzoekt instandhoudingsdoelstellingen voor de meervleermuis (H1318) te formuleren. De bunkers in het Natura 2000-gebied zijn namelijk van belang voor de overwinterende vleermuizen en daarom wordt ook verzocht de bunkers in tekst en op kaart toe te voegen aan het aanwijzingsbesluit.

De zienswijze is overgenomen. Er is een instandhoudingsdoelstelling voor de meervleermuis toegevoegd aan het gebied. Zie voor een toelichting bijlage B.1.

Een inspreker geeft aan dat de recent door natuurontwikkeling ontstane natte duinvalleien een potentiële habitat vormen voor de groenknolorchis (H1903).

De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het doel voor de groenknolorchis. Deze soort kan meeliften op de uitbreiding van het type natte duinvalleien, kalkrijk (H2190B) in het gebied, zie paragraaf 5.4 van de Nota van toelichting.

5 REACTIES OVER DE RECHTSGEVOLGEN

5.1 ALGEMEEN

Er wordt door diverse insprekers gewezen op het feit dat de gevolgen van het huidig gevoerde natuurbeleid een onevenredige belasting vormen voor de ondernemers in en nabij het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid. Men stelt dat het onmogelijk is om op basis van de stukken te bepalen wat de gevolgen van de aanwijzing zijn voor de individuele bedrijfsvoering. De scheiding in tijd tussen het aanwijzingsbesluit en het beheerplan wordt daarvoor verantwoordelijk gehouden. Daarnaast worden er veel opmerkingen gemaakt en vragen gesteld over de diverse facetten van bestaand gebruik, de externe werking, de relatie met het toetsingskader Ammoniak en Natura 2000, de relatie met de Kaderrichtlijn Water en de relatie met bestemmingsplannen en andere ruimtelijke plannen.

Enkele insprekers wijzen er op dat 1 oktober 2005 (de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998) niet als peildatum voor bestaand gebruik kan dienstdoen.

Met betrekking tot de hierboven genoemde argumenten worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Externe werking

Het is moeilijk aan te geven wat de precieze omvang van de externe werking van een bepaalde activiteit is. In paragraaf 4.3 van de Nota van Antwoord staat dat dit afhangt van de aard van de activiteit zelf, de intensiteit ervan en de gevoeligheid van de aanwezige habitattypen en soorten. Het valt op voorhand dus niet te zeggen of er beïnvloeding plaatsvindt. Dat betekent dat wanneer niet uitgesloten kan worden dat een Natura 2000-gebied door een bepaalde activiteit wordt beïnvloed, er bekeken moet worden of er op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunningplicht voor een bepaalde activiteit aan de orde is. Het is dus evenmin aan te geven waar de externe werking van een bepaalde activiteit eindigt.

In het beheerplan zal duidelijkheid gegeven worden voor welke activiteiten een vergunningplicht aan de orde kan zijn. De afstand tussen de locatie van de activiteit en de te beschermen natuurwaarden is daarbij niet altijd doorslaggevend; het gaat er om of een bepaalde activiteit al dan niet de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, waar habitattypen en leefgebieden van soorten onderdeel van uitmaken, kan aantasten.

Rond de Natura 2000-gebieden wordt, volgens sommige insprekers, een beschermingszone ingesteld van 3.000 meter. Dat is echter niet van toepassing op de beoordeling van effecten op Natura 2000-gebieden. In het kader van de Interimwet ammoniak en veehouderij³⁶ werd in verband met de ammoniakdepositie een zone van 3.000 meter gehanteerd. Binnen die zone was de beïnvloeding door een veehouderijbedrijf van verzuringsgevoelig gebied nog meetbaar. Tot deze grens kon een vergunningplicht voor deze verzuringsgevoelige gebieden aan de orde zijn. Deze grens is inmiddels vervallen. Natura 2000 is gericht op de bescherming van de in het gebied voorkomende habitattypen en soorten. Een exacte grens waar de externe werking ophoudt, is in algemene zin niet aan te geven. Dit wordt van geval tot geval beoordeeld. Bepalend is dus niet de afstand, maar of er sprake kan zijn van verslechtering of significante verstoring van natuurwaarden in het betreffende gebied.

Beschermde natuurmonumenten

In de paragrafen 3.15, 4.6.4 en 4.6.9 van de Nota van Antwoord staat dat een belangrijk deel van de aan te wijzen Natura 2000-gebieden, zoals dit gebied, reeds onder de oude Natuurbeschermingswet als beschermd of als staatsnatuurmonument was aangewezen. Op grond van artikel 15a van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt een besluit tot aanwijzing van een beschermd natuurmonument zodra het gebied is aangewezen als Natura 2000-gebied en voor zover het beschermd natuurmonument binnen dat Natura 2000-gebied ligt. Dat betekent dat wanneer een deel van het beschermd natuurmonument buiten het Natura 2000-gebied ligt, de oude aanwijzing als natuurmonument voor dat gebiedsdeel van kracht blijft. Voor Vogelrichtlijngebieden was dit reeds aan de orde.

De instandhoudingsdoelstelling heeft, voor het deel van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzing als beschermd natuurmonument betrekking had, vanaf dat moment mede betrekking op de doelstellingen van

³⁶ Wet van 9 juni 1994, houdende tijdelijke regeling inzake de ammoniakdepositie veroorzaakt door veehouderijen (Interimwet ammoniak en veehouderij). Staatsblad 1994, nr. 634.

dat beschermde natuurmonument ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis. Bepalingen uit de aanwijzingen tot beschermd natuurmonument over natuurschoon, rust, stilte en over de natuurwetenschappelijke betekenis van het beschermde natuurmonument blijven gewoon van kracht en kunnen mede de inhoud van het beheerplan gaan bepalen. Zie voor verdere toelichting met betrekking tot beschermde natuurmonumenten paragraaf 5.5 Beschermde natuurmonumenten van de Nota van toelichting.

Bestaand gebruik: peildatum en vergunningplicht

Het aanwijzen van een Natura 2000-gebied leidt niet tot een verbod op het verrichten van bepaalde handelingen zoals fietsen, wandelen of het laten loslopen van de hond. In het aanwijzingsbesluit staat alleen voor welke waarden het gebied is aangewezen, welke instandhoudingsdoelstellingen gelden en wat de grens van het betreffende gebied is. In het besluit zelf is niet aangegeven of, en onder welke voorwaarden, een activiteit kan worden toegestaan.

Op grond van de huidige Natuurbeschermingswet 1998 geldt een vergunningplicht voor activiteiten in en om Natura 2000-gebieden die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

In de wet is op deze vergunningplicht een uitzondering gemaakt voor bestaand gebruik. Bestaand gebruik is als gevolg van de wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 door de Crisis- en herstelwet altijd vergunningvrij, tenzij het gebruik een project is dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar dat afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kan hebben voor het desbetreffende Natura 2000-gebied. De Natuurbeschermingswet 1998 omschrijft bestaand gebruik als *"gebruik dat op 31 maart 2010 bekend is, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag."*

Om te voorkomen dat het bestaand gebruik de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied verslechtert en dat er door bestaand gebruik storende factoren optreden die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen een significant effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, draagt het bevoegd gezag de verantwoordelijkheid dat er in het gebied passende maatregelen genomen worden. In het uiterste geval kan dit betekenen dat op last van het bevoegd gezag het bestaande gebruik wordt stilgelegd.

In het beheerplan zal het bestaand gebruik beschreven moeten worden en zal zo nodig aan voorwaarden worden gebonden.

Doorwerking aanwijzing in andere plannen

De verplichting om Natura 2000-gebieden aan te wijzen volgt direct uit de Habitatrichtlijn en uit de Vogelrichtlijn. Mede op basis van Europeesrechtelijke uitspraken kan er bij de selectie en bij de begrenzing van Natura 2000-gebieden uitsluitend van ecologische criteria worden uitgegaan. Dat betekent in de praktijk dat de grenzen van deze gebieden zijn bepaald door het gebruik dat de betreffende planten- en diersoorten van het gebied maken. Terreindelen die van mindere kwaliteit zijn, kunnen deel uitmaken van Natura 2000-gebieden als herstel van die terreinen haalbaar is en als ze nodig zijn voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Daardoor zal de begrenzing van zo'n gebied niet in alle gevallen overeenkomen met de bestemming die in een vastgesteld bestemmingsplan aan het gebied is toegekend. In het uiterste geval zou dat kunnen betekenen dat een bepaalde bestemming die in een bestemmingsplan aan zo'n gebied rechtsgeldig is toegekend, toch niet gerealiseerd kan worden, omdat daarvoor geen vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 kan worden verleend. In paragrafen 4.2 en 6.1 van de Nota van Antwoord wordt hierop verder ingegaan. Ook voor reconstructieplannen³⁷, provinciale waterplannen en waterbeheerplannen van de waterschappen geldt een gelijksoortige situatie. Het kan zijn dat dit soort

³⁷ Plannen op grond van de Wet van 31 januari 2002, houdende regels inzake de reconstructie van concentratiegebieden (Reconstructiewet concentratiegebieden). Staatsblad 2002, nr. 115.

plannen nog onvoldoende concreet zijn om ze op de gevolgen voor Natura 2000-gebieden te toetsen, maar op een gegeven moment zullen al deze plannen, al dan niet bij hun nadere uitwerking, bij het opstellen van beheerplannen afgestemd worden (zie ook paragraaf 6.3.2 van de Nota van Antwoord).

Veiligheid waterkering en kustbeheer in relatie tot Natura 2000

De veiligheid van de gebieden geldt als een dwingende reden van groot openbaar belang die, bij afwezigheid van alternatieven, ingrepen met een significant effect in het Natura 2000-gebied rechtvaardigen. Dat betekent dat Natura 2000 het waarborgen van de (kust- en water)veiligheid niet in de weg zal staan. Zie ook paragraaf 6.3.3 van de Nota van Antwoord. Projecten, plannen en afspraken die verband houden met het kustbeheer komen aan de orde in de Natura 2000-beheerplannen (zie ook paragraaf 1.1.8 van de Nota van Antwoord).

Relatie met stikstof

Stikstof is een groot probleem bij de implementatie van Natura 2000 en daarmee het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen. Van de 166 aangewezen natuurgebieden in Nederland zijn er 133 stikstofgevoelig. In Nederland wordt het probleem van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zwaarder gevoeld dan in de ons omringende landen. Dat heeft te maken met het feit dat we in een dicht bevolkt land leven, waarin kwetsbare natuur en bijvoorbeeld (snel)wegen dicht bij elkaar liggen. Om de instandhoudingsdoelstellingen te kunnen realiseren moet de neerslag van stikstof uit vooral landbouw, verkeer en industrie minder worden.

Tegen die achtergrond is het steeds moeilijker vergunningen te verlenen voor nieuwe economische activiteiten die tot extra uitstoot van stikstof (kunnen) leiden in en rond de natuurgebieden. Projecten kunnen alleen doorgang vinden indien aangetoond kan worden dat er geen verslechtering van de kwaliteit van de habitats³⁸ optreden en de instandhoudingsdoelstellingen van een gebied niet in gevaar komen.

In het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid is het habitatype grijze duinen (H2130) het meest gevoelig voor stikstof³⁹.

In 2007 is het toetsingskader ammoniak en Natura 2000 vastgesteld. Met behulp van dit toetsingskader konden provincies relatief eenvoudig beoordelen of er zich nieuwe bedrijven konden vestigen. In maart 2008 oordeelde de Raad van State dat dit toetsingskader onvoldoende zekerheid biedt over het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. Naar aanleiding van deze uitspraak heeft de minister van het voormalig ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de Taskforce Trojan ingesteld. Deze Taskforce heeft vervolgens een handreiking opgeleverd waarmee het bevoegd gezag maatwerk kan leveren bij de beoordeling van (nieuwe) activiteiten. Deze maatwerkoplossing bleek echter niet altijd werkbaar in de praktijk. Vervolgens is de commissie Huys gevraagd om een advies. Samengevat luidde dit advies dat er ruimte is voor economische ontwikkeling in Natura 2000 gebieden mits wordt zeker gesteld dat ecologische en economische doelen gelijktijdig en in samenhang worden beschouwd. Om dat uitgangspunt in de praktijk toepasbaar te maken is er gestart met de programmatische aanpak stikstof (PAS).

Duidelijk is dat het stikstofprobleem te groot is voor één partij. Essentie is dat de PAS in beeld brengt wat de bijdrage op verschillende niveaus (generiek, provinciaal, gebiedsgericht) en van verschillende sectoren (landbouw, verkeer, industrie) is aan de oplossing van het probleem. Onder oplossing verstaan we het geleidelijk maar onvermijdelijk omlaag brengen van de stikstofdepositie, waardoor de instandhoudingsdoelstellingen gerealiseerd kunnen worden, maar waarbij economische ontwikkelingen mogelijk blijven. Dit wil niet zeggen dat iedere economische ontwikkeling mogelijk blijft. Het incalculeren van ruimte voor economische ontwikkelingen (ontwikkelingsruimte) maakt onderdeel uit van de aanpak.

Meer informatie over de stand van zaken rond de PAS is te vinden op de website: <http://pas.natura2000.nl/>

³⁸ Het betreft zowel stikstofgevoelige habitattypen als stikstofgevoelige leefgebieden van Natura 2000-soorten.

³⁹ H.F. van Dobben, R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg, 2012. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000. Wageningen, Alterra. Alterra-rapport

Kaderrichtlijn Water

Kennemerland-Zuid maakt deel uit van het stroomgebiedbeheerplan voor de Rijn-Delta⁴⁰ dat in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) vastgesteld is. Natura 2000-gebieden zijn in de stroomgebiedbeheerplannen opgenomen als gebieden waar water een bijzondere bescherming behoeft. De in de stroomgebiedbeheerplannen opgenomen milieudoelstellingen en bijbehorende maatregelen moeten dan ook overeenstemmen met de doelen van Natura 2000. De afstemming van doelen en de weergave daarvan in het stroomgebiedbeheerplan beperkt zich tot die delen van de doelstellingen van Natura 2000 die een relatie hebben met de ecologische of chemische kwaliteit van het water.

Het stroomgebiedbeheerplan wordt uitgewerkt in de provinciale waterplannen en in waterbeheerplannen van waterschappen. Daar waar in de afstemming strijdigheid kan ontstaan wordt maatwerk toegepast en wordt afhankelijk van de situatie de KRW of de Vogel- en Habitatrichtlijnen als richtinggevend genomen. Tot gebiedsspecifiek maatwerk behoort bijvoorbeeld de door de waterschappen opgestelde Gewenst Grond en Oppervlakte Water Regimes (GGOR's)⁴¹.

Waar nodig zullen de lokale watervereisten en de daarvoor benodigde maatregelen verder worden uitgewerkt en in de Natura 2000-beheerplannen worden opgenomen.

Zie ook Nota van Antwoord paragraaf 6.3.

Waterwinning

Zie ook Nota van Antwoord 4.5.2.

5.2 SPECIFIEKE REACTIES OVER DE RECHTSGEVOLGEN

Meerdere insprekers vrezen de aanwijzing van het Natura 2000-gebied vanwege de mogelijke vernatting van percelen die hieruit zou volgen. De insprekers denken dat ondermeer bollengronden te nat zullen worden waardoor de onkruiddruk en aaltjesdruk toeneemt, de drainagemogelijkheden beperkt zullen worden, de bodemstructuur verslechtert, het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bemoeilijkt zal worden, geluidseisen strenger worden, de toegankelijkheid van de landerijen met machines zal verminderen en de milieubelasting zal toenemen.

De zienswijzen hebben niet tot aanpassingen van het besluit geleid. Bij het opstellen van de instandhoudingdoelstellingen is bepaald in welke gebieden uitbreiding en kwaliteitsverbetering het meest kansrijk zijn, aansluiten bij bestaand beleid en de minste inspanning vereisen. Eventuele gevolgen voor de omgeving en daartoe te treffen maatregelen zullen worden uitgewerkt in het beheerplan. Zowel interne als (eventuele) externe waterhuishoudkundige maatregelen zijn in het beheerplan aan de orde. Het genoemde onderwerp kan bij het opstellen van het beheerplan worden ingebracht, zodat daar de afweging gemaakt kan worden welke waterhuishoudkundige maatregelen meest optimaal zijn.

⁴⁰ <http://www.kaderrichtlijnwater.nl/uitvoering/>

⁴¹ De te nemen maatregelen voor grondwater worden gebiedsspecifiek vastgesteld via het GGOR in het stroomgebiedbeheerplan dat opgesteld wordt naar aanleiding van de Kaderrichtlijn Water (EU-richtlijn voor waterkwaliteit).

6 REACTIES OVER DE RELATIE MET DE BEHEERPLANNEN

6.1 ALGEMEEN

De wijze waarop de instandhoudingsdoelstellingen al dan niet verwezenlijkt moeten worden, wordt in vele zienswijzen aan de orde gesteld. Zo wordt in verschillende zienswijzen de wens uitgesproken om de plannen zo te ontwikkelen dat daardoor de aanwezige natuurwaarden zich kunnen verbeteren en voor de komende generaties behouden blijven. Er wordt gewezen op de diverse vormen van ongewenst gebruik van het gebied. In weer andere zienswijzen is men van mening dat bepaalde vormen van gebruik geen negatieve invloed op de natuurwaarden hebben en wordt bepleit dat het huidige landgebruik ongehinderd voortgang moet kunnen vinden. In een ander verband wordt er zorg uitgesproken over de bescherming van soorten als de nauwe korfslak (H1014) en de groenknolorchis (H1903). Er wordt opgemerkt dat door de nationale procedure, waarbij eerst de gebieden worden aangewezen en doelstellingen worden geformuleerd en pas in een later stadium de beheerplannen worden opgesteld, aan sociaal-economische belangen voorbij wordt gegaan. Ook zou er in zijn algemeenheid onvoldoende duidelijkheid bestaan over het algehele ambitieniveau en de consequenties van de aanwijzing en het toekennen van instandhoudingsdoelstellingen. Tot slot geven verschillende insprekers aan betrokken te willen worden bij het opstellen van het beheerplan.

Met betrekking tot de hierboven genoemde argumenten worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Volgorde aanwijzing en beheerplan

De Nota van Antwoord gaat in paragraaf 1.4 in op de relatie tussen de aanwijzingsbesluiten en de nog op te stellen beheerplannen. De onderbouwing van de keuze om niet gelijktijdig tot vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen en het beheerplan over te gaan wordt in paragraaf 1.4.1 van de Nota van Antwoord uiteengezet.

Een verbijzondering hierop vormen de gebieden waar de provincies het voortouw hebben voor het opstellen van de beheerplannen. Op verzoek van de provincies heeft de minister van LNV in het Algemeen Overleg met de Tweede Kamer van 13 februari 2008 toegezegd te wachten met het definitief maken van de aanwijzingsbesluiten voor die gebieden waarvoor de provincie voortouwnemer is en die daarvoor door de provincie zijn aangemeld ("koppelingsafspraken"). De provincies zijn voor deze gebieden eerst in de gelegenheid gesteld met de betrokken partijen in de gebieden concept-beheerplannen op te stellen op basis van de ontwerp-aanwijzingsbesluiten. Deze afspraak beoogde draagvlak te creëren voor de beheerplannen en de implementatie daarvan en meer inzicht te geven in de haalbaarheid en betaalbaarheid van de instandhoudingsdoelstellingen en de begrenzing. De besluitvorming over de definitieve aanwijzingsbesluiten van deze gebieden is daarom uitgesteld tot na 1 september 2009. In het kader van de "koppelingsafspraken" hebben de provincies tot 1 september 2009 de mogelijkheid gehad om gebiedsspecifieke wijzigingsvoorstellen in te dienen die voortkwamen uit de opgestelde concept-beheerplannen. De wijzigingsvoorstellen zijn in samenhang met de zienswijzen en op eenzelfde manier zorgvuldig in overweging genomen. Bij brief van 26 januari 2010 zijn de provincies op de hoogte gebracht van hoe de minister voornemens is met de voorstellen van de provincies in het definitieve besluit om te gaan. Binnen het reguliere proces van de aanwijzing zijn alle overige zienswijzen behandeld.

Voor de gebieden waarvoor op 1 september 2009 nog geen concept-beheerplan was opgesteld, geldt dat evident nieuwe inzichten uit het beheerplanproces eveneens in het reguliere aanwijzingstraject zijn meegenomen, ook hier met inachtneming van de ingediende zienswijzen.

Beheerplan en bestaand gebruik

Het aanwijzingsbesluit legt - naast de begrenzing - de instandhoudingsdoelstellingen vast waarvoor het gebied als Natura 2000-gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen geven op hoofdlijnen duidelijkheid over het ambitieniveau (zie ook paragraaf 4.1 van deze bijlage), in termen van "behoud" en "uitbreiding"/"verbetering" van de omvang en kwaliteit van betreffende aangewezen habitatype of leefgebied van een (vogel)soort. De uitwerking in omvang, ruimte en tijd van de instandhoudingsdoelstelling(en) uit het aanwijzingsbesluit, is een thema dat in een beheerplan thuishoort. Als er voor het realiseren van deze instandhoudingsdoelstellingen bepaalde specifieke maatregelen nodig zijn, dan behoort dit ook in het beheerplan geregeld te worden. Dat kan betekenen dat er ook maatregelen buiten de grenzen van het Natura 2000-gebied genomen moeten worden.

Zoals in paragrafen 1.5 en 4.2 van de Nota van Antwoord staat vermeld, kan bestaand gebruik een plaats in het beheerplan krijgen. Hierbij wordt zoveel mogelijk ruimte gelaten voor het continueren van bestaand gebruik, echter wel binnen de voorwaarden die de instandhoudingsdoelstellingen daaraan stellen. Uiteindelijk heeft het beheerplan een centrale rol als het gaat om de regulering van bestaand gebruik. In een beheerplan wordt concreet gemaakt hoe en op welke termijn de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied gerealiseerd kunnen worden. Het beheerplan zal duidelijkheid verschaffen over de vereiste ecologische randvoorwaarden ten behoeve van de instandhoudingsdoelstellingen en over de ruimtelijke samenhang met de omgeving. In het beheerplan zal dus ook aan de orde komen of bestaand gebruik (mogelijk onder voorwaarden) overeenkomstig het beheerplan kan worden uitgeoefend. Kan het bestaand gebruik niet overeenkomstig het beheerplan uitgeoefend worden en zorgt het bestaand gebruik ervoor dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied verslechtert of dat er door het bestaand gebruik storende factoren optreden die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen een significant effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, dan moet het bevoegd gezag passende maatregelen treffen. Het bevoegd gezag kan dan de aanschrijvingsbevoegdheid gebruiken.

De opstellers van het beheerplan zullen onderling afstemmen hoe zij met bestaand gebruik om willen gaan en hoe zij dit in het beheerplan zullen opnemen. Mogelijk kan niet voor al het bestaand gebruik ten tijde van het vaststellen van het beheerplan worden bepaald wat het effect is op de instandhoudingsdoelstellingen. Voor deze gevallen zal dan een eventuele aanschrijving plaats moeten vinden indien blijkt dat er toch (significante) negatieve effecten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen.

Jacht, wildbeheer en schadebestrijding worden gereguleerd door de bepalingen van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat zienswijzen over dit onderwerp geen directe relatie hebben met de aanwijzing van Natura 2000-gebieden, maar met de bepalingen van de Flora- en faunawet. De huidige regels voor jacht en wildbeheer volgens de Flora- en faunawet zijn door de aanwijzing als Natura 2000-gebied niet gewijzigd. Over wildbeheer en schadebestrijding zijn afspraken gemaakt in het Faunabeheerplan. Zie verder paragraaf 6.4.2 van de Nota van Antwoord.

Betrokkenheid bij beheerplan

De wens om betrokken te worden bij het opstellen van het beheerplan en de diverse ideeën die daarover naar voren zijn gebracht zoals over patroonbeheer in relatie tot stinsebossen en herstel van kwelstromen, zijn een goed signaal. De integrale benadering die het beheerplan voorstaat, kan alleen succesvol zijn bij voldoende betrokkenheid. Per gebied is één bevoegd gezag de zogenaamde voortouwnemer voor het opstellen van het beheerplan. Voor dit gebied is dat de Provincie Noord-Holland.

Het is aan de voortouwnemer om grondeigenaren, gebruikers, andere overheden en belanghebbenden of vertegenwoordigers te betrekken bij het beheerplan. Belanghebbenden kunnen natuurlijk ook zelf het initiatief nemen de voortouwnemer of hun vertegenwoordigers te benaderen. Het is niet uitvoerbaar verzoeken om betrokkenheid bij het beheerplan, zoals verwoord in een aantal zienswijzen, door te zenden aan de voortouwnemer.

6.2 SPECIFIEKE REACTIES OVER DE RELATIE MET DE BEHEERPLANNEN

Enkele inspreker geven aan dat een aspect van het tegengaan van verdroging het vasthouden van gebiedseigen water is. Voor laag Nederland betekent dit het vasthouden van eigen water door minder doorspoeling en/of het verhogen van het waterpeil. De inspreker vreest dat dit leidt tot verzilting, vernatting en vermindering van werkbare dagen voor ondernemers in de bloembollensector. Een andere inspreker geeft aan dat in de Nota Ruimte de gebieden achter de duinen aangewezen zijn als landbouwontwikkelingsgebieden voor de bloembollenteelt, en dat de Bloembollenstreek aangewezen is als greenport. De inspreker pleit er in dit licht voor om Natura 2000 te zien in samenhang met regionaal economisch en ruimtelijk beleid, ook in andere delen van Nederland. Verder verzoekt een inspreker uitleg over de onwaarschijnlijke conclusie dat de additionele kosten in de binnenduintrand voor land- en tuinbouw nul zijn, zoals weergegeven in de quick scan van het LEI (2006). De inspreker meent dat geen rekening is gehouden met bedrijven en burgers, de kosten worden zoveel mogelijk afgeschoven op andere beleidsaspecten en weer andere kosten kunnen niet worden bepaald door gebrek aan kennis.

De sociaaleconomische gevolgen van Natura 2000 hebben zeer nadrukkelijk de aandacht. Dat heeft gegolden voor het strategisch lokaliseren van doelen bij de aan te wijzen gebieden. En dat geldt nu vooral ook voor de uitwerking van de doelen en maatregelen in het beheerplan, want daar ligt de sleutel voor een goede balans op dit punt. De Habitatrictlijn bepaalt dat bij de maatregelen rekening moet worden gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden. In Nederland is het beheerplan bij uitstek het instrument om invulling te geven aan deze aspecten. Daarin worden de instandhoudingsdoelstellingen in tijd, ruimte en omvang uitgewerkt. Het is ook het instrument om duidelijkheid te verschaffen of bestaand gebruik en voorzienbare ontwikkelingen als infrastructurele voorzieningen of vestiging van bedrijven, al dan niet onder voorwaarden en beperkingen, in overeenstemming zijn met de gebiedsdoelen.

7 REACTIES OVER SCHADE

In een groot aantal zienswijzen wordt erop gewezen dat er als gevolg van deze aanwijzing inkomens- en vermogensschade kan optreden. Men mist in het besluit een paragraaf over schade en het betalen van een schadevergoeding. Verder wordt aangevoerd dat bij het aannemen van de Habitatrictlijn de toezegging is gedaan dat de eigenaren en de gebruikers van de grond niet de financiële last van deze maatregelen hoeven te dragen. Artikel 31 van de Natuurbeschermingswet 1998 biedt volgens de insprekers geen afdoende mogelijkheid voor compensatie. Verder zou de aanwijzing als Natura 2000-gebied een schending van het eigendomsrecht opleveren en in strijd zijn met artikel 1 van het Eerste Protocol van het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens. Ook de beperkingen van artikel 19d tot en met 19l en artikel 20 van de Natuurbeschermingswet 1998 zou een dermate zware verplichting opleveren dat het eigendom of het gebruikersrecht geen waarde van enige betekenis overhoudt. Er wordt in dit kader om een volledige schadeloosstelling gevraagd.

Met betrekking tot de hierboven genoemde argumenten worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Schadevergoeding

Zoals in hoofdstuk 5 van de Nota van Antwoord over dit onderwerp staat vermeld, zijn in de aanwijzingsbesluiten geen aparte vergoedingsregelingen opgenomen. De huidige wettelijke regeling biedt namelijk voldoende mogelijkheden voor compensatie. Het gaat dan in het bijzonder om artikel 31 van de Natuurbeschermingswet 1998.

De aanwijzingsbesluiten zullen naar verwachting niet snel een recht op schadevergoeding geven, omdat het aanwijzingsbesluit zelf over het algemeen geen beperkingen oplevert. Pas in het kader van het beheerplan of bij vergunningverlening kunnen beperkingen worden gesteld aan het bestaand gebruik, aan voorgenomen uitbreidingsmogelijkheden of aan de ontwikkeling van nieuwe activiteiten. Men komt in aanmerking voor schadevergoeding, indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. er is schade geleden door een aanwijzing van een Natura 2000-gebied, door het weigeren van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (of door een daaraan verbonden voorwaarde) of door bepalingen in het Natura 2000-beheerplan;
2. de schade behoort redelijkerwijs niet (geheel) voor eigen rekening te blijven;
3. de vergoeding van de schade is niet (voldoende) verzekerd door aankoop, onteigening of door andere maatregelen, zoals beheersubsidies.

Rol van het beheerplan bij schade

In de nog op te stellen Natura 2000-beheerplannen zal uiteindelijk worden bepaald wanneer en hoe de doelen gerealiseerd worden en welke maatregelen daarvoor noodzakelijk zijn. Pas op dat moment kan er een nauwkeurige kosteninschatting worden gemaakt. Er wordt grote waarde gehecht aan goede financiële dekking van de realisering van de doelen in de beheerplannen. Het bovenstaande houdt niet alleen in dat Nederland zich inspant om zoveel mogelijk habitattypen en soorten in een gunstige staat van instandhouding te houden of te brengen. Het betekent ook dat de compensatie van mogelijke inkomens- en vermogensschade van de betrokken eigenaren en gebruikers aan de orde dient te komen. Artikel 31 van de Natuurbeschermingswet 1998 is juist voor dit doel door de wetgever in de wet opgenomen en deze heeft gemeend daarmee een voldoende mogelijkheid voor nadeelcompensatie te bieden. Resolutie 2004/2164(INI) van het Europese Parlement over de financiering van Natura 2000, waarnaar verschillende keren in zienswijzen is verwezen, biedt dan ook geen grond voor de stelling dat artikel 31 van de Natuurbeschermingswet 1998 onvoldoende compensatiemogelijkheden zou bieden.

Eigendomsrecht

Van schending van het eigendomsrecht en van strijdigheid met artikel 1 van het Eerste Protocol van het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) is geen sprake. Artikel 1, eerste lid, van het Eerste Protocol van het EVRM bepaalt dat alle natuurlijke rechtspersonen recht hebben op het ongestoord genot van hun eigendom en dat niemand van zijn eigendom zal worden beroofd, behalve indien sprake is van algemeen belang en met inachtneming van de voorwaarden neergelegd in de wet en in de algemene beginselen van het internationaal recht. De voorwaarden die worden gesteld aan het beheer van grond, die nodig is voor het realiseren van het Natura 2000-netwerk, leveren geen aantasting op van het recht van eigendom. De

bepaling uit het EVRM laat onverlet dat de Staat het recht heeft om die wetten toe te passen die noodzakelijk worden geacht om het gebruik van eigendom te reguleren in overeenstemming met het algemeen belang.

MINISTERIE VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Dir.-Gen. Landelijke Gebieden
en Kwaliteitszorg

Directie Natuur-, Milieu- en
Faunabeheer

NMF-91-5587

26 juni 1991

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Overwegende dat het gebied "Duinen van Velsen", voor zover gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen, zowel als onderdeel van het gehele kustduingebied als op zichzelf, van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat dit gebied een in ecologisch en landschappelijk opzicht samenhangend geheel vormt, bestaande uit duinen, duinvalleien, graslanden, struwelen en ruigten, duinbosjes en kleine plassen;

dat het natuurmonument een schakel vormt in het Nederlandse kustduingebied, welk gebied door een bijzondere combinatie van milieufactoren van internationale betekenis is;

dat het natuurmonument een in ecologisch en landschappelijk opzicht integrerend onderdeel vormt van het duingebied tussen Velsen en Zandvoort;

dat het natuurmonument "Duinen van Velsen", als gevolg van een combinatie van milieufactoren en in het verleden gevoerd beheer, een bijzondere natuurwetenschappelijke betekenis heeft;

dat hier in samenhang met deze verscheidenheid in milieu-omstandigheden een aantal waardevolle levensgemeenschappen voorkomt;

dat in het natuurmonument minder algemene plantengemeenschappen voorkomen, waarvan verscheidene in ons land minder algemene en zeldzame plantesoorten deel uitmaken;

dat het natuurmonument van belang is als broed-, rust- en fourageer- en doortrekgebied voor vogels, waaronder in ons land minder algemene tot zeldzame soorten;

dat het natuurmonument van belang is als leefgebied van een aantal soorten amfibieën, reptielen en zoogdieren;

dat het natuurmonument door zijn uitgestrektheid, reliëf en relatieve verscheidenheid aan milieu-omstandigheden van betekenis is uit een oogpunt van natuurschoon;

Overwegende, ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen moeten worden begrepen de geomorfologische en ecologische kenmerken en processen en het natuurschoon, maar ook de bodemkundige en hydrologische gesteldheid en de voor de fauna noodzakelijke rust;

Overwegende, dat de bescherming van het natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gezien de beschikking van 27 juni 1990, no. NMF-90-4729 houdende het besluit dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is ten aanzien van "Duinen van Velsen";

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland ingezonden beschouwingen en schrifturen, alsmede de ter zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

Gelet op artikel 7, in samenhang met artikel 9, van de Natuurbeschermingswet;

B E S L U I T :

- I Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument het gebied "Duinen van Velsen", voor zover gevormd door de percelen, kadastraal bekend gemeente IJmuiden, sectie L, nrs. 4104 (ged.), 4172, 4173 (ged.), 4174, 4175 (ged.), 5161 (ged.), sectie Q, nrs. 60, 61, 63 (ged.), 64 (ged.), 762 (ged.), 977 (ged.), 978, 1254 (ged.); gemeente Velsen, sectie G, nr. 1057 (ged.), een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN 152/SN 119;
- II Bij deze beschikking gaat een toelichting, die in samenhang met deze beschikking moet worden gelezen.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER
EN VISSERIJ,
voor deze
DE SECRETARIS-GENERAAL,

TOELICHTING

Behoort bij beschikking
no. NMF-91-5587

1. INLEIDING

Het natuurmonument "Duinen van Velsen" is gelegen in de gemeente Velsen en beslaat een oppervlakte van circa 90 ha.

Het natuurmonument vormt een integrerend onderdeel van het Nederlandse kustduingebied, dat zich kenmerkt door de aanwezigheid van een grote ruimtelijke afwisseling in milieu-omstandigheden en een daarmee samenhangende soortenrijkdom. De "Duinen van Velsen" zijn niet alleen waardevol als representant van dit kustduingebied; het gebied heeft, door een bijzondere combinatie van milieufactoren, tevens een specifieke waarde.

Het ligt in het voornemen, zoals neergelegd in het Natuurbeleidsplan (Kamerstukken II 1989/1990, 21149, nrs. 2-3), dat alle daarvoor in aanmerking komende duingebieden onder de werking van de Natuurbeschermingswet worden gebracht.

De "Duinen van Velsen" bestaan uit een gevarieerd en uitgestrekt duinlandschap dat reliëfrijk en landschappelijk zeer afwisselend is. Het landschap verandert van zuidwest naar noordoost van open naar een meer besloten, struweel- en bosrijke zone. Met name in het grasland valt de grote soortenrijkdom op.

De "Duinen van Velsen" bestaan uit zowel gronden in eigendom van de Staat als niet-staatseigendommen. Deze toelichting behoort bij de beschikking waarmee de niet-staatseigendommen als beschermd natuurmonument worden aangewezen. De staatseigendommen zullen worden aangewezen als staatsnatuurmonument. Wanneer in het onderstaande wordt gesproken van het natuurmonument "Duinen van Velsen", wordt daarmee zowel het staats- als beschermd natuurmonument bedoeld.

In deze toelichting komen achtereenvolgens aan de orde de natuurwetenschappelijke betekenis van de "Duinen van Velsen", het natuurschoon, de begrenzing van het natuurmonument, andere voor dit gebied van kracht zijnde instrumenten, de rechtsgevolgen van de aanwijzing, het huidige gebruik en het gewenste beheer.

2. NATUURWETENSCHAPPELIJKE BETEKENIS

2.1. GEOLOGIE, GEOMORFOLOGIE EN HYDROLOGIE

Het natuurmonument bestaat uit jonge duinzanden, gevormd door overstuivingen vanaf de 12e eeuw. De "Duinen van Velsen" zijn geomorfologisch in te delen in buitenduinen en middenduinen. De buitenduinen, gevormd in de 18e en 19e eeuw, bestaan uit microparaboolduinen met tot 20 m hoge ruggen en enkelvoudige uitblazingsvalleien. De middenduinen, gevormd omstreeks de 15e eeuw, bestaan uit min of meer evenwijdig aan de kust lopende valleien, van elkaar gescheiden door tot 22 m hoge duinruggen.

De bodem van het natuurmonument bestaat uit kalkrijk, humusarm, niet lemig fijn zand en behoort tot de duinvaaggronden. De bodem van de middenduinen is minder kalkrijk dan die van de buitenduinen.

Buiten het natuurmonument vindt, in de bebouwde duinen van IJmuiden, op verschillende plaatsen drinkwaterwinning plaats. Met name als gevolg van een afname van de drinkwaterwinning en de aangroeiing van de strandvlakte vindt sinds enige jaren een geleidelijke verhoging van de grondwaterstanden in het natuurmonument plaats. De oorspronkelijk vochtige en als gevolg van waterwinning verdroogde valleien verkrijgen hierdoor in toenemende mate opnieuw een vochtig karakter. Dit geldt ook voor diverse in het terrein gelegen bomkraters.

2.2. FLORA EN VEGETATIE

Het natuurmonument kent een grote variatie aan plantengemeenschappen, die mede als gevolg van een min of meer natuurlijke waterhuishouding, een grotendeels ongeschonden reliëf, een naar het oosten toe afnemende invloed van de zee en een lichte variatie in het kalkgehalte van de bodem is ontstaan.

De buitenste duinenrij is sterk geaccidenteerd en bestaat uit stuifduinen met een begroeiing van voornamelijk en plaatselijk Blauwe zeedistel. Op enkele plaatsen komen struwelen voor, die gedomineerd worden door Duindoorn.

Wat meer landinwaarts, ten noorden van het parkeerterrein, is sprake van een struweelrijke begroeiing met Duindoorn, Gewone vlier, Kruipwilg en Wilde liguster. Door het open karakter zijn deze struwelen rijk aan kruiden, zoals Duinsalomonszegel en Ruige scheefkelk. De struwelen gaan via vegetaties met Dauwbraam of Duinroos veelal geleidelijk over in graslandvegetaties. Plaatselijk, o.a. rondom het parkeerterrein, komt struweel voor met aangeplante of verwilderde Grauwe abeel, Tamarisk, Sneeuwbes e.d. Het gebied binnen de IJmuiderslag en het noordoostelijk deel van het natuurmonument zijn minder rijk aan struwelen.

Ten noorden van het parkeerterrein en in het zuidoosten van het natuurmonument bevinden zich weinig vitale struweelachtige en onnatuurlijke begroeiingen van Oostenrijkse den. In een vallei in het zuidoosten van het natuurmonument komt een soortenrijk, matig vochtig Duin-Berkenbos voor met o.a. Duinsalomonszegel, Walstrobremraap, Kleine pimperl, Gewone agrimonie en Watermunt.

De graslanden in het natuurmonument zijn soortenrijk en worden gekenmerkt door soorten van het zeedorpenlandschap, zoals Kegel-, Nacht- en Oorsilene, Wondklaver en Kleine bevernel. Het rijkst zijn de qua microklimaat gematigde noordhellingen met begroeiingen van droge, kalkrijke duinen. Op de qua microklimaat extreme zuidhellingen groeit veelal een vegetatie, behorend tot de Duinsterretjes-associatie met o.a. Kandelaartje, Zanddoddegras, Kegelsilene, Kleverige reigersbek, diverse mossen en korstmossen (o.a. Kraakloof).

Op veel plaatsen, doch met name nabij bebouwing en bunkers is de vegetatie verstoord als gevolg van intensieve betreding. Voorts is in het verleden op verschillende plaatsen humusrijk zand opgebracht teneinde verstuiving tegen te gaan. Op deze plaatsen groeit een storingsvegetatie met o.a. Grote brandnetel. Ondanks deze verstoringen is het gebied als geheel botanisch gezien bijzonder rijk.

Als gevolg van de stijging van de grondwaterstand herkrijgen enkele valleien een vochtig karakter. De begroeiing bestaat hier uit ruigte (met o.a. Koninginnekruid en Watermunt) of struweel (o.a. Grauwe wilg).

Zeldzame en minder algemene plantesoorten die voorkomen zijn o.a. Duinaveruit, Liggende asperge, Driedistel, Blauwe zeedistel, Aardaker, Kleine bevernel, Maanvarentje, Walstrobremraap, Duinsalomonszegel, Dwergvas, Kegelsilene, Oorsilene, Grote wilde tijm en Kandelaartje.

2.3. FAUNA

Het natuurmonument is als broed-, rust- en fourageergebied van betekenis voor verschillende vogelsoorten. Van de circa 180 op de strandvlakte en in het duin waargenomen soorten zijn circa 40 soorten als broedvogel aange troffen. Tot de broedvogels behoren o.a. Patrijs, Boompieper, Boom- en Kuifleeuwerik, Nachtegaal, Gekraagde roodstaart, Roodborsttapuit, Tapuit, Braamsluiper en Sprinkhaanrietzanger. Met name de struwelen zijn rijk aan broedvogels. Typische soorten van het open duinlandschap komen minder voor als gevolg van de recreatiedruk.

Het natuurmonument vormt onderdeel van een belangrijke trekroute voor vogels. De besdragende struwelen in het natuurmonument vormen tevens een fourageer- en rustplaats voor verschillende trekvogels, zoals Kramsvogel en Koperwiek.

Als gevolg van de recreatiedruk is het aantal voorkomende zoogdieren beperkt. Waargenomen zijn Ree, Vos, Bunzing, Wezel, Egel, Konijn en Bosmuis.

In het natuurmonument komen als amfibieën Gewone pad, Rugstreeppad, Kleine watersalamander en Bruine kikker en als reptiel Zandhagedis voor. Op korte afstand van het natuurmonument komen verder de Rugstreeppad, Groene kikker en Kleine watersalamander voor. Bij het ontstaan van plasjes als gevolg van de grondwaterstandstijging kunnen deze soorten hun verspreidingsgebied in het natuurmonument uitbreiden.

3. NATUURSCHOON

Het karakter van het duinlandschap, gekenmerkt door reliëfrijke duinen met daarin gelegen duingraslanden en struwelen, verleent het natuurmonument in landschappelijk opzicht een aantrekkelijk aanzien. Het is daarom, mede vanwege de uitgestrektheid van het gebied en de relatieve verscheidenheid aan milieuomstandigheden van betekenis uit het oogpunt van natuurschoon.

4. BEGRENZING

Het gehele natuurmonument "Duinen van Velsen" is globaal gelegen tussen de Ampèrestraat, camping De Duindoorn en de Badweg in het noorden, de duinvoet in het westen, de zuidelijke lus van de IJmuiderslag en de Heerenduinweg in het zuiden en de bebouwing van IJmuiden in het oosten.

De aanwezige en voorgenomen bebouwing met bijbehorende erven (restaurant, hotel en een aantal detailhandelsvestigingen waaronder eethuisjes) in het westelijk deel van de IJmuiderslag blijft buiten de begrenzing van het natuurmonument. Ook vallen wegen en parkeerplaatsen met een gesloten verharding, tezamen met de aangrenzende 0,5 m berm, buiten het natuurmonument. De bunkers, al dan niet in gebruik zijnde, behoren tot het natuurmonument. Voor de begrenzing van de als beschermd natuurmonument aangewezen gedeelten van het natuurmonument zij voorts verwezen naar de bij de beschikking behorende kaart BN 152/SN 119.

5. ANDERE VAN KRACHT ZIJNDE INSTRUMENTEN

In het streekplan Amsterdam-Noordzeekanaalgebied (1987) heeft het natuurmonument op de streekplankaart de aanduiding "strand en duin" gekregen. Deze aanduiding is gericht op de bescherming van de functies natuur en recreatie.

De volgende bestemmingsplannen van de gemeente Velsen zijn voor delen van het natuurmonument van kracht:

- Bestemmingsplan "IJmuiden aan Zee", vastgesteld door de raad in 1988, gedeeltelijk goedgekeurd door Gedeputeerde Staten in 1989 en gedeeltelijk onherroepelijk geworden in 1990. De binnen het natuurmonument ten zuidwesten van de IJmuiderslag gelegen gronden zijn in dit plan bestemd tot "natuurgebied" voor strand- en duinterrein met behoud en/of ontwikkeling van natuurlijke en landschappelijke waarden.
- Bestemmingsplan "Uitbreidingsplan in onderdelen Zeewijk", vastgesteld en goedgekeurd in 1962. Op het duinterrein in dit plan is de bestemming "duinpark" van toepassing ten behoeve van passieve recreatie.
- Bestemmingsplan "Reigersbossenlaan", vastgesteld en goedgekeurd in 1980. De bestemming "duinterrein" is hier gericht op behoud en/of herstel van de aldaar voorkomende natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden.
- Bestemmingsplan "IJmuiderslag", vastgesteld in 1989 en goedgekeurd in 1990 (een gedeelte van dit plan vigeert niet in verband met nog lopende beroepen). Het tot het natuurmonument behorende duingebied wordt in dit plan, voorzover vigerend, aangeduid als "duinterrein categorie 1". Deze gronden zijn primair bestemd voor zeewering en voorts bestemd voor duinterrein met natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden. Een klein deel van het duinterrein ter hoogte van camping De Duindoorn wordt aangeduid als "duinterrein categorie 2, artikel 11 W.R.O." en is, naast de hiervoor genoemde bestemmingen, mede bestemd voor verkeersdoeleinden en passieve recreatie.

In het natuurmonument wordt geen grondwater gewonnen. In het Grondwaterplan Noord-Holland (1986) is opgenomen dat de effecten van waterwinning in de bebouwde kom van IJmuiden (in de omgeving van het natuurmonument) op na-

tuur en landschap zullen worden onderzocht.

De Keur van het Hoogheemraadschap van Rijnland c.q. het Rijkszeeweringenreglement is voor het gehele natuurmonument van toepassing en met name gericht op de bescherming van de waterkerende functie van de zeereep (buitenduinen) en het behoud van de zandvoorraad in het achterliggende gebied deeluitmakend van de zeewering.

6. RECHTSGEVOLGEN VAN DE AANWIJZING

De toepassing van de Natuurbeschermingswet is gericht op de instandhouding van de aanwezige waarden. In het algemeen kan worden gesteld dat voor het sinds jaar en dag in het natuurmonument bestaande gebruik in zijn huidige vorm en intensiteit geen vergunning op grond van artikel 12 van de Natuurbeschermingswet nodig is. Desalniettemin is het uit natuurwetenschappelijk oogpunt gewenst het gebruik en beheer van het natuurmonument meer te richten op behoud en ontwikkeling van de natuurwaarden van het gebied. De artikelen 12 en 14 gelden alleen voor het deel van het natuurmonument, dat niet van de Staat is, de artikelen 16 en 17 gelden voor het gehele natuurmonument.

6.1. RECHTSGEVOLGEN EX ARTIKEL 12 (VERGUNNINGEN)

Ingevolge artikel 12 van de Natuurbeschermingswet moet voor handelingen die schadelijk zijn voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend zijn, een vergunning worden aangevraagd. Het aanvragen van een vergunning dient per aangetekende brief te geschieden.

Vermeld zij, dat de in artikel 12 van de Natuurbeschermingswet bedoelde verbodsbepaling in beginsel voor een ieder van kracht is. Opgemerkt zij tevens, dat de vergunningplicht als vermeld in artikel 12 van de Natuurbeschermingswet in beginsel ook van toepassing is op de handelingen die buiten het beschermd natuurmonument plaatsvinden en schadelijk zijn voor het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis ervan. Behoudens bijzondere gevallen, waarmee in dit verband handelingen worden bedoeld die de in de beschikking genoemde wezenlijke kenmerken van het beschermd natuurmonument aantasten, zal de aanwijzing geen merkbare gevolgen hebben voor het huidig gebruik en beheer van het aanpalend gebied.

Het is niet mogelijk op voorhand precies aan te geven welke handelingen al dan niet vergunningplichtig zijn. In de eerste plaats hangt dit samen met de gevarieerde opbouw van het beschermd natuurmonument, in de tweede plaats kunnen handelingen in aard en intensiteit verschillen. Gezien het grote aantal verschillende mogelijkheden dat zich kan voordoen, zal van geval tot geval moeten worden vastgesteld of een vergunning al dan niet vereist is. Omdat het voor de betrokkenen vaak moeilijk is om één en ander zelf te beoordelen wordt aangeraden hierbij de hulp in te roepen van de Consulent Natuur-, Milieu- en Faunabeheer van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Deze zal uitsluitend kunnen geven over de vraag of het al dan niet noodzakelijk is een vergunning aan te vragen.

Teneinde wat betreft het voorgaande de gedachten te bepalen wordt hierna een aantal voorbeelden gegeven van de handelingen die, gelet op de te verwachten schadelijke effecten, aan een vergunning gebonden zullen zijn. Het is een niet-limitatieve opsomming:

- bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- plaatsen of aanleggen van voor verblijf geschikte, al dan niet aan hun bestemming onttrokken voer- en vaartuigen, caravans en tenten;
- aanbrengen of inrichten van recreatieve voorzieningen als kampeerterrein, lig- of speelweiden, picknickplaatsen, trainingsplaats voor honden enz.;
- aanleggen of aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen, constructies, installaties of apparatuur;
- aanleggen of verharden van wegen, banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen van enige omvang;
- ontgronden, storten, bergen of deponeren van al dan niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, (vloei)stoffen, producten of materialen;
- het verrichten van handelingen die wijziging van de waterhuishouding, (grond)waterkwaliteit of (grond)waterstand ten gevolge kunnen hebben in het natuurmonument;
- het verrichten van handelingen die wijziging of intensivering van het sinds jaar en dag bestaand gebruik beogen of ten gevolge kunnen hebben;
- het gebruik van meststoffen;
- het aanwenden van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen;
- het dunnen, rooien, vellen en planten van bomen, houtopstanden en ander houtgewas of sierplanten niet zijnde het normaal onderhoud;
- handelingen anders dan het normale onderhoud ten behoeve van de zee-
wering;
- het aanleggen of inrichten van oefenterreinen voor militaire doeleinden of ten behoeve van politie-activiteiten;
- het branden van hout, ruigte en het verbranden van afval;
- het uitoefenen van de jacht.

Binnen de geplande bestemming "duinterrein categorie 2, artikel 11 W.R.O." (zie onder 5) is conform het bestemmingsplan "IJmuiderslag" de realisering van verkeersdoeleinden mogelijk. Wel geldt bij aanleg van wegen de vergunningplicht.

6.2. RECHTSGEVOLGEN EX ARTIKEL 14 (BEHEERSPLAN)

De Wet geeft in artikel 14 de mogelijkheid om in overeenstemming met de eigenaar en gebruiker, telkens voor een periode van ten hoogste drie jaar, voor een beschermd natuurmonument of een gedeelte daarvan een beheersplan op te stellen. Dit beheersplan komt tot stand op vrijwillige basis en heeft het behoud of het herstel van het natuurschoon of van de natuurwetenschappelijke waarden ten doel.

Ingevolge het derde lid van artikel 12 van de Natuurbeschermingswet is voor de in het beheersplan neergelegde handelingen géén vergunning vereist. Daarnaast brengt een beheersplan met zich mee dat eigenaar en gebruiker duidelijkheid verkrijgen over de handelingen die zouden moeten worden nagelaten in verband met het behoud van de kwaliteit van het beschermd natuurmonument. Op grond van de Wet kan aan betrokkenen een vergoeding worden toegekend voor uit een beheersplan voortvloeiende kosten, die

redelijkerwijs niet of niet geheel voor hun rekening behoren te komen. De hoofdlijnen van het voor het natuurmonument gewenste beheer komen in paragraaf 8 aan de orde.

6.3. RECHTSGEVOLGEN EX ARTIKEL 16

Volgens artikel 16 van de Natuurbeschermingswet is het verboden een beschermd natuurmonument te verontreinigen, daarin planten, bloemen of takken uit te steken, te plukken of af te snijden of te vervoeren, dieren te verontrusten, te vangen of te doden of zulks te pogen of in het algemeen daarin schade aan de natuur toe te brengen.

Dit artikel is met name gericht op bezoekers van het natuurmonument en geldt niet voor de eigenaar, gebruiker en hun huisgenoten.

Voorzover men handelingen verricht waarvoor de Minister ontheffing heeft verleend of die het gevolg zijn van een uitvoering van een overeenkomst welke men met eigenaar of gebruiker is aangegaan vóór de aanwijzing als beschermd natuurmonument, geldt het verbod van artikel 16 niet. Voor het afsluiten van nieuwe overeenkomsten is men gebonden aan het in artikel 12 en 14 bepaalde.

Op grond van artikel 16 kunnen handelingen van bezoekers welke schade toebrengen aan de waarden van het natuurmonument worden tegengegaan, zoals crossen met motorvoertuigen en/of (brom)fietsen, het betreden van het terrein met niet-aangelijnde honden, het paardrijden buiten daartoe bestemde paden alsmede het uitoefenen van de model- en zeilvliegsport.

6.4. RECHTSGEVOLGEN EX ARTIKEL 17

Volgens artikel 17 van de Natuurbeschermingswet is het verboden, zonder daartoe gerechtigd te zijn, zich te bevinden in of op een water, dat deel uitmaakt van een beschermd natuurmonument, indien op duidelijk zichtbare wijze is kenbaar gemaakt dat de toegang tot dit water verboden is.

7. HUIDIG GEBRUIK EN BEHEER

7.1 ZEEWERING

Het huidig gebruik en beheer van de zeevering is gericht op de instandhouding van de waterkerende functie van de duinen. Op het grootste deel van het natuurmonument is het Rijkszeeweringenreglement van toepassing en wordt het beheer uitgevoerd door Rijkswaterstaat. Een kleiner deel van het natuurmonument, vanaf het zuiden tot 195 meter noordelijk van Rijksstrandpaal 58, is in beheer bij het Hoogheemraadschap van Rijnland. De verplichtingen van de grondgebruikers in deze zijn neergelegd in de Keur van het Hoogheemraadschap van Rijnland. De reglementaire beheerstaak van het Hoogheemraadschap heeft betrekking op de buiten- en binnenduinen tot zover de duinketen strekt (zie ook 8.1). Waarschijnlijk met ingang van 1 januari 1992 wordt het zeeveringbeheer van het gehele gebied door het Rijk overgedragen aan het Hoogheemraadschap.

Beheerswerkzaamheden die ten behoeve van het instandhouden van de zeeverende functie van de duinen in de binnen- en buitenduinen plaatsvinden en

behoren tot het normaal onderhoud zijn:

- het plaatsn, hebben en onderhouden van peilschalen, meetpalen, kleinschalige meetopstellingen, verbods- en aanduidingsborden e.d.;
- het tijdelijk plaatsn van dagverblijven voor arbeiders;
- het aanbrengen van helm en andere duinplanten en het plaatsn van rijsschuttingen en andere middelen om verstuiving van de duinen tegen te gaan en om duinvorming te stimuleren;
- het snoeien en steken van duinbeplantingen teneinde het materiaal aan te wenden om verstuiving tegen te gaan;
- het opruimen en herplaatsn van afrasteringen;
- het afvlakken van duintoppen in de buitenduinen om uitgestoven gaten aldaar op te vullen, waarna inplant plaatsvindt;
- het onderhoud aan bestaande wegen en paden en het zo nodig opnieuw uitvoeren van een oppervlaktebehandeling;
- kleinschalige suppletie of verplaatsing van zand in de buitenduinen;
- het "knippen" van poppen van de bastaardsatijnvlinder ter bestrijding van vraatschade in duindoorns.

Tot de werkzaamheden tot herstel van voor de zeeweringsfunctie ongewenste veranderingen in de buitenduinen (zoals bijv. bij stormschade), die voor het natuurmonument niet schadelijk zijn, behoren:

- het aanbrengen van een buitenberm aan de zeezijde met een beperkte breedte (meestal wordt circa 5 m. aangehouden) op variërende hoogte;
- het opnieuw onder een helling brengen van (gedeelten van) het buitentalud (ter indicatie: als meest gewenste helling wordt 1 op 2 nagestreefd).

Tot de werkzaamheden in geval van calamiteitssituaties worden gerekend de werkzaamheden bij dreigend of dringend gevaar als bedoeld in artikel 33 van de Waterstaatswet. Van deze werkzaamheden dient terstond melding te worden gedaan bij de Consulnt Natuur-, Milieu- en Faunabeheer.

Voor bovengenoemde werkzaamheden die ten behoeve van het instandhouden van de zeewering in de buitenduinen plaatsvinden is geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig.

Grootschalige ingrepen ten behoeve van de zeewering, als bedoeld in artikel 33 van de Waterstaatswet 1900, zijn voor zover deze schade aan de natuurwaarden of het natuurschoon veroorzaken of ontsierend zijn vergunningplichtig in het kader van de Natuurbeschermingswet. In elk geval vergunningplichtig zijn de volgende werkzaamheden:

- aanleg van nieuwe, verharde dan wel onverharde wegen en paden;
- leggen van onder- of bovengrondse (pers)leidingen;
- slopen van bunkers en het storten van puin;
- aanleg van duinvoetverdedigingen;
- aanbrengen van constructies en installaties noodzakelijk voor waarneming van zeewerende duinen, strand en aangrenzend water;
- uitbreiding opslagterrein.

Deze opsomming is niet limitatief.

Ingrepen zijn niet vergunningplichtig indien deze zijn opgenomen in een beheersplan ex artikel 14 van de Natuurbeschermingswet.

7.2. GEBRUIK EN BEHEER VAN DE TERREINEN

Het beschermd natuurmonument is in eigendom van en in beheer bij de gemeente Velsen. Het noordwestelijk deel van het natuurmonument wordt intensief gebruikt door recreanten. Hier bevinden zich vele sluippaden en is de vegetatie op veel plaatsen verstoord. Enkele bunkers worden door het Rokersgilde gebruikt ten behoeve van het roken van vis. Eén bunker wordt gebruikt voor opslag van filmmateriaal.

De parkeerplaats ten oosten van de IJmuiderslag wordt voornamelijk op hoogtijdagen gebruikt en staat een groot deel van de winter onder water. Bij km-paal 57.500 bevindt zich op de duinrichel ten westen van de IJmuiderslag een houten startplateau ten behoeve van de zeilvliegsport. In weekenden en op feestdagen tot uiterlijk 15 april 1992 mag deze sport hier beoefend worden. Vanaf het startplateau mag alleen in zuidelijke richting over de strandvlakte worden gevlogen.

Voor het beschermd natuurmonument geldt het "Beheersplan duinterrein 1987-1991" van de gemeente Velsen.

Het beheer in dit terrein is gericht op de duurzame instandhouding van het duinterrein. Dit houdt in dat gestreefd wordt naar behoud en ontwikkeling van de natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden. Voorts wordt gelegenheid geboden aan rustige vormen van recreatie, met name wandelrecreatie en in beperkte mate fietsrecreatie.

Het beheer bestaat voornamelijk uit "niets doen". Voorzover actief beheer plaatsvindt, bestaat dit voornamelijk uit het beplanten van stuifplekken met helm en het insteken van sluippaden met duindoortakken. Voorts vindt onderhoud, herstel en vervanging van afrasteringen plaats. Met de afrasteringen wordt beoogd de recreatiedruk te reguleren. Verdere beheersmaatregelen bestaan uit het snoeien van struiken langs de Heerenduinweg, onderhoud aan halfverharde paden en het opruimen van afval.

De jacht in het natuurmonument is niet verhuurd. In eigen beheer voert de gemeente Velsen jacht uit op konijn en vos.

8. GEWENST BEHEER

Het beheer van het natuurmonument dient gericht te zijn op het behoud, herstel of de ontwikkeling van de natuurwetenschappelijke betekenis en het natuurschoon.

8.1. GEWENST BEHEER VAN DE ZEEWERING

Bij de uitvoering van waterstaatkundige werken in en het beheer van de zeevering is het gewenst dat natuur- en landschapswaarden worden gespaard en verder tot ontwikkeling kunnen komen, voorzover de veiligheid dit toelaat.

Bij realisering van het "strandplan" (dat voorziet in deels recreatieve ontwikkelingen, deels natuurbouw op de strandvlakte) ontstaat westelijk van de huidige buitenduinen een nieuwe zeereep. In verband met de beperkte veiligheid hiervan blijft in dat geval de functie buitenduinen binnen het natuurmonument op de huidige zeereep gehandhaafd.

8.2. GEWENST BEHEER VAN DE TERREINEN

Het is gewenst het beheer te richten op behoud, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke, geomorfologische, hydrologische en ecologische samenhang van de verschillende gebiedsdelen van het natuurmonument en omringende natuurgebieden.

Daarnaast is het gewenst het beheer waar mogelijk te richten op ontplooiing van natuurlijke potenties van het natuurmonument door verbetering van bestaande of herstel van verdwijnende milieu-omstandigheden.

In dit verband zijn de volgende beheersmaatregelen gewenst:

- De omvorming van naaldbosjes naar een meer natuurlijk loofbos, bij voorkeur via natuurlijke verjonging.
- De omvorming van struwelen met niet ter plaatse thuishorende soorten, zoals tamarisk e.d. naar een meer natuurlijke begroeiing.
- De zich voordoende stijging van de grondwaterspiegel te begeleiden met een herstelbeheer gericht op het maken van een zo gunstig mogelijk milieu voor de vestiging, ontwikkeling en handhaving van waardevolle vegetaties en daarbij behorende fauna. Hierbij is het gewenst struweelopslag in valleien en bomkraters te verwijderen ten gunste van vochtige valleivegetaties, amfibieën e.d.
- Storingsvegetaties door middel van maaibeheer te ontwikkelen tot meer waardevolle vegetaties. De oorzaak van de storing dient waar mogelijk te worden weggenomen.
- De niet in gebruik zijnde of in onbruik te raken bunkers geschikt te maken als verblijfplaats voor vleermuizen.

Daarnaast is het gewenst dat de verkeersfunctie van het zuidelijk deel van de lus bij de IJmuiderslag wordt opgeheven waardoor de verkeersafwikkeling via het noordelijk deel van de lus plaatsvindt. Thans geldt voor het zuidelijk deel van de lus de bepaling (zie 4) dat wegen met gesloten verharding niet tot het natuurmonument behoren. Nadat de verkeersfunctie hier is opgeheven en het wegdek verwijderd, vervalt deze bepaling en worden de desbetreffende gronden geacht deel uit te maken van het beschermd natuurmonument.

Tenslotte verdient het aanbeveling na te gaan in hoeverre en op welke wijze begrazing een bijdrage kan leveren aan behoud en herstel van de natuurwetenschappelijke betekenis van het natuurmonument.

8.3. GEWENST BEHEER TEN AANZIEN VAN HET RECREATIEF MEDEGEBRUIK

Het is wenselijk een zonering in ruimte en/of tijd in het recreatief medegebruik van het natuurmonument te bewerkstelligen, voorzover deze niet reeds aanwezig is.

Behoud en versterking van de natuurwetenschappelijke waarden en het natuurschoon dienen hierbij uitgangspunt te zijn.

Enerzijds zal hierbij worden gezien hoe, met inachtneming van voornoemd uitgangspunt, het recreatief medegebruik kan worden gehandhaafd dan wel vergroot. Anderzijds is in knelpuntsituaties verplaatsing dan wel sanering van voor het natuurmonument schadelijke vormen van recreatie gewenst.

Schadelijk vormen van recreatie zijn niet in overeenstemming met het streven de natuurwaarden en het natuurschoon van het natuurmonument te behouden of te herstellen. In het natuurmonument dienen dan ook in principe geen nieuwe schadelijke vormen van recreatie te worden toegelaten.

Voor de uitoefening van de zeilvliegsport op de strandvlakte heeft Rijkswaterstaat toestemming verleend tot 15 april 1992. Na genoemde datum is voor de uitoefening van de zeilvliegsport een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet vereist. Daarbij zal worden bezien of uitoefening van de zeilvliegsport is te verenigen met de waarden van het natuurmonument.

Kwetsbare duingedeelten dienen, ook in de vrij toegangelijke delen van het natuurmonument, te worden ontzien, bijvoorbeeld door een beperking van de toegankelijkheid tot wegen en paden of door het wegwerken of voorkomen van het ontstaan van sluipaden.

8.4. GEWENST BEHEER TEN AANZIEN VAN DE JACHT

Jacht zal kunnen plaatsvinden wanneer in een wildbeheerplan waarborgen worden gegeven dat zodanig wordt gejaagd dat de wezenlijke kenmerken van het natuurmonument niet worden geschaad. Op grond van een dergelijk wildbeheerplan zal een vergunning ex artikel 12 worden verleend.

Echter, daar waar het beheer van een beschermd natuurmonument gericht is op spontane ontwikkeling van zo compleet mogelijke ecosystemen met een hoge mate van zelfregulatie en tevens medegebruik (grotendeels) is uitgesloten, zal geen vergunning ex artikel 12 worden verleend, tenzij zulks in het belang van het natuurbeheer of ter voorkoming of beperking van wildschade noodzakelijk is.

9. INLICHTINGEN

Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot het Consulentenschap Natuur-, Milieu- en Faunabeheer in Noord-Holland, Postbus 3005, 2001 DA Haarlem, telefoon: 023-301234.

Vergunningen en ontheffingen kunnen schriftelijk worden aangevraagd bij het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Natuur-, Milieu- en Faunabeheer, Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage.

gdw

MINISTERIE VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Directie Natuurbeheer

N/964816

7 augustus 1996

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Overwegende, dat het gebied "Duinen bij Vogelenzang", voor zover gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen, van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet;

dat het natuurmonument onderdeel vormt van de Ecologische Hoofdstructuur zoals die is aangegeven in het Natuurbeleidsplan (Kamerstukken II 1989-1990, 21 149, nrs 2 en 3);

dat het natuurmonument een schakel vormt in het Nederlandse kustduingebied, welk gebied door een bijzondere combinatie van milieufactoren van internationale betekenis is;

dat het natuurmonument een in ecologisch en landschappelijk opzicht integrerend onderdeel vormt van het duingebied tussen IJmuiden en Noordwijk;

dat het natuurmonument een karakteristiek voorbeeld van het Nederlandse duinlandschap is, zoals dat in de loop der eeuwen is ontstaan als gevolg van een samenloop van natuurlijke factoren en menselijk handelen;

dat het natuurmonument wordt gevormd door ten oosten van het strand gelegen duinen, vochtige en droge duinvalleien, stuifkuilen en uitblazingsvalleien, (kwel)plassen, kanalen, rietmoerassen, duingraslanden, duin- en landgoedbossen, struwelen en ruigten, welke onderdelen in biologisch, geomorfologisch, hydrologisch en landschappelijk opzicht een samenhangend geheel vormen;

dat het natuurmonument wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid aan milieu-omstandigheden die worden bepaald door geologische, geomorfologische en klimatologische omstandigheden en activiteiten van de mens in het verleden;

dat in samenhang met deze verscheidenheid in milieu-omstandigheden zich een aantal waardevolle levensgemeenschappen heeft ontwikkeld;

dat in het natuurmonument minder algemene plantengemeenschappen voorkomen, waarvan verscheidene in ons land minder algemene tot zeldzame plantesoorten deel uitmaken;

dat het natuurmonument van belang is als broed-, rust-, foerageer- en doortrekgebied voor vogels, waaronder in ons land minder algemene tot zeldzame soorten;

dat het natuurmonument van belang is als biotoop voor een aantal soorten amfibieën, reptielen, zoogdieren en insecten, waaronder in ons land minder algemene tot zeldzame soorten;

dat het natuurmonument van belang is als biotoop voor een aantal soorten amfibieën, reptielen, zoogdieren en insecten, waaronder in ons land minder algemene tot zeldzame soorten;

dat het natuurmonument door zijn afwisseling, openheid, uitgestrektheid, reliëf en verscheidenheid aan milieu-omstandigheden uit een oogpunt van natuurschoon van grote betekenis is;

overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen de hierboven genoemde waarden worden verstaan, maar daarnaast de geomorfologische opbouw, de geologische structuur, de opbouw van het bodemprofiel, de voor de natuurwetenschappelijke waarden bepalende cultuurhistorische en waterhuishoudkundige omstandigheden (van kwalitatieve en kwantitatieve aard) alsmede de voor de fauna noodzakelijke rust;

overwegende tenslotte, dat de bescherming van dit natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

gezien de beschikking van 11 augustus 1996 kenmerk N-956172, houdende het besluit, dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is ten aanzien van het gebied "Duinen bij Vogelenzang";

gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Noord- en Zuid-Holland ingezonden beschouwingen en schrifturen, alsmede de te zelfder zake door de Raad voor het Natuurbeheer en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

gelet op artikel 7, in samenhang met artikel 9, van de Natuurbeschermingswet;

B E S L U I T :

Artikel 1

Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument het gebied bekend onder de naam "Duinen bij Vogelenzang", voor zover gevormd door de percelen, kadastraal bekend:

gemeente Noordwijk, sectie A, nummers: 3003, 3144, 3145, 3538;

sectie O, nummers: 1 (ged.), 3, 4, 113, 118 (ged.), 209 (ged.), 223 (ged.);

gemeente Noordwijkerhout, sectie A, nummers: 2890, 3069 (ged.);

sectie E, nummers: 4196 (ged.), 4320, 4459, 4460;

gemeente Zandvoort, sectie A, nummers: 4402, 4458, 4473, 4474, 4475 (ged.), 4478, 4625, 4751, 4752 (ged.);

gemeente Bloemendaal, sectie C, nummers: 1312 (ged.), 1557 (ged.), 1633 (ged.), 1650, 1714, 1715, 1757 (ged.), 1758 (ged.), 1774, 1776 (ged.), 1819, 1820, 1821 (ged.), 1822, 1823 (ged.), 1824, 1825, 1826 (ged.), 1827 (ged.), 1832, 1835, 1836, 1837, 1838, 1841 (ged.), 1860, 1877, 1942, 1943, 1944, 1955 (ged.), 1956 (ged.), 1979, 1984 (ged.), 2006 (ged.), 2007 (ged.); 2064, 2068, 2070, 2087 (ged.), 2101,

sectie G, nummer: 618 (ged.);

sectie H, nummers: 5 (ged.), 90, 92, 93 (ged.), 101, 110 (ged.), 130, 131, 144, 145 (ged.), 147 (ged.), 149 (ged.), 151, 153 (ged.), 154 (ged.), 159 (ged.), 161, 162 (ged.), 163 (ged.), 164 (ged.), 175 (ged.), 186 (ged.), 187, 218, 223 (ged.), 224 (ged.), 231 (ged.), 232 (ged.), 233 (ged.), 250 (ged.), 251 (ged.), 252 (ged.), 255 (ged.), 256 (ged.), 257 (ged.), 258 (ged.), 259, 271 (ged.), 272 (ged.), 297 (ged.), 299 (ged.), 301 (ged.), 305;

gemeente Heemstede, sectie B, nummers: 653, 759 (ged.), 8136 (ged.);

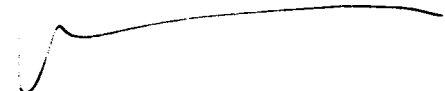

sectie C, nummer: 1961;

één en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN 167.

Artikel 2

De bij deze beschikking behorende toelichting maakt deel uit van deze beschikking en moet in samenhang met deze beschikking worden gelezen.

DE MINISTER VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ,
voor deze,
DE SECRETARIS-GENERAAL

mr. T.H.J. Joustra

TOELICHTING behorende bij beschikking N/964816, aanwijzing van "Duinen bij Vogelenzang" als beschermd natuurmonument.

INHOUD

1.	INLEIDING	1
2.	NATUURWETENSCHAPPELIJKE BETEKENIS	2
2.1	Geologie, bodem, geomorfologie en hydrologie	2
2.2	Flora en vegetatie	3
2.3	Fauna	4
3.	NATUURSCHOON	5
4.	BEGRENZING	5
5.	BESCHERMING KRACHTENS ANDERE INSTRUMENTEN	6
6.	RECHTSGEVOLGEN VAN DE AANWIJZING	7
6.1	Rechtsgevolgen ex artikel 12	7
6.2	Rechtsgevolgen ex artikel 14	9
6.3	Rechtsgevolgen ex artikel 16 en 17	9
6.4	Relatie met andere instrumenten	9
7.	HUIDIG GEBRUIK EN BEHEER	10
7.1	Eigendom en toegang van de terreinen	10
7.2	Zeewering	10
7.3	Waterwinning	11
7.4	Natuurbeheer	12
7.5	Recreatie	13
7.6	Jacht	13
8.	GEWENST BEHEER	14
8.1	Draagvlak	14
8.2	Natuur, waterwinning, zeewering en recreatie	14
8.3	Jacht	14
9.	INLICHTINGEN	15

1. INLEIDING

Het natuurmonument "Duinen bij Vogelenzang", gelegen in de Noordhollandse gemeenten Zandvoort, Bloemendaal en Heemstede en de Zuidhollandse gemeenten Noordwijk en Noordwijkerhout, beslaat een oppervlakte van circa 3600 hectare. Het Zuidhollandse deel heeft een oppervlakte van circa 1100 hectare. De provinciegrens is op de kaartbijlage aangegeven.

Het natuurmonument bestaat voor het grootste deel uit de Amsterdamse Waterleidingduinen, onder te verdelen in Bredero's Duinen in Noord-Holland en Luchterduinen in Zuid-Holland en voorts uit Langevelderduin, Blink, Langeveld en de landgoederen Naaldenveld, Koekoeksduin, Kareol, Leiduin, Woestduin, Vinkenduin en Vogelenzang.

Het natuurmonument is onderdeel van het duingebied tussen IJmuiden en Noordwijk. Met de onderhavige beschikking wordt aangewezen als beschermd natuurmonument de niet in eigendom van de Staat zijnde onderdelen van dit duingebied ten zuidwesten van Haarlem. Het ligt in de bedoeling te zijner tijd de staatseigendommen aan te wijzen als staatsnatuurmonument.

Het beschermd natuurmonument "Duinen bij Vogelenzang" vormt een integrerend onderdeel van het Nederlandse kustduingebied, dat zich kenmerkt door een grote ruimtelijke afwisseling in milieu-omstandigheden en een daarmee samenhangende soortenrijkdom. Binnen West-Europa bezitten de Nederlandse duinen de grootste uitgestrektheid en de meest volledige ontwikkeling. Het natuurmonument is niet alleen waardevol als representant van het kustduingebied; het gebied heeft, door een bijzondere combinatie van milieufactoren, tevens specifieke waarden.

De "Duinen bij Vogelenzang" bestaan uit een gevarieerd en uitgestrekt duinlandschap dat reliëfrijk en landschappelijk zeer afwisselend is. Het gehele scala van duinlandschappen van de kalkrijke jonge duinen tot het oude strandwallenlandschap is in het natuurmonument aanwezig. Deze opbouw in landschapszones is nergens in Nederland zo regelmatig, volledig, continu en grootschalig ontwikkeld als in de Duinen bij Vogelenzang. De in de binnenduintrand liggende landgoederen leveren een belangrijke en geheel eigen bijdrage aan de gebiedsspecifieke waarden van natuur en landschap van het natuurmonument.

In het westen van het natuurmonument bevinden zich de zeereepduinen met landinwaarts daarvan een sterk geaccidenteerd duinlandschap met valleicomplexen, gevolgd door een bosrijke binnenduintrand. Vooral in het noordoosten (omgeving Naaldenveld) komen veel aangeplante bossen van Grove en Zwarte Den voor. In het meest oostelijk gelegen deel van het natuurmonument bevinden zich beboste strandwallen. Verspreid in het natuurmonument, maar voornamelijk in het oostelijk deel van de Amsterdamse Waterleidingduinen bevinden zich vele complexen voormalige duinakkers en -graslanden, vaak met "veld" aangeduid.

De hoofdfuncties van het natuurmonument zijn natuur en waterwinning. Recreatie is een belangrijke nevenfunctie.

In het Natuurbeleidsplan is vastgelegd dat de komende jaren alle daarvoor in aanmerking komende delen van het Nederlandse kustduingebied onder de werking van de Natuurbeschermingswet zullen worden gebracht. Deze aanwijzing geeft hieraan uitvoering.

In deze toelichting komen achtereenvolgens aan de orde de natuurwetenschappelijke betekenis van het natuurmonument, het natuurschoon, de begrenzing, andere voor dit gebied van kracht zijnde instrumenten, de rechtsgevolgen van de aanwijzing als beschermd natuurmonument, het huidig gebruik en beheer en het gewenste beheer.

2. NATUURWETENSCHAPPELIJKE BETEKENIS.

2.1. *Geologie, bodem, geomorfologie en hydrologie.*

Het natuurmonument bestaat grotendeels uit jonge duinzanden, gelegen op oude duinzanden. In grote delen van het natuurmonument bevindt zich rond NAP een forse veenlaag. Plaatselijk komen daarboven in dikke variërende veenpakketten voor. Op een diepte van 15 tot 20 meter beneden NAP bevindt zich een slecht waterdoorlatende kleilaag.

De in ecologisch opzicht belangrijkste bodemvormende processen die in het duin optreden zijn humusvorming en ontkalking. De bodem bestaat overwegend uit duinvaag- en vlakvaaggronden, met leemarm en humusarm fijn zand. Lokaal voorkomende eerdgronden bevatten een meer of minder dikke humuslaag. Onderscheiden worden enkeerdgronden (oude akkertjes in het noordwesten), gooreerdgronden (Paardenkerkhof, Vogelenveld en andere voormalige landbouwgronden in het zuidoosten), beekeerdgronden (graslanden van het Langeveld) en kanteerdgronden (in de overgang van duin naar strandvlakten). Nabij zee is de bodem kalkrijk. Verder van zee af treedt een steeds dieper gaande ont-kalking op als gevolg van uitspoeling. De strandwallen zijn geheel ontkalkt.

Gaande van west naar oost is het natuurmonument geomorfologisch grofweg in te delen in Jonge Duinen en Oude Duinen. De Jonge Duinen, gevormd door overstuivingen van de Oude Duinen na de twaalfde eeuw, zijn in te delen in buitenduinen, middenduinen en binnenduinen. De buitenduinen, gevormd in de 18e en 19e eeuw, bestaan uit microparaboolduinen met tot 25 meter boven NAP hoge ruggen en enkelvoudige uitblazingsvalleien. Het middenduin, gevormd in de 15e en 16e eeuw, bestaat uit complexen van parabool- en kamduinen (tot 24 meter boven NAP) met valleien. Het binnenduin, gevormd in de 13e en 14e eeuw, wordt in het noorden gekenmerkt door grillige en reliëfrijke hoge duinmassieven (tot 35 meter boven NAP). De Oude Duinen (strandwallen) zijn gevormd in de periode 2000 - 1000 voor Chr. en manifesteren zich voornamelijk in de landgoederenzone en ten oosten van het zweefvliegterrein. Hier bevinden zich lokaal nog zogenaamde kopjesduinen.

In het zuiden (ten oosten van de Haasvelderduinen) zijn de Luchterduinen mede door menselijke beïnvloeding in het verleden verstoven tot een vlakker gebied met loopduinen en loopduinvlaktes. In het oostelijk deel van de Amsterdamse Waterleidingduinen bevindt zich een aantal afgevlakte terreinen, afkomstig van in het verleden in cultuur genomen duinakkers.

In het natuurmonument bevindt zich ruim 180 hectare open water. Daarnaast is er circa 700 hectare aan vochtige terreindelen.

De grondwaterstand in de Waterleidingduinen is sinds eind vorige eeuw aanvankelijk met 2 à 3 meter gedaald. Infiltraties met rivierwater in Bredero's Duinen en verminderde onttrekking in de Luchterduinen hebben tot gevolg dat de grondwaterstand weer is gestegen. Het freatisch vlak varieert thans van 1,5 meter beneden NAP bij het Oosterkanaal tot 6,5 meter boven NAP in het centraal gelegen voorraadgebied (Zwarte Veld en Middenveld). In het voorraadgebied is sprake van een relatief stabiele, lokaal meer dan 4 meter dikke regenwaterlens bovenop het infiltratiewater. Een grote rol spelen hierbij de vele waterdoorlatende veenlaagjes in de ondergrond, waardoor relatief hooggelegen delen toch vochtig kunnen zijn en zich vele kwelplassen hebben ontwikkeld. In veel van deze kwelplassen, met name in de infiltratiegebieden tussen de geulen, treden sterke en hoogfrequente schommelingen in de grondwaterstand op als gevolg van wisselingen in de hoeveelheid geïnfiltrerd water. Ook aan de binnenduinrand en in de landgoederenzone komen kwelsituaties voor. Lokaal, onder meer in het landgoed Vogelenzang, bevinden zich duinrellen met natuurlijke afstroming van duinwater en met karakteristieke levensgemeenschappen van planten en dieren.

In het zuidoostelijk deel van de Luchterduinen bevinden zich verschillende intacte, maar veelal verdroogde oude duinbeeklopen.

In het kader van het beheer ten behoeve van de waterwinning vindt sinds de jaren vijftig op grote schaal infiltratie met Lekwater plaats. Hoewel dit infiltratiewater steeds beter wordt voorgezuiverd is in delen van het terrein de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater als gevolg hiervan achteruitgegaan. Behalve deze negatieve effecten die grondwaterwinning en infiltratie met Lekwater kunnen veroorzaken is het van belang op te merken dat het gebruik van het duingebied als waterwingebied beschermend heeft gewerkt ten aanzien van andere, voor natuur en landschap mogelijk schadelijke gebruiksclaims. Daarnaast heeft het tot nu toe door de grote terreinbeheerders gevoerde beheer belangrijk bijgedragen aan de omvang en kwaliteit van de huidige natuurwetenschappelijke betekenis en het natuurschoon van het natuurmonument.

2.2. Flora en vegetatie

Het natuurmonument Duinen bij Vogelenzang kent mede door de grote afwisseling in milieutypen, zoals het in grote delen ongeschonden reliëf en variatie in kalkgehalte en waterhuishouding, een grote variatie aan plantengemeenschappen. Alle successiestadia en overgangen van duinvegetaties zijn aanwezig.

De gesloten kalkrijke duincomplexen in de zeereep behoren tot het Helmlandschap. Helm, Zeewinde en Blauwe zeedistel komen hier voor. In de zone achter de zeereep, waar veelal overstuiving heeft plaatsgevonden, wordt het Dauwbraamlandschap aangetroffen. Wat verder van zee bevindt zich het Duindoornlandschap. In de Blink, het Langevelder Duin en in het noordwesten van het natuurmonument komen zeer waardevolle uitblazingsvalleien voor.

De in het infiltratiegebied aanwezige vochtigminnende vegetaties bestaan als gevolg van de sterke grondwaterstandsommelingen deels uit botanisch waardevolle pioniergemeenschappen met onder meer, Stijve ogentroost en Slijkgroen en op wat rustiger plaatsen uit riet- en wilgenvegetaties. Deze vegetaties zijn overigens minder karakteristiek voor het duingebied. In de kwelplassen in het voorraadgebied van de Bredero's duinen komen voor vochtige duinvalleien karakteristieke freatofyten voor, zoals Strand-, Fraai en Echt duizendguldenkruid, Parnassia en Waterpunge. Lokaal, met name in de "regenwaterkanalen", komen minder algemene waterplantenbiotopen voor met de karakteristieke soorten Bronmos, Glanzig en Doorgroeid fonteinkruid. In de infiltratiekanalen en -geulen met een zandige bodem komen zeer waardevolle kranswiervegetaties voor. Hier is ook sprake van een bijzondere planktonsamenvatting met kiezel- en goudwieren. In kanalen die afhankelijk zijn van de aanvoer en opvang van regenwater, komen organismen voor die eveneens in voedselarme duinplassen voorkomen.

Het noordoosten van de Amsterdamse Waterleidingduinen bestaat voornamelijk uit vegetaties van het Fakkелgraslandschap. Opvallend zijn hier de uitgestrekte duinroosvegetaties en de vele eiken-, berken- en essenbosjes. Vooral in het oosten van de Amsterdamse Waterleidingduinen bevinden zich (veelal doorgroeide) hakhoutbosjes. Deze bezitten een rijke ondergroei. Daarnaast komen naaldbossen voor. Het Fakkелgraslandschap komt ook meer westelijk voor (o.a. ten zuiden van Zandvoort) op oude stukken cultuurlandschap. Kenmerkend zijn hier de zeedorpensoorten, zoals Geoorde silene, Kegelsilene, Wondklaver en diverse bremrapen. Op diverse plaatsen, vooral waar het infiltratiewater zijn invloed doet gelden zijn oevers van infiltratiekanalen plaatselijk verruigd met ruigtekruiden als Brandnetel, Akkerdistel, Harig wilgeroosje en Koninginnekruid.

In het zuidoosten van het natuurmonument bevindt zich het Buntgraslandschap. Ten westen van het Vogelenzangse bos komen hierin mozaïekvegetaties van Grauwe

abeel en Buntgras voor. In 't Heitje (ten oosten van het zweefvliegveld) en in de graslanden van het Langeveld komt Struikheide voor.

In het oosten van het gebied, langs de binnenduinrand en op de oude strandwallen bevindt zich het strandwallenlandschap met eiken(berken)bos. De landgoederen zijn begroeid met oud, gevarieerd eikenbos met een rijke ondergroei. Hier komen zeldzame plantesoorten van het binnenduinrandbos voor, waaronder vele stinseplanten, zoals Kleine maagdenpalm, Voorjaarshelmbloem, Stengelloze sleutelbloem en Wilde hyacint. Tevens groeit hier Bronkruid. De veel voorkomende Adelaarsvaren duidt op ontkalking. Ten noordwesten van het landgoed Vogelenzang bevindt zich een karakteristieke beukenlaan als restant van het landgoedpark.

De naaldbossen (voornamelijk Oostenrijkse den), alsmede de aanwezigheid in de verschillende loofbossen van ter plaatse niet thuishorende boomsoorten (zoals esdoorn en Amerikaanse vogelkers) zijn binnen het kader van het rijksbeleid als minder gewenst te beschouwen.

Zeldzame en minder algemene, hiervoor niet genoemde, plantensoorten die in het natuurmonument voorkomen zijn onder andere: Maanvaren, Bitterkruidbremraap, Grote keverorchis, Rondbladig wintergroen, Kuifhyacint, Rode aardbeispinzie, Ruige scheefkelk, Duinaveruit, Liggende asperge, Borstelkrans, Kleine steentijm en Dwergbies.

In het hele natuurmonument komen verspreid diverse zeldzame mossoorten voor, zoals Buizerdmos, Thuidium recognitum, Rozetmos en Pluimstaartmos. Waargenomen zijn inmiddels circa 1000 soorten paddestoelen, waaronder vele zeldzame duinspecifieke soorten (zoals diverse wasplaten).

2.3. Fauna

Het natuurmonument vormt een belangrijk broed-, rust-, foerageer- en doortrekgebied voor vogels, waaronder bedreigde en/of minder algemene soorten.

Circa 100 soorten broedvogels komen in het natuurmonument voor. De struwelen en bossen zijn van belang als broedgebied voor zangvogels en holenbroeders (onder andere vijf soorten spechten, waaronder Draaihals), Bosuil, Holenduif en Boomklever en soorten als Ransuil, Boomvalk, Sperwer, Buizerd, Torenavalk en Houtsnip. Op water en in vochtig terrein broeden onder meer de Krak- en Tafeleend. In rietzomen broedt onder meer Sprinkhaanrietzanger, in struwelen Nachtegaal en Braamsluiper en in meer open terreinen Wulp, Paapje en Roodborsttapuit.

Vele trek-, stand- en zwerfvogels maken buiten de broedtijd gebruik van het duingebied. Hiertoe behoren soorten als Visarend, Ruigpootbuizerd, Blauwe en Bruine kiekendief, IJsvogel en Waterspreeuw.

In het natuurmonument komen als zoogdieren onder meer voor: Rosse woelmuis, Bos-, Dwerg- en Waterspitsmuis, Ree, Damhert, Konijn, Vos, Bunzing, Hermelijn, Wezel en Eekhoorn. Het open duin en de kanalen zijn van belang als foerageergebied voor in de landgoedbossen voorkomende vleermuizen, zoals Water-, Ruige dwerg- en Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Baardvleermuis. In de landgoederenzone en in bunkers tot in de zeereep overwinteren onder meer Baard- en Grootoorvleermuis.

In het natuurmonument worden voorts Zandhagedis, Rugstreeppad, Gewone pad, Bruine en Groene kikker en Kleine watersalamander aangetroffen.

De variatie aan ruimtelijke vegetatiestructuren is van belang voor insecten zoals vlinders, waaronder zeldzamere soorten als de Kleine parelmoervlinder, Bruine eikepage, Aardbeivlinder en de Duinparelmoervlinder. Inmiddels zijn ruim 800 soorten

dag- en nachtvlinders waargenomen. Ook van andere insectengroepen komen zeldzame soorten voor, zoals de wapenvlieg *Chrysodroma bipunctatum* en de wolzwever *Vilapaniscus rossi*. In de kanalen komen vele soorten ongewervelden voor. Opvallend vanwege de nabije ligging van de zee is de rijkdom aan libellen.

3. NATUURSCHOON

Het natuurmonument kent door zijn abiotische en biotische verscheidenheid, alsmede door het beheer, dat in zijn verschijningsvorm een afspiegeling vormt van het sinds jaar en dag gebezigde gebruik van het gebied door de mens, een grote afwisseling in visueel-ruimtelijke eigenschappen. Plaatselijk is het natuurschoon evenwel aangetast door waterwinningswerken, met name in het noordwestelijk deel van het natuurmonument.

Het natuurmonument wordt gevormd door een omvangrijk en weinig versnipperd duingebied dat, mede door het wisselend reliëf, de grote verscheidenheid van milieuomstandigheden en de verschillende terreintypen met hun natuurlijke vegetaties, in landschappelijk opzicht een gevarieerd karakter heeft.

Het karakter van het duin- en binnenduinlandschap, gekenmerkt door bossen, struwelen en open duingebieden en in het oosten door voor het gebied karakteristieke landgoederen en binnenduinbossen op de strandwallen in verschillende stadia van ontwikkeling, verleent het natuurmonument in landschappelijk opzicht een aantrekkelijk en gebiedseigen aanzien. Het is daarom, mede vanwege de uitgestrektheid van het gebied en de relatief grote rust, uit een oogpunt van natuurschoon van grote betekenis.

4. BEGRENZING

De grens van het natuurmonument is zo gekozen dat er een in landschappelijk, geomorfologisch, hydrologisch en ecologisch opzicht samenhangend geheel van gebiedsdelen onder de werking van de Natuurbeschermingswet wordt gebracht. Binnen de begrenzing van het natuurmonument gelegen (land)huizen, woningen en bedrijfsgebouwen, inclusief de op de kaart aangegeven dan wel de bij de thans vigerende bestemmingsplannen als zodanig aangegeven bebouwingsvlakken en bijbehorende erven, vallen als exclaves buiten de begrenzing van het natuurmonument. Dit geldt ook voor wegen met een gesloten verharding met de aangrenzende berm tot een breedte van 0,5 meter en voor al dan niet verharde opritten of toegangswegen naar geëxclaveerde bebouwing.

De begrenzing van het perceel gemeente Bloemendaal, sectie C., nummer 2068 heeft, hangende een door de gemeente Bloemendaal ingesteld beroep bij de Raad van State inzake de onthouding van goedkeuring door de provincie van een door de gemeenteraad in dit perceel ingetekend bouwvlak, vooralsnog een voorlopig karakter. Voorzover de gemeente Bloemendaal door de Raad van State in het gelijk wordt gesteld, wordt het als bouwvlak ingetekende deel van het perceel geacht geen deel uit te maken van het natuurmonument. Het overige deel wordt op dat moment definitief begrensd als natuurmonument.

Het natuurmonument is globaal gelegen tussen de Zandvoortse Zuidduinen en de Zandvoortselaan in het noorden, de bebouwing van Bentveld in het noordwesten, waarbij de niet-bebouwde delen van het Naaldenveld (inclusief scoutingterrein) tot het natuurmonument behoren, de oostelijke begrenzing van de landgoederen Koekoeksduin, Leiduin, Vinkenduin en Oud Woestduin en de afrastering langs het waterwingebied in het oosten, de Kapelleboslaan en de Vogelaardreef in het

zuidoosten, de Noraweg in het zuiden en de grens met de staatseigendommen (Boswachterij Hollands Duin) en de duinvoet in het westen. De kampeerterreinen aan weerszijden van de Langevelderslag en bij het landgoed Vogelenzang blijven in verband met het intensieve recreatieve gebruik buiten de begrenzing van het natuurmonument. De strandvlaktegraslanden van de polder Vogelenzang blijven eveneens buiten de aanwijzing. Bij duinaangroei of verbreding van de duinen verplaatst de grens van het natuurmonument zich zeewaarts. Bij duinafslag verplaatst de grens zich landinwaarts.

Voor de begrenzing van het natuurmonument zij voorts verwezen naar de bij de beschikking behorende kaart BN 167.

5. BESCHERMING KRACHTENS ANDERE INSTRUMENTEN

Voor het natuurmonument of delen ervan zijn de volgende instrumenten van kracht:

- Streekplannen. In het streekplan "Amsterdam Noordzeekanaalgebied" (1987) heeft het Noordhollandse deel van het natuurmonument grotendeels de aanduiding "strand en duin" en "stiltegebied" en deels de aanduidingen "waterwinning" (het infiltratie- en voorraadgebied in Bredero's Duin), "natuurgebied, bos" en "agrarisches gebied" gekregen. Het streekplan geeft aan dat oppervlaktewater-infiltratie niet dient te worden uitgebreid, dat bestaande infiltratiegebieden landschappelijk en ecologisch zo goed mogelijk worden ingepast en dat via beheersmaatregelen herstel en mogelijk verdere ontwikkeling van natuurwaarden wordt verwezenlijkt. In het streekplan "Zuid-Holland West" (1987) heeft het Zuidhollandse deel van het natuurmonument de aanduidingen "natuurgebied, duin" en "stiltegebied" gekregen. De Luchterduinen zijn tevens aangeduid als "bestaand waterwingebied". Het kampeerterrein aan de Langevelderslag is aangeduid als "bestaand recreatiegebied".
- Grondwaterwet en daarmee samenhangende planvorming. Het grondwaterbeheer is krachtens artikel 8 van de Grondwaterwet vastgelegd in grondwaterplannen, alsmede in de reeds genoemde streekplannen.
 - In het Grondwaterplan Noord-Holland (1986) is onder meer als uitgangspunt opgenomen dat vanwege het belang van de waterwinning de status quo en de ten aanzien van de waterwinning geplande ontwikkelingen als gegeven moeten worden beschouwd. In de planperiode zal onderzoek worden uitgevoerd naar de effecten van waterwinning op o.a. het natuurbelang.
 - In het Grondwaterplan Zuid-Holland (1988), dat vanzelfsprekend alleen betekenis heeft voor het Zuidhollandse deel van het natuurmonument, is opgenomen dat de omvang van de door oppervlakte-infiltratie gewonnen hoeveelheid water in geheel Zuid-Holland geleidelijk dient te worden teruggebracht naar 60 miljoen m³ per jaar in het jaar 2000. De manier waarop dit zal worden gerealiseerd is mede afhankelijk van de uitkomsten van een onder andere op deze vraag gericht onderzoek.
- Provinciale verordeningen. De provinciale Milieuverordening Noord-Holland 1993 en de provinciale Milieuverordening Zuid-Holland 1993 zijn voor vrijwel het gehele Noordhollandse, respectievelijk Zuidhollandse deel van het natuurmonument van toepassing. De bescherming is gericht op de milieukwaliteit. Tevens hebben de beide provincies waterhuishoudingsplannen opgesteld. Deze plannen zijn gericht op de kwaliteit en kwantiteit van zowel het oppervlaktewater als het grondwater. De Verordening Opschriften en Opslag Noord-Holland (1984) is voor het gehele Noordhollandse deel van het natuurmonument van toepassing en is gericht op de bescherming van het landschapsschoon.

- *Gemeentelijke bestemmingsplannen*. Het natuurmonument is gelegen in de gemeenten Noordwijk en Noordwijkerhout in de provincie Zuid-Holland en Zandvoort, Bloemendaal en Heemstede in de provincie Noord-Holland.
 - In het Noordwijkse deel vigeren de bestemmingsplannen "Buitengebied" (vastgesteld in 1972) en "Langevelderslag 1982" (vastgesteld in 1984). Hier zijn de volgende bestemmingen van toepassing: "Natuurgebied", "Waterwingebied en natuurgebied", "Natuurgebied en waterwingebied", "Waterwingebied en zweefvliegveld", "Waterwingebied en kampeerterrain", "Waterwingebied en recreatieve doeleinden, klasse B", "Waterwingebied en kampeerterrain" en "Waterstaatsdoeleinden".
 - In het Noordwijkerhoutse deel vigeren de bestemmingsplannen "Natuurgebieden 1985" en "Buitengebied". Hier is de bestemming "Natuurgebied en waterwingebied" van toepassing.
 - In het Zandvoortse deel vigeren de bestemmingsplannen "Natuur- en recreatiegebieden" (vastgesteld in 1983 en goedgekeurd in 1984), "Bentveld Zuid" (vastgesteld in 1977 en goedgekeurd in 1978), "Randwegen" (vastgesteld in 1968 en goedgekeurd in 1970), "Partiële wijziging N van het uitbreidingsplan in onderdelen Bentveld" (vastgesteld in 1965 en goedgekeurd in 1966) en "Partiële wijziging N1 van het uitbreidingsplan in onderdelen Bentveld" (vastgesteld in 1960 en goedgekeurd in 1961). Hier vigeren de volgende bestemmingen: "Natuurgebied en waterwingebied", "Natuurgebied", "Natuurgebied en kampeerterrain", "Waterstaatsdoeleinden, zeewering en natuurgebied", "Duinterrain; natuurgebied, rustige en passieve recreatie", "Recreatiegebied; duingebied voor passieve recreatie" en "Recreatiegebied: duingebied voor actieve recreatie".
 - In het Bloemendaalse deel vigeren de bestemmingsplannen "Naaldenveld 1993" en "Buitengebied 1970 III (Vogelenzang)" (vastgesteld in 1971, gedeeltelijk goedgekeurd in 1973 en onherroepelijk verklaard in 1977). Hier vigeren de volgende bestemmingen: "Waterwingebied en natuurgebied", "Natuurgebied", "Landgoed, buitenplaats en natuurgebied" en "Landschappelijk gebied".
 - In het Heemsteedse deel vigeert het bestemmingsplan "Natuurgebieden" (vastgesteld in 1976 en goedgekeurd in 1977). Hier vigeert de bestemming: "Natuurgebied met agrarisch gebruik".
- *Waterschapskeur*. De keur van het Hoogheemraadschap van Rijnland is voor het gehele natuurmonument van toepassing (zie 7).

6. RECHTSGEVOLGEN VAN DE AANWIJZING

De toepassing van de Natuurbeschermingswet is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de natuurwetenschappelijke betekenis en het natuurschoon. Het is gewenst het bestaande, mede hierop afgestemde gebruik en beheer te handhaven en zo mogelijk te versterken. Activiteiten die afbreuk kunnen doen aan de wezenlijke kenmerken hiervan moeten zoveel mogelijk worden beperkt. In het algemeen geldt hierbij dat voor het sinds jaar en dag bestaande gebruik in de huidige vorm en intensiteit geen vergunning op grond van artikel 12 van de Natuurbeschermingswet nodig is.

6.1. Rechtsgevolgen ex artikel 12 (vergunningen)

Ingevolge artikel 12 van de Natuurbeschermingswet moet voor handelingen die de wezenlijke kenmerken van het beschermd natuurmonument aantasten, dan wel schadelijk zijn voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend zijn, een vergunning worden aangevraagd. Dit geldt niet alleen voor handelingen die binnen het natuurmonument worden uitgevoerd, maar ook voor handelingen daarbuiten indien deze een negatieve invloed op de in het natuurmonument aanwezige waarden hebben. Behoudens bijzondere gevallen, waarmee in dit verband handelingen worden bedoeld die de in de beschikking genoemde wezenlijke kenmerken van het natuurmonument aantasten, zal de aanwijzing geen merkbare gevolgen hebben voor

het huidig gebruik en beheer van het aanpalend gebied. De aanvraag voor een vergunning moet worden gericht aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie waarin het gebied ligt waarop de vergunningsplichtige handeling betrekking heeft. De in artikel 12 bedoelde verbodsbepalingen zijn voor een ieder van kracht.

Het is niet mogelijk op voorhand precies aan te geven welke handelingen al dan niet vergunningplichtig zijn. In de eerste plaats hangt dit samen met de gevarieerde opbouw van het beschermd natuurmonument, in de tweede plaats kunnen handelingen in aard en intensiteit verschillen. Gezien het grote aantal verschillende mogelijkheden dat zich kan voordoen, zal van geval tot geval moeten worden vastgesteld of een vergunning al dan niet vereist is. Omdat het vaak moeilijk is zelf te beoordelen of een handeling vergunningplichtig is, wordt aangeraden het College van Gedeputeerde Staten van de betrokken provincie hierbij te raadplegen of om een toelichting te vragen.

Teneinde wat betreft het voorgaande de gedachten enigszins te bepalen wordt hierna een aantal voorbeelden gegeven van de handelingen die, gelet op de mogelijk te verwachten schadelijke effecten, aan een vergunning gebonden zullen zijn. Het is een niet-limitatieve opsomming:

- bouwen in de zin van artikel I van de Woningwet;
- plaatsen of aanleggen van voor verblijf geschikte, al dan niet aan hun bestemming onttrokken voer- en vaartuigen, caravans en tenten;
- aanbrengen of inrichten van recreatieve voorzieningen als kampeerterreinen, lig- of speelweiden, picknickplaatsen, trainingsplaatsen voor honden enz.;
- aanleggen of aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen, constructies, installaties of apparatuur buiten bestaande waterwinplaatsen;
- aanleggen of verharden van wegen, banen of parkeergelegenheden en aanleggen van andere oppervlakteverhardingen van enige omvang;
- aanleggen of inrichten van oefenterreinen voor militaire doeleinden of ten behoeve van politie-activiteiten;
- ontgronden, bodem verlagen, ophogen, egaliseren, ontginnen en verrichten van graafwerkzaamheden;
- opslaan, storten, bergen of deponeren van al dan niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, (vloei)stoffen, producten of materialen;
- dunnen, rooien, vellen en planten van bomen, houtopstanden en ander houtgewas of sierplanten niet zijnde het normaal onderhoud;
- gebruik van meststoffen;
- aanwenden van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen;
- branden van riet, hout, ruigte en het verbranden van afval;
- uitoefenen van jacht en visserij;
- verrichten van handelingen anders dan het normale onderhoud ten behoeve van de zeewering;
- verrichten van handelingen (anders dan de normale bedrijfsvoering van de waterwinning) die wijziging van de waterhuishouding, (grond)waterkwaliteit, (grond)waterstand of stijghoogten van de diverse watervoerende pakketten ten gevolge kunnen hebben in het natuurmonument;
- verrichten van handelingen die wijziging of intensivering van het sinds jaar en dag bestaand gebruik beogen of ten gevolge kunnen hebben; wanneer in de loop der tijd na de aanwijzing het gebruik extensiever is geworden zal het meest recente (extensieve) gebruik als huidige gebruik worden aangemerkt;
- verrichten van handelingen die een verhoging van de geluidsbelasting beogen of ten gevolge kunnen hebben.

Geen vergunning is vereist voor handelingen die zijn voorzien in een beheersplan ex artikel 14 van de Natuurbeschermingswet. Voorts is in de hoofdstukken 7 en 8 voor een aantal vormen van bestaand gebruik meer duidelijkheid gegeven over de vergunningplicht.

6.2. Rechtsgevolgen ex artikel 14 (beheersplan)

De Natuurbeschermingswet geeft in artikel 14 de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij de mogelijkheid om, in overeenstemming met de eigenaar en gebruiker, telkens voor een periode van ten hoogste drie jaar- voor een beschermd natuurmonument of een gedeelte daarvan een beheersplan vast te stellen. Met ingang van 1 januari 1996 heeft de Minister de bevoegdheid tot het vaststellen van een beheersplan ex artikel 14 van de Natuurbeschermingswet gemandateerd aan de Colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies. Het beheersplan ex artikel 14 komt op vrijwillige basis tot stand en heeft het behoud of het herstel van het natuurschoon of van de natuurwetenschappelijke waarden ten doel. Omdat het beheersplan in overleg en in overeenstemming met de eigenaar en gebruiker wordt opgesteld en door het voor het verlenen van vergunningen bevoegde gezag wordt vastgesteld, is ingevolge het derde lid van artikel 12 van de wet voor de in het beheersplan overeengekomen handelingen géén vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet vereist. Daarnaast kan een beheersplan de eigenaar en gebruiker duidelijkheid geven over de handelingen die moeten worden nagelaten in verband met het behoud van de kwaliteit van het natuurmonument. Op grond van de Natuurbeschermingswet kan aan betrokkenen een vergoeding worden toegekend voor de uit een dergelijk beheersplan voortvloeiende kosten, die redelijkerwijs niet of niet geheel voor hun rekening behoren te komen.

De kaders van het voor het natuurmonument gewenste beheer komen in paragraaf 8 aan de orde.

6.3. Rechtsgevolgen ex artikel 16 en artikel 17 (toegang)

Volgens artikel 16 van de Natuurbeschermingswet is het verboden een beschermd natuurmonument te verontreinigen, daarin planten, bloemen of takken uit te steken, te plukken of af te snijden of te vervoeren, dieren te verontrusten, te vangen of te doden of zulks te pogen of in het algemeen daarin schade aan de natuur toe te brengen. Dit artikel is met name gericht op bezoekers van het natuurmonument en geldt niet voor de eigenaar, gebruiker en hun huisgenoten.

Voorzover men handelingen verricht die het gevolg zijn van een uitvoering van een overeenkomst welke men (met eigenaar of gebruiker) is aangegaan vóór de aanwijzing als beschermd natuurmonument geldt dit verbod niet. Met behulp van artikel 16 is het mogelijk schadelijke handelingen van bezoekers, zoals crossen met motorvoertuigen en/of (brom)fietsen, het betreden van het terrein met (niet aangeliijnde) honden, het vliegen met ULV's en het beoefenen van de modelvliegsport, tegen te gaan.

Volgens artikel 17 van de Natuurbeschermingswet is het verboden, zonder daartoe gemachtigd te zijn, zich te bevinden in of op een water, dat deel uitmaakt van een beschermd natuurmonument, indien op duidelijk zichtbare wijze kenbaar is gemaakt dat de toegang tot dit water verboden is. Ingevolge dit artikel is het mogelijk (delen van) wateren, al dan niet voor bepaalde delen van het jaar, af te sluiten ten behoeve van het behoud of herstel van de natuurwaarden.

6.4. Relatie met andere instrumenten

Naast de Natuurbeschermingswet is een aantal andere wetten, verordeningen en regelingen in het gebied van toepassing. Genoemd kunnen worden de bestemmingsplannen en de Algemene Plaatselijke Verordeningen. Ten opzichte van andere wettelijke regelingen geldt het principe van meersporigheid. Daarbij is het regime van de Natuurbeschermingswet imperatief, dat wil zeggen dat voor alle activiteiten die schadelijk (kunnen) zijn voor natuurwaarden of die ontsierend zijn, het vergunning- of ontheffingvereiste geldt, ongeacht of de betreffende activiteit al in andere kaders is getoetst.

7. HUIDIG GEBRUIK EN BEHEER

7.1. Eigendom en toegankelijkheid van de terreinen

De gronden in het natuurmonument zijn eigendom van onder andere de provincie Noord-Holland (Leijduin, Oud Woestduin, Vinkenduin en delen van het Naaldenveld), de gemeente Amsterdam (Amsterdamse Waterleidingduinen, Langeveld en Langevelderduin), de Stichting Het Zuidhollands Landschap (De Blink) en enkele particulieren (o.a. landgoederen Vogelenzang en Koekoeksduin). Voor de delen in eigendom van de gemeente Amsterdam is het beheer gericht op instandhouding van de waterwinfunctie, de natuurwaarden en het recreatief medegebruik. Een groot deel van dit terrein is opengesteld voor recreatie (alleen wandelen) op vertoon van dag- en jaar kaarten. Het infiltratiegebied en het zweefvliegveld zijn voor publiek niet toegankelijk, evenals het Langevelderduin (dat wordt beheerd door de Stichting Het Zuidhollands Landschap en Gemeentewaterleidingen). De terreinen zijn deels omrasterd.

De terreinen in eigendom van de provincie Noord-Holland en in beheer bij de NV Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland, die binnen de begrenzing van het beschermd natuurmonument liggen, zijn voor publiek vrij toegankelijk. Het beheer van deze terreinen is gericht op het natuurbehoud, recreatief medegebruik en behoud van de cultuurhistorische betekenis. De Blink (in eigendom en beheer bij de Stichting Het Zuidhollands Landschap en Gemeentewaterleidingen) is niet toegankelijk voor publiek, terwijl het beheer is gericht op natuurbehoud. Het landgoed Vogelenzang (particulier) is op jaar- en dagkaarten toegankelijk voor publiek.

7.2. Zeewering

Het huidig gebruik en beheer van de buitenduinen berust bij het Hoogheemraadschap van Rijnland en is primair gericht op de waterkerende functie van de duinen. De verplichtingen van de grondgebruikers in deze zijn vastgelegd in de Keur van Rijnland. De reglementaire beheerstaak van Rijnland heeft betrekking op de buitenduinen en de binnenduinen tot zover de duinketen zich landinwaarts strekt.

Beheerswerkzaamheden die ten behoeve van het instandhouden van de zeewerende functie van de duinen in de binnen- en buitenduinen plaatsvinden en behoren tot het normaal onderhoud zijn:

- het plaatsen, hebben en onderhouden van peilschalen, meetpalen, kleinschalige meetopstellingen, verbods- en aanduidingsborden e.d.;
- het tijdelijk plaatsen van dagverblijven voor arbeiders;
- het aanbrengen van helm, riet en struikgewas en het plaatsen van rijsschuttingen en andere middelen om verstuiving van de duinen tegen te gaan en om duinvorming te stimuleren;
- het snoeien en steken van duinbeplantingen teneinde het materiaal aan te wenden om verstuiving tegen te gaan;
- het opruimen en herplaatsen van afrasteringen;
- afvlakken van duintoppen in de buitenduinen om uitgestoven gaten aldaar op te vullen, waarna inplant plaatsvindt;
- het onderhoud van bestaande wegen en paden en het zo nodig opnieuw uitvoeren van een oppervlaktebehandeling;
- kleinschalige suppletie of verplaatsing van zand in de buitenduinen.

Tot de werkzaamheden tot herstel van voor de zeeweringsfunctie ongewenste veranderingen in de buitenduinen (zoals b.v. bij stormschade), die voor het natuurmonument niet schadelijk zijn, behoren:

- het aanbrengen van een buitenberm aan de zeezijde met beperkte breedte (meestal wordt circa 5 meter aangehouden) op variërende hoogte;

- het opnieuw onder een helling brengen van (gedeelten van) het buitentalud (ter indicatie: meestal wordt een helling van 1 op 4 aangehouden).
- het uitvoeren van zandsuppleties op het strand.

Tot de werkzaamheden in geval van calamiteiten worden gerekend de werkzaamheden bij dreigend of dringend gevaar als bedoeld in artikel 33 van de Waterstaatswet 1900. Van deze werkzaamheden dient terstond melding te worden gedaan bij het College van Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de werkzaamheden plaats vinden.

Voor bovengenoemde werkzaamheden die ten behoeve van het in stand houden van de zeewering in de buitenduinen plaatsvinden is geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig.

Grootschalige ingrepen ten behoeve van de zeewering, als bedoeld in artikel 33 van de Waterstaatswet 1900, zijn voor zover deze schade aan de natuurwaarden of het natuurschoon veroorzaken of ontsierend zijn vergunningplichtig in het kader van de Natuurbeschermingswet. In ieder geval vergunningplichtig zijn de volgende werkzaamheden:

- aanleg van nieuwe, verharde dan wel onverharde wegen en paden;
- leggen van onder- of bovengrondse (pers)leidingen;
- slopen van bunkers en het storten van puin;
- aanleg van duinvoetverdedigingen;
- aanbrengen van constructies en installaties noodzakelijk voor waarneming van zee-werende duinen, strand en aangrenzend water, uitgezonderd de vervanging van de bestaande constructies en installaties;
- uitbreiding van opslagterrein.

Deze opsomming is niet limitatief. Ingrepen zijn niet vergunningplichtig indien deze zijn opgenomen in een beheersplan ex artikel 14 van de Natuurbeschermingswet.

7.3. Waterwinning

Een groot deel van het natuurmonument vervult voor de drinkwatervoorziening een functie als infiltratie- en waterwingebied. De voorwaarden waaronder de infiltratie en het winnen van water plaats vinden zijn gedetailleerd beschreven in de vergunning die aan de Gemeente Amsterdam is verleend in het kader van de uitvoering van de Grondwaterwet (kenmerk 95-513386, d.d. 6 juni 1995). Deze vergunningsvoorwaarden kunnen in samenhang met deze paragraaf worden gelezen. De vergunning is als bijlage bij de aanwijzingsbeschikking gevoegd.

Beheerswerkzaamheden die worden uitgevoerd en die tot het normale onderhoud behoren zijn de bedrijfsvoering van en het onderhouden van de middelen ten behoeve van de waterwinning. Dit betreft de volgende werkzaamheden:

- het onderhoud van de taluds van kanalen door middel van een jaarlijks maaibeheer. Het op diepte houden van de toevoersloten en kanalen;
- het regelmatig maaien, scheppen en afvoeren van waterplanten in de toevoersloten en kanalen, ten behoeve van de doorstroming;
- het met behulp van graskarpers dan wel het om de drie à vier weken met een maaiboot verwijderen van waterplanten in de winkanalen;
- het bereikbaar houden van de win- en infiltratiemiddelen;
- werkzaamheden betreffende het herstel, onderhoud en de vervanging van transportleidingen, duikers, putten, draininstallaties, kabels, wegen en pompinstallaties;
- peilfluctuaties als gevolg van de bedrijfsvoering.

Voor bovengenoemde werkzaamheden ten behoeve van de waterwinning is, mits uitgevoerd met de huidige intensiteit, geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. In geval van twijfel kan het College van Gedeputeerde Staten van de

provincie waarin het gebied ligt waarop de werkzaamheden betrekking hebben worden geraadpleegd.

7.4. Natuurbeheer

Voor het overgrote deel van het natuurmonument zijn beheersplannen opgesteld en vindt aan de hand daarvan natuurbeheer plaats. Dit geldt voor het terrein van de Gemeentewaterleidingen Amsterdam (GW), de NV Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN) en de Stichting het Zuidhollands Landschap (ZHL).

In het terrein van de GW is het hoofddoel van het natuurbeheer het zich laten voltrekken van de binnen de kustgenese optredende biotische en abiotische processen, waarbij de menselijke invloed zoveel mogelijk wordt teruggedrongen. Bij het vegetatiebeheer wordt, met name bij de open duinvegetaties en de struwelen, gestreefd naar het herstellen en/of stimuleren van natuurlijke en ongestoorde landschapsvormende processen. Het beheer bestaat daarbij in wezen uit "niets doen". Voorts kunnen verstuiwingen door middel van erosie een belangrijke rol spelen. Hierop zijn uitzonderingen. Een aantal duingraslanden wordt vanwege het zeedorpenaspect of de cultuurhistorische waarde door begrazing of maaien als grasland in stand gehouden. Een aantal hakhoutbosjes wordt als hakhout beheerd. In de bossen wordt, voor zover dat nodig is, een actief omvormingsbeheer naar meer natuurlijke bossen gevoerd. Exoten, zoals Esdoorn en Amerikaanse vogelkers worden voornamelijk bestreden door kappen en afvoeren, of ringen, van zaadverspreidende exemplaren.

Het faunabeheer is gericht op het optimaliseren van de natuurlijke randvoorwaarden, zoals bijvoorbeeld het verbeteren van verblijfplaatsen voor vleermuizen, het voorkomen van verstoring van broedvogels, het tegengaan van versnippering van biotopen, het verbeteren van uitwisselingsmogelijkheden en een actief visstandsbeheer. De jacht wordt in 7.6 besproken. In het Paradijsveld is een vogelringstation in gebruik.

De beheerswerkzaamheden door PWN in het Naaldenveld en de landgoederen Leiduin, Vinkenduin en Woestduin zijn beperkt en gericht op het stimuleren van natuurlijke processen. De maatregelen zijn vooral gericht op het onderhoud van de bossen en de recreatieve voorzieningen (Beheersnota Noordhollands Duinreservaat en provinciale landgoederen in Zuid-Kennemerland). Het bosbeheer bestaat voornamelijk uit niets doen of het begeleiden van het proces van natuurlijke verjonging door verschillende wijzen van dunning. Het beheer is gericht op verwijdering van Amerikaanse vogelkers waar deze de bosverjonging in de weg staat.

Het ZHL streeft bij het beheer van het Langeveld naar het behoud van de landschappelijke variatie, alsmede handhaving en zo mogelijk vergroting van de aanwezige natuurwaarden, mede ten dienste van recreatief medegebruik. Daartoe worden de aanwezige speelweiden regelmatig gemaaid en wordt op de weilandjes extensieve begrazing toegepast. In het loofbos van het Langeveld wordt door beperkte beheersmaatregelen getracht de natuurlijke waarde te vergroten. De Blink wordt op basis van een gezamenlijke beheersrichtlijn van GW en ZHL beheerd als strikt reservaat. Hier wordt gestreefd naar handhaving en zo mogelijk vergroting van de verscheidenheid in levensgemeenschappen van de duinen, onder meer door spontane verstuiwing. In principe bestaat het beheer uit niets doen.

In het gehele natuurmonument, maar vooral in de Amsterdamse Waterleidingduinen, vindt voorts onderzoek ten behoeve van het natuurbeheer plaats.

7.5. Recreatie

Het natuurmonument wordt jaarlijks door meer dan 800.000 recreanten bezocht, die in het gebied verschillende activiteiten ontplooiën. Genoemd kunnen worden wandelen, fietsen, zonnebaden, natuurstudie, trimmen e.d. Het gebied wordt tevens gebruikt als doorgang naar het strand via de in de zeereep gelegen toegankelijke slagen (o.a. de Langevelderslag).

Door de Amsterdamse Waterleidingduinen lopen twee fietspaden en een ruiterspad, alsmede een net van (wandelpaden). Het terrein van de GW is via tien toegangen ontsloten. Een aantal wandelpaden wordt onderhouden door maaisel of houtsnippers erop te verspreiden. Het terrein is toegankelijk voor houders van toegangskarten. Honden worden niet toegelaten. Gelimiteerd worden vergunningen verstrekt aan ruiters en fietsers. Het terrein is voor het grootste deel ook buiten de paden opengesteld voor wandelaars. Door sturing met onder meer het onderhoudsniveau van paden en een beperkt gebruik van rasters worden kwetsbare gebieden van overmatige betreding of verstoring gevrijwaard. Enkele delen (infiltratiegebied, Langeveldeerduin en zweefvliegveld) zijn voor publiek niet toegankelijk. Voorts vindt door factoren als parkeergelegenheid, stallingsmogelijkheden, ligging van paden, het aanwezig zijn van attractiepunten e.d. en het bezoekerscentrum in de Amsterdamse Waterleidingduinen, een op het huidige beheer afgestemde zonerings van het recreatieve gebruik plaats, met een duidelijke concentratie in het oosten. Door voornoemde inrichtingsfactoren vindt in de Amsterdamse Waterleidingduinen in zijn algemeenheid geen ernstige aantasting van natuurwaarden door recreatief gebruik plaats. Wel kan in voorkomende gevallen de massaliteit van bepaalde groepssporten de rust in het terrein aantasten.

De terreinen van ZHL, Langeveld en Blink, zijn voor wandelaars vrij respectievelijk niet openbaar toegankelijk. In de Blink worden wel excursies voor groepen onder begeleiding georganiseerd. De weilandjes in het Langeveld worden op zomere zondagen druk bezocht door toeschouwers van het zweefvliegen.

De landgoederen in beheer bij PWN zijn voor wandelaars vrij toegankelijk. Gedurende het gehele jaar geldt hier een hondenaanlijngedod. Het autoverkeer op de verharde weg tussen Lei- en Vinkenduin werkt sterk rustverstodend. Dit geldt ook voor de Langevelderslag, die als een barrière werkt. Het landgoed Vogelenzang (particulier) is op jaar- en dagkarten toegankelijk voor publiek.

Op het scoutingterrein in het Naaldenveld vinden af en toe activiteiten door padvindders plaats.

Het zweefvliegeterrein in de Luchterduinen wordt door de gemeente Amsterdam op basis van een huurcontract verhuurd aan de Kennemer Zweefvliegclub. Het beheer van dit terrein, voor zover gericht op het gebruik als zweefvliegveld, omvat het egaliseren van de landingsstrip en de aanloopstroken van de treklier, alsmede het maaien en zonodig besproeien van de landingsstrip. Het overige beheer wordt verricht door GW. In beginsel wordt alleen in de weekenden gevlogen in de periode maart tot oktober/november. Het betreft voornamelijk oefenvluchten. Het gebruik van de motorlier veroorzaakt geluidsoverlast.

7.6. Jacht

In het terrein van GW vindt jacht in eigen beheer plaats, er worden geen jachtrechten verhuurd. Op konijnen wordt alleen gejaagd in het kader van het beheer van de zeereep. Wanneer beheersoverwegingen dit noodzakelijk maken wordt eveneens jacht uitgeoefend op reeën. In de Blink is de jacht door ZHL niet verhuurd. Op het landgoed Vogelenzang wordt onder meer op konijnen en vossen gejaagd. Op de door de PWN beheerde landgoederen wordt geen jacht uitgeoefend.

8. GEWENST BEHEER

Het is wenselijk het beheer van het natuurmonument te richten op het behoud, herstel of de ontwikkeling van de natuurwetenschappelijke betekenis en het natuurschoon. Natuurbehoud is gericht op het handhaven van randvoorwaarden waarbinnen natuurlijke potenties tot ontwikkeling kunnen blijven komen, natuurherstel richt zich op het opnieuw aanbrengen van randvoorwaarden hiervoor.

Bevordert zal worden dat voor het natuurmonument een beheersvisie en beheersplannen ex artikel 14 van de Natuurbeschermingswet worden opgesteld. Hierin kunnen onder meer het gewenste beheer voor de zeewering, de relatie tussen het gewenste beheer voor de waterwinning en het natuur- en terreinbeheer, het recreatief medegebruik en de jacht aan de orde worden gesteld. Deze aandachtspunten kunnen ook ter beoordeling dienen van aanvragen voor vergunningen ex artikel 12 van de Natuurbeschermingswet.

8.1 *Draagvlak*

Om een zo groot mogelijk draagvlak voor het te voeren beheer te verwerven worden alle belanghebbenden in een zo vroeg mogelijk stadium op planmatige wijze bij de ontwikkeling van de beheersvisie en het beheersplan betrokken.

8.2 *Gewenst beheer voor natuur, terreinbeheer, waterwinning, zeewering en recreatie*

Het is wenselijk het beheer van het natuurmonument te richten op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de natuurwetenschappelijke betekenis en het natuurschoon. De concretisering hiervan, waarbij rekening moet worden gehouden met de functies van waterwinning, zeewering en het recreatieve medegebruik, vindt plaats in de op te stellen beheersvisie en het beheersplan ex artikel 14 van de Natuurbeschermingswet. Richtinggevend hierbij zijn het rijksbeleid, zoals dat is beschreven in het Natuurbeleidsplan en is uitgewerkt in het zogeheten drieluik Handboek natuurdoeltypen in Nederland, Ecosystemen in Nederland en gebiedsspecifieke uitwerkingen daarvan en Natuurgericht milieubeleid, alsmede de Nota Kustverdediging. Als bouwstenen voor de opstelling van de eerste beheersvisie na deze aanwijzing en het op deze visie gebaseerde beheersplan ex artikel 14 dienen:

- het Infiltratiebesluit Bodembescherming;
- de krachtens de Grondwaterwet verleende vergunning inclusief de daarbij behorende voorschriften en het hierin verplicht gestelde bedrijfsplan (zie bijlage);
- de Nota Natuurbeheer AWD;
- de uitkomsten van het lopende ecohydrologisch onderzoek;
- het binnenkort uit te voeren recreatief-sociologisch onderzoek.

8.3 *Gewenst beheer voor de jacht*

Algemeen uitgangspunt van het rijksbeleid voor de jacht in natuurgebieden, waaronder beschermde natuurmonumenten, is dat hierin geen jacht plaatsvindt op trekkende wildsoorten en de jacht op standwildsoorten in beginsel slechts plaatsvindt indien navolgende belangen binnen en buiten het natuurgebied daartoe nopen:

- de voorkoming van belangrijke schade aan vee, gewassen, bossen en bedrijfsmatige visserij;
- de bescherming van natuurwaarden;
- de bescherming van de volksgezondheid en openbare veiligheid;
- de bescherming van waterkeringen;
- de veiligheid van het luchtverkeer.

Voor het beschermd natuurmonument "Duinen bij Vogelenzang" betekent dit dat geen vergunningen ex artikel 12 van de Natuurbeschermingswet zullen worden verleend, tenzij zulks in het belang van het natuurbeheer of ter voorkoming of beperking van wildschade noodzakelijk is. De noodzaak voor bejaging kan in een wildbeheersplan worden aangegeven.

9. INLICHTINGEN

Inlichtingen over deze aanwijzing zelf kunnen worden verkregen bij het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Noordwest, postbus 603, 1110 AP Diemen-Zuid. Telefoon 020-4953131 of 4953121; telefax 020-4953111.

Vragen over alle andere zaken, zoals vergunningen en ontheffingen ex artikel 12, 16 en 17, de beheersvisie, het beheersplan ex artikel 14, aspecten van handhaving, etc. kunnen worden voorgelegd aan de provincie waarin het gebied ligt waarop de vraag betrekking heeft. De provincies Noord-Holland en Zuid-Holland zijn bereikbaar onder de volgende adressen en telefoonnummers

College van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
Dienst Ruimte en Groen,
Afdeling Landelijk Gebied,
Postbus 6090,
2001 HB Haarlem
Telefoon 023-514143177 of 5143320; telefax 023-5143180.

College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
Dienst Ruimte en Groen,
Afdeling Groen,
Postbus 90602,
2509 LP Den Haag
Telefoon 070-4417379 of 4416611; telefax 070-4417805.

Bij het aanvragen van vergunningen en ontheffingen moet in het algemeen rekening worden gehouden met een behandelingstermijn van circa drie maanden.

Document: YWVODF.DOC

Bijlage

bij de toelichting behorende bij beschikking N/964816, aanwijzing van "Duinen bij Vogelenzang" als beschermd natuurmonument

Grondwaterwet; vergunningaanvraag grondwaterinfiltratie en onttrekking t.b.v. de openbare drinkwatervoorziening in het gebied van de Amsterdamse Waterleidingduinen

Datum 6 juni 1995

Nr 95-513386

Onderwerp Grondwaterwet; vergunningaanvraag grondwaterinfiltratie en onttrekking t.b.v. de openbare drinkwatervoorziening in het gebied van de Amsterdamse Waterleidingduinen.

■ Gedeputeerde Staten

Provinciehuys
Dreef 3
2012 HR Haarlem

Postadres
Postbus 123
2000 MD Haarlem

Telefoon 023 14 31
Telefax 023 31 44

Aan geadresseerde

Behandelende dienst Milieu en Water
Behandeld door dhr. L. Reiniers

Telefoon 023 -143722
Uw kenmerk

Afdeling 4C
Bijlagen div

VERZOND
15 JUNI 1995

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij doen wij u ingevolge artikel 3.44 van de Algemene wet ~~bestuursrecht~~ ter kennisneming toekomen een afschrift van ons besluit van heden waarbij wij aan gemeente Amsterdam vergunning hebben verleend voor het onttrekken en infiltreren van grondwater ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening in het gebied van de Amsterdamse Waterleidingduinen.

Het besluit zal na voorafgaande bekendmaking met ingang van 23 juni 1995 tot 5 augustus 1995 ter inzage liggen bij de Dienst Milieu en Water, kamer 3049, Houtplein 33 te Haarlem en in de gemeentehuizen en raadhuizen van de gemeenten Noordwijk, Noordwijkerhout, Bloemendaal, Zandvoort, Hillegom, Lisse, Heemstede en Bennebroek.

Voor de beroepsmogelijkheid verwijzen wij u naar paragraaf 'Beroep' in het besluit.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten
van Noord-Holland,

griffier.

voorzitter.

De provincie heeft vijf diensten.
Centrale Bestuursdienst
Milieu en Water
Ruimte en Groen
Wegen Verkeer en Vervoer
Welzijn, Economie en Bestuur

Datum 6 juni 1995

Nr 95-513386

Onderwerp

■ Gedeputeerde
StatenProvincienuis
Dreef 3
2012 HR HaarlemPostadres
Postbus 123
2000 MD HaarlemTelefoon 023 14 31
Telefax 023 31 44

VERZONDEN

15 JUNI 1995

Behandelende dienst Milieu en Water

Telefoon 023 -143722

Afdeling 4C

Behandeld door dhr. L. Reiniers

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en van Zuid-Holland op het door het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amsterdam op grond van artikel 14 en artikel 54 van de Grondwaterwet (oud) ingediende aanvullend verzoek om vergunning voor het onttrekken en infiltreren van water ten behoeve van de drinkwaterproductie door Gemeentewaterleidingen Amsterdam, hierna Gemeentewaterleidingen te noemen.

1. REDEN VAN DE AANVRAAG

Op 17 februari 1989, ingekomen 20 februari 1989, hebben Burgemeester en Wethouders van Amsterdam op aanzegging van de hierna te noemen provincies bij de colleges van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en van Zuid-Holland vergunning krachtens de Grondwaterwet gevraagd voor het onttrekken van grondwater en het infiltreren van voorgezuiverd rivierwater in de tussen Zandvoort en Noordwijk gelegen duinwaterwinplaats van Gemeentewaterleidingen.

De vergunningaanvraag is door aanvrager - overeenkomstig vooroverleg met de vergunningverlenende instanties - in twee delen gesplitst.

Het eerste deel bestaat uit drie onderdelen en heeft betrekking op:

- 1a. het onttrekken van 70 miljoen m³ grondwater per jaar aan de hiervoor kadastraal aangeduide duinwaterwinplaats;
- 1b. het oppervlakkig infiltreren van 57 miljoen m³ voorgezuiverd oppervlaktewater per jaar;
- 1c. het diep infiltreren van voorgezuiverd oppervlaktewater door middel van een put van 0,4 miljoen m³ per jaar.

Voor dit eerste deel is door beide colleges op 18 februari 1992 vergunning verleend, welke op 18 augustus 1992 in werking is getreden. Tegen deze beschikking is door derden beroep aangetekend.

Het tweede deel dat betrekking heeft op een aanvullende onttrekking en oppervlakte-infiltratie van 13 miljoen m³ grondwater, resp. voorgezuiverd oppervlaktewater per jaar is door beide colleges niet ontvankelijk verklaard in verband met het ontbreken van een milieu-effectrapport. De Afdeling voor de geschillen van bestuur van de Raad van State heeft dit besluit vernietigd. Derhalve dient dit tweede deel van de aanvraag alsnog in behandeling te worden genomen, zonder dat een milieu-effectrapport onderdeel dient uit te maken van de aanvraag.

Het gebied binnen een afstand van 100 m vanaf de waterwinmiddelen behoort kadastraal gezien tot de gemeente Zandvoort, secties A14 en 15, B32, B35, 36 en 37, gemeente Bloemendaal, sectie C9, gemeente Noordwijk secties A1, 4 en 02 en de gemeente Noordwijkerhout, sectie A1.

2. AANVULLING OP HET TWEDE DEEL VAN DE AANVRAAG.

Het tweede deel van de aanvraag heeft betrekking op het door middel van oppervlakte-infiltratie infiltreren van 13 miljoen m³ voorgezuiverd oppervlaktewater, gevolgd door terugwinning met het bestaande winsysteem in de infiltratiegebieden I tot en met V van de duinwaterwinplaats. Bij de aanvraag zijn modelberekeningen uitgevoerd tot het scenario "77" waarbij wordt uitgegaan van een infiltratie van 64 miljoen m³ per jaar en een onttrekking van 77 miljoen m³ per jaar. Dit scenario kan alleen worden bereikt indien het peil in het Rechte Schusterkanaal verlaagd wordt, hetgeen nadelige gevolgen zal hebben voor het omliggende gebied. Voor het bereiken van de eindcapaciteit van 83 miljoen m³ per jaar is het noodzakelijk de infiltratie te verhogen en de peilen van de rond de infiltratiegebieden gelegen winkanalen te verlagen. Deze uitbreiding van de oppervlakte-infiltratiecapaciteit met de gevolgen vandien is ongewenst. Na ambtelijk overleg heeft de gemeente Amsterdam op 13 oktober 1993 een aanvulling op het tweede deel van de aanvraag ingediend. De precisering betreft de realisatie van een diepinfiltratieproject van 13 miljoen m³ per jaar, met in afwachting van de operationele bedrijfszekerheid een tijdelijke uitbreiding van de oppervlakte-infiltratie van 5 miljoen m³ per jaar zonder aanpassing van de bestaande kanaalpeilen.

In de verleende vergunning voor 70 miljoen m³ per jaar zijn voorschriften opgenomen voor nader onderzoek. Aan deze voorschriften zijn termijnen verbonden waarbinnen het onderzoek verricht moet worden. Het ecohydrologisch onderzoek in het zuidelijk deel van de duinwaterwinplaats (OHO-zuid), heeft om reden van betrouwbaarheid en uitwerking van scenario's langer geduurd dan was voorzien. Daar bij het ecohydrologisch onderzoek in het overige deel van de duinwaterwinplaats (OHO-noord) wordt gewerkt op basis van de resultaten en ervaringen uit OHO-zuid, is een verlenging van de termijn voor het onderzoek OHO-noord wenselijk. Door de gemeente Amsterdam is bij brief nr. 94-38/3.33 d.d. 21 december 1994 uitstel gevraagd tot 1 januari 1998 voor het OHO-noord onderzoek en wordt tevens verzocht de termijn voor het bedrijfsplan op te schuiven naar 1 januari 1996. In deze brief wordt tevens invulling gegeven aan de voorschriften ten aanzien van de inzet van voorgezuiverd oppervlaktewater uit het IJsselmeer, via levering uit waterwinstation Prinses Juliana door de NV Watertransportmaatschappij Rijn-Kennemerland (WRK-III) en de plaatsing van de continu-registrerende grondwaterstand-meters.

Door de gemeente Amsterdam is bij brief nr. 94-38/2.33 d.d. 15 november 1994 invulling gegeven aan de uitwerking van voorschrift 17 van de vergunning. Bij de behandeling van het tweede deel van de vergunningaanvraag zal bovenstaande worden meegenomen.

Bij de behandeling van het tweede deel van de aanvraag en de herziening van de voorschriften van het eerste deel van de vergunning, worden de volgende feiten als uitgangspunt gehanteerd:

- de bij het eerste deel van aanvraag d.d. 17 februari 1989 ingediende rapport "Gegevens voor de aanvraag";
- de op basis hiervan verleende vergunning onder voorschriften, d.d. 18 februari 1992 nr. 92-510712;
- de invulling van de hieronder vermelde voorschriften uit de vergunning nr. 92-510712:
 - * de invulling van voorschrift 9 aangaande de uitvoering van het onderzoek OHO-zuid d.d. 30 september 1992, nr. 92-38/1.33 en d.d. 7 februari 1994, nr. 93-10/1.33;
 - * het op basis van het bestuurlijk overleg uitgevoerde rapport "scenario 14";
 - * de invulling van voorschrift 9 aangaande de betekenis van de winmiddelen in het zuidelijk duin voor de drinkwatervoorziening, d.d. 12 januari 1993, nr. 92-38/4.33;
 - * het verzoek tot wijziging van de termijn voor uitvoering van het OHO-noord onderzoek en de vaststelling van het bedrijfsplan, alsmede de termijn van plaatsing van de continu-registrerende grondwaterstandmeters en de inzet van WRK III water d.d. 21 december 1994, nr. 94-38/3.33;
 - * de invulling van voorschrift 17 aangaande de verplichting een meetnet in te richten ter controle van de onderwaterbodem in de infiltrerende geulen en kanalen, d.d. 15 november 1994, nr. 94-38/2.33;
- de aanvulling op het tweede deel van de aanvraag d.d. 13 oktober 1993, "Vervanging van 13 miljoen m³/a aan oppervlakte-infiltratiecapaciteit door DIEPINFILTRATIE".

3. INSPIRAKPROCEDURE

3.1. Technische Commissie Grondwaterbeheer.

Gelet op de verzochte hoeveelheden hebben de colleges van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en van Zuid-Holland aan de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB) gevraagd (bij brief van 17 november 1993, nr. 93-515435) omtrent de aanvraag een rapport uit te brengen. Dit rapport is ontvangen op 22 februari 1994, nr. GW 2545/5.

Het rapport van de TCGB vermeldt dat de aanvraag, in samenhang met de eerder verschenen rapportages, voldoende informatie bevat om tot een beoordeling te kunnen komen. Wel vraagt de commissie aandacht voor de mogelijke verspreiding van infiltratiewater in de ondergrond en wat de consequenties zijn van het gebruiken van de bestaande diepe winmiddelen voor de beschikbare reserve capaciteit.

3.2. Provinciale Grondwatercommissies.

In verband met de verzochte hoeveelheden is op 11 mei 1994 aan de Commissie Milieu en Water van de provincie Zuid-Holland en de Provinciale Raad voor Milieu en Water van de provincie Noord-Holland verzocht advies uit te brengen.

De Provinciale Raad voor Milieu en Water van de provincie Noord-Holland heeft op 24 juni 1994, nr. 94-404766, schriftelijk gereageerd. Hierbij werd medegedeeld dat de Vereniging Milieufederatie Noord-Holland (lid van de Raad voor Milieu en Water) zich aansluit bij de inhoud van het bezwaarschrift dat door de Stichting Duinbehoud, mede namens de Stichting Natuur en Milieu, de Vereniging Milieufederatie Noord-Holland en de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland, is ingediend.

De Commissie Milieu en Water van de provincie Zuid-Holland heeft niet gereageerd.

3.3. Overige instanties.

Ter voldoening aan de voorschriften heeft door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, hierbij mede handelend namens het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, toezending van de aanvraag inclusief de rapportage van de Technische commissie grondwaterbeheer plaatsgevonden aan de gemeenten Noordwijk, Noordwijkerhout, Bloemendaal, Zandvoort, Hillegom, Lisse, Heemstede en Bennebroek. Verder heeft toezending plaatsgevonden aan het Hoogheemraadschap van Rijnland, de Gewestelijke Raden voor Noord-Holland en Zuid-Holland van het Landbouwschap en het waterschap De Oude Rijnstromen.

Tervisielegging van de aanvraag met bijbehorend TCGB-rapport heeft plaatsgevonden gedurende de periode van 13 mei 1994 tot 13 juni 1994 in bovengenoemde gemeenten. Gedurende deze termijn zijn twee bezwaarschriften tegen het tweede deel van de vergunningaanvraag binnengekomen. Voor de behandeling van deze bezwaarschriften wordt verwezen naar paragraaf 6.9.

Op 17 juni 1994 is geen hoorzitting gehouden in het raadhuis van Zandvoort, daar hierom door niemand gevraagd is.

4. INVLOED EN EFFECTEN VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEITEN

Voor wat betreft de beschrijving van de bestaande situatie wordt verwezen naar de reeds verleende vergunning voor 70 miljoen m³ per jaar.

4.1. Gebiedsbeschrijving.

In de duinwaterwinplaats worden vijf gebieden onderscheiden waar het voorgezuiverde oppervlaktewater door middel van geulen wordt geïnfilteerd, de z.g. infiltratiegebieden. Van noord naar zuid zijn drie hiervan (de gebieden I, II en III) gesitueerd ten westen van het Barnaart-Schusterkanaal en het Rechte Schusterkanaal. Het infiltreren van oppervlaktewater in het geulenstelsel van de twee gebieden IV en V, gelegen ten oosten van de hiervoor genoemde twee kanalen, heeft in hoge mate voorraadvorming tot doel; van noord naar zuid staan deze gebieden bekend onder resp. het Groot-Sprenkelveld (IV), het Groot Zwarteveld en Witteveld (V).

De infiltratiegebieden worden door drainerende winkanalen omgeven, deze zijn het Noordoosterkanaal, het Van der Vlietkanaal, het Sprengelkanaal, het Nieuwkanaal, het Kromme Schusterkanaal en het Westerkanaal.

In de infiltratiegebieden I, II en III wordt het systeem van waterwinning door middel van oppervlakte-infiltratie en freatische terugwinning intensief bedreven door het gebruik van drains, die afvoeren naar de winkanalen; de infiltratiegebieden IV en V worden extensief bedreven, door winning via de omliggende kanalen. De toestroming naar de winkanalen van geïnfiltreerd oppervlaktewater en neerslag vindt plaats als gevolg van peilverschil met de omringende winkanalen.

Het tweede deel van de aanvraag heeft betrekking op het realiseren van een diepinfiltratieproject van 13 miljoen m³ per jaar door middel van 70 infiltratieputten en een terugwinning met bestaande diepe winmiddelen. De infiltratieputten zijn gesitueerd in de infiltratiegebieden IV en V, in de onderhoudspaden langs de zogenaamde "toevoersloten" van WRK-water. De terugwinmiddelen zijn de bestaande diepe winmiddelen welke rondom de infiltratiegebieden IV en V zijn gelegen langs het Van der Vlietkanaal, het Sprenkelkanaal, het Nieuwkanaal, het Kromme Schusterkanaal, het Rechte Schusterkanaal en het Barnaartkanaal.

De tijdelijke vergroting van de oppervlakte-infiltratiecapaciteit zal plaatsvinden in het oostelijke deel van infiltratiegebied III door herstel van de oorspronkelijke capaciteit van de drains die uitmonden op de uitstroombakken U11 en U12 welke gelegen zijn aan het Rechte Schusterkanaal.

4.2. Systeem van waterwinning.

Nabij Nieuwegein wordt rivierwater aan het Lekkanaal onttrokken. Na voorzuivering vindt transport plaats via de leidingsystemen WRK-I en -II naar de duinwaterwinplaats, alwaar het water in verdeelwijken nabij de Oranjekom op een niveau van ca. 8,75 m boven NAP wordt ontvangen. Vanaf deze verdeelwijken vindt transport plaats via twee leidingen. WRK-I vervolgt het transport als open kanaal met waterdichte bodem naar de infiltratiegebieden, terwijl de voortzetting van WRK-II als gesloten leiding tot in infiltratiegebied V reikt. In de infiltratiegebieden IV en V vervolgt het transport als open kanaal met een doorlatende zandbodem, onderweg vindt een vertakking in noordelijke en zuidelijke richting plaats. Vanuit deze vertakkingen worden de infiltratiegebieden I, II en III gevoed. De diepinfiltratieputten zijn gesitueerd in de onderhoudspaden langs de "toevoersloten" in noord-zuidrichting. Voeding van de infiltratieputten zal geschieden middels drains welke in de slootbodem worden geplaatst. Door het verschil tussen slootpeil en de stijghoogte van het tweede watervoerend pakket stroomt het WRK-water in het tweede watervoerend pakket. In elke infiltratieput is een onderwaterpomp met een capaciteit van ca. 4 maal de ontwerpcapaciteit per uur geplaatst om de put periodiek te kunnen terugspoelen. Dit terugspoelwater wordt geloosd op de "toevoersloten" en blijft zo dus in het bestaande oppervlakte-infiltratiesysteem. Een bijkomend voordeel van deze terugspoelmogelijkheid is, om bij uitval van de WRK-toevoer de "toevoersloten" en dus de infiltratiegebieden I, II en III van water te blijven voorzien. Hierdoor kan in voorkomende gevallen worden voorkomen dat de infiltratiepanden droog komen te vallen, hetgeen gezien de ecologische belangen ongewenst zou zijn.

De tijdelijke vergroting van de oppervlakte-infiltratiecapaciteit is gesitueerd in het oostelijke deel van infiltratiegebied III. De drains uit de infiltratiegebieden monden middels uitstroombakken uit in de dieper gelegen winkanalen. Op de lagere peilen in de winkanalen (ca. NAP +1.50 m) is de capaciteit van dit winsysteem gebaseerd. Bij het oostelijke deel van infiltratiegebied III is de wincapaciteit in het begin van de zeventiger jaren deels verloren gegaan door het instellen van een hoger peil in het Rechte Schusterkanaal (ca. NAP +4.90 m) ten behoeve van het creëren van de voorraadvorming in het infiltratiegebied V. De capaciteit van de beide uitstroombakken U11 en U12 welke uitmonden in het Rechte Schusterkanaal is daardoor sterk teruggelopen. Door deze uitstroombakken af te gaan pompen en te laten lozen op het Rechte Schusterkanaal, is het mogelijk de betreffende drains beter te benutten. Verder zal door het weghalen van de bodemweerstandslaag van de bodem van de infiltratiegeulen de ontwerpcapaciteit operationeel worden.

Op deze manier is het mogelijk de capaciteit van infiltratiegebied III met circa 5 miljoen m³ per jaar te vergroten, zonder aanpassing van kanaalpeilen.

4.3. Hydrologie.

In de vergunning voor het eerste deel van de aanvraag is uitgebreid aandacht besteed aan de aspecten bodemopbouw, bodemparameters, grondwaterstanden en grondwaterstroming in en rond de duinwaterwinplaats.

4.4. Effecten van de voorgenomen ingrepen.

Door Gemeentewaterleidingen is bij de aanvulling op het tweede deel van de aanvraag het rapport "Vervanging van 13 miljoen m³/a aan oppervlakte-infiltratie capaciteit door DIEPINFILTRATIE" gevoegd. In dit rapport is aangegeven dat voor het doorrekenen van de effecten van de winningen gebruik is gemaakt van het rekenmodel MODFLOW. Dit rekenmodel is verfijnd ten opzichte van dat wat ten behoeve van het onderbouwde rapport "gegevens voor de aanvraag van de vergunning" (1989) is toegepast.

Voor zowel het diepfiltratieproject en de tijdelijke uitbreiding van de oppervlakte-infiltratiecapaciteit is uitgegaan van de gegevens uit de aanvulling op het tweede deel van de aanvraag. Onderscheid dient gemaakt te worden in de gevolgen van beide type winningen op de freatische grondwaterstanden en de stijghoogten in het tweede watervoerende pakket.

Ten behoeve van de heroverweging van de winning van duinwater in het zuidelijk deel van de duinwaterwinplaats is het rapport "Oeco-hydrologisch onderzoek-Zuid Amsterdamse Waterleidingduinen, Scenario 14" uitgebracht. In het bestuurlijk overleg d.d. 4 maart 1994 is overeengekomen om optie 1 van scenario 14 uit te voeren.

4.4.1. Tijdelijke uitbreiding oppervlakte-infiltratiecapaciteit.

Dat het winnen van grondwater door middel van het benutten van de capaciteit van de uitmondingsbakken U11 en U12 plaatselijk effecten heeft op de freatische grondwaterstanden moge duidelijk zijn.

In het rapport wordt uitgegaan van een peilverlaging tussen geulen en overstort van 2.90 m. Door het realiseren hiervan is volgens Gemeentewaterleidingen een vergroting van de opbrengst met 5.2 miljoen m³ per jaar bereikbaar. Onder deze omstandigheden treden maximale verlagingen van de freatische grondwaterstanden op van circa 2 m. De verlagingen treden op binnen infiltratiegebied III in de zone gelegen tussen de betrokken drains en de flankerende geulen.

De effecten op de freatische grondwaterstanden buiten het infiltratie- en voorraadgebied als gevolg van de freatische winning zijn nihil.

4.4.2. Diepinfiltratie in combinatie met diepe winning.

- a. Freatische grondwaterstanden.
 Door Gemeentewaterleidingen is berekend dat diepinfiltratie in combinatie met het terugwinnen in een zelfde omvang en in hetzelfde watervoerende pakket tot verhogingen leidt van de freatische grondwaterstanden en stijghoogten in het diepe watervoerende pakket.
 In het voorraadgebied IV treden grondwaterstandsverhogingen op tot maximaal 0.12 m op. Verhogingen van 0.02 tot 0.04 m treden hier en daar op in het duingebied gelegen tussen voorraadgebied V en het gebied van de binnenduinrand.
- b. Stijghoogten in het tweede watervoerende pakket.
 De maximale stijghoogteverhoging van circa 1.75 m treedt op in het gebied dat de overgang vormt tussen de voorraadgebieden IV en V; dit gebied zet zich in noordelijke richting voort in de richting van de overgang met infiltratiegebied I. In de richting van de onttrekingsputten nemen de stijghoogten af. Ter plaatse van de infiltratieputten treedt nagenoeg geen verandering van de stijghoogten op. Buiten de voorraadgebieden IV en V treden stijghoogteverhogingen op variërend tussen 0.02 en 0.10 m.
 In de 'huidige situatie' stroomt in het tweede watervoerende pakket grondwater min of meer in zuidoostelijke richting. In het oostelijk deel van de voorraadgebieden heerst een stijghoogte van NAP tot 0.25 m beneden NAP. Naar het westen toe nemen de stijghoogten toe. Naar het oosten toe nemen de stijghoogten af.
 Op de stijghoogten in het gebied van de binnenduinrand treedt als gevolg van diepinfiltratie in combinatie met diepe winning een verhoging op in de orde van 0.05 tot 0.10 m. Het overgrote deel van het gebied van de binnenduinrand kenmerkt zich door wegzijging. Door het stijgen van de stijghoogte in dit gebied zal de intensiteit van wegzijging afnemen, zodat minder gebiedsvreemd water behoeft te worden ingelaten. Dit heeft verder geen invloed op de grondwaterstand in dit gebied.

4.4.3. Effecten uitvoering scenario 14 optie 1.

De uitvoering van optie 1 van scenario 14 houdt in dat de winning van natuurlijk duinwater uit het Van Limburg Stirumkanaal wordt gestaakt en uit het Oosterkanaal wordt verminderd door het verhogen van het peil in dit kanaal. Het verlies aan capaciteit wordt beperkt door een intensivering van de diepe winning langs het Oosterkanaal en een grotere inzet van infiltratiewater.

Ten gevolge van de uitvoering van deze optie, zal de toename van de kwel in het aangrenzende gebied van de binnenduinrand uiterst gering en in feite verwaarloosbaar zijn. De kwel in de oorspronkelijke situatie wordt direct aan de rand van het duingebied afgevoerd. Berekend is dat dit ook het geval zal zijn in de nieuwe situatie gezien de geringe toename van de kwel. Gevolgen voor wijziging van de grondwaterstand in het gebied van de binnenduinrand zijn daarom niet te verwachten.

4.5. Buitengewone omstandigheden.

In de rapportage bij de aanvulling op het tweede deel van de aanvraag gaat Gemeentewaterleidingen in op de mogelijkheid dat zich buitengewone omstandigheden voor kunnen doen, waardoor de toevoer van voorgezuiverd rivierwater gedurende vier weken onderbroken kan worden. Indien de toevoer van water onderbroken wordt zullen er infiltratiegeulen droog vallen en kanaalpeilen dalen, waardoor de freatische grondwaterstand eveneens, zij het tijdelijk, aanmerkelijk gaat dalen.

Onder deze omstandigheden zullen de diepinfiltratieputten in omgekeerde richting worden aangewend, waarbij het gewonnen diepe grondwater in de toevoersloten wordt geloosd. Gemeentewaterleidingen gaat uit van de winning van diep grondwater in een omvang van 25 m³ per uur de ontwerpcapaciteit per uur per infiltratieput.

Als gevolg van deze diepe winning treden in het tweede watervoerende pakket aanmerkelijke stijghoogteverlagingen op; de verlagingen van freatische grondwaterstanden treden ook op, zij het in mindere mate.

In het tweede watervoerende pakket treden na 4 weken winnen stijghoogteverlagingen op maximaal 16 m in het centrale deel van de voorraadgebieden IV en V. Tot buiten de voorraadgebieden zijn de verlagingen manifest. In het gebied van de binnenduinrand treden enkele meters stijghoogteverlagingen op. Door het karakter van spanningswater is de herstelsnelheid van de stijghoogten praktisch gelijk aan de daalsnelheid. De herstelsnelheid van de freatische grondwaterstanden is ongeveer eenderde van de daalsnelheid. De effecten op de freatische grondwaterstanden blijven beperkt tot de infiltratie- en voorraadgebieden. Buiten deze gebieden treden grondwaterstandsverlagingen op van maximaal 0.10 m. De invloed op de grondwaterstanden in het gebied van de binnenduinrand is praktisch nihil.

Opgemerkt wordt dat de situatie buitengewone omstandigheden betrekking heeft op de totale bedrijfsvoering van Gemeentewaterleidingen en derhalve onderdeel uit zal maken van het op te stellen bedrijfsplan. De opmerking van de TCGB ten aanzien van het verlies aan reservecapaciteit in de situatie met diepinfiltratie kan beantwoord worden met de opmerking dat door het diepinfiltratieproject de totaal beschikbare reservecapaciteit wordt uitgebreid. De bestaande diepe wincapaciteit van 4.000 m³ per uur blijft bestaan. Bij stagnatie van de toevoer van voorgezuiverd oppervlaktewater wordt het mogelijk het infiltratiegebied te voeden door gebruikt te maken van de aanwezige terugspoelcapaciteit van de infiltratieputten. Gezien de terugspoelcapaciteit per infiltratieput van 4 maal de ontwerpcapaciteit per uur dient bij de bedrijfsvoering rekening gehouden te worden met het mogelijk optrekken van het zoet/zout-grensvlak.

Indien de omstandigheden het gebruik van de open terugwinning niet toelaat, dient teruggevallen te worden op de gesloten afgevoerde diepe winning. De capaciteit van de bestaande diepe winning bedraagt 4.000 m³ per uur. Onder deze omstandigheden is er geen diepinfiltratie mogelijk en blijft de bestaande diepe winning normaal beschikbaar.

4.6. Effecten op de grondwaterkwaliteit.

De tijdelijke uitbreiding van de oppervlakte-infiltratie zal geen invloed hebben op de grondwaterkwaliteit in het betreffende gebied, daar deze al jarenlang onder invloed van infiltratiewater staat. Gezien de reeds aanwezige verbreding van infiltratiewater in de diepere ondergrond onder de infiltratiegebieden IV en V, zal de diepinfiltratie hieraan weinig veranderen. De terugwinning zal geschieden met de bestaande diepe winmiddelen langs de omringende kanalen. Grofweg kan gesteld worden dat het gewonnen water van de diepe winningen langs Nieuwkanaal, Kromme Schusterkanaal, Rechte Schusterkanaal (zuidelijke deel) en Barnaartkanaal (noordelijke deel) nu al reeds voor een belangrijk deel uit teruggewonnen infiltratiewater bestaat. Het water uit de diepe winningen langs het Sprenkelkanaal en Van der Vlietkanaal bestaat voor het merendeel uit natuurlijk duinwater. Op den duur zal in de diepe winningen langs deze twee kanalen ook infiltratiewater terecht komen. Zonder diepinfiltratie zal op den duur het infiltratiewater zich verspreiden in bijna het gehele diepe pakket onder de infiltratiegebieden IV en V. De toepassing van diepinfiltratie zal dit proces versnellen, verspreiding in het diepe pakket buiten de grenzen van het infiltratiegebied zal waarschijnlijk niet voorkomen door de continue inzet van de diepe winningen. Zowel de diepinfiltratie als de tijdelijke uitbreiding van de oppervlakte-infiltratie blijken geen invloed te hebben op de op het geïnfiltreerde oppervlaktewater voorkomende regenwaterlenzen in de infiltratiegebieden IV en V.

Uit metingen in de tijd blijkt dat de brakwaterkegels onder het gehele infiltratiegebied in de periode 1957-1993 duidelijk ingezakt zijn onder invloed van de ingebruikname van het oppervlakte-infiltratiesysteem en de daarmee gepaard gaande vermindering van de diepduinwaterwinning. Mogelijke negatieve effecten van zowel de diepinfiltratie als de tijdelijke uitbreiding van de oppervlakte-infiltratie op de ligging van de brakwaterzone zijn niet te verwachten.

4.7. Effecten op andere belangen.

4.7.1 Zettingen.

Als gevolg van het winnen van grondwater over een lange reeks van jaren zijn mogelijke zettingen reeds opgetreden. Aangezien de netto winning in de toekomst niet zal toenemen en reeds veel geringer is dan in het verleden, behoeft aan dit aspect geen aandacht te worden geschonken.

4.7.2. Bodembescherming.

Voor de bescherming in het kader van de Wet bodembescherming behoeft geen afzonderlijke procedure te worden gevolgd, aangezien het hier gaat om een diepinfiltratieproject en een uitbreiding van de oppervlakte-infiltratie welke gelegen zijn in een bestaand beschermingsgebied.

4.7.3. Actieve gebruikers.

Gezien de situering van het diepinfiltratieproject en de tijdelijke uitbreiding van de oppervlakte-infiltratiecapaciteit is hier geen sprake van aanwezigheid van actieve gebruikers, zoals andere grondwateronttrekkers.

5. GEFORMULEERD BELEID BETREFFENDE GRONDWATERWINNING EN DE DUINWATERWIN-PLAATS

Het geformuleerde beleid is reeds uitgebreid in de verleende vergunning voor 70 miljoen m³ per jaar omschreven. Benadrukt wordt dat door de aanvulling op de aanvraag uiteindelijk 13 miljoen m³ oppervlakte-infiltratie is omgezet in diepinfiltratie. De tijdelijke capaciteitsuitbreiding met 5 miljoen m³ per jaar aan oppervlakte-infiltratie wordt bereikt door intensivering in het infiltratiegebied III. Na de ingebruikname van voldoende diepinfiltratiecapaciteit dient de tijdelijke capaciteitsuitbreiding aan oppervlakte-infiltratie weer teruggebracht te worden. Het is evenwel mogelijk om aan de hand van kwaliteitsgegevens van het teruggewonnen diepinfiltratiewater te overwegen of de 5 miljoen m³ per jaar extra oppervlakte-infiltratie permanent in te leveren is tegen eenzelfde winccapaciteit aan natuurlijk duinwater.

Na de wijziging van de Grondwaterwet van 14 november 1991, Staatsblad nr. 636, dienen bij het infiltreren van water de regels in acht genomen te worden daaromtrent te stellen bij algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 13a van de Wet bodembescherming. Op 1 juli 1993 is het Infiltratiebesluit bodembescherming (IB), Staatsblad 233, van kracht geworden. Aan de gestelde eisen in dit besluit dient zowel de diepinfiltratie als de tijdelijke oppervlakte-infiltratie activiteit te voldoen. In de vergunning voor het eerste deel zijn de eisen uit het concept-IB opgenomen. Daar in het IB voor een aantal parameters andere waarden zijn opgenomen, zal de in deze vergunning opgenomen bijlage uit het IB van kracht zijn op zowel de oppervlakte- als diepinfiltratie-activiteiten.

6. OVERWEGINGEN

6.1. Algemeen.

Het betreft hier het tweede deel van de vergunningaanvraag in het kader van de overgangsregeling van de Grondwaterwet, waarbij dit tweede deel in een vergunning krachtens de Grondwaterwet vastgelegd dient te worden. Daar het tweede deel van de aanvraag onderdeel uitmaakt van de totale aanvraag waarvan voor het eerste deel vergunning voor 70 miljoen m³ per jaar is verleend, en de sindsdien verrichte onderzoeken en wetswijzigingen is het wenselijk de verleende vergunning voor 70 miljoen m³ per jaar te wijzigen. De voorschriften behorende bij de vergunning d.d. 18 februari 1992, nr. 92-510712 en nr. DWM 36130, worden ingetrokken en vervangen door nieuwe voorschriften.

6.2. Verdroging.

In de vergunning voor 70 miljoen m³ per jaar is reeds uitgebreid aandacht besteed aan de oorzaken van de verdroging in de duinwaterwinplaats. Het voorgeschreven onderzoek voor het zuidelijk deel van de winplaats (OHO-zuid) is afgerond. Aan de hand van de resultaten van het onderzoek OHO-zuid is in bestuurlijk overleg, d.d. 7 juli 1993 en 4 maart 1994, tussen de beide provincies en de gemeente Amsterdam overeengekomen het winningsregime in het zuidelijk deel van de duinwaterwinplaats aan te passen, waarbij gekozen is voor de uitvoering van scenario 14 optie 1.

Dit scenario houdt in dat de bestaande winning van ondiep water uit het Van Limburg Stirumkanaal wordt beëindigd, en dat de freatische winning uit het Oosterkanaal wordt verminderd door verhoging van het bedrijfspeil. Het verlies aan wincapaciteit wordt gecompenseerd door een grotere winning van diep duinwater nabij het Oosterkanaal en een verschuiving van een capaciteit van 300.000 m³ per jaar naar oppervlakte- c.q. diepinfiltratiecapaciteit welke in mindering wordt gebracht op de maximale hoeveelheid te winnen natuurlijk duinwater. Een groot deel van het Van Limburg Stirumkanaal zal worden gedempt, waarbij het gebied in zijn oorspronkelijke staat zal worden teruggebracht. De realisatie van de regeneratie van dit deel van de duinwaterwinplaats heeft eind 1994 begin 1995 plaatsgevonden. De mogelijke inzet van winning uit het resterende deel van het Van Limburg Stirumkanaal in buitengewone omstandigheden dient in het op te stellen bedrijfsplan te worden aangegeven.

In scenario 14 optie 1 is aangegeven dat de freatische winning uit het Oosterkanaal bij een bedrijfspeil van 0.75 m -NAP gemiddeld 1.800.000 m³ per jaar zal bedragen.

In de huidige situatie ligt het bedrijfspeil van de freatische winning op ± 1.30 m -NAP. In scenario 14 optie 1 wordt uitgegaan van een verhoging van het bedrijfspeil tot ± 0.75 m -NAP, waartoe een minimumpeil van 1.05 m -NAP en een maximumpeil van 0.30 m -NAP aangehouden dient te worden. De in de voorschriften aangegeven maximale freatische winning van 2.600.000 m³ per jaar is opgenomen om onder bepaalde meteorologische omstandigheden het maximum peil van 0.30 m -NAP niet te overschrijden. Uitgangspunt blijft handhaving van het bedrijfspeil.

In het bestuurlijk overleg is verder afgesproken dat eind 1996 aan de hand van de drie sporen:

- de ervaringen met scenario 14 optie 1;
- de besluitvorming over de natuurontwikkeling van de duinrand in Zuid-Holland met de nieuwe vergezichten daarvan voor de waterwinning;
- de uitslagen van het onderzoek OHO-noord.

Bij de uitvoering van het onderzoek OHO-noord wordt uitgegaan van het voor OHO-zuid gebouwde oecohydrologische model. Bij de start van OHO-noord is gebleken dat de uitbouw van het model naar het noordelijk gebied veel meer tijd vergde dan verwacht. Naar verwachting komen de resultaten van het onderzoek OHO-noord voor de deelgebieden aan de duinrand per 1 januari 1996 en voor de overige deelgebieden per 1 januari 1998 ter beschikking. De geringe freatische winning uit het Verlengde Oosterkanaal wordt afgevoerd naar de Oranjekom. Op dit ogenblik wordt door Gemeentewaterleidingen onderzoek gedaan naar een herinrichting van dit winkanaal.

In het OHO-noord onderzoek dient als onderzoekspunt te worden meegenomen of na herinrichting de overloop uit het Verlengde Oosterkanaal naar de Oranjekom danwel naar de aanliggende polder moet worden afgevoerd. Daar de freatische winning uit het Verlengde Oosterkanaal niet meer tot de produktiemiddelen behoort, worden hieraan verder geen voorschriften verbonden.

De tijdelijke vergroting van de oppervlakte-infiltratie in infiltratiegebied III heeft geen gevolgen voor de grondwaterstanden in de voorraadgebieden door handhaving van het hoge peil in het Rechte Schusterkanaal. In infiltratiegebied III zal door het pompem van de uitstroombakken U11 en U12 meer infiltratiewater gebracht moeten worden. Het infiltratiegebied III wordt vanaf dat moment op dezelfde manier gebruikt als de overige infiltratiegebieden. De vergroting van de oppervlakte-infiltratie heeft een tijdelijk karakter. Dit houdt verband met de huidige geringe reservecapaciteit van het huidige winsysteem, door onder andere steunleveringen aan andere duinwaterleidingbedrijven. Tot de tijd dat het diepinfiltratieproject inzetbaar is dient er extra capaciteit inzetbaar te zijn, hetgeen dan ook een tijdelijk karakter heeft. Wanneer door welke oorzaak dan ook het diepinfiltratieproject niet inzetbaar mocht blijken te zijn, zal de inzet van de tijdelijke vergroting opnieuw overwogen moeten worden.

De totale onttrekking van 83 miljoen m³ per jaar mag, door het staken van de winning uit het Van Limburg Stirumkanaal, bestaan uit maximaal 12,7 miljoen m³ per jaar natuurlijk duinwater en maximaal 13 miljoen m³ herwonnen diepinfiltratiewater. Het gebruik van diepinfiltratie geniet de voorkeur boven oppervlakte-infiltratie gezien de geringere effecten op het duinecosysteem.

Aan de hand van de resultaten van het oecohydrologisch onderzoek van de duinwaterwinplaats, de nu mogelijke inzet van WRK-III water en het diepinfiltratieproject wordt op dit ogenblik door Gemeentewaterleidingen een bedrijfsvoeringsmodel gebouwd. Middels dit bedrijfsvoeringsmodel moet het mogelijk worden het complexe systeem van infiltratie en winning te sturen aan de hand van de een groot aantal randvoorwaarden welke van zowel technische als van ecologische en hydrologische aard zijn.

In dit bedrijfsvoeringsmodel dient ook de inzet van de diepe en freatische winmiddelen onder buitengewone omstandigheden (b.v. onderbreking van de toevoer van voorgezuiverd oppervlaktewater gedurende vier weken) aangegeven te worden. Verwacht wordt dat op 1 januari 1996 een bedrijfsvoeringsmodel gereed is.

6.3. Kwaliteitsaspecten.

Op 1 juni 1993 is het Infiltratiebesluit bodembescherming (IB) op grond van de Wet bodembescherming in werking getreden. Uitvoering van dit besluit vindt plaats via de Grondwaterwet. In de vergunning voor 70 miljoen m³ per jaar was reeds rekening gehouden met het toen bestaande concept IB, waarbij ter uitvoering een overgangsregeling van 5 jaar was ingebouwd. Zoals nu blijkt wordt slechts incidenteel niet aan de in het IB gestelde normen voldaan. Het betreft seizoensgebonden overschrijdingen waarvoor een aantal maatregelen getroffen kunnen worden. Het betreft de inzet van WRK-III water en van grondwaterwinning door de NV WRK te Nieuwegein. Gezien deze maatregelen worden thans door de vergunninghouder geen verdergaande voorzui-veringssystemen overwogen.

Hierbij moet aangetekend worden dat indien de resultaten van het oecohydrologisch onderzoek hiertoe aanleiding geven een heroverweging van de te stellen kwaliteitseisen aan het infiltratiewater plaats zal moeten vinden in die zin, dat gebiedsspecifieke aspecten een scherpere normering kunnen vergen dan de landelijk geldende normen.

De veranderingen in de grondwaterkwaliteit door de tijdelijke uitbreiding van de oppervlaktewater-infiltratie en het diepinfiltratieproject zullen op basis van de reeds voorgeschreven meetnetten gevolg worden. De betreffende voorschriften worden dan ook gehandhaafd, met dien verstande dat het door Gemeentewaterleidingen uitgevoerde modelonderzoek met het OHO-model naar de verspreiding van infiltratiewater een mogelijk aanvulling kan bieden op onderzoek middels meetnetten.

Met de uitbreiding van het aantal continu-registrerende grondwaterstandmeters tot 14 zal in 1995 gestart worden. Met behulp van deze meetpunten, de overige meetpunten en de jaarlijks chloridemetingen kan het zoet/zout-grensvlak goed gevolgd worden. Op basis van metingen is door Gemeentewaterleidingen een zoutrapport opgesteld, waarbij de wijzigingen in het zoet/zout-grensvlak in de tijd zijn aangegeven. Met het bedrijf is afgesproken dat herhaling van deze studie om de vijf jaar zal plaatsvinden.

Ter invulling van het voorschrift ten aanzien van onderzoek ter controle van de onderwaterbodem in de infiltrerende kanalen en geulen heeft Gemeentewaterleidingen na overleg een voorstel ingediend om hiervoor aansluiting te zoeken bij het VEWIN-onderzoeksproject "Balans voor milieukritische stoffen in (natuur)gebieden met en zonder kunstmatige infiltratie". Invulling van het voorschrift via dit onderzoek geeft een referentiekader voor de inrichting van een meetnet. Met deze invulling wordt dan ook akkoord gegaan, waarbij de resultaten van het onderzoek aan ons ter beschikking dienen te worden gesteld.

6.4. Alternatieven.

Ter vervanging van een eventueel na heroverweging in te trekken vergunde hoeveelheid natuurlijk duinwater, dient het bedrijf alternatieve winningsmogelijkheden voor deze hoeveelheden te hebben onderzocht, zoals bijvoorbeeld directe zuivering van voorgezuiverd oppervlaktewater. Een rapportage hierover dient door het bedrijf tezamen met de resultaten van het onderzoek OHO-noord te worden overgelegd.

6.5. Vergravingen.

De uit te voeren werkzaamheden voor de inrichting van de infiltratieputten van het diepinfiltratieproject zal geschieden in bestaande onderhoudspaden langs de toevoersloten of wegen. Vergravingen ten behoeve van de winputten is niet noodzakelijk. Voor de tijdelijke vergroting van de oppervlakte-infiltratie dienen geen vergravingen uitgevoerd te worden. De werkzaamheden dienen zoals gebruikelijk buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd.

6.6. Recreatie.

De duinwaterwinplaats bezit een grote waarde voor de recreatie. Een directe relatie met de waterwinning, anders dan de verminderde toegankelijkheid van onderdelen van de inrichting, is feitelijk niet aanwezig.

6.7. Belangen buiten het beheersgebied.

Gezien de situering van de infiltratiegebieden waar de aangevraagde activiteiten worden uitgevoerd, zijn geen invloeden op de buiten het beheersgebied gelegen landbouwgebieden te verwachten.

6.8. Debietmetingen.

De tijdelijke extra onttrekking uit infiltratiegebied III wordt gerealiseerd door het pompem van de uitstroombakken U11 en U12 en deze te laten lozen op het Rechte Schusterkanaal. Vanuit dit kanaal volgt het water een bestaande weg naar de Oranjekom, waarbij reeds meetvoorzieningen zijn voorgeschreven.

Bij het diepinfiltratieproject wordt voorgeschreven dat zowel het infiltratiewater als het terugspoelwater dient te worden gemeten, alsmede de terugwinning met de bestaande diepe winmiddelen.

6.9. Bezwaren.

Tegen het tweede deel van de aanvraag zijn tijdens de tervisieligging twee bezwaren binnengekomen:

1. door de heer H.M. van Paridon uit Noordwijkerhout;
2. door Stichting Duinbehoud mede namens de Stichting Natuur en Milieu, de Vereniging Milieufederatie Noord-Holland en de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland, waarbij de door de Provinciale Raad voor Milieu en Water van de provincie Noord-Holland ingebrachte bezwaren aansluiten.

ad 1.

De heer Van Paridon is eigenaar van 4 hectare bollengrond gelegen tegen de duinwaterwinplaats in de gemeente Noordwijk. De heer Van Paridon vreest voor een verstoring van de waterhuishouding ter plaatse door de diepinfiltratie en het hiermee indirect in verband staande dempen van het Van Limburg Stirumkanaal. De verstoring van de waterhuishouding heeft volgens de heer Van Paridon zowel betrekking op de grondwaterstand als op de mogelijkheid dat het infiltratiewater zich buiten het gebied gaat verspreiden.

Allereerst dient gesteld te worden dat de diepinfiltratie en het dempen van het Van Limburg Stirumkanaal los van elkaar staan. Het diepinfiltratieproject is onderdeel van de aanvullende aanvraag. De effecten van het diepinfiltratieproject zowel in hydrologische zin als in de zin van verspreiding van infiltratiewater blijven beperkt tot de infiltratiegebieden I t/m V en deze invloed reikt dus zeker niet tot aan het betreffende bollengebied. De demping van een groot deel van het Van Limburg Stirumkanaal is een uitvloeisel van de heroverweging van het winningsregime voor het zuidelijk duingebied op basis van de resultaten van het onderzoek OHO-zuid. Dit onderzoek was voorgeschreven in de reeds verleende vergunning voor 70 miljoen m³ per jaar. Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat er geen invloed is op de grondwaterstand in het betreffende bollengebied.

ad 2.

Het door Stichting Duinbehoud mede namens de Stichting Natuur en Milieu, de Vereniging Milieufederatie Noord-Holland en de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland ingediende bezwaarschrift, waarbij de door de Raad voor Milieu en Water ingebrachte bezwaren aansluiten, heeft op het volgende betrekking.

Ten eerste wordt bezwaar gemaakt tegen het feit dat de aanleg van een diepinfiltratieproject schadelijke gevolgen heeft voor het duingebied aangezien grote delen vergraven moeten worden en ook na aanleg zullen als gevolg van onderhoudswerkzaamheden de natuurwaarden in het duingebied worden aangetast. Wat betreft de grote vergravingen merken wij op dat dit niet het geval zal zijn, daar de aanleg van infiltratieputten langs bestaande onderhoudspaden plaats zal vinden. Verder zal er per infiltratieput in de bodem van de toevoersloten een drain worden gelegd naar de infiltratieput toe, waarbij alleen het onderhoudspad wordt vergraven. Verder zal de aanleg alleen buiten het broedseizoen plaatsvinden. De inrichting en bedrijfsvoering worden zodanig uitgevoerd dat er minimale onderhoud hoeft te worden uitgevoerd, het systeem wordt op afstand gevolgd en bediend.

Ten tweede wordt er bezwaar gemaakt tegen de aanvulling op de aanvraag waarbij de 13 miljoen m³ per jaar aan oppervlakte-infiltratie is omgezet in diepinfiltratie. Volgens bezwaarmakers is de grootschalige uitbreiding van infiltratiemiddelen MER-plichtig, waarbij zij de verwachting uitspreken dat in het MER uitgebreider op de effecten van het diepinfiltratieproject en op alternatieven wordt ingegaan. De vraag of door de aanvulling op de aanvraag er een MER-plicht is ontstaan doet onzes inziens niet ter zake. De uitspraak van de Raad van State had betrekking op een onttrekkingscapaciteit uit de duinwaterwinplaats van 83 miljoen m³ per jaar waarbij minimaal 70 miljoen m³ voorgezuiverd oppervlaktewater geïnfiltreerd moet worden in het betreffende infiltratiegebied zijnde de gebieden I t/m V. Deze activiteit is niet MER-plichtig. De wijze van infiltratie in de gebieden I t/m V is dus ook niet MER-plichtig. De negatieve effecten van een winning met 83 miljoen m³ per jaar bij een oppervlakte-infiltratie van 70 miljoen m³ per jaar op de gebieden I t/m V zijn door de lage kanaalpeilen desastreus voor de voorraadgebieden. Na overleg met ons heeft de gemeente Amsterdam daarom de aanvullende aanvraag voor diepinfiltratie in plaats van oppervlakte-infiltratie ingediend. Bij deze aanvullende aanvraag zijn hydrologische modelberekeningen gevoegd met betrekking tot de effecten van de ingreep.

Uit de hydrologische berekeningen blijkt dat er onder normale omstandigheden geen effecten zijn op vegetatie (grondwaterstandsveranderingen) ten gevolge van het diepinfiltratieproject. Veranderingen in de bodemstructuur in het watervoerendpakket door diepinfiltratie hebben voornamelijk betrekking op ionenuitwisseling aan het oppervlak van gronddeeltjes door verdringing van grondwater door geïnfiltreerd oppervlaktewater. Blijkens het IB wordt dit niet beschouwd als een blijvende verontreiniging daar er hieromtrent geen specifieke eisen worden gesteld. De effecten van het infiltratiewater op de kwaliteit van het diepe grondwater zijn bekend: onder de gebieden IV en V zal in het betreffende watervoerendpakket het nu nog aanwezige duinwater op den duur verdrongen worden door infiltratiewater. De eisen waaraan het infiltratiewater dient te voldoen om verontreiniging van de bodem te voorkomen zijn gesteld in het IB, dat door ons op deze vergunning van toepassing is verklaard. Aangaande de alternatieven voor het diepinfiltratieproject zoals hyperfiltratie en lokaties buiten het duingebied willen wij het volgende opmerken. Door Gemeentewaterleidingen is in het verleden onderzoek gedaan naar diepinfiltratie in de binnenduinrand.

Gebleken is dat het zoet/zoutgrensvlak in dit gebied diep ligt, maar daarboven wordt een dikke zone brak water aangetroffen waardoor het niet mogelijk is om een diepinfiltratieproject van voldoende capaciteit aan te leggen.

Een onderzoek naar hyperfiltratietechnieken is gaande. Afhankelijk van de uitkomsten zal dit aspect bij de heroverweging van de natuurlijke duinwaterwinning een rol spelen.

Het derde bezwaar betreft de schadelijke gevolgen voor het duingebied door de tijdelijke uitbreiding van de oppervlakte-infiltratie in het infiltratiegebied III met maximaal 5 miljoen m³ per jaar. Hierbij willen wij opmerken dat het betreffende infiltratiegebied reeds lang geleden is ingericht en in gebruik voor infiltratie. De hoeveelheid infiltratiewater per tijdseenheid wordt bepaald door de terugwinning via de lage peilen in de winkanalen aan de rand. In het oostelijk deel van infiltratiegebied III is de terugwinning via drains naar de uitstroombakken U11 en U12 door de hoge peil in het Rechte Schusterkanaal beperkt. Door deze uitstroombakken te gaan pompem en de bodem van de infiltratiegeulen te schrapen, wordt het mogelijk de flux door dit deel van het infiltratiegebied III te vergroten met maximaal 5 miljoen m³ per jaar. Het pompem van de uitstroombakken U11 en U12 heeft tot gevolg dat in het gebied tussen de drains en de flankerende infiltratiegeulen lokaal een verlaging van de freatische grondwaterstand op zal treden. Dit is bij alle andere bestaande uitstroombakken in de infiltratiegebieden I, II en III ook het geval. De schadelijke gevolgen van deze lokale tijdelijke verlaging van de freatische grondwaterstand in dit gebied zijn onzes inziens dan ook beperkt en herstelbaar.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en van Zuid-Holland;
gelet op de Grondwaterwet en de Grondwaterverordening Noord-Holland en de Verordening grondwaterbeheer Zuid-Holland;

b e s l u i t e n :

de aan het college van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam verleende vergunning d.d. 18 februari 1992, nr. 92-510712 en nr. 36130, gezien de aanvullende aanvraag te wijzigen in een totale onttrekking ten behoeve van de drinkwatervoorziening van 83 miljoen m³ per jaar onder gelijktijdige infiltratie van voorgezuiverd oppervlaktewater. De voorschriften verbonden aan de beschikking d.d. 18 februari 1992, nr. 92-510712 en nr. DWM 36130 worden bij het van kracht worden van deze beschikking ingetrokken en vervangen door de voorschriften zoals aangegeven op de aan deze beschikking gehechte bijlage.

Gedeputeerde Staten *vd.*
voornoemd,

Gedeputeerde Staten *ZH*
voor dezen,

griffier.

voorzitter.

drs. C.J.N.
Versteden

dr. J.A.
van Kemenade

ir. P. Hellinga
hoofd afdeling Waterstaatszaken

BEROEP

De aandacht wordt erop gevestigd, dat:

1. de beschikking gedurende zes weken en een dag ter inzage ligt met ingang van de dag na de dag waarop de beschikking op de wettelijk voorgeschreven wijze is bekendgemaakt;
2. met ingang van de dag na de dag waarop de beschikking ter inzage is gelegd gedurende zes weken tegen de beschikking een beroepsschrift kan worden ingediend door:
 - a. degenen die bezwaar hebben gemaakt tegen de aanvraag;
 - b. de adviseurs die gebruik hebben gemaakt van de gelegenheid advies uit te brengen over de aanvraag;
 - c. belanghebbenden aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten geen bezwaar te hebben gemaakt tegen de aanvraag;

3. de beschikking met ingang van de dag na de dag waarop de beroepstermijn afloopt van kracht is, tenzij gedurende die termijn op grond van artikel 20.1 van de Wet milieubeheer beroep is ingesteld en tevens op grond van artikel 36 van de Wet op de Raad van State juncto artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht een schriftelijk verzoek is ingediend tot het treffen van een voorlopige voorziening.

Een beroepschrift als bedoeld sub 2 moet worden gericht aan de Raad van State, Afdeling bestuursrechtspraak, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. Een verzoek als bedoeld sub 3 moet worden gericht aan de Voorzitter van die Afdeling.

Voor een beroepschrift sub 2 wordt een griffierecht geheven van f 200,- voor een natuurlijke persoon resp. f 400,- voor een andere dan een natuurlijke persoon.

Wordt daarnaast een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening gedaan, dan kost dit f 200,- resp. f 400,- extra (te storten op girorekening 507590 ten name van de Secretaris van de Raad van State). Deze bedragen zullen bij een voor verzoek(st)er(s) positief besluit worden geretourneerd.

Voorschriften, behorende bij de vergunning welke door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en van Zuid-Holland bij besluit van 6 juni 1995, nr. 95-513386, nummer DWM 98296 ingevolge artikel 14 en artikel 54 van de Grondwaterwet (oud) is verleend aan het college van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam voor het onttrekken van grondwater en infiltreren van water ten behoeve van de drinkwaterproductie.

ALGEMEEN

- 1 In deze beschikking wordt verstaan onder "de colleges van gedeputeerde staten" de colleges van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en van Zuid-Holland"; onder de "directeuren" de Directeur van de Dienst Milieu en Water van de provincie Noord-Holland en de Directeur van de Dienst Water en Milieu van de provincie Zuid-Holland, postadres Houtplein 33, 2012 DE Haarlem - Postbus 3088, 2001 DB Haarlem.
- 2 In deze beschikking wordt verstaan onder de "duinwaterwinplaats" het gehele duinterrein gelegen in de gemeenten Zandvoort, Noordwijk, Noordwijkerhout en Bloemendaal dat de gemeente Amsterdam in eigendom of beheer heeft en waarin water wordt geïnfilteerd en/of onttrokken, alsmede het deel van voornoemd duingebied dat onder invloed van deze infiltratie en onttrekking staat en het bedrijfsterrein Leiduin.
- 3 De vergunninghouder is verplicht afschriften van deze beschikking te verstrekken aan personeel, dat betrokken is bij het tot stand brengen, in werking hebben en houden van de inrichting. Onder personeel wordt hierbij verstaan zowel het eigen personeel als dat van derden.

DEBIETEN

- 4 a. Aan de bodem mag niet meer worden onttrokken dan 12.800 m³ per uur, 7.6 miljoen m³ per maand en in totaal niet meer dan 70 miljoen m³ per jaar, waarvan maximaal 12.7 miljoen m³ natuurlijk duinwater en onder gelijktijdige infiltratie van maximaal 70 miljoen m³ per jaar voorgezuiverd oppervlaktewater via het bestaande oppervlakte-infiltratiesysteem.
- b. De onder a. genoemde jaarhoeveelheid mag uitgebreid worden met 13 miljoen m³ per jaar teruggewonnen diepinfiltratiewater onder gelijktijdige diepinfiltratie van een gelijke hoeveelheid voorgezuiverd oppervlaktewater.
- c. Tot de inwerkingtreding van het diepinfiltratieproject, doch uiterlijk tot 5 jaar na het van kracht worden van deze beschikking, mag van de onder b. genoemde hoeveelheid 5 miljoen m³ per jaar bestaan uit teruggewonnen oppervlakte-infiltratiewater uit infiltratiegebied III onder een gelijktijdige infiltratie van een gelijke hoeveelheid voorgezuiverd oppervlaktewater via het bestaande oppervlakte-infiltratiesysteem in infiltratiegebied III.

- 5 Bij de winning van natuurlijk duinwater mogen in de volgende freatische winkanalen de onderstaande peilen (bij normale bedrijfsvoering) niet onderschrijden worden en mag per jaar niet meer onttrokken worden dan:

	peil in meters t.o.v. NAP	m ³ per jaar
Oosterkanaal	-1.05	2.600.000
Boogkanaal	-1.50	900.000
Noordoosterkanaal (stuw)	+0.10	-

- 6 De door vergunninghouder uit te voeren diepinfiltratieproeven dienen plaats te vinden binnen het infiltratiegebied, of op het bedrijfsterrein Leiduin. De te infiltreren en onttrekken hoeveelheden maken deel uit van voorschrift 4.

GEBRUIK

- 7 Het onttrokken grondwater mag uitsluitend worden gebruikt voor het drinkwaterproductieproces en voor de bereiding van drinkwater.

ONDERZOEK

- 8 Door de vergunninghouder moet een ecohydrologisch onderzoek voor de gehele duinwaterwinplaats, alsmede de daarbuiten liggende direct beïnvloede terreinen, worden uitgevoerd op een zodanige wijze dat ten genoegen van de colleges van gedeputeerde staten inzicht wordt verschaft in de effecten van de infiltratie en onttrekking op de omgeving en de mogelijkheden van ecologische optimalisatie en regeneratie van de duinwaterwinplaats. Het onderzoek in het Noordhollandse deel dient wat betreft de infiltratie- en voorraadgebieden en de kuststrook, resp. de overige gebieden voor 1 januari 1998, resp. 1 januari 1996 gereed te zijn.

BEDRIJFSVOERING

- 9 Door de vergunninghouder moet voor 1 januari 1996 ten genoegen van de colleges van gedeputeerde staten een bedrijfsplan worden overgelegd waarin in ieder geval is aangegeven:
- onder welke condities de inname van voorgezuiverd oppervlaktewater wordt gestaakt;
 - hoe de diepinfiltratieputten ingezet worden bij uitval van de WRK-toevoer;
 - op welk moment en op welke wijze de watervoorraad in het infiltratiegebied in geval van calamiteiten en als nooddrinkwatervoorziening wordt ingezet;
 - welke delen van het infiltratiegebied achtereenvolgens en op welke wijze worden benut, mede gelet op de inzet van de diepinfiltratieputten;
 - de hydrologische randvoorwaarden waarbinnen het infiltratiegebied wordt gebruikt;
 - de inzet van de diepe en freatische winmiddelen van natuurlijk duinwater, alsmede het resterende noordelijke deel van het Van Limburg Stirumkanaal, onder buitengewone omstandigheden.

- 10 Binnen een periode van twee jaar na het van kracht worden van de vergunning dient:
- het te infiltreren water te voldoen aan de in artikel 3, eerste lid, van het Infiltratiebesluit bodembescherming (besluit van 20 april 1993, nr. 233) gestelde eisen;
 - de frequentie van bemonsteren en analyseren te worden gesteld op één maal per maand;
 - op de momenten dat vastgesteld wordt dat het infiltratiewater niet aan de gestelde eisen voldoet, binnen twee dagen de directeuren hiervan in kennis te worden gesteld, waarna overwogen zal worden of de infiltratie gestaakt dient te worden.
- 11 In geval van gestaakte levering door de WRK te Nieuwegein (WRK-I en -II) dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van de inzet van voorgezuiverd oppervlaktewater uit het IJsselmeer (WRK III).
- 12 Indien volgens verwachting de inname van voorgezuiverd oppervlaktewater voor meer dan een week gestaakt gaat worden, is de vergunninghouder verplicht op zo kort mogelijke termijn de directeuren daarvan in kennis te stellen. Hierbij dient melding te worden gemaakt van het feit dat geleid heeft tot de stopzetting van de infiltratie, alsmede de maatregelen die vergunninghouder denkt te treffen teneinde de onderbreking op te heffen.

METING EN WAARNEMING

- 13 Om de vijf jaar dient door de vergunninghouder een studie verricht te zijn naar de veranderingen in het zoet/zout-grensvlak.
- 14 De vergunninghouder dient conform het gestelde in de AMvB Meet- en regelbesluit Grondwaterwet (Staatsblad 531, d.d. 27 augustus 1985) het te infiltreren water te onderzoeken. De te onderzoeken parameters worden gelijk gesteld met die uit de bijlage behorende bij artikel 3, eerste lid van het Infiltratiebesluit bodembescherming (besluit van 20 april 1993, nr. 233).
- 15 a. De vergunninghouder dient een meetnet in te richten om het verspreidingsgebied van het infiltratiewater in de ondergrond vast te stellen. De inrichting van dit meetnet, alsmede de uit te voeren metingen en analyses dienen door de directeuren goedgekeurd te worden.
- b. Jaarlijks dient door vergunninghouder het verspreidingsgebied vastgesteld en aan de directeuren toegezonden te worden. Indien vergunninghouder op een andere wijze het verspreidingsgebied wil vaststellen dient dit door de directeuren te worden goedgekeurd.
- c. Daar waar verspreiding van infiltratiewater buiten het infiltratiegebied wordt geconstateerd, dient door de vergunninghouder op aanzegging van de directeuren binnen één jaar een rapport te worden uitgebracht over de mogelijkheden om verdere verspreiding van het infiltratiewater in de ondergrond buiten de infiltratiegebieden tegen te gaan.
- 16 De vergunninghouder dient in overleg met de directeuren een meetnet in te richten ter controle van de onderwaterbodem in de infiltrerende geulen en toevoerende kanalen en de grondwaterkwaliteit in het door de infiltraties beïnvloede gebied. De te onderzoeken parameters en de meetfrequentie dient in overleg met de directeuren te worden vastgesteld.

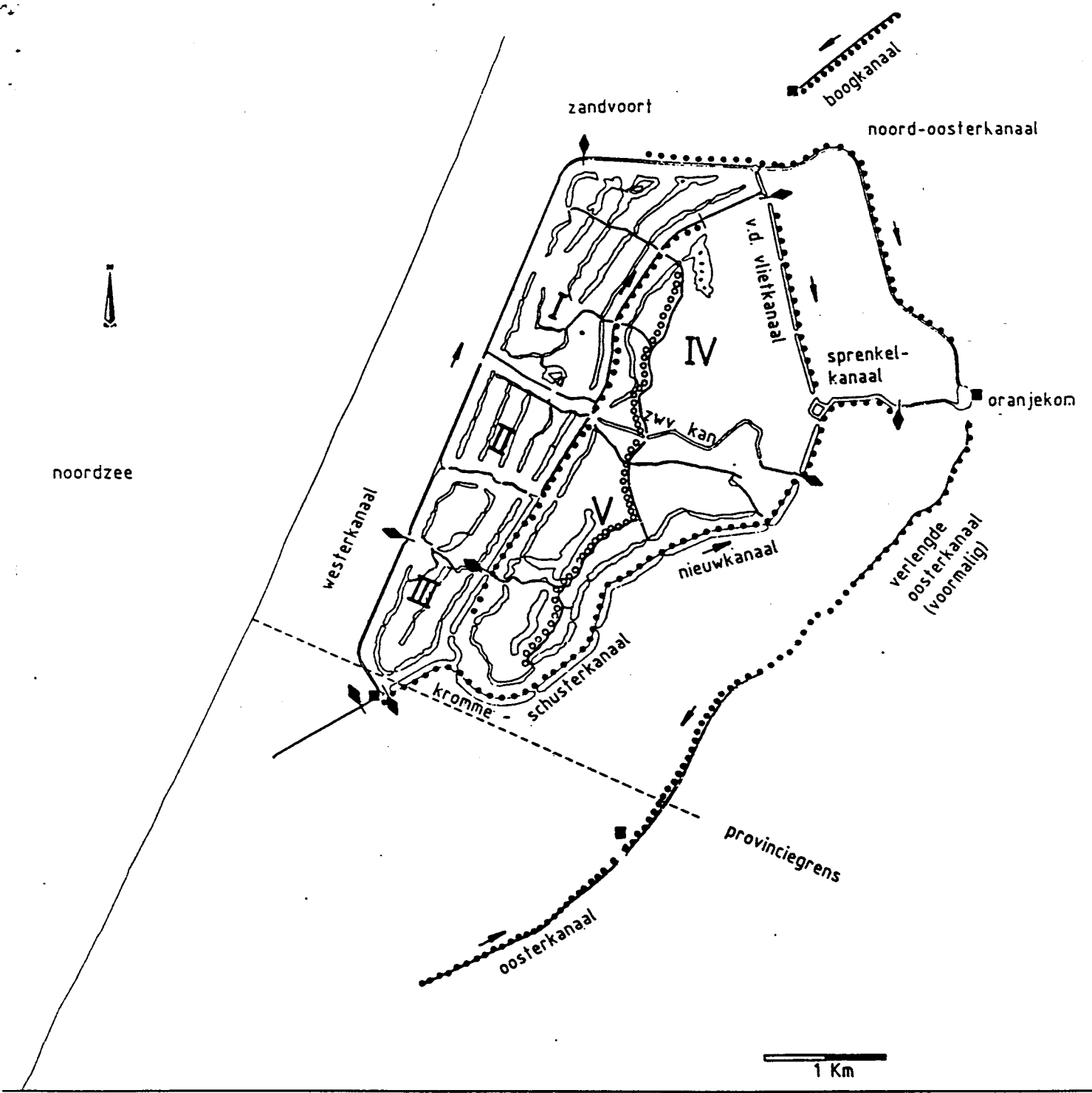
- 17 De meetinstrumenten voor de volumestromen in gesloten leidingsystemen dienen zodanig op de inrichting te worden aangesloten dat geen water buiten de meetinstrumenten om kan worden afgetapt of ingebracht. In het leidinggedeelte achter elk meetinstrument dient een aftappunt te worden aangebracht ten behoeve van waterkwaliteitsonderzoek. Tussen het meetinstrument en het aftappunt mag op geen enkele wijze water worden onttrokken of toegevoegd.
De meetinstrumenten voor de volumestromen in open systemen dienen op een zodanige wijze te zijn aangebracht dat geen water buiten de meetinstrumenten kan worden afgetapt of ingebracht.
De meetinstrumenten en aftappunten moeten in deugdelijke staat van onderhoud worden gehouden.
- 18 In de volgende onderdelen van de inrichting dienen de volumestromen afzonderlijk te worden gemeten:
- a. de aanvoerleidingen van het te infiltreren water;
 - b. de transportleidingen vanuit de duinwaterwinplaats naar het productiebedrijf Leiduin;
 - c. de toe- en afvoerleiding(en) van de diepinfiltratieproef/project;
 - d. de onttrekking aan het Oosterkanaal;
 - e. de diepe winning langs het Verlengde Oosterkanaal;
 - f. de onttrekking aan het Boogkanaal;
 - g. de aanvoer vanuit het Noordoosterkanaal naar de Oranjekom.

Indien via een deel van de inrichting zowel diep als freatisch grondwater gewonnen wordt, dienen de betrokken hoeveelheden afzonderlijk te worden gemeten. De gemeten hoeveelheden dienen maandelijks geregistreerd te worden.

- 19 In een aantal nader door de directeuren aan te wijzen peilbuizen dient door de vergunninghouder de grondwaterstand te worden gemeten. Het aantal continue registrerende meetpunten dient voor 31 december 1996 uitgebreid te zijn tot veertien. Tevens dient jaarlijks in een aantal nader door de directeuren aan te wijzen peilbuizen het chloridegehalte te worden bepaald. Na afloop van het onderzoek volgens voorschrift 8 zal een heroverweging plaatsvinden over het aantal meetpunten en de meetfrequentie.

OVERIGE VOORSCHRIFTEN

- 20 Toezending aan de directeuren van de bedoelde gegevens in de voorschriften 10 en 14 dient per kwartaal te geschieden, van de voorschriften 15, 16 en 18 dient jaarlijks in de maand januari te geschieden; de gegevens in het voorschrift 19 dienen per kwartaal toegezonden te worden aan TNO-GG, postbus 6012, 2600 JA Delft.
- 21 Indien één of meer win/infiltratieputten buiten gebruik wordt gesteld met als oogmerk deze niet meer in gebruik te nemen, dient de win/infiltratieput op een deugdelijke wijze te worden gedicht, waarbij ten minste, indien aanwezig, de afsluitende lagen worden hersteld.
- 22 Voorafgaande aan een mogelijke beëindiging van een infiltratie dient een evaluatie van de gevolgen voor de kwaliteit van de bodem door de infiltratie plaats te vinden, gevolgd door een planmatige aanpak van de beëindiging, waarvan het opheffen van gebleken nadelige gevolgen onderdeel uitmaakt. Alvorens een infiltratie beëindigd wordt dienen plan en uitvoering door de colleges van gedeputeerde staten goedgekeurd te worden.

- normale stroomrichting
- ◄ scheidende dam of stuw
- pompstation
- diepe winputten
- diepinfiltratieputten
- I-V infiltratie-gebieden

duinwaterwinplaats

VERZOND	28	GEZIEEN RS		GEWILDEGD	1	2	3	4	5
	28 Juni '05	DATUM		DATUM					

MINISTERIE VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Dir.-Gen. Landelijke Gebieden
en Kwaliteitszorg

Directie Natuur-, Milieu-
en Faunabeheer

NMF-91-462

6 februari 1991

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Overwegende, dat het gebied te noemen "Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout", welk gebied zowel als onderdeel van het gehele duingebied tussen Noordwijk en IJmuiden, als op zichzelf, van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurmonument wordt gevormd door ten oosten van het strand gelegen duinen, vochtige en droge duinvalleien, een duinmeer, duin-graslanden, duinbossen, struwelen en ruigten, welke onderdelen een in ecologisch en landschappelijk opzicht samenhangend geheel vormen;

dat het natuurmonument "Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout", als gevolg van een combinatie van milieufactoren en in het verleden gevoerd beheer, een bijzondere natuurwetenschappelijke betekenis heeft;

dat hier in samenhang met deze verscheidenheid in milieu-omstandigheden een aantal waardevolle levensgemeenschappen voorkomt;

dat in het natuurmonument minder algemene plantengemeenschappen voorkomen, waarvan verscheidene in ons land minder algemene en zeldzame plantesoorten deel uitmaken;

dat het natuurmonument van belang is als broed-, rust- en fourageergebied voor vogels, waaronder in ons land minder voorkomende tot zeldzame soorten;

dat het natuurmonument van belang is als leefgebied van een aantal soorten amfibieën, reptielen en zoogdieren;

dat het natuurmonument door zijn uitgestrektheid, reliëf en relatieve verscheidenheid aan milieu-omstandigheden van betekenis is uit een oogpunt van natuurschoon;

overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen moet worden begrepen de hierboven genoemde waarde, maar ook de geomorfologische opbouw, de geologische structuur, de opbouw van het bodemprofiel, alsmede de

hiermee samenhangende cultuurhistorische waarden en de voor de fauna noodzakelijke rust;

overwegende tenslotte, dat de bescherming van het natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de Wet is verzekerd;

gezien de beschikking van 7 februari 1990, no. NMF-89-13968, houdende het besluit dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is ten aanzien van "Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout";

gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland ingezonden beschouwingen en schrifturen, alsmede de ter zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

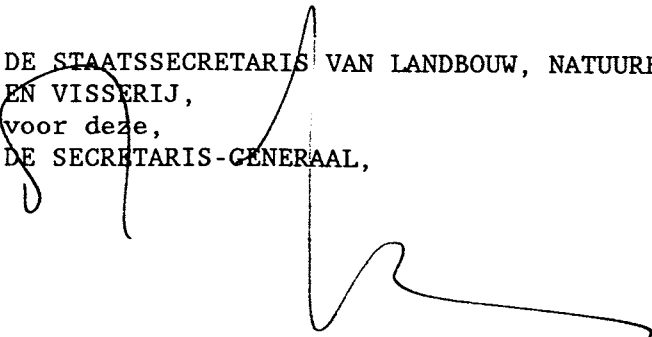
gelet op artikel 7, in samenhang met artikel 9, van de Natuurbeschermingswet;

B E S L U I T:

- I. Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument het gebied "Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout", voorzover gevormd door de percelen, kadastraal bekend gemeente Bloemendaal, sectie B, nummers 706 t/m 734, 2706, 2832, 2880, 2942, 5560, 5674, 5830, 5954 en gemeente Zandvoort, sectie B, nummers 3954 ged., 7248, 7375, 7402, 7678 ged., 7862 ged., 8219 ged., 8226, 8228, 8229, 8235, 8333 ged., 8335 t/m 8339, sectie A, nummers 4665 ged., 4749 ged., 4848 ged. en sectie C, nummer 5871 ged., een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN 150.
- II. Bij deze beschikking gaat een toelichting, die in samenhang met deze beschikking moet worden gelezen.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER
EN VISSERIJ,
voor deze,
DE SECRETARIS-GENERAAL,

TOELICHTING

Behoort bij beschikking
no. NMF-91-462

1. Inleiding

Het beschermd natuurmonument "Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout" is gelegen in de gemeenten Bloemendaal en Zandvoort en beslaat een oppervlakte van circa 305 ha. Het bestaat uit de gebieden Koningshof, Visscherspad, Boogkanaal, Nieuw Unicum, de noordelijke helft van het Kostverlorenpark, Blinkert en Zuidduinen.

Het natuurmonument vormt een integrerend onderdeel van het Nederlandse kustduingebied, dat zich kenmerkt door de aanwezigheid van een grote ruimtelijke afwisseling in milieu-omstandigheden en een daarmee samenhangende soortenrijkdom. De "Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout" zijn niet alleen waardevol als representant van het kustduingebied; het gebied heeft, door een bijzondere combinatie van milieufactoren, tevens een specifieke waarde.

De "Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout" bestaan uit een gevarieerd en uitgestrekt duinlandschap dat reliëfrijk en landschappelijk zeer afwisselend is. Het landschap verandert van west naar oost van open naar bosrijke binnenduinrand. Verspreid in het gebied, met name in Koningshof, komen aangeplante dennenbossen voor. In de Zuidduinen en het Kostverlorenpark bevinden zich vele voormalige duinakkers ("aardappelkuilen").

Het ligt in het voornemen, zoals neergelegd in het Natuurbeleidsplan (Kamerstukken II 1989/1990, 21 149, nrs. 2-3), de komende jaren alle daarvoor in aanmerking komende delen van het Nederlandse kustduingebied onder de werking van de Natuurbeschermingswet te brengen. Door middel van deze aanwijzingen wordt beoogd het behoud en herstel van de natuur- en landschapswaarden van het kustduingebied te bevorderen.

In deze toelichting komen achtereenvolgens aan de orde de natuurwetenschappelijke betekenis, het natuurschoon, de begrenzing, andere voor dit gebied van kracht zijnde instrumenten, de rechtsgevolgen van de aanwijzing, het huidig gebruik en beheer en het gewenste beheer.

2. Natuurwetenschappelijke betekenis.

2.1. Geologie, geomorfologie en hydrologie.

Het natuurmonument bestaat uit jonge duinzanden, gelegen op oude duinzanden, landinwaarts veelal gescheiden door een dunne laag veen. De tegenwoordige duinen zijn gevormd door overstuivingen vanaf de 12e eeuw. De bodem bestaat uit duinvaag- en vlakvaaggronden. Nabij zee is de bodem kalkrijk. Verder van zee af is de bodem meer kalkarm als gevolg van uitspoeling.

Het natuurmonument is vanuit geomorfologisch perspectief in te delen in buitenduinen, middenduinen en binnenduinen. Het binnenduin, gevormd in de 13e en 14e eeuw, wordt gekenmerkt door grillige en reliëfrijke hoge duinmassieven (tot 25 meter +NAP). Het middenduin, gevormd in de

15e en 16e eeuw, wordt gekenmerkt door min of meer evenwijdig aan de kust lopende valleien die door duinruggen van elkaar zijn gescheiden. In de buitenduinen, gevormd in de 18e en 19e eeuw, bevinden zich tot 11 meter hoge streep- en microparaboolduinen met enkelvoudige uitblazingsvalleien.

In de Zuidduinen en het Kostverlorenpark bevindt zich een aantal vergravingen, afkomstig van in het verleden in cultuur gebrachte duinakkers. De bodem hiervan heeft een humusrijke bovenlaag.

Het bovenpakket van het natuurmonument bestaat uit goed waterdoorlatende zanden. Met uitzondering van een kunstmatig gegraven duinmeertje en enkele dieper uitgegraven duinakkers is in het natuurmonument geen oppervlaktewater aanwezig. De fluctuatie van het grondwater in het gebied is afhankelijk van neerslag en verdamping en daarnaast van waterwinning. Medebepalend voor de grondwaterstand is de grotendeels buiten het natuurmonument gelegen winningsreeks bij Kraantje Lek en het Boogkanaal en het Noord-oosterkanaal van de Gemeentelijke Waterleiding Amsterdam. Het water uit het freatisch vlak stroomt ten dele af naar deze kanalen. Op circa 15 meter -NAP komt een stelsel van klei- en veenlagen voor.

2.2. Flora en vegetatie

Het natuurmonument kent, mede door het vrijwel ongeschonden reliëf en de variatie in kalkgehalte een grote verscheidenheid aan plantengemeenschappen. Alle stadia en overgangen van duinvegetaties zijn aanwezig.

In de westelijke helft (Zuidduinen, Visscherspad en delen van Koningshof) bevinden zich stuifduin- en mosvegetaties, onder andere behorend tot de Duinsterretjes- en de Buntgrasduin-associatie (respectievelijk op kalkrijk en kalkarm zand). Daarnaast komen soortenrijke duingraslandvegetaties voor, onder andere de Duinpaardebloem- (kalkrijk) en de Duin-Schapegras-associatie (kalkarm). Vooral in de Zuidduinen komen vegetaties van het Zeedorpenlandschap voor. Deze bevinden zich op licht betreden plaatsen (Kraailook-associatie) en in de duinakkervalleitjes. De mos- en kruidenvegetaties worden afgewisseld met struwelen van Kruiwilg of van Duindoorn met Gewone vlier of Wilde liguster, Kardinaalsmuts en Meidoorn.

In het noordelijk deel van het Kostverlorenpark komt vooral soortenrijk duindoornstruweel en duingrasland, Kruiwilgstruweel en dennenbos voor.

De oostelijke helft van het natuurmonument is in het verleden grotendeels beplant met Corsicaanse den. De ondergroei van dit bos is soortenarm. Op veel plaatsen treedt spontane verjonging van Corsicaanse den op; op andere plaatsen komen Duinriet en Duinroos voor. Vooral in overgangszones tussen grasland en bos vindt spontane ontwikkeling naar ter plaatse thuishorend Duineikenbos plaats, met soms een goed ontwikkelde kruid- en struiklaag. Daarnaast komen verspreid ondermeer Iep, Esdoorn, Amerikaanse vogelkers, Beuk en Linde voor.

In het natuurmonument komen onder meer de volgende zeldzame of minder algemene plantesoorten voor: Wild kattedkruid, Klein wintergroen, Rondbladig wintergroen, Walstrobremraap, Bitterkruidbremraap, Gewone ossetong, Zuurbes, Glad parelzaad, Donderkruid, Duinaveruit, Kleine steentijm, Kleine hoornbloem, Blauwe zeedistel, Geelwit walstro, Wegdistel, Steenanjer, Kegelsilene en Oorsilene.

2.3. Fauna

Het natuurmonument vormt een belangrijk broed-, rust-, fourageer- en doortrekgebied voor vogels, waaronder bedreigde soorten als Paapje, Tapuit, Boomleeuwerik, Gekraagde roodstaart, Boomvalk en Kleine bonte specht. De struwelen en bossen in het natuurmonument zijn van belang als broedgebied voor zangvogels en als broed- en fourageergebied voor roofvogels. De besdragende struiken van het open duinterrein zijn in het najaar van belang voor trekvogels.

In het natuurmonument zijn ondermeer de volgende zoogdieren aanwezig: Ree, Vos, Wezel, Bunzing, Haas, Konijn, Egel, Eekhoorn, Rosse woelmuis en Bosmuis. Het gebied is van belang als fourageergebied voor in de directe omgeving voorkomende vleermuizen. In het natuurmonument komen reptielen en amfibieën voor, zoals Zandhagedis en Rugstreeppad, Gewone pad, Groene kikker en Kleine watersalamander.

De ruimtelijke variatie aan vegetatiestructuren is van belang voor insecten.

3. Natuurschoon

Het duinlandschap is in zijn algemeenheid één van de minst aangetaste landschappen van Nederland. Het natuurmonument heeft in landschappelijk opzicht een gevarieerd karakter dat wordt gevormd door het wisselend reliëf, de verscheidenheid aan milieu-omstandigheden, de verschillen in terreintypen en overgangen van open duinterrein naar bosrijk gebied. Het is daarom, mede vanwege de uitgestrektheid van het gebied, van grote betekenis uit oogpunt van natuurschoon.

4. Begrenzing

De gronden in het natuurmonument zijn eigendom van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland (Koningshof), de provincie Noord-Holland (Visscherspad, De Blinkert), de gemeente Zandvoort (Zuidduinen), de gemeente Amsterdam (Boogkanaal) en enkele particulieren (onder andere Kostverlorenpark).

Het natuurmonument bevindt zich in de gemeenten Bloemendaal en Zandvoort en is globaal gelegen tussen de spoorlijn Haarlem-Zandvoort in het noord-westen, de Duinlustweg en Bentveldweg in het oosten, de Westerduinweg en Amsterdamse Waterleidingduinen in het zuiden en de badplaats Zandvoort in het westen. Het golfterrein van de Kennemer Golf- en Country Club en het zuidelijk deel van het Kostverlorenpark zijn in verband met het intensieve recreatieve gebruik buiten de begrenzing van het natuurmonument gehouden.

De grens van het natuurmonument is zo gekozen dat er een in landschapelijk, geomorfologisch, hydrologisch en ecologisch opzicht samenhangend geheel van gebiedsdelen onder de werking van de Natuurbeschermingswet wordt gebracht. Binnen de begrenzing van het natuurmonument gelegen landhuizen, woningen en bedrijfsgebouwen, inclusief de op de kaart aangegeven bijbehorende erven, vallen als enclaves buiten de begrenzing van het natuurmonument. Ook vallen wegen, met een gesloten verharding, tezamen met de aangrenzende 0,5 m berm, buiten het natuurmonument.

Voor de exacte begrenzing van het natuurmonument zij verwezen naar de bij de beschikking behorende kaart BN 150.

5. Andere van kracht zijnde instrumenten

-Streekplan

In het streekplan Amsterdam-Noordzeekanaalgebied (1987) is het natuurmonument aangeduid als "strand en duin". Deze aanduiding is gericht op de bescherming van de functies natuur en recreatie.

-Bestemmingsplan gemeente Bloemendaal

In het Bloemendaalse deel van het natuurmonument vigeert het bestemmingsplan "Buitengebied 1970 II" (onherroepelijk geworden in 1977). Hier zijn overwegend de volgende bestemmingen van toepassing "natuurgebieden", "landgoed, buitenplaats en natuurgebied" en "buitenplaatslandgoedbebouwing".

-Bestemmingsplannen gemeente Zandvoort

In het Zandvoortse deel vigeren meerdere bestemmingsplannen. Voor de Zuidduinen vigeren de bestemmingsplannen "Partiële Wijziging J van het Uitbreidingsplan Zandvoort" en "Partiële Herziening 2 plan van uitbreiding Zuid" (respectievelijk in 1954 en 1964 goedgekeurd). Hier zijn overwegend de volgende bestemmingen van toepassing: "duingebied dienende voor recreatie", "water" en "plantsoen, openbaar groen". Voor het Kostverlorenpark vigeert het bestemmingsplan "Kostverlorenpark" (goedgekeurd in 1989). Hier is de bestemming "natuurbehoud, duinterrein" van toepassing. Nabij "Unicum" vigeert het bestemmingsplan "Unicum" (goedgekeurd in 1985). Hier is de bestemming "natuurgebied" van toepassing. Voor Visscherspad en Koningshof vigeren de bestemmingsplannen "Uitbreidingsplan in onderdelen", "Randwegen" en "Natuur- en recreatiegebieden" (respectievelijk in 1950, 1970 en 1984 goedgekeurd). Hier zijn de volgende bestemmingen van toepassing: "natuurgebied", "natuurgebied: rustige en passieve recreatie", "duinpark", "duingebied" en "fietspad".

-Grondwaterwet

Het provinciaal beleid ten aanzien van de grondwaterwinning is ingevolge de Grondwaterwet neergelegd in het Grondwaterplan Noord-Holland (1986). In dit plan is ondermeer aangegeven dat in de komende periode onderzoek zal plaatsvinden naar de effecten van de grondwaterwinning bij Kraantje Lek en Boogkanaal op de waarden van natuur en landschap.

-De Verordening Grondwaterbeschermingsgebieden Noord-Holland is voor vrijwel het gehele natuurmonument van toepassing. De bescherming is gericht op de grondwaterkwaliteit.

-Waterstaatswetgeving

De keur van het Hoogheemraadschap Rijnland is voor het gehele natuurmonument van toepassing en gericht op het behoud van de zandvoorraad in het achterliggende gebied deeluitmakend van de zeewering.

6. Rechtsgevolgen van de aanwijzing

De toepassing van de Natuurbeschermingswet is gericht op de instandhouding van de aanwezige waarden. In het algemeen kan worden gesteld dat voor het sinds jaar en dag in het natuurmonument bestaande gebruik in zijn huidige vorm en intensiteit geen vergunning op grond van artikel 12 van de Natuurbeschermingswet nodig is. Desalniettemin is het uit natuurwetenschappelijk oogpunt gewenst het gebruik en beheer van het natuurmonument meer te richten op behoud en ontwikkeling van de natuurwaarden van het gebied.

6.1. Rechtsgevolgen ex artikel 12 (vergunningen)

Ingevolge artikel 12 van de Natuurbeschermingswet moet voor handelingen die schadelijk zijn voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het beschermd natuurmonument of ontsierend zijn, een vergunning worden aangevraagd. Dit geldt in ieder geval voor handelingen die de wezenlijke kenmerken van het beschermd natuurmonument aantasten. Het aanvragen van een vergunning dient krachtens artikel 13, eerste lid, per aangetekende brief te gebeuren. De aanvraag dient te worden gezonden aan het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Natuur-, Milieu- en Faunabeheer, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Vermeld zij, dat de in artikel 12 van de Natuurbeschermingswet bedoelde verbodsbepaling voor een ieder van kracht is.

Opgemerkt zij tevens, dat de vergunningsplicht als vermeld in artikel 12 van de Natuurbeschermingswet in beginsel ook van toepassing is op de handelingen die buiten het natuurmonument plaatsvinden en schadelijk zijn voor het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis ervan. Behoudens bijzondere gevallen, waarmee in dit verband handelingen worden bedoeld die de in de beschikking genoemde wezenlijke kenmerken van het natuurmonument aantasten, zal de aanwijzing geen merkbare gevolgen hebben voor het huidig gebruik en beheer van het aanpalend gebied.

Het is niet mogelijk op voorhand precies aan te geven welke handelingen al dan niet vergunningsplichtig zijn. In de eerste plaats hangt dit samen met de gevarieerde opbouw van het beschermd natuurmonument. In de tweede plaats kunnen handelingen in aard en intensiteit verschillen. Gezien het grote aantal verschillende mogelijkheden dat zich kan voordoen, zal van geval tot geval moeten worden vastgesteld of een vergunning al dan niet vereist is.

Omdat het voor de betrokkenen vaak moeilijk is om één en ander zelf te beoordelen wordt aangeraden hierbij de hulp in te roepen van de Consultant Natuur-, Milieu- en Faunabeheer van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Deze zal uitsluitend kunnen geven over de vraag of het al dan niet noodzakelijk is een vergunning aan te vragen.

Teneinde wat betreft het voorgaande de gedachten te bepalen wordt hierna een aantal voorbeelden gegeven van handelingen die, gelet op de te verwachten schadelijke effecten, aan een vergunning gebonden zijn. Het is een niet-limitatieve opsomming:

- bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- plaatsen of aanleggen van voor verblijf geschikte, al dan niet aan hun bestemming onttrokken voer- en vaartuigen, caravans en tenten;
- aanbrengen of inrichten van recreatieve voorzieningen als kampeerterreinen, lig- of speelweiden, picknickplaatsen, trainingsplaats voor honden enz.;
- aanleggen of aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen;
- aanleggen of verharden van wegen, banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen van enige omvang;
- ontgronden, storten, bergen of deponeren van al dan niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, vloeistoffen, produkten of materialen;
- het verrichten van handelingen die wijziging van de waterhuishouding, (grond)waterkwaliteit of (grond)waterstand ten gevolge kunnen hebben in het natuurmonument;
- het verrichten van handelingen die wijziging of intensivering van het sinds jaar en dag bestaand gebruik beogen of ten gevolge kunnen hebben;
- het gebruik van meststoffen;
- het aanwenden van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen;
- het dunnen, rooien, vellen en planten van bomen, houtopstanden en ander houtgewas of sierplanten niet zijnde het normaal onderhoud;
- handelingen anders dan het normale onderhoud ten behoeve van de zee-
wering;
- het aanleggen of inrichten van oefenterreinen, bijvoorbeeld voor militaire doeleinden of ten behoeve van politie-activiteiten;
- het branden van riet, hout, ruijge en het verbranden van afval;
- het uitoefenen van de jacht.

6.2. Rechtsgevolgen ex artikel 14 (beheersplan)

De Wet geeft in artikel 14 de mogelijkheid om in overeenstemming met de eigenaar en gebruiker, telkens voor een periode van ten hoogste drie jaar, voor een beschermd natuurmonument of een gedeelte daarvan een beheersplan op te stellen. Dit beheersplan komt tot stand op vrijwillige basis en heeft het behoud of het herstel van het natuurschoon of van de natuurwetenschappelijke waarden ten doel.

Ingevolge het derde lid van artikel 12 van de Natuurbeschermingswet is voor de in het beheersplan neergelegde handelingen géén vergunning vereist. Daarnaast brengt een beheersplan met zich mee dat de eigenaar en gebruiker duidelijkheid verkrijgen over de handelingen die zouden moeten worden nagelaten in verband met het behoud van de kwaliteit van het natuurmonument. Op grond van de Wet kan aan betrokkenen een vergoeding worden toegekend voor uit een beheersplan voortvloeiende kos-

ten, die redelijkerwijs niet of niet geheel voor hun rekening behoren te komen.

De hoofdlijnen van het voor het natuurmonument gewenste beheer komen in paragraaf 8 aan de orde.

6.3. Rechtsgevolgen ex artikel 16

Volgens artikel 16 van de Natuurbeschermingswet is het verboden een beschermd natuurmonument te verontreinigen, daarin planten, bloemen of takken uit te steken, te plukken of af te snijden of te vervoeren, dieren te verontrusten, te vangen of te doden of zulks te pogen of in het algemeen daarin schade aan de natuur toe te brengen.

Dit artikel is met name gericht op bezoekers van het natuurmonument en geldt niet voor de eigenaar, gebruiker en hun huisgenoten.

Voorzover men handelingen verricht waarvoor de Minister ontheffing heeft verleend of die het gevolg zijn van een uitvoering van een overeenkomst welke men met eigenaar of gebruiker is aangegaan vóór de aanwijzing als beschermd natuurmonument, geldt het verbod van artikel 16 niet. Voor het afsluiten van nieuwe overeenkomsten is men gebonden aan het in artikel 12 en 14 bepaalde.

Op grond van artikel 16 kunnen handelingen van bezoekers welke schade toebrengen aan de waarden van het natuurmonument worden tegengegaan, zoals crossen met motorvoertuigen en/of (brom)fietsen, het betreden van het terrein met niet-aangelijnde honden, het uitoefenen van de modelvliegsport, alsmede het betreden van het terrein buiten de daarvoor bestemde paden.

7. Huidig gebruik en beheer

7.1. Zeewering

De reglementaire beheerstaak van het Hoogheemraadschap van Rijnland heeft in het natuurmonument betrekking op de binnenduinen tot zover de duinketen zich landinwaarts strekt. De verplichtingen van grondgebruikers zijn in de Keur van het Hoogheemraadschap van Rijnland neergelegd. In het natuurmonument zijn geen buitenduinen gelegen.

Beheerswerkzaamheden die ten behoeve van het instandhouden van de zee-werende functie in de binnenduinen plaatsvinden en behoren tot het normaal onderhoud zijn:

- het plaatsen, hebben en onderhouden van peilschalen, meetpalen, kleinschalige meetopstellingen, verbods- en aanduidingsborden e.d.;
- het tijdelijk plaatsen van dagverblijven voor arbeiders;
- het aanbrengen van helm, riet en struikgewas en het plaatsen van rijsschuttingen en andere middelen om verstuiwing van de duinen tegen te gaan en om duinvorming te stimuleren;
- het snoeien en steken van duinbeplantingen teneinde het materiaal aan te wenden om verstuiwing tegen te gaan;
- het opruimen en herplaatsen van afrasteringen;
- het onderhoud aan bestaande wegen en paden en het zo nodig opnieuw uitvoeren van een oppervlaktebehandeling;

Voor bovengenoemde werkzaamheden die ten behoeve van de zeewering in de binnenduinen plaatsvinden is geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig.

Grootschalige ingrepen ten behoeve van de zeewering, als bedoeld in artikel 33 van de Waterstaatswet 1900, zijn voor zover deze schade aan de natuurwaarden of het natuurschoon veroorzaken of ontsierend zijn vergunningplichtig in het kader van de Natuurbeschermingswet. De volgende werkzaamheden zijn in ieder geval vergunningplichtig:

- aanleg van nieuwe, verharde dan wel onverharde wegen en paden;
- leggen van onder- of bovengrondse (pers)leidingen;
- slopen van bunkers en het storten van puin;
- aanleg van duinvoetverdedigingen;
- aanbrengen van constructies en installaties noodzakelijk voor waarneming van zeewerende duinen, strand en aangrenzend water;
- uitbreiding van opslagterrein.

Deze opsomming is niet limitatief.

Ingrepen zijn niet vergunningplichtig indien deze zijn opgenomen in een beheersplan ex artikel 14 van de Natuurbeschermingswet.

7.2. Gebruik en beheer van de terreinen

De delen van het natuurmonument die in eigendom zijn bij de provincie Noord-Holland, te weten Visscherspad en delen van De Blinkert, zijn in beheer bij het Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (P.W.N.). De Blinkert wordt beheerd als natuurgebied en het Visscherspad als natuur- en recreatiegebied. In 1987 is in overeenstemming met Staatsbosbeheer, een verbinding tot stand gekomen tussen de bestaande fiets-, wandel- en ruiterroute in het Visscherspad en de Duinlustweg bij "Kraantje Lek". De aanleg van de recreatieve route in het verleden heeft reeds geleid tot vermindering van de terrein-slijtage als gevolg van ongecontroleerd recreatief gebruik en tot herstel van de oorspronkelijke begroeiing.

Het beheer is vastgelegd in de beheersnota "Noordhollands Duinreservaat en Provinciale Landgoederen in Zuid-Kennemerland 1985/1990". Het natuurbeheer is gericht op het instandhouden en bevorderen van de natuurlijke ontwikkeling van levensgemeenschappen. Uitgangspunt bij het onderhoud van bossen is, naast de instandhouding, het stimuleren van natuurlijke processen. Er worden door de P.W.N. strenge eisen gesteld aan de noodzakelijke werkzaamheden door derden in dit gebied (bijvoorbeeld aanleg van waarnemingsputten ten behoeve van de waterwinning). Nabij Kraantje Lek ligt oostelijk van de spoordijk en deels in het natuurmonument (De Blinkert) een puttenserie waarmee grondwater uit het eerste watervoerende pakket wordt gewonnen. Dit heeft in de omgeving een lagere waterstand tot gevolg dan gewenst. De jacht in het terrein wordt niet verhuurd. Door de P.W.N. wordt in eigen beheer wildschade bestreden door middel van het plegen van afschot.

In het Grondwaterplan Noord-Holland wordt aangegeven dat de hoeveelheid onttrokken water uit het Boogkanaal en de Blinkert een aan-

vaardbaar uitgangspunt vormt voor komende jaren. Wel zal de provincie Noord-Holland in de komende jaren onderzoek verrichten naar de effecten van de waterwinning op natuur en landschap.

In het Grondwaterplan staat voorts vermeld dat, indien uit dit onderzoek blijkt dat de grondwaterwinning negatieve effecten heeft op natuur en landschap, nagegaan dient te worden of reductie danwel stopzetting van de grondwaterwinning mogelijk is.

Het deel van het natuurmonument dat in eigendom is van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten, te weten Koningshof, wordt door deze Vereniging beheerd. Het beheer is vastgelegd in het rapport "Koningshof Beheersrichtlijnen" (1978). Doelstelling van het beheer van Koningshof is het behouden en ontwikkelen van een natuurlijk en gevarieerd duingebied, met de daaraan specifiek gebonden flora en fauna. Het beheer spitst zich toe op behoud en ontwikkeling van de van nature (potentieel) aanwezige zonerings van binnenduinrandbos via een geleidelijke overgang met struweel en open plekken naar open duinterrein. Het bosbeheer beperkt zich tot noodzakelijk onderhoud en begeleiding van natuurlijke processen.

In een gedeelte (met name rondom het huis Koningshof) blijft het thans aanwezige landgoedkarakter met (in beperkte mate) niet inheemse boomsoorten gehandhaafd. Verder wordt plaatselijk uit onder andere landschappelijk oogpunt een aantal groepen dennen of populieren gehandhaafd.

Koningshof biedt tevens ruimte aan vormen van passieve en rustige recreatie. Hiertoe worden wandelpaden en rasters onderhouden en sluippaden dichtgelegd.

De jacht wordt in Koningshof niet verhuurd. Door de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten wordt in eigen beheer wildschade bestreden.

In het Kostverlorenpark vindt geen gericht natuurbeheer plaats.

Het deel gelegen tussen het Visscherspad en het Revalidatiecentrum "Nieuw Unicum" wordt door de Stichting Nieuw Unicum beheerd als natuurgebied met wandelmogelijkheden.

Het Boogkanaal wordt door de Gemeentewaterleiding Amsterdam gebruikt ten behoeve van waterwinning en is niet voor publiek toegankelijk. Het beheer beperkt zich tot onderhoudsmaatregelen.

De Zuidduinen worden ten dele beheerd door Gemeentewerken van Zandvoort. Voor ondermeer dit gebied is door de Zandvoortse gemeenteraad het "Duinbeheersplan" opgesteld, een plan met het karakter van een ruimtelijke structuurschets. Het beheer beperkt zich tot onderhoudsmaatregelen zoals vastleggen van verstuingen. In het gebied liggen meerdere duinakkers waarvan enkele nog worden gebruikt als volkstuin.

Het westelijk deel is voor publiek vrij toegankelijk en wordt intensief gebruikt als wandel- en paardrijgebied. Het gebied vertoont hierdoor plaatselijk ernstige terreinslijtage.

Het oostelijk deel van de Zuidduinen is particulier eigendom en niet voor publiek toegankelijk.

8. Gewenst beheer

Het beheer van het natuurmonument dient gericht te zijn op het behoud, herstel of de ontwikkeling van de natuurwetenschappelijke betekenis en het natuurschoon.

8.1. Gewenst beheer van de zeekering

Bij de uitvoering van waterstaatkundige werken in en het beheer van de zeekering is het gewenst dat de natuur- en landschapswaarden worden gespaard en verder tot ontwikkeling kunnen komen, uiteraard voorzover de veiligheid dit toelaat. Waar mogelijk zouden bijvoorbeeld spontane verstuingen toegelaten kunnen worden.

8.2. Gewenst terreinbeheer

Het is gewenst het beheer, waar dat nog niet is gebeurd, te richten op het behoud, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke, geomorfologische, hydrologische en ecologische samenhang van de verschillende gebiedsdelen van het natuurmonument en omringende natuurgebieden.

Daarnaast is het gewenst het beheer waar mogelijk te richten op ont-plooiing van natuurlijke potenties van het natuurmonument door verbetering van bestaande of herstel van verdwijnende milieu-omstandigheden via maatregelen in de sfeer van natuurontwikkeling.

In dit verband zijn de volgende beheersmaatregelen gewenst:

- het huidige extensieve gebruik van duinakkers dient niet te worden uitgebreid en het gebruik van duinakkers als volkstuin dient te worden teruggedrongen,
- de omvorming van naaldbossen en opstanden van niet ter plaatse thuishorende loofbomen naar een meer natuurlijk loofbos dient bij voorkeur via natuurlijke verjonging plaats te vinden,
- bij reductie van de waterwinning dient een stijging van de grondwaterspiegel te worden begeleid met een herstelbeheer (regeneratie) gericht op het maken van een zo gunstig mogelijk milieu voor de vestiging, ontwikkeling en handhaving van waardevolle vegetaties en daarbij behorende fauna.

8.3. Gewenst beheer ten aanzien van de waterwinning

Ten aanzien van de waterwinning is het gewenst dat bij het onderzoek van de provincie Noord-Holland naar de effecten van waterwinning op natuur en landschap ook de effecten van het ingestelde peil in de Zanderijvaart op het juist ten noorden van de Blinkert gelegen Middenduin te betrekken.

Voorts dient te worden gestreefd naar het in de praktijk brengen van methoden van waterwinning en -infiltratie waarbij de duinen zoveel mogelijk worden ontzien, zoals diepinfiltratie en -winning.

In algemene zin is een terugdringing van de waterwinning in het duingebied noodzakelijk om een duurzame instandhouding van de natuurwaarden van het duingebied te kunnen garanderen.

8.4. Gewenst beheer ten aanzien van het recreatief medegebruik

Het is wenselijk een zonering in ruimte en/of tijd in het recreatief medegebruik van het natuurmonument te bewerkstelligen, voor zover deze niet reeds aanwezig is.

Behoud en versterking van de natuurwetenschappelijke waarden en het natuurschoon dient hierbij uitgangspunt te zijn. Enerzijds zal hierbij worden gezien hoe, met inachtneming van voornoemd uitgangspunt, het recreatief medegebruik kan worden gehandhaafd dan wel vergroot. Anderzijds is in knelpuntsituaties verplaatsing dan wel sanering van voor het natuurmonument schadelijke vormen van recreatie gewenst.

Schadelijke vormen van recreatie zijn niet in overeenstemming met het streven de natuurwaarden en het natuurschoon van het natuurmonument te behouden of te herstellen. In het natuurmonument dienen dan ook in principe geen nieuwe schadelijke vormen van recreatie te worden toegelaten.

In verband met het bovenstaande kan nog het volgende worden vermeld.

De vaststelling van een tracé voor een fietspad in de Zuidduinen, zoals opgenomen in het Regionaal Fietspadenplan Kennemerland, dient te worden afgestemd op de aanwezige natuur- en landschapswaarden.

Kwetsbare duingedeelten dienen, ook in de vrij toegankelijke delen van het natuurmonument, te worden ontzien, bijvoorbeeld door een beperking van de toegankelijkheid tot wegen en paden of door het of voorkomen en saneren van sluippaden.

8.5. Gewenst beheer ten aanzien van de jacht

Jacht zal kunnen plaatsvinden wanneer in een wildbeheerplan waarborgen worden gegeven dat zodanig wordt gejaagd dat de wezenlijke kenmerken van het natuurmonument niet worden geschaad. Op grond van een dergelijk wildbeheerplan zal een vergunning ex artikel 12 worden verleend.

Echter, daar waar het beheer van een aangewezen natuurmonument gericht is op spontane ontwikkeling van zo compleet mogelijke ecosystemen met een hoge mate van zelfregulatie en tevens medegebruik grotendeels is uitgesloten, zal geen vergunning ex artikel 12 worden verleend, tenzij zulks in het belang van het natuurbeheer of ter voorkoming en beperking van wildschade noodzakelijk is.

Inlichtingen

Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot het Consulentschap Natuur-, Milieu- en Faunabeheer Noord-Holland van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Toekanweg 7, Postbus 3005, 2001 DA Haarlem; telefoon: 023-301234.

MINISTERIE VAN
LANDBOUW EN VISSERIJ

3 juni 1985

No.NMF/N 85-6307

Dir.-Gen. Landelijke
Gebieden en Kwaliteitszorg
Directie Natuur, Milieu en
Faunabeheer

DE MINISTER VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

Overwegende, dat het gebied, bekend onder de naam "Huis te Manpad" in de gemeente Heemstede, voor zover gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen, van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurmonument bestaat uit een historische buitenplaats, die wordt gevormd door een complex van opgaand loofbos, hakhout, graslanden, vijvers en sloten;

dat de gevarieerde opbouw van het natuurmonument heeft geleid tot een grote verscheidenheid in planten- en dierenleven;

dat in het natuurmonument minder algemene plantengemeenschappen voorkomen, waarvan ook weer minder algemene tot zeldzame soorten deel uitmaken;

dat zich in het natuurmonument een rijke stinse-flora bevindt, waarvan zeldzame soorten deel uitmaken;

dat het natuurmonument fungeert als leefgebied voor een aantal vogelsoorten, waaronder minder algemene;

dat het natuurmonument, mede als gevolg van zijn bovengenoemde gevarieerde opbouw, in samenhang met zijn fraaie historische aanleg in landschappelijke stijl, van grote betekenis is uit een oogpunt van natuurschoon;

dat de hierbovengenoemde waarden door de rust en door het ook in natuurwetenschappelijk opzicht gunstige beheer, zich goed hebben kunnen ontwikkelen;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen moeten worden begrepen de hierbovengenoemde biologische waarden, maar ook de geomorfologische structuur, de opbouw van het bodemprofiel, de historische parkaanleg, de gevarieerde opbouw, de voor de avifauna noodzakelijke rust en de door het vroeger gebruik tot stand gekomen terreingesteldheid;

Overwegende ten slotte, dat de bescherming van het natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gelet op artikel 7 en artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

- Gezien -

Gezien de beschikking van 4 juni 1984, No. NMF/N-1115, houdende het besluit dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is ten aanzien van "Huis te Manpad";

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland ingezonden beschouwingen en schrifturen, alsmede de te zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

BESLUIT:

- I. Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument "Huis te Manpad", voor zover gevormd door de percelen, kadastraal bekend gemeente Heemstede, sectie C, Nrs. 3448 ged. 473, 474, 475, 476, 479, 482, 565, 566, 567 en 807, één en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN70.
- II. Bij deze aanwijzing gaat een toelichting die in samenhang met deze beschikking moet worden gelezen.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Nederlandse Staatscourant.

's-Gravenhage, 3 juni 1985

DE MINISTER VAN LANDBOUW EN VISSERIJ,

TOELICHTING

1. Inleiding

Het natuurmonument "Huis te Manpad" (+ 20 ha) is gelegen in de gemeente Heemstede en bestaat uit een historische buitenplaats. Het natuurmonument is kenmerkend voor de buitenplaatsen langs de binnenduinrand en behoort tot de best bewaarde van het Kennemerland. Het afwisselende patroon, dat het gevolg is van de aanleg, komt in het natuurmonument tot uiting door de aanwezigheid van opgaand loofbos, hakhout, graslanden, vijvers en sloten. De aanleg van het landgoed dateert van de eerste helft van de 18e eeuw. Het natuurmonument is niet alleen natuurwetenschappelijk maar ook cultuurhistorisch van belang.

2. Natuurwetenschappelijke betekenis en natuurschoon

Door de wisselwerking tussen natuur en menselijk handelen heeft zich in de loop der jaren in het natuurmonument een rijk en gedifferentieerd plante- en dierenleven ontwikkeld, zulks mede dankzij de continuïteit en de aard van het tot op heden gevoerde beheer.

Het natuurmonument ontleent zijn botanische betekenis aan de vegetaties van het bosgebied en de graslanden. Het park is zeer rijk aan stinseplanten. Voorbeelden van op het landgoed aangetroffen soorten zijn: Italiaanse aronskelk, Knikkende vogelmelk, Winteraconiet en Sneeuw-klokje. Daarnaast worden er ook soorten aangetroffen die wel inheems zijn in Nederland maar in dit gebied plantengeografisch niet thuishoren. Deze zijn vroeger waarschijnlijk eveneens aangeplant en daarna verwilderd, bijvoorbeeld Wilde boshyacint, Stengelloze sleutelbloem en Holwortel.

In het parkbos worden plantengemeenschappen aangetroffen die kenmerkend zijn voor relatief goed ontwikkelde vegetaties van bossen langs de binnenduinrand. Deze plantengemeenschappen behoren tot het Elzen-Vogelkersverbond en wel op de relatief drogere gronden tot het onderverbond van de Iepenrijke Eiken-Essenbossen, en op wat nattere plaatsen tot het onderverbond van de vochtige Elzen-Essenbossen. Karakteristieke plantesoorten zijn hier o.a. Groot heksekruid, Bosandoorn, Klein springzaad, Voorjaarshelmbloem, Bosveldkers, Nagelkruid, Bosaardbei en IJle zegge. De paddestoelflora van het bos is eveneens rijk. Genoemd kunnen worden Morielje, Tondelzwam, Gekraagde aardster en Biefstukzwam.

De graslanden in het oosten zijn botanisch van groot belang door het voorkomen van stinseplanten enerzijds, en minder algemene tot zeldzame inheemse wilde planten anderzijds. Het betreft hier onder meer Haarlemse klokkenspel (komt massaal voor), Stengelloze sleutelbloem (idem), Bergbeemdgras, Zeegroene zegge, Gulden boterbloem, Voorjaarszegge en Bosgeelster.

Door de variatie in het natuurmonument in open en gesloten ruimten, de verticale opbouw van de begroeiing en overgangen van nat naar droog, worden tevens zeer geschikte omstandigheden geboden voor een soortenrijke fauna. Uit de avifaunistische gegevens blijkt dat het gebied van belang is voor vogels. Enkele hier voorkomende broedvogelsoorten zijn Holenduif, Bosuil, Nachtegaal, Boomklever en Grote bonte specht. Het gebied is tevens van belang voor Reeën en andere zoogdieren. In de ijskelder overwinteren regelmatig vleermuizen (Baardvleermuis en Grootoorvleermuis). In het park komen ook Wijngaardslakken voor.

De natuurwetenschappelijke waarde van het gebied wordt mede bepaald door het peil en de kwaliteit van het water in de sloten en de vijvers. Met uitzondering van de vijver voor de orangerie, staan alle sloten en vijvers in open verbinding met de Leidse Trekvaart. Het waterpeil in deze trekvaart, en dus ook in de vijvers en sloten van het landgoed, bedraagt -0.60 m. N.A.P.

Het natuurmonument is ook uit een oogpunt van natuurschoon van grote waarde. Deze waarde wordt voornamelijk bepaald door de historische aanleg, de fraaie oude houtopstanden en de gevarieerde opbouw van het gebied, alsmede de samenhang van de buitenplaats met de omgeving.

3. Begrenzing

De begrenzing van het natuurmonument is bepaald aan de hand van de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwetenschappelijke waarden. Het natuurmonument is in handen van één eigenaar. De begrenzing wordt in het noorden gevormd door het midden van de sloot tussen de buitenplaats en de aangrenzende Manpadslaan; in het oosten door de rand van de verharding van de Heerenweg; in het zuiden door het midden van de sloot die de scheiding vormt met het landgoed "De Hartekamp" en in het westen wordt de grens gevormd door de bovenkant van het talud van de Leidse trekvaart. Van de aanwijzing tot beschermd natuurmonument zijn het zwembad en de tennisbaan uitgezonderd.

4. Bescherming krachtens andere instrumenten

Voor het natuurmonument is het bestemmingsplan "Natuurgebieden" van kracht, waarin de buitenplaats "Huis te Manpad" de bestemming "Natuurgebied" heeft. Genoemd bestemmingsplan is bij besluit van 12 december 1983 door de Kroon goedgekeurd.

Het bestemmingsplan biedt een belangrijke bescherming uit een oogpunt van ruimtelijke ordening, maar deze bescherming heeft een beperkt karakter, onder meer omdat slechts een beperkt stelsel van aanlegvergunningen is opgenomen. Bovendien biedt het bestemmingsplan geen mogelijkheden om een actief beheer te regelen. Artikel 14 van de Natuurbeschermingswet opent de mogelijkheden tot het vaststellen van een beheersplan waarin ook actief beheer wordt geregeld voor het gehele natuurmonument.

Een aantal jaren geleden is besloten te onderzoeken in hoeverre een gezamenlijke toepassing van de Monumentenwet en de Natuurbeschermingswet de instandhouding van landgoederen zou kunnen bevorderen. Het is immers gewenst de instandhouding van cultuurhistorische, natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden in hun onderlinge samenhang te bevorderen. Besloten is de proef tot vijf landgoederen te beperken. Huis te Manpad is één van die landgoederen. De Monumentenwet is sinds 15 september 1983 op de gebouwen én het park van toepassing. Op grond hiervan worden voor wat betreft het park met name de stijlkenmerken van de historische parkaanleg beschermd.

5. Gebruik

Volgens artikel 12 van de Natuurbeschermingswet is het verboden zonder vergunning handelingen te verrichten of te gedogen die schadelijk zijn voor het natuurschoon of voor de natuurwetenschappelijke betekenis van een beschermd natuurmonument. Dit geldt niet alleen voor handelingen die binnen het natuurmonument worden uitgevoerd, maar ook voor handelingen daarbuiten, indien deze een negatieve werking op de in het natuurmonument aanwezige waarden hebben.

De toepassing van de Natuurbeschermingswet is primair gericht op de instandhouding van de aanwezige waarden. In het algemeen kan gesteld worden dat het huidige sinds jaar en dag in het natuurmonument bestaande gebruik de bestaande waarden niet schaadt. Desalniettemin is het uit natuurwetenschappelijk oogpunt gewenst tot een actief beheer te komen, gericht op de verdere ontwikkeling van de waarden van het gebied. Voor het realiseren van een dergelijk beheer is echter de medewerking van de eigenaar en gebruiker noodzakelijk. Een en ander kan op basis van vrijwilligheid worden vastgelegd in een beheersplan.

Voor de (min of meer) incidentele bezoekers is artikel 16 van kracht. Volgens dit artikel is het verboden een beschermd natuurmonument te verontreinigen, daarin planten, bloemen of takken uit te steken, te plukken of af te snijden of te vervoeren, dieren te verontrusten, te vangen of te doden of zulks te pogen of in het algemeen schade aan de natuur toe te brengen.

Hieronder zal worden beschreven hoe het huidig gebruik en het gewenste beheer van het natuurmonument zijn. Daarna zal een lijst met voorbeelden worden gegeven van handelingen, die schadelijk kunnen zijn en waarvoor derhalve een vergunning verplicht is. Tenslotte worden de mogelijkheden van een beheersplan uiteengezet.

Huidig gebruik en gewenst beheer

Huis en park zijn door de jaren heen altijd in particulier bezit geweest en door de eigenaar/gebruiker als zodanig beheerd. Hierdoor is de ontwikkelingsgeschiedenis van het park over de periode van bijna 300 jaar voor een belangrijk deel nog goed af te lezen uit het naast elkaar voorkomen van achttiende eeuwse en vroeg-negentiende eeuwse elementen in de aanleg van het park. Binnen het huidige gebruik is sprake van een achterstand bij het onderhoud van met name de bospartijen en de overige opgaande beplanting. Het onderhoud van de moestuin, het leifruit en de gazons laat weinig te wensen over.

Door middel van een gevariëerd bosbeheer moet worden gestreefd naar het behoud van de historische structuren, het behoud van een permanent bosbeeld in het grootste deel van het park en het behouden van de natuurwetenschappelijke waarde. Ook zal getracht moeten worden de oude houtopstanden zo lang mogelijk te behouden.

Om dit alles te realiseren zou op de afzonderlijke delen van het landgoed een verschillend beheer gevoerd moeten worden. Op de meest vochtige plaatsen met name het Agterste Bos zou een hakhoutbeheer gevoerd moeten worden; voor wat betreft het bos achter het herenhuis zou door selectief te kappen een middenhoog bos kunnen ontstaan en voor wat betreft de stroken langs de zuidkant en in andere delen van het landgoed zou een hoog opgaand bos gehandhaafd kunnen blijven door slechts sporadisch te kappen.

Maatregelen die naast bovenstaand normaal beheer en onderhoud zouden moeten worden uitgevoerd zijn:

- het plegen van achterstallig onderhoud;
- het verwijderen van jonge zaailingen van esdoorn en beuk;
- het vrijstellen van laanbomen en solitaire bomen.

Het park is in de huidige situatie rijk aan zogenaamde stinseplanten. Het huidige beheer houdt daar reeds in hoge mate rekening mee. Op enkele plaatsen kan door middel van aanplant getracht worden het verspreidingsgebied te vergroten. Hiertoe dient dan het maaibeheer ter plaatse ge-extensiveerd te worden.

In het open water binnen het landgoed dient het huidige waterpeil gehandhaafd te blijven. Deze wateren zijn met uitzondering van de vijver voor de orangerie, alle schouwplichtig.

Het beheer van de moestuin zou gehandhaafd dienen te blijven. Het leifruit tegen de muren is karakteristiek, de gebruikte fruitrassen zijn (zeer) oud. Het totale areaal zou kunnen worden uitgebreid. Voor de hoogstamboomgaard geldt dat getracht moet worden de oude bomen te behouden en zeer oud te laten worden. Het gebruik van bestrijdingsmiddelen dient in het gehele park zo veel mogelijk te worden beperkt, waarbij middelen moeten worden aangewend die weinig giftig of niet-persistent zijn. Om het overwinteren van vleermuizen te stimuleren zou de beluchtingspijp van de ijskelder moeten worden gedicht en een slot op de deur moeten worden aangebracht.

Voor het park bestaat de mogelijkheid tot bezichtiging onder begeleiding. Vanwege de vele kwetsbare onderdelen is vrije toegang tot het park niet wenselijk.

Vergunningplicht

Zowel de gevariëerde opbouw van het natuurmonument als het grote aantal mogelijke handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke waarden van het beschermd natuurmonument maken het moeilijk op voorhand precies aan te geven welke handelingen al dan niet vergunningplichtig zijn.

Van geval tot geval zal moeten worden vastgesteld of een vergunning vereist is. Omdat het voor de betrokkenen vaak moeilijk is om een en ander zelf te beoordelen, wordt dringend aangeraden daarbij de hulp van de consultant Natuurbehoud van het Staatsbosbeheer in te roepen. Deze zal uitsluitel kunnen geven over de vraag of het noodzakelijk is vergunning aan te vragen.

Geen vergunning is vereist voor handelingen welke zijn voorzien in een beheersplan op grond van artikel 14 van de Natuurbeschermingswet. Het aanvragen van een vergunning dient, krachtens artikel 13, eerste lid, per aangetekende brief aan de Minister van Landbouw en Visserij te geschieden.

Om de gedachten enigszins te bepalen, wordt hierna een aantal handelingen opgesomd die, gelet op de te verwachten schadelijke effecten, naar alle waarschijnlijkheid aan een vergunning gebonden zullen zijn. Het is een niet limitatieve opsomming.

Daarnaast zij er nogmaals op gewezen dat sommige handelingen buiten het natuurmonument ook schade aan het natuurmonument kunnen aanrichten. Ook deze handelingen zullen aan een vergunning gebonden worden. Hierbij moet met name gedacht worden aan handelingen, welke een wijziging van de waterkwaliteit of van de waterhuishouding van het natuurmonument ten gevolge hebben.

Vergunningplichtige handelingen

- ontgronden, bodem verlagen, ophogen, egaliseren of anderszins wijzigen van het bodemprofiel;
- handelingen, welke wijziging van de waterhuishouding of (grond)waterstand beogen of ten gevolge (kunnen) hebben;
- het graven, verbreden, verdiepen, verleggen of dichten van watergangen;
- aanleggen of verharderen van wegen, paden, banen of parkeergelegenheden, aanbrengen van oppervlakteverharding en oeverbeschoeiingen, leggen of aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen, constructies, installaties of apparatuur;
- bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- planten, rooien of kappen van bomen, houtopstanden of ander houtgewas;
- verrichten van handelingen welke wijziging of intensivering van het bestaande bodemgebruik beogen of ten gevolge kunnen hebben;
- scheuren, frezen of doorzaaien van grasland;
- gebruik van chemische middelen;
- opslaan, storten, bergen of deponeren van al dan niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen of producten;
- het aanbrengen van voorzieningen en faciliteiten ten behoeve van sport en andere vormen van recreatie.

Ook nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot beheer en onderhoud kunnen nadelige gevolgen hebben voor de natuurwetenschappelijke waarden en kunnen dientengevolge vergunningplichtig zijn.

Beheersplan

De Minister kan, de Natuurbeschermingsraad gehoord, en in overeenstemming met de eigenaar en gebruiker, voor een beschermd natuurmonument of een gedeelte daarvan een beheersplan vaststellen.

Een beheersplan heeft het behoud of herstel van het natuurschoon of van de natuurwetenschappelijke betekenis ten doel (zie gewenst beheer).

Een beheersplan wordt in overleg en in overeenstemming met eigenaar en gebruiker vastgesteld. Ingevolge het derde lid van artikel 12 van de wet is voor in het beheersplan neergelegde handelingen géén vergunning vereist. Daarnaast brengt het beheersplan met zich, dat de eigenaar en gebruiker duidelijkheid verkrijgen over de handelingen die zouden moeten worden nagelaten in verband met het behoud van de kwaliteit van het natuurmonument. Betrokkenen kunnen een vergoeding krijgen voor de uit het beheersplan voortvloeiende kosten, die redelijkerwijs niet of niet geheel voor hun rekening behoren te komen. Het ligt in de bedoeling voor het onderhavige natuurmonument een beheersplan ex artikel 14 op te stellen. Dit zal gebeuren op basis van de hiervoor gegeven beschrijving van het gebruik en het beheer. Met de eigenaar zijn hierover besprekingen gaande.

6. Inlichtingen

De consultant Natuur, Milieu en Faunabeheer van het Ministerie van Landbouw en Visserij is gaarne bereid alle gewenste inlichtingen te verschaffen.

Het kantoor van de consultant in de provincie Noord-Holland is gevestigd te Haarlem, Klein Heiligland 84, te. 023-319021.

MINISTERIE VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Dir.-Gen. Landelijke Gebieden
en Kwaliteitszorg

Directie Natuur-, Milieu- en
Faunabeheer

no. NMF-90-13437

3 december 1990

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Overwegende, dat het gebied "Noordrand Noordwijk" voor zover gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen, van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurmonument een schakel vormt in het Nederlandse kustduingebied, welk gebied door een bijzondere combinatie van milieufactoren van internationale betekenis is;

dat het natuurmonument een in ecologisch en landschappelijk opzicht integrerend onderdeel vormt van het duingebied tussen Noordwijk en Zandvoort;

dat het natuurmonument een karakteristiek voorbeeld van het Nederlandse duinlandschap is, zoals dat in de loop der eeuwen is ontstaan als gevolg van een samenhang van natuurlijke factoren en menselijk handelen;

dat het natuurmonument wordt gevormd door ten oosten van het strand gelegen duinen en duinvalleien, graslanden, bosjes, struwelen en ruigten welke onderdelen in biologisch, geomorfologisch en hydrologisch opzicht een samenhangend geheel vormen;

dat het natuurmonument wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid aan milieu-omstandigheden die worden bepaald door geologische, geomorfologische en klimatologische omstandigheden;

dat in samenhang met deze verscheidenheid in milieu-omstandigheden zich een aantal levensgemeenschappen heeft ontwikkeld;

dat in het natuurmonument minder algemene plantengemeenschappen voorkomen, waarvan verscheidene in ons land zeldzame plantesoorten deel uitmaken;

dat het natuurmonument van belang is als broed-, rust-, foerageer- en doortrekgebied voor vogels, waaronder in ons land minder algemene en zeldzame soorten;

dat het natuurmonument van belang is als biotoop voor amfibieën, reptielen, insecten en zoogdieren, waaronder in ons land minder algemene en zeldzame soorten;

dat het natuurmonument door zijn relatieve ongereptheid van betekenis is uit een oogpunt van natuurschoon;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen moet worden begrepen de geomorfologische, biologische en hydrologische kenmerken en processen en het natuurschoon maar ook de bodemkundige gesteldheid, alsmede de voor de fauna noodzakelijke rust;

Overwegende tenslotte, dat de bescherming van het natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gezien de beschikking van 7 december 1989, no. NMF-89-9452, houdende het besluit dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is ten aanzien van "Noordrand Noordwijk";

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland ingezonden beschouwingen en schrifturen, alsmede de ter zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebracht adviezen:

Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

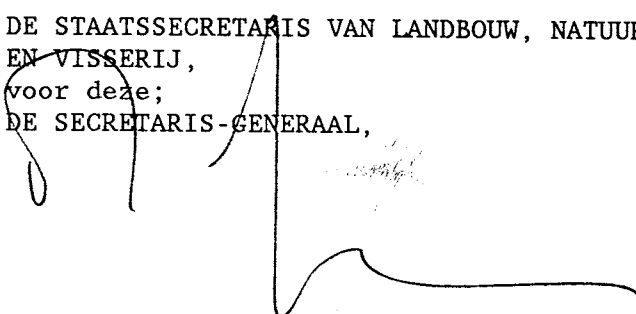
Gelet op artikel 7, in samenhang met artikel 9, van de Natuurbeschermingswet;

B E S L U I T :

- I. Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument het gebied "Noordrand Noordwijk", voor zover gevormd door de percelen, kadastraal bekend gemeente Noordwijk, sectie A, nr 3575 ged., sectie D, nrs. 953 ged., 986 ged., 988 ged., 989 ged., sectie M, nr. 3117 ged., sectie N, nrs. 1963 ged. en 1966 ged., een en ander zoals aangegeven op bij deze beschikking behorende kaart BN141;
- II. Bij deze beschikking gaat een toelichting, die in samenhang met deze beschikking moet worden gelezen.

Van de beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER
EN VISSERIJ,
voor deze;
DE SECRETARIS-GENERAAL,

TOELICHTING

Behoort bij beschikking
no. NMF-90-13437.

1. INLEIDING

Het natuurmonument Noordrand Noordwijk is gelegen tussen de bebouwing van Noordwijk aan Zee, de buitenste duinvoet en de Staatsboswachterij Hollands Duin. De oppervlakte is circa 30 ha. en het terrein is grotendeels in eigendom van de gemeente Noordwijk.

Met onderhavige beschikking wordt Noordrand Noordwijk als beschermd natuurmonument aangewezen. Het beschermd natuurmonument vormt in geomorfologisch, ecologisch, hydrologisch en landschappelijk opzicht één geheel met de ten noorden hiervan gelegen Staatsboswachterij Hollands Duin, object Noordwijk. Het ligt in het voornemen om deze staatseigendommen in de nabije toekomst aan te wijzen als staatsnatuurmonument.

Noordrand Noordwijk vormt een integrerend onderdeel van het Nederlandse kustduingebied, dat zich kenmerkt door de aanwezigheid van een grote ruimtelijke afwisseling in milieu-omstandigheden en een daarmee samenhangende soortenrijkdom.

Het ligt in het voornemen de komende jaren alle daarvoor in aanmerking komende delen van het Nederlandse kustduingebied onder de werking van de Natuurbeschermingswet te brengen. Door middel van deze aanwijzingen wordt beoogd het behoud en herstel van de natuur- en landschapswaarden van het kustduingebied te bevorderen.

Het duingebied Noordrand Noordwijk is niet alleen waardevol als onderdeel van het Nederlandse kustduingebied; het heeft, door een bijzondere combinatie van milieufactoren, tevens een specifieke waarde.

Tot in de tweede helft van de vorige eeuw was het natuurmonument een dynamisch gebied waarin regelmatig verstuivingen voorkwamen. De grondwaterstand was in die periode hoger dan nu, getuige de ontwikkeling van cultuurgraslandjes destijds in de lager gelegen valleien. Vanaf 1865 wordt de zeereep als waterkering beheerd. Door helmaanplant werd verstuiving tegengegaan en zand aangewonnen. Nu heeft zich een gesloten duinenreeks ontwikkeld. In de zeereep bevinden zich bunkers welke in de Tweede Wereldoorlog aangelegd zijn. In het begin van de twintigste eeuw is in het paraboolduincomplex achter de zeereep een golfterrein aangelegd dat tot 1975 als zodanig in gebruik was. Momenteel kent het gebied een recreatief medegebruik.

Het natuurmonument wordt gevormd door een relatief smalle strook jonge kalkrijke duinen waarin een deel van een paraboolduincomplex is gelegen. De hellingen van de duinen in het natuurmonument zijn nog bedekt met kwetsbare duinvegetaties welke zeer rijk zijn aan bijzondere plantesoorten.

In deze toelichting komen achtereenvolgens aan de orde de natuurwetenschappelijke betekenis, het natuurschoon, de begrenzing, andere van kracht zijnde instrumenten, de rechtsgevolgen, huidig gebruik

en gewenst beheer ten aanzien van het natuurmonument Noordrand Noordwijk.

2. NATUURWETENSCHAPPELIJKE BETEKENIS

2.1. Geologie, geomorfologie en waterhuishouding

Het natuurmonument bestaat uit een, in tegenstelling tot het merendeel van de duinen van de kuststrook, smalle strook jonge duinen. gelegen op oude duin- en strandzanden op veen. Het huidige reliëf met hoogteverschillen van meer dan 5 meter is grotendeels ontstaan tijdens de vorming van de jonge duinen.

Het gebied wordt gekenmerkt door de zeereep in het westen en een duincomplex in het oosten. De zeereep wordt gevormd door een gesloten reeks buitenduinen met windkuilen en geulen. Sinds circa 1850 heeft enige duinvorming richting zee plaatsgevonden. Het duincomplex in het oosten bevat een in noordoostelijke richting uitgeblazen paraboolcomplex. Dit complex duidt op een grote geomorfologische gaafheid. Op de duintoppen en duinhellingen in het complex zijn stuifkuilen aanwezig.

Het gebied is kalkrijk en de bodem wordt gevormd door matig fijnzandige vlakvaaggronden in de zeereep en fijnzandige duinvaaggronden oostelijk van de zeereep.

Het freatisch water (grondwater) wordt gevoed door neerslag. Het duingrasland en de overige vegetaties staan niet onder invloed van het freatisch water. Als gevolg van verschillende oorzaken (onder andere afgraving, polderpeilverlaging, naaldbos en wateronttrekking in noordelijker gelegen gebieden) is de grondwaterstand in deze eeuw 0,5 - tot 1,0 meter gedaald.

2.2. Flora en vegetatie

De vegetatie van het natuurmonument is, gelet op zowel de diversiteit en natuurlijkheid als de aanwezigheid van zeldzame soorten, van natuurwetenschappelijk belang.

De vegetatie in de zeereep wordt gevormd door de Helm-Zandhaver-gemeenschap, de Duinsterretje-gemeenschap en goed ontwikkelde Vlier-Liguster- en Duindoorn-Liguster-struwelen met kruiden.

Op de noord- en oosthellingen in het natuurmonument is de Wondklaver-Nachtsilene-gemeenschap goed ontwikkeld.

De zuidhellingen zijn weinig begroeid en hebben op vele plaatsen stuifgaten.

De vegetatie op het voormalige golfterrein verkeert in een herstelfase: langzamerhand keert de oorspronkelijke duingraslandvegetatie weer terug.

Oostelijk van het golfterrein komen, afgezien van de noordhellingen, vrijwel geen struiken voor.

De Fakkелgras-Dauwbraamgemeenschap, typerend voor het zogenaamde duindorpenlandschap, komt zeer algemeen voor in het natuurmonument.

Minder algemene tot zeldzame plantesoorten die in het natuurmonument voorkomen zijn onder andere: Nachtsilene, Kegelsilene, Duinsalomonszegel, Bitterkruid, Kleine steenthijm, Grote wilde thijm, Bitterkruidbremraap, Bleek schildzaad, Duinaveruit, Kruipend stal-kruid, Fijne kervel, Sikkelklaver en Blauwe bremraap.

2.3. Fauna

Het natuurmonument is als broed-, rust- en fourageergebied van betekenis voor een groot aantal vogelsoorten. Noordrand Noordwijk is van belang voor trekvogels als Frater en Kneu en broedvogels als Tapuit, Roodborsttapuit, Nachtegaal en Veldleeuwerik.

De in de zeereep gelegen bunkers zijn van belang als winterverblijf voor Watervleermuis en Grootoorvleermuis. Overige in het natuurmonument voorkomende zoogdieren zijn onder meer Konijn en Wezel.

Tevens komen de volgende amfibieën en reptielen voor: Kleine watersalamander, Gewone pad, Rugstreppad, Groene kikker, Bruine kikker en de in Nederland zeldzame en bedreigde Zandhagedis.

Het natuurmonument is voorts van belang voor insecten, zoals de Duinparelmoervlinder.

3. NATUURSCHOON

Het karakter van het duin- en binnenduinlandschap, gekenmerkt door de afwisseling van duingraslanden en struwelen, verleent het natuurmonument in landschappelijk opzicht een aantrekkelijk aanzien. Het is daarom, mede vanwege de mate van reliëf en de sterke verscheidenheid aan milieu-omstandigheden, van betekenis uit het oogpunt van natuurschoon.

4. BEGRENZING

Het natuurmonument is globaal gelegen tussen de Staatsboswachterij Hollands Duin en de bebouwing van Noordwijk aan Zee. Ter plaatse van de percelen 953, 988 en 989 is de grens gelegen in het midden van de sloot aan de duinvoet.

De grens van het natuurmonument is zo gekozen, dat een in ecologisch, geomorfologisch en landschappelijk opzicht samenhangend geheel, mede in relatie tot het in de toekomst als staatsnatuurmonument aan te wijzen noordelijker gelegen duingebied, onder de werking van de Natuurbeschermingswet wordt gebracht.

Wegen en paden met een gesloten verharding, tesamen met de aangrenzende 0,5 meter berm aan weerszijden, vallen buiten het natuurmonument.

Bij duinafslag verplaatst de grens van het natuurmonument zich landinwaarts; bij duinaangroei of verbreding van de duinen verplaatst de grens zich zeewaarts.

Voor de exacte begrenzing van het natuurmonument wordt verwezen naar de bij deze beschikking behorende kaart BN141.

5. ANDERE VAN KRACHT ZIJNDE INSTRUMENTEN

Voor het natuurmonument of delen ervan zijn de volgende instrumenten van kracht:

- Streekplan "Zuid-Holland-West" (1987).
Op de streekplankaart is het natuurmonument aangeduid als "natuurgebied duin". Deze aanduiding is overeenkomstig de Nota Landelijke Gebieden en het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud en gericht op de bescherming van de natuurfunctie. Langs de kust is de aanduiding "zeewering" mede van toepassing.
- Keur van het Hoogheemraadschap van Rijnland.
De Keur is gericht op de bescherming en het onderhoud van de 300 meter brede strook buitenduinen (zeereep) als primaire waterkering en de hieraan grenzende strook binnenduinen landinwaarts tot zover de duinketen strekt.
- Bestemmingsplannen van de gemeente Noordwijk.
Voor het grootste deel van het natuurmonument vigeert het bestemmingsplan "Noordduinen" (vastgesteld in 1969). Dit plan is in 1970 door Gedeputeerde Staten ten dele goedgekeurd. Goedkeuring is onthouden aan het voor het plangebied opgenomen aanlegvergunningstelsel, alsmede aan de wijzigingsbevoegdheid van burgemeester en wethouders van Noordwijk met betrekking tot de bouw van niet voor woning bestemde gebouwen en andere bouwwerken van geringe afmetingen ten dienste van het algemene nut. Voor het natuurmonument zijn de volgende bestemmingen van toepassing: "duinterrein klasse A", "duinterrein klasse B", "parkeerterrein klasse B" en "bijzondere recreatieve doeleinden".
Voor een klein zuidelijk deel van het natuurmonument vigeert het bestemmingsplan "Uitbreidingsplan 1937 (plan Vuurtoren)" (vastgesteld in 1937). Voor het duingebied vigeert de bestemming "duinterrein".
Een herziening van de beide bestemmingsplannen is in voorbereiding.

6. RECHTSGEVOLGEN VAN DE AANWIJZING

De toepassing van de Natuurbeschermingswet is gericht op de instandhouding en het herstel van de aanwezige waarden. In het algemeen kan gesteld worden dat het sinds jaar en dag bestaande gebruik in zijn huidige vorm en intensiteit zonder toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet kan worden voortgezet. Desalniettemin is het uit natuurwetenschappelijk oogpunt gewenst het beheer meer te richten op de ontwikkeling van de waarden van het gebied.

6.1. Rechtsgevolgen ex. artikel 12 (vergunningen)

Ingevolge artikel 12 van de Natuurbeschermingswet moet voor handelingen die de wezenlijke kenmerken van het beschermd natuurmonument aantasten, dan wel schadelijk zijn voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend zijn, een vergunning worden aangevraagd.

Dit geldt niet alleen voor handelingen die binnen het natuurmonument worden uitgevoerd, maar ook voor handelingen daarbuiten indien deze een negatieve invloed op de in het natuurmonument aanwezige waarden hebben. Het aanvragen van een vergunning dient krachtens artikel 13, eerste lid, per aangetekende brief te gebeuren. De aanvraag dient te worden gezonden aan het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (Directie Natuur-, Milieu- en Faunabeheer, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag). De in artikel 12 bedoelde verbodsbepalingen zijn voor een ieder van kracht.

Het is niet mogelijk op voorhand precies aan te geven welke handelingen al dan niet vergunningplichtig zijn. In de eerste plaats hangt dit samen met de gevarieerde opbouw van het beschermd natuurmonument, in de tweede plaats kunnen handelingen in aard en intensiteit verschillen. Gezien het grote aantal verschillende mogelijkheden dat zich kan voordoen, zal van geval tot geval moeten worden vastgesteld of een vergunning al dan niet is vereist.

Omdat het voor de betrokkenen vaak moeilijk is om één en ander zelf te beoordelen wordt aangeraden hierbij de hulp in te roepen van de Consulent Natuur-, Milieu- en Faunabeheer in de provincie Zuid-Holland van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Deze zal uitsluitend kunnen geven over de vraag of het al dan niet noodzakelijk is een vergunning aan te vragen.

Teneinde wat betreft het voorgaande de gedachten te bepalen wordt hierna een aantal voorbeelden gegeven van de handelingen die, gelet op de te verwachten schadelijke effecten, aan een vergunning gebonden zullen zijn.

Het is een niet-limitatieve opsomming:

- bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- plaatsen of aanleggen van voor verblijf geschikte, al dan niet aan hun bestemming onttrokken voer- en vaartuigen, caravans en tenten;
- aanleggen of aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen;
- aanleggen of verharderen van wegen, banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen van enige omvang;
- ontgronden, bodem verlagen, ophogen, egaliseren, ontginnen en graven;
- opslaan, storten, bergen of deponeren van al dan niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, vloeistoffen, producten of materialen;
- het verrichten van handelingen die wijziging van de stijghoogten van diverse watervoerende pakketten, van de waterkwaliteit of van de waterhuishouding in het natuurmonument beogen of ten gevolge kunnen hebben;
- aanbrengen of inrichten van recreatieve voorzieningen zoals kampeerterreinen, lig- of speelweiden, picknickplaatsen, enz.;
- het uitoefenen van de jacht, met uitzondering van de jacht op basis van overeenkomsten aangegaan, c.q. vergunningen verleend vóór de datum van deze beschikking. Bij het verlopen van de geldigheidsduur van de overeenkomsten dient, voor voortzetting

- van de jacht, vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet te worden aangevraagd;
- het verrichten van handelingen die wijziging of intensivering van het sinds jaar en dag bestaande grondgebruik beogen of ten gevolge kunnen hebben; indien in de loop der tijd het grondgebruik extensiever wordt, wordt het meest recente, extensieve gebruik als huidig gebruik aangemerkt;
 - het aanwenden van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen;
 - het dunnen, rooien, vellen en planten van bomen, houtopstanden en ander houtgewas of sierplanten;
 - handelingen, anders dan het normale onderhoud, ten behoeve van de zeewering.

In het algemeen geldt dat het sinds jaar en dag bestaande grondgebruik in zijn huidige vorm en intensiteit niet als schadelijke handeling in de zin van artikel 12 van de Natuurbeschermingswet zal worden opgevat en mitsdien zonder vergunning mag worden voortgezet.

6.2. Rechtsgevolgen ex artikel 14 (beheersplan)

De Wet geeft in artikel 14 de mogelijkheid om in overeenstemming met de eigenaar en gebruiker, telkens voor een periode van ten hoogste drie jaar, voor een beschermd natuurmonument of een gedeelte daarvan een beheersplan op te stellen. Dit beheersplan komt tot stand op vrijwillige basis en heeft het behoud of het herstel van het natuurschoon of van de natuurwetenschappelijk waarden ten doel. Doordat het beheersplan in overleg en in overeenstemming met de eigenaar en gebruiker wordt opgesteld, is ingevolge het derde lid van artikel 12 van de wet voor de in het beheersplan neergelegde handelingen géén vergunning vereist. Daarnaast brengt een beheersplan met zich, dat de eigenaar en gebruiker duidelijkheid verkrijgen over de handelingen die zouden moeten worden nagelaten in verband met het behoud van de kwaliteit van het natuurmonument. Op grond van de Wet kan aan betrokkenen een vergoeding worden toegekend voor uit een beheersplan voortvloeiende kosten, die redelijkerwijs niet of niet geheel te hunner laste behoren te komen. De hoofdlijnen van het voor het natuurmonument gewenst beheer komen in paragraaf 8 aan de orde.

6.3. Rechtsgevolgen artikel 16

Volgens artikel 16 van de "Natuur" beschermingswet is het verboden een beschermd natuurmonument te verontreinigen, daarin planten, bloemen of takken uit te steken, te plukken of af te snijden of te vervoeren, dieren te verontrusten, te vangen of te doden of zulks te pogen of in het algemeen daarin schade aan de natuur toe te brengen. Dit artikel is met name gericht op bezoekers van het natuurmonument ofwel de recreanten, en geldt niet voor de eigenaar, gebruikers en hun huisgenoten.

Voor zover men handelingen verricht die het gevolg zijn van een uitvoering van een overeenkomst welke men (met eigenaar of gebruiker) is aangegaan vóór de aanwijziging als beschermd natuurmonument geldt dit verbod niet. Voor het afsluiten van nieuwe overeenkomsten

is men gebonden aan het in artikel 12 en 14 bepaalde. Met behulp van artikel 16 is het mogelijk schadelijke handelingen van bezoekers zoals het crossen met motorvoertuigen en met (brom)-fietsen, het vliegen met modelvliegtuigen en het op kwetsbare plaatsen onaangeliend laten lopen van honden, tegen te gaan.

7. HUIDIG GEBRUIK EN BEHEER

7.1. Zeewering

Het huidig gebruik en beheer van de zeewering is gericht op de instandhouding van de waterkerende functie van de duinen. De verplichtingen van de grondgebruikers in deze zijn neergelegd in de Keur van het Hoogheemraadschap van Rijnland. De reglementaire beheerstaak van Rijnland heeft betrekking op de buiten- en binnenduinen tot zover de duinketen landinwaarts strekt.

Beheerswerkzaamheden die ten behoeve van het instandhouden van de zeewerende functie van de duinen in de binnen- en buitenduinen plaatsvinden en behoren tot het normaal onderhoud zijn:

- het plaatsen, hebben en onderhouden van peilschalen, meetpalen, kleinschalige meetopstellingen, verbods- en aanduidingsborden e.d.;
- het tijdelijk plaatsen van dagverblijven voor arbeiders;
- het aanbrengen van helm en andere duinplanten en het plaatsen van rijsschuttingen en andere middelen om verstuiwing van de duinen tegen te gaan en om duinvorming te stimuleren;
- het snoeien en steken van duinbeplantingen teneinde het materiaal aan te wenden om verstuiwing tegen te gaan;
- het opruimen en herplaatsen van afrasteringen;
- het afvlakken van duintoppen in de buitenduinen om uitgestoven gaten aldaar op te vullen, waarna inplant plaatsvindt;
- het onderhoud aan bestaande wegen en paden en het zo nodig opnieuw uitvoeren van een oppervlaktebehandeling;
- kleinschalige suppletie of verplaatsing van zand in de buitenduinen.

Tot de werkzaamheden tot herstel van voor de zeeweringsfunctie ongewenste veranderingen in de buitenduinen (zoals bijv. bij stormschade), behoren:

- het aanbrengen van een buitenberm aan de zeezijde met een beperkte breedte (meestal wordt circa 5 m. aangehouden) op variërende hoogte;
- het opnieuw onder een helling brengen van (gedeelten van) het buitentalud (ter indicatie: als meest gewenste helling wordt 1 op 4 nagestreefd).

Tot de werkzaamheden in geval van calamiteitssituaties worden gerekend de werkzaamheden bij dreigend of dringend gevaar als bedoeld in artikel 33 van de Waterstaatswet. Van deze werkzaamheden dient terstond melding te worden gedaan bij de consultant Natuur-, Milieu- en Faunabeheer.

Voor bovengenoemde werkzaamheden die ten behoeve van het instandhouden van de zeewering in de buitenduinen plaatsvinden is geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig.

Grootschalige ingrepen ten behoeve van de zeewering, als bedoeld in artikel 33 van de Waterstaatswet 1900, zijn voor zover deze schade aan de natuurwaarden of het natuurschoon veroorzaken of ontsierend zijn vergunningplichtig op grond van de Natuurbeschermingswet.

Daarnaast zijn in elk geval vergunningplichtig:

- aanleg van nieuwe, verharde dan wel onverharde wegen en paden;
- leggen van onder- of bovengrondse (pers)leidingen;
- slopen van bunkers en het storten van puin;
- aanleg van duinvoetverdedigingen;
- aanbrengen van constructies en installaties noodzakelijk voor waarneming van zeewerende duinen, strand en aangrenzend water;
- uitbreiding opslagterrein.

Deze opsomming is niet limitatief.

Ingrepen zijn niet vergunningplichtig indien deze zijn opgenomen in een beheersplan ex artikel 14 van de Natuurbeschermingswet.

7.2. Terreinbeheer

Het gedeelte van het natuurmonument ten oosten van de buitenste zeereep is grotendeels in beheer bij de gemeente Noordwijk. Het beheer is gericht op de recreatieve functie van dit gebied. Verstuiwing o.a. ontstaan door betreding wordt tegengegaan door bedekking met maaisel. Op verschillende plaatsen ligt tuinafval en zwarte aarde, welke, evenals het deponeren van maaisel, leiden tot ongewenste verruiging.

Ter plekke van het voormalig golfbad ten westen van de manege nabij het fietspad is een kunstmatig natte vallei gecreëerd waar de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk in de afgelopen jaren een verschrallingsbeheer heeft gevoerd.

7.3. Recreatief medegebruik

Het gehele natuurmonument, uitgezonderd de zeereep, is vrij toegankelijk voor publiek en vervult voor de lokale bevolking een belangrijke recreatieve functie. Het gebied wordt gebruikt als wandelgebied, trainingsplaats voor sportverenigingen en uitlaatplaats voor honden.

Voor het natuurmonument is ten aanzien van het uitlaten van honden een aanlijngebod, alsmede een opruimplicht voor de uitwerpselen, in voorbereiding in het kader van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Thans lopen honden er het gehele jaar vrij rond, hetgeen een ongewenste voedselverrijking en verstoring oplevert voor het natuurmonument.

Het oostelijk deel wordt vooral als speelplaats door kinderen gebruikt. Bij sneeuwval worden de hellingen gebruikt voor "sleetje rijden" en langlaufen. Dit heeft nadelige gevolgen voor de kwetsbare vegetaties op die hellingen.

In het gebied is een trimbaan uitgezet waarvan beperkt gebruik wordt gemaakt.

7.4. Overig gebruik

Met betrekking tot de gronden die in eigendom zijn van de gemeente Noordwijk, berust het jachtrecht bij de gemeente. Door de gemeente zijn in het natuurmonument geen jachtrechten verhuurd.

8. GEWENST BEHEER

8.1. Gewenst beheer van de zeekering

Bij de uitvoering van waterstaatkundige werken in en het beheer van de zeekering is het gewenst dat de natuur- en landschapswaarden zoveel mogelijk worden gespaard en natuurlijke processen zoveel mogelijk vrijheid worden gelaten, voorzover de veiligheid dit toelaat.

8.2. Gewenst beheer van de terreinen

Het beheer van het natuurmonument dient gericht te zijn op het behoud of herstel van de natuurwetenschappelijk betekenis en het natuurschoon.

Het beheer van het natuurmonument zal zich moeten richten op handhaving van de huidige geomorfologische waarden, handhaving en ontwikkeling van de huidige vegetatie en het weren van verontrusting van de fauna, met name voor de vogels tijdens het broedseizoen en voor de doortrekkers en wintergasten in najaar en winter.

Hiertoe is het gewenst beschadigde en/of kwetsbare duinvegetaties de mogelijkheden tot herstel of ontwikkeling te bieden. Het vanaf de randen dichtgroeien van duingraslanden met houtgewassen zou zoveel mogelijk moeten worden voorkomen.

Eutrofiëring en verstoring door honden dient te worden tegengegaan. Tuinafval, zwarte aarde, maaisel e.d. dient uit het natuurmonument te worden verwijderd; e.e.a. met inachtneming van de geomorfologische waarden.

8.3. Gewenst recreatief beheer

Het is wenselijk een zonering in ruimte en/of tijd in het recreatief medegebruik van het natuurmonument te bewerkstelligen, voorzover deze niet reeds aanwezig is.

Behoud en versterking van de natuurwetenschappelijke waarden en het natuurschoon dient hierbij uitgangspunt te zijn.

Enerzijds zal hierbij worden gezien hoe, met inachtneming van voornoemd uitgangspunt, het recreatief medegebruik kan worden gehandhaafd dan wel vergroot. Anderzijds is in knelpuntsituaties verplaatsing dan wel sanering van voor het natuurmonument schadelijke vormen van recreatie gewenst.

Schadelijke vormen van recreatie zijn niet in overeenstemming met het streven de natuurwaarden en het natuurschoon van het natuurmonument te behouden of te herstellen. In het natuurmonument dienen dan ook in principe geen nieuwe schadelijke vormen van recreatie te worden toegelaten.

De volgende maatregelen ten aanzien van het recreatief medegebruik zijn gewenst.

Het is gewenst om de toegankelijkheid tot het natuurmonument buiten wegen en paden te beperken tot die gebieden die recreatie zonder blijvende of onomkeerbare schade kunnen verdragen. Met name de duintoppen en kwetsbare duinhellingen zouden zoveel mogelijk gevrijwaard moeten blijven van verstoring van zowel flora als fauna.

Overigens is het gewenst het voor publiek vrij toegankelijke deel van het natuurmonument zoveel mogelijk als buffer te laten fungeren tussen de bebouwing van Noordwijk aan Zee en het aangrenzende duin-terrein.

In een op te stellen beheersplan kan onder meer een zonering van het recreatief medegebruik nader worden uitgewerkt. Hierbij dient het uitlaten van honden in het natuurmonument mede in beschouwing te worden genomen.

Het ware wenselijk te onderzoeken welke mogelijkheden er ter beschikking staan om niet noodzakelijkerwijs aan het duingebied gebonden recreatie en andere ongewenste recreatievormen te verplaatsen naar locaties buiten de duinen.

8.4. Gewenst overig beheer

Het is gewenst de huidige situatie ten aanzien van de jacht in het natuurmonument niet te wijzigen.

9. INLICHTINGEN

Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot het Consulentschap Natuur-, Milieu- en Faunabeheer in Zuid-Holland, Postbus 30119, 2500 GC Den Haag, telefoon 070 - 3624611, toestel 2123.

MINISTERIE VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Dir.-Gen. Landelijke Gebieden
en Kwaliteitszorg

Directie Natuur-, Milieu- en
Faunabeheer

NMF-91-344

22 januari 1991

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Overwegende, dat het gebied "Zuid-Kennemerland Zuid" voorzover gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen, van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurmonument een schakel vormt in het Nederlandse kustduingebied, welk gebied door een bijzondere combinatie van milieu-factoren van internationale betekenis is;

dat het natuurmonument wordt gevormd door ten oosten van de zeereep gelegen duinen en duinvalleien, graslanden, bosjes, struwelen en ruigten welke onderdelen in ecologisch, geomorfologisch en hydrologisch opzicht een samenhangend geheel vormen;

dat het natuurmonument wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid aan milieu-omstandigheden die worden bepaald door geologische, geomorfologische en klimatologische omstandigheden en bepalende activiteiten van de mens in het verleden en dat in samenhang met deze verscheidenheid aan milieu-omstandigheden zich een aantal levensgemeenschappen heeft ontwikkeld;

dat in het natuurmonument minder algemene plantengemeenschappen voorkomen, waarvan verscheidene in ons land minder algemene en zeldzame plantesoorten deel uitmaken;

dat het natuurmonument van belang is als broed-, rust- en fourageergebied voor vogels, waaronder in ons land weinig algemene tot zeldzame soorten;

dat het natuurmonument van belang is als biotoop voor amfibieën en reptielen, waaronder in ons land weinig algemene tot zeldzame soorten;

dat het natuurmonument van belang is als biotoop voor ongewervelde dieren, waaronder insecten;

dat het natuurmonument door zijn uitgestrektheid, verscheidenheid en reliëf uit een oogpunt van natuurschoon van grote betekenis is;

overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen moet worden begrepen de hierboven genoemde waarden, maar ook de geomorfologische opbouw, de geologische structuur, de opbouw van het bodemprofiel, alsmede de hiermee samenhangende cultuurhistorische waarden en de voor de fauna noodzakelijke rust;

overwegende tenslotte, dat de bescherming van het natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de Wet is verzekerd;

gezien de beschikking van 23 januari 1990, no. NMF-89-13984, houdende het besluit dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is ten aanzien van "Zuid-Kennemerland Zuid";

gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland ingezonden beschouwingen en schrifturen, alsmede de ter zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

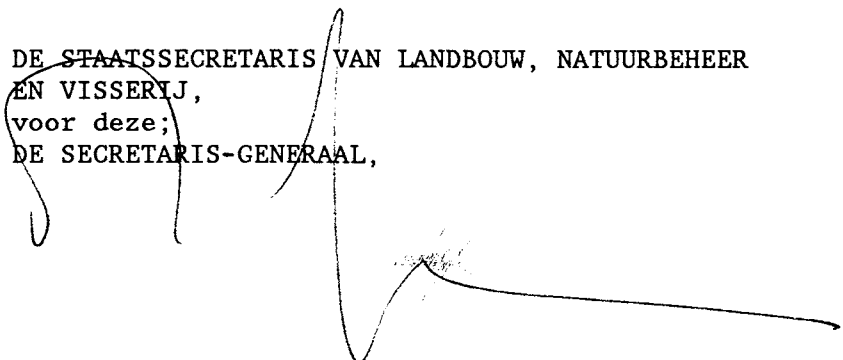
gelet op artikel 7, in samenhang met artikel 9, van de Natuurbeschermingswet;

B E S L U I T:

- I. Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument het gebied "Zuid-Kennemerland Zuid", voorzover gevormd door de percelen, kadastraal bekend gemeente Bloemendaal, sectie A, nrs. 7556, 9152 ged., 9154 ged., 9156 ged., 9160, 9162, 9798, 9799, 9801, 9853 ged., 10368, 10369, 10510 ged., 10651 ged., 10695 ged., 10708 t/m 10712, gemeente Zandvoort, sectie B, nrs. 7064 ged., 7259 ged., 7300 ged., 8221, 8251 ged., 8476 t/m 8482 en 8521 ged., een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN 151.
- II. Bij deze beschikking gaat een toelichting, die in samenhang met deze beschikking moet worden gelezen.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER
EN VISSERIJ,
voor deze;
DE SECRETARIS-GENERAAL,

TOELICHTING

Behoort bij beschikking
no. NMF-91-344

1. Inleiding

Het beschermd natuurmonument "Zuid-Kennemerland Zuid" is gelegen in de gemeenten Bloemendaal en Zandvoort en beslaat een oppervlakte van circa 610 hectare. Het bestaat uit het Kraansvlak, een gedeelte van Middenduin, het Vlakje en gemeentelijke duinen van Bloemendaal en Zandvoort.

Het duingebied "Zuid-Kennemerland Zuid" vormt een integraal onderdeel van het Nederlandse kustduingebied, dat zich kenmerkt door de aanwezigheid van een grote ruimtelijke afwisseling in milieu-omstandigheden en een daarmee samenhangende soortenrijkdom.

De duinen aan de kuststrook van Nederland zijn van internationale betekenis, hetgeen mede toe te schrijven is aan het feit dat de duinen aan de westkust van Europa in ons land de grootste uitgestrektheid en meest volledige ontwikkeling hebben bereikt.

Het ligt in het voornemen, zoals neergelegd in het Natuurbeleidsplan (Kamerstukken II 1989/90, 21 149, nrs 2-3), de komende jaren alle daarvoor in aanmerking komende delen van het Nederlandse kustduingebied onder de werking van de Natuurbeschermingswet te brengen. Door middel van deze aanwijzingen wordt beoogd het behoud en herstel van de natuur- en landschapswaarden van het kustduingebied te bevorderen.

De voor de kustgebieden kenmerkende milieutypen zijn de laatste decennia als gevolg van een nog steeds voortdurende druk, zowel in oppervlakte als in kwaliteit sterk achteruit gegaan. "Zuid-Kennemerland Zuid" is niet alleen waardevol als representant van dit bedreigde milieutype; het heeft, door een bijzondere combinatie van milieufactoren, tevens een specifieke waarde.

"Zuid-Kennemerland Zuid" wordt gevormd door een gevarieerd en uitgestrekt duinlandschap dat reliëfrijk en landschappelijk zeer afwisselend is. In het westelijk deel bevinden zich de zogenaamde duinakertjes. In het middendeel zijn restanten aanwezig van de tankwal uit de Tweede Wereldoorlog. Verspreid in het gebied komen aangeplante denbossen voor.

"Zuid-Kennemerland Zuid" kent nabij de bebouwde kom van Zandvoort en nabij het circuit een intensief recreatief medegebruik. Het gebied is voor het overige afgesloten voor recreatief medegebruik, behoudens daartoe opengestelde paden voor wandelen, fietsen en paardrijden. Tevens heeft het gebied een natuur-educatieve functie.

In deze toelichting komen achtereenvolgens aan de orde de natuurwetenschappelijke betekenis van het natuurmonument, het natuurschoon, de begrenzing, andere voor dit gebied van kracht zijnde instrumenten, de rechtsgevolgen van de aanwijzing, het huidige gebruik en het gewenste beheer.

2. Natuurwetenschappelijke betekenis

2.1. Geologie, geomorfologie en hydrologie

Het natuurmonument bestaat uit jonge duinzanden, gelegen op oude duinzanden met plaatselijk veen. De bodem bestaat uit kalkhoudende tot kalkrijke duinvaag- en vlakvaaggronden. De duinvoet van de zeereep heeft zich sinds 1850 ongeveer 100 meter zeewaarts verplaatst.

Zuid-Kennemerland Zuid behoort in geomorfologisch opzicht tot het buitenduin en het middenduin. De buitenduinen en met name de zeereep kregen hun vorm in de 18e en 19e eeuw. In de zeereep en daaraan grenzende duinen tot circa 1 km landinwaarts bevinden zich streepduinen en microparaboolduinen met enkelvoudige uitblazingsvalleien (hoogteverschillen tot 12,5 meter).

Het middenduingedeelte is circa 2 km breed en kreeg zijn huidige vorm met name in de 17e en 18e eeuw. Het westelijk deel van het middenduin wordt gekenmerkt door vrij lange, evenwijdig aan de kust lopende, valleien die van elkaar gescheiden zijn door duinruggen. Naar het zuiden toe worden de valleien afgesloten door reliëfrijke duinen; naar het noorden toe zijn ze grotendeels open. In de valleien liggen vele vergravingen, afkomstig van in vroegere tijden in cultuur genomen duinakkertjes. In het centrale deel van het middenduin ligt de zogenaamde tankwal, een hoge, deels natuurlijke zandwal en een muur. Het centrale en oostelijk deel van het middenduin is grillig en reliëfrijk met hoge tot zeer hoge duinmassieven (tot 40 meter +NAP). Het zuidelijk deel bestaat uit een grote open vlakte. In het oostelijk en noordelijk deel liggen gegraven duinmeren met flauw hellende oevers.

Het bovenpakket van Zuid-Kennemerland bestaat uit goed waterdoorlatende zanden. Een stelsel van slecht waterdoorlatende klei- en veenlagen wordt aangetroffen op een diepte van 7 tot 20 meter -NAP.

Het freatisch vlak ligt op circa 1 meter +NAP. In het westelijk deel ligt een freatische waterscheiding. Het water stroomt westelijk van deze scheiding af richting zee en oostelijk van deze scheiding landinwaarts. De grondwaterstand is sedert de eeuwwisseling met circa 3 meter in het oostelijk deel en minder dan 1 meter in het westelijk deel gedaald. In de laagst gelegen delen reikt de grondwaterstand tot aan de oppervlakte. In het zuidwestelijk deel treedt verhoging van de grondwaterstand en verontreiniging van het grondwater op door rioolwater-effluent-lozingen binnen het circuitterrein van Zandvoort.

2.2. Flora en vegetatie

Het natuurmonument "Zuid-Kennemerland Zuid" kent, mede door het vrijwel ongeschonden reliëf en een hoog kalkgehalte een grote variatie aan plantengemeenschappen. Alle stadia en overgangen van duinvegetaties zijn aanwezig. Op de vrijwel onbetreden delen handhaven zich kwetsbare mos-, korstmos- en pioniervegetaties. Op de licht betreden delen hebben zich soortenrijke vegetaties ontwikkeld.

De vegetatie in het westelijk deel bestaat uit stuifduinvegetaties, soortenrijk duingrasland en lage valleivegetaties afgewisseld met struwelen van Kruiwilg, Duindoorn en Gewone vlier en Dauwbraam-

vegetaties met Duinriet. In het middendeel komt over grote oppervlakten een golvend landschap van Duinroosvegetaties voor, begrensd door struwelen van Duindoorn, Wilde liguster en Meidoorn. Daarnaast komen ook pioniervegetaties als de Duinsterretjes-associatie voor. Het oostelijk deel wordt gekenmerkt door soortenrijke struwelen. Kardinaalsmuts is hier lokaal dominant. Bossen, onder andere behorend tot het Duin-eikenbos of Duin-berkenbos, bestrijken een aanzienlijke oppervlakte. Langs de oevers van het gegraven duinmeer komt een begroeiing voor met het karakter van vochtige duinvalleivegetatie, waarin onder andere verschillende soorten orchideeën voorkomen. Het meest zuidelijk deel wordt gekenmerkt door gras- en kruidvegetatie met onder andere Helm, Strandkweek en Duinriet. De begroeiing van de verlaten duinakkertjes wordt gevormd door ofwel soortenarm Duindoornstruweel ofwel Kruiwilgstruweel of Duinriet. In het natuurmonument zijn verspreid naaldbomen (Corsicaanse en Oostenrijkse den) en loofbomen (eik, populier, berk, esdoorn) aangeplant. Recent zijn enkele percelen bos aangeplant nabij de bebouwing van Zandvoort.

In het natuurmonument voorkomende zeldzame en minder algemene plantesoorten zijn onder andere: Bitterkruidbremraap, Ruw gierstgras, Wegdistel, Duinsalomonzegel, Kleine steentijm, Oorsilene, Gewone ossetong, Wondklaver, Zeeraket, Knikkende distel, Duinreigersbek, Kleverige reigersbek, Gewoon fakkelgras, Aardaker, Voorjaars-vergeetmij-nietje, Grote teunisbloem, Kleine teunisbloem, Duinroos, Kandelaartje, Kegelsilene, Nachtsilene, Lathyruswikke, Ruig viooltje en Parnassia.

2.3. Fauna

Het natuurmonument vormt een belangrijk broed-, rust-, fourageer- en doortrekgebied voor vogels, waaronder bedreigde soorten als Paapje, Tapuit, Boomleeuwerik, Duinpieper en Oeverzwaluw. De struwelen in het natuurmonument zijn van belang als broedgebied voor zangvogels. De niet voor recreatie opengestelde terreindelen vormen een rustgebied voor roofvogels.

In het natuurmonument komen zoogdieren voor als Ree, Vos, Hermelijn, Wezel, Bunzing, Konijn, Watervleermuis, Baardvleermuis en Grootoorvleermuis. Voorkomende insecten zijn ondermeer de Duinparelmoervlinder en het Oranjetipje.

Tevens komen in het natuurmonument voor de Rugstreeppad, Gewone pad, Bruine kikker, Kleine watersalamander en de Zandhagedis.

3. Natuurschoon

Het duinlandschap in zijn algemeenheid is één van de minst aangetaste landschappen van Nederland. In het natuurmonument duiden de duinparaboolcomplexen en de nog hoge duintoppen op een geomorfologische gaafheid. Het natuurmonument is door de mate van reliëf, de grote verscheidenheid aan milieu-omstandigheden, het terreintype met natuurlijke vegetaties en de verschillende mate van dynamiek van grote betekenis uit een oogpunt van natuurschoon.

4. Begrenzing

Het natuurmonument "Zuid-Kennemerland Zuid" is gelegen tussen de zuidgrens van het Nationale Park Kennemerduinen in het noorden, de duinvoet en de Boulevard in het westen, het circuitterrein Zandvoort en de spoorlijn Zandvoort aan Zee-Haarlem in het zuidoosten en het Staatseigendom Middenduin in het noordoosten. Het Vlakje behoort eveneens tot het natuurmonument. De grens van het natuurmonument is zo gekozen dat er in landschappelijk, geomorfologisch, hydrologisch en ecologisch opzicht een samenhangend geheel van gebiedsdelen onder de werking van de Natuurbeschermingswet wordt gebracht.

Voor de exacte kadastrale begrenzing zij verwezen naar de bij de beschikking behorende kaart BN 151.

In de aanwijzing zijn niet opgenomen:

- de campings Bloemendaal en 't Helmgat, het caravanpark de Duinrand, restaurant de Bokkedoorns,
- de parkeerplaatsen bij 't Helmgat en de restaurants de Bokkedoorns en 't Karrewiel,
- de manege nabij het Wethouder van Gelukpark,
- enkele recent aangelegde volkstuintjes in het Wurmenveld,
- verharde wegen en paden met een aan beide zijden grenzende strook van 0,50 meter breed.

Bij duinafslag verplaatst de grens van het natuurmonument zich met de duinvoet landinwaarts, bij duinaangroei zeewaarts.

5. Andere van kracht zijnde instrumenten

Voor (delen van) het natuurmonument zijn de volgende instrumenten van kracht:

- Streekplan Amsterdam-Noordzeekanaalgebied (1987).
In het Streekplan Amsterdam-Noordzeekanaalgebied heeft het natuurmonument op de streekplankaart de aanduiding "strand en duin" gekregen. Deze aanduiding is gericht op de bescherming van de functies natuur en recreatie. De aanduiding "zeewering" op de streekplankaart is beperkt tot de zeereep (en het strand).
- Bestemmingsplannen van gemeente Bloemendaal en gemeente Zandvoort.
Het natuurmonument is gelegen op het grondgebied van de gemeenten Bloemendaal en Zandvoort.
In het Bloemendaalse deel vigeren de bestemmingsplannen "Bloemendaal aan zee", "Buitengebied 1970 I" en "Buitengebied 1970 II". Hier zijn de volgende bestemmingen van toepassing: "Natuurgebieden", "Bijzondere doeleinden" en "Zeewering en natuurgebieden".
In het Zandvoortse deel vigeren de bestemmingsplannen "Natuur en Recreatiegebieden" en "Plan in hoofdzaak Zandvoort". Hier zijn de bestemmingen "Natuurgebieden", "Duingebied" en "Volkstuinen" van toepassing.
- Grondwaterplan Noord-Holland
Hierin is vastgelegd dat in het natuurmonument geen wateronttrekking zal plaatsvinden.

- Verordening Grondwaterbeschermingsgebieden Noord-Holland.
Voor vrijwel het gehele natuurmonument is de Verordening Grondwaterbeschermingsgebieden van toepassing. De bescherming is gericht op de grondwaterkwaliteit.
- Verordening Opschriften en Opslag Noord-Holland.
De Verordening Opschriften en Opslag is voor het gehele gebied van toepassing en is met name gericht op de bescherming van het landschapsschoon.
- Keur van Hoogheemraadschap Rijnland.
De keur is voor het gehele natuurmonument van toepassing en met name gericht op de bescherming van de waterkerende functie van de zeereep en het behoud van de zandvoorraad in het achterliggende gebied deel uitmakend van de zeekering.

6. Rechtsgevolgen van de aanwijzing

De toepassing van de Natuurbeschermingswet is gericht op de instandhouding en het herstel van de aanwezige natuurwaarden en het natuurschoon. In het algemeen kan worden gesteld dat het sinds jaar en dag in het natuurmonument bestaande grondgebruik in zijn huidige omvang en intensiteit, behoudens de hierna genoemde uitzonderingen, zonder vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet kan worden voortgezet. Desalniettemin is het gewenst om het gebruik en beheer van het natuurmonument meer te richten op behoud, herstel en, waar mogelijk, ontwikkeling van de natuurwaarden van het gebied.

6.1. Rechtsgevolgen ex artikel 12 (vergunningen)

Ingevolge artikel 12 van de Natuurbeschermingswet moet voor handelingen die schadelijk zijn voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend zijn, een vergunning worden aangevraagd. Dit geldt in elk geval voor handelingen die de wezenlijke kenmerken van het natuurmonument aantasten. Het aanvragen van een vergunning dient krachtens artikel 13, eerste lid, per aangetekende brief te geschieden. De aanvraag dient te worden gezonden aan het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Natuur-, Milieu- en Faunabeheer, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Vermeld zij, dat de in artikel 12 van de Natuurbeschermingswet bedoelde verbodsbepaling voor een ieder van kracht is.

Opgemerkt zij tevens, dat de vergunningsplicht als vermeld in artikel 12 van de Natuurbeschermingswet in beginsel ook van toepassing is op de handelingen die buiten het natuurmonument plaatsvinden en schadelijk zijn voor het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis ervan. Behoudens bijzondere gevallen, waarmee in dit verband handelingen worden bedoeld die de in de beschikking genoemde wezenlijke kenmerken van het natuurmonument aantasten, zal de aanwijzing geen merkbare gevolgen hebben voor het huidig gebruik en beheer van het aanpalend gebied.

Het is niet mogelijk op voorhand precies aan te geven welke handelingen al dan niet vergunningsplichtig zijn. In de eerste plaats hangt dit samen met de gevarieerde opbouw van het beschermd natuurmonument, in de tweede plaats kunnen handelingen in aard en intensiteit verschillen. Gezien het grote aantal verschillende mogelijkheden dat zich kan voordoen, zal van geval tot geval moeten worden vastgesteld of een vergunning al dan niet vereist is. Omdat het voor de betrokkenen vaak moeilijk is om één en ander zelf te beoordelen wordt aangeraden in voorkomende gevallen de Consulent Natuur-, Milieu- en Faunabeheer van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij te raadplegen. Deze zal uitsluitend kunnen geven over de vraag of het al dan niet noodzakelijk is een vergunning aan te vragen.

Teneinde wat betreft het voorgaande de gedachten te bepalen wordt hierna een aantal voorbeelden gegeven van de handelingen die, gelet op de te verwachten schadelijke effecten, aan een vergunning gebonden zullen zijn. Het is een niet-limitatieve opsomming:

- bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- plaatsen of aanleggen van voor verblijf geschikte, al dan niet aan hun bestemming onttrokken voer- en vaartuigen, caravans en tenten;
- aanbrengen of inrichten van recreatieve voorzieningen als kampeerterreinen, lig- of speelweiden, picknickplaatsen, trainingsplaats voor honden enz.;
- aanleggen of aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen;
- aanleggen of verharden van wegen, banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen van enige omvang;
- opslaan, storten, bergen of deponeren van al dan niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, vloeistoffen, producten of materialen;
- ontgronden, bodem verlagen, ophogen, egaliseren, ontginnen en verrichten van graafwerkzaamheden;
- het verrichten van handelingen die wijziging van de waterhuishouding, (grond)waterkwaliteit of (grond)waterstand ten gevolge kunnen hebben in het natuurmonument;
- het verrichten van handelingen die wijziging of intensivering van het sinds jaar en dag bestaand gebruik beogen of ten gevolge kunnen hebben;
- het gebruik van meststoffen;
- het aanwenden van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen;
- het dunnen, rooien, vellen en planten van bomen, houtopstanden en ander houtgewas of sierplanten niet zijnde het normaal onderhoud;
- handelingen anders dan het normale onderhoud ten behoeve van de zee-
wering;
- branden van riet, hout en ruigte en het verbranden van afval;
- het aanleggen en/of inrichten van oefenterreinen voor militaire doeleinden of ten behoeve van politie-activiteiten;
- het uitoefenen van de jacht.

Ten aanzien van eventueel optredende kustafslag bij de kop van de Bloemendaalse Zeeweg zij het volgende opgemerkt. Indien als gevolg hiervan de aanwezige gebouwen en voorzieningen dienen te worden verplaatst, zal bezien worden in hoeverre in het kader van de Natuurbeschermingswet hiervoor in de directe omgeving een oplossing kan worden gevonden.

6.2. Rechtsgevolgen ex artikel 14 (beheersplan)

De Wet geeft in artikel 14 de mogelijkheid om in overeenstemming met de eigenaar en gebruiker, telkens voor een periode van ten hoogste drie jaar, voor een beschermd natuurmonument of een gedeelte daarvan een beheersplan op te stellen. Dit beheersplan komt tot stand op vrijwillige basis en heeft het behoud of het herstel van het natuurschoon of van de natuurwetenschappelijke waarden ten doel.

Ingevolge het derde lid van artikel 12 van de Natuurbeschermingswet is voor de in het beheersplan neergelegde handelingen géén vergunning vereist. Daarnaast brengt een beheersplan met zich mee dat de eigenaar en gebruiker duidelijkheid verkrijgen over de handelingen die zouden moeten worden nagelaten in verband met het behoud van de kwaliteit van het natuurmonument. Op grond van de Wet kan aan betrokkenen een vergoeding worden toegekend voor uit een beheersplan voortvloeiende kosten, die redelijkerwijs niet of niet geheel voor hun rekening behoren te komen.

De hoofdlijnen van het voor het natuurmonument gewenste beheer komen in paragraaf 8 aan de orde.

6.3. Rechtsgevolgen ex artikel 16

Volgens artikel 16 van de Natuurbeschermingswet is het verboden een beschermd natuurmonument te verontreinigen, daarin planten, bloemen of takken uit te steken, te plukken of af te snijden of te vervoeren, dieren te verontrusten, te vangen of te doden of zulks te pogen of in het algemeen daarin schade aan de natuur toe te brengen.

Dit artikel is met name gericht op bezoekers van het natuurmonument. Het geldt niet voor de eigenaar, gebruiker en hun huisgenoten, onverminderd het bij de artikelen 12 en 14, derde lid, bepaalde.

Voor zover men handelingen verricht waarvoor de Minister ontheffing heeft verleend of die het gevolg zijn van een uitvoering van een overeenkomst welke men met eigenaar of gebruiker is aangegaan vóór de aanwijzing als beschermd natuurmonument, geldt het verbod van artikel 16 niet. Voor het afsluiten van nieuwe overeenkomsten is men gebonden aan het in artikel 12 en 14 bepaalde.

Op grond van artikel 16 kunnen schadelijke activiteiten worden tegengegaan, zoals crossen met motorvoertuigen en/of (brom)fietsen, het betreden van het terrein met niet-aangelijnde honden, het plaatsen van tenten, caravans e.d., het paardrijden, wandelen en fietsen buiten daartoe bestemde paden, alsmede het uitoefenen van de modelvliegsport.

6.4. Rechtsgevolgen ex artikel 17

Volgens artikel 17 van de Natuurbeschermingswet is het verboden, zonder daartoe gerechtigd te zijn, zich te bevinden in of op een water, dat deel uitmaakt van een beschermd natuurmonument, indien op duidelijk zichtbare wijze is kenbaar gemaakt dat de toegang tot dit water verboden is.

7. Huidig gebruik en beheer

7.1. Zeewering

Het huidig gebruik en beheer van de buitenduinen berust bij het Hoogheemraadschap van Rijnland en is primair gericht op de waterkerende functie van de duinen. De verplichtingen van de grondgebruikers in deze zijn vastgelegd in de Keur van Rijnland.

De reglementaire beheerstaak van Rijnland heeft betrekking op de buitenduinen en de binnenduinen tot zover de duinketen zich landinwaarts strekt.

Beheerswerkzaamheden die ten behoeve van het instandhouden van de zeewerende functie van de duinen in de binnen- en buitenduinen plaatsvinden en behoren tot het normaal onderhoud zijn:

- het plaatsen, hebben en onderhouden van peilschalen, meetpalen, kleinschalige meetopstellingen, verbods- en aanduidingsborden e.d.;
- het tijdelijk plaatsen van dagverblijven voor arbeiders;
- het aanbrengen van helm, riet en struikgewas en het plaatsen van rijsschuttingen en andere middelen om verstuiving van de duinen tegen te gaan en om duinvorming te stimuleren;
- het snoeien en steken van duinbeplantingen teneinde het materiaal aan te wenden om verstuiving tegen te gaan;
- het opruimen en herplaatsen van afrasteringen;
- afvlakken van duintoppen in de buitenduinen om uitgestoven gaten aldaar op te vullen, waarna inplant plaatsvindt;
- het onderhoud aan bestaande wegen en paden en het zo nodig opnieuw uitvoeren van een oppervlaktebehandeling;
- kleinschalige suppletie of verplaatsing van zand in de buitenduinen.

Tot de werkzaamheden tot herstel van voor de zeeweringsfunctie ongewenste veranderingen in de buitenduinen (zoals b.v. bij stormschade), die voor het natuurmonument niet schadelijk zijn, behoren:

- het aanbrengen van een buitenberm aan de zeezijde met beperkte breedte (meestal wordt circa 5 meter aangehouden) op variërende hoogte;
- het opnieuw onder een helling brengen van (gedeelten van) het buitentalud (ter indicatie: meestal wordt een helling van 1 op 4 aangehouden).

Tot de werkzaamheden in geval van calamiteitssituaties worden gerekend de werkzaamheden bij dreigend of dringend gevaar als bedoeld in artikel 33 van de Waterstaatswet 1900. Van deze werkzaamheden dient terstond melding te worden gedaan bij de Consulente Natuur-, Milieu- en Faunabeheer te Noord-Holland.

Voor bovengenoemde werkzaamheden die ten behoeve van het instandhouden van de zeewering in de buitenduinen plaatsvinden is geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig.

Grootschalige ingrepen ten behoeve van de zeewering, als bedoeld in artikel 33 van de Waterstaatswet 1900, zijn voor zover deze schade

aan de natuurwaarden of het natuurschoon veroorzaken of ontsierend zijn, vergunningplichtig in het kader van de Natuurbeschermingswet. Hiervan zijn uitgezonderd werkzaamheden in geval van calamiteits-situaties. In ieder geval vergunningplichtig zijn de volgende werkzaamheden:

- aanleg van nieuwe, verharde dan wel onverharde wegen en paden;
- leggen van onder- of bovengrondse (pers)leidingen;
- slopen van bunkers en het storten van puin;
- aanleg van duinvoetverdedigingen;
- aanbrengen van constructies en installaties noodzakelijk voor waarneming van zeeuerende duinen, strand en aangrenzend water;
- uitbreiding van opslagterrein.

Deze opsomming is niet limitatief.

Ingrepen zijn niet vergunningplichtig indien deze zijn opgenomen in een beheersplan ex artikel 14 van de Natuurbeschermingswet.

7.2. Beheer van de terreinen

Het centrale deel van het natuurmonument (het Kraansvlak) dat in eigendom is bij de provincie Noord-Holland wordt door het Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (P.W.N.) beheerd als natuurgebied. In 1987 is het gebied in beperkte mate ontsloten voor recreatief medegebruik door middel van een fiets-/wandelpad en ruitpad. Het beheer is vastgelegd in een beheersnota. Het beheer is gericht op het handhaven van de huidige, tamelijk ongestoorde ontwikkeling van de vegetatie. Stuifplekken worden zo min mogelijk vastgelegd. Teneinde vergrassing in duinroosvegetaties tegen te gaan, worden deze plaatselijk gemaaid.

Uitgangspunt bij het onderhoud van bossen is, naast de instandhouding, het stimuleren van natuurlijke processen. Er worden door de P.W.N. strenge eisen gesteld aan de noodzakelijke werkzaamheden door derden in dit gebied (bijvoorbeeld aanleg van waarnemingsputten ten behoeve van de waterwinning). De in het gebied gelegen duinakkers zijn niet meer in agrarisch gebruik.

De jacht in dit gebied is verhuurd tot het jaar 2000.

Het oostelijk deel van het terrein ter grootte van 85 ha is tot 2000 in erfpacht gegeven aan de vorige eigenaar. Deze heeft een woning op het terrein in gebruik.

In het Vlakje, eveneens in eigendom van en in beheer bij de P.W.N., vindt op de niet-beboste delen een beheer van "niets doen" plaats. De bossen in het Vlakje worden op dezelfde wijze beheerd als in het Kraansvlak.

Het noordelijk deel van het natuurmonument dat in eigendom is bij de gemeente Bloemendaal wordt eveneens beheerd als natuurgebied. Het beheer berust ten dele bij het Staatsbosbeheer en ten dele bij de dienst Publieke Werken van de gemeente Bloemendaal. Het beheer is vastgelegd in beheersplannen. Het beheer is gericht op een zo ongestoord mogelijke ontwikkeling van vegetatie en levensgemeenschappen. De belangrijkste werkzaamheden zijn hier het controleerbaar houden van stuifplekken. In het gebied ligt een schietbaan welke in gebruik is bij de gemeentepolitie Bloemendaal. Verder liggen hier twee vuil-

storten. Een ervan wordt nog gebruikt als stort op kleine schaal van puin, houtafval en zwarte grond. De ander wordt alleen nog gebruikt voor de verbranding van zieke iepen. Door het gebruik van de schietbaan vindt rustverstoring plaats. Door de vuilstorten worden eutrofiërende en gebiedsvreemde stoffen in het gebied ingebracht. Het terrein is buiten enkele wegen en paden gesloten voor recreatie. De jacht in dit gebied is ten zuiden van de Bloemendaalse Zeeweg verhuurd.

Voor de delen in eigendom van en beheer bij gemeente Zandvoort geldt met uitzondering van bospercelen in de zuidoosthoek geen beheersplan. Wel is door de gemeente Zandvoort recent een "Duinbeheersplan" vastgesteld; een plan met het karakter van een ruimtelijk zoneringsplan. Het beheer beperkt zich tot noodzakelijk onderhoud volgende uit de keur van Hoogheemraadschap Rijnland.

Het gebruik van enkele voormalige teellandcomplexen en duinakkers is geïntensiveerd en uitgebreid tot volkstuinen en schapenweide met diverse stallen. Het gebruik is zodanig dat hier sprake is van aantastingen van het duingebied. In het gebied ligt ten noorden van de racebaan een schietbaan welke in gebruik is bij de Gemeentepolitie van Zandvoort. Eveneens ten noorden van het circuit ligt een duinakkercomplex dat tot voor kort gebruikt werd als overstortplaats voor rioolwatereffluentlozingen. Als gevolg hiervan is het grondwater tot op enkele honderden meters van de effluentvijvers van slechte kwaliteit. Eveneens is als gevolg van de lozingen op een groot aantal plaatsen in het natuurmonument de oorspronkelijke karakteristieke duinbegroeiing verdwenen en is verruiging opgetreden. De jacht op de gronden die in eigendom zijn van de gemeente Zandvoort wordt door de gemeente zelf uitgeoefend.

7.3. Recreatief medegebruik.

Het grootste deel van het natuurmonument is in beperkte mate ontsloten voor recreatief medegebruik door een fiets- en wandelpad en enkele ruiterspaden.

Door de toenemende recreatiedruk wordt de faunistische waarde aangetast. De beheersgebieden van het Staatsbosbeheer en P.W.N. zijn voor het overige slechts toegankelijk onder leiding van beheerspersoneel bij excursies. Nabij de bebouwing van Zandvoort is een gedeelte van het natuurmonument vrij toegankelijk voor publiek. Door het intensieve recreatieve medegebruik zijn hier sluippaden ontstaan. In dit gedeelte treedt erosie op en wordt de faunistische waarde aangetast.

8. Gewenst beheer.

Het beheer van het natuurmonument dient gericht te zijn op het behoud, herstel of de ontwikkeling van de natuurwetenschappelijke betekenis en het natuurschoon.

8.1. Gewenst beheer van de zeewering

Bij de uitvoering van waterstaatkundige werken in en het beheer van de zeewering is het gewenst dat de natuur- en landschapswaarden worden gespaard en verder tot ontwikkeling kunnen komen, uiteraard voorzover de veiligheid dit toelaat. Waar mogelijk zou bijvoorbeeld spontane verstuiwing toegelaten kunnen worden.

8.2. Gewenst terreinbeheer

Het is gewenst het beheer, waar dat nog niet is gebeurd, te richten op behoud, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke, geomorfologische, hydrologische en ecologische kwaliteit en samenhang van het natuurmonument.

Daarnaast is het gewenst het beheer te richten op ontplooiing van natuurlijke potenties van het natuurmonument door verbetering van bestaande of herstel van verdwijnende milieu-omstandigheden via maatregelen in de sfeer van natuurontwikkeling.

In dit verband zijn de volgende beheersmaatregelen gewenst. Het is zeer gewenst het huidige, schadelijke gebruik van de teellandcomplexen, volkstuinten en schapenwei met bijbehorende opstallen zo spoedig mogelijk te beëindigen. Wel blijft het in het Wurmenveld (bestemming "volkstuinten") binnen het kader van artikel 12 en/of 14 mogelijk de aanleg van nieuwe volkstuinten realiseren, voor zover noodzakelijk in verband met te saneren volkstuinten elders in het duingebied. Hierbij dienen alternatieven buiten het beschermd natuurmonument mede in beschouwing te worden genomen. Nieuwe volkstuinten dienen te passen in het karakter van het zogenaamde zeedorpenlandschap, dat wil zeggen zo goed mogelijk ingepast in het bestaande reliëf en met een ecologisch verantwoord gebruik.

Kwetsbare duingedeelten dienen, ook in de vrij toegankelijke terreinen, te worden ontzien of beschermd, onder andere door het saneren en voorkomen van sluippaden.

De omvorming langs natuurlijke weg van naaldbossen in een meer natuurlijke begroeiing dient te worden gestimuleerd.

Ook is het noodzakelijk dat de te verwachten stijging van het grondwater (als gevolg van een reductie van de waterwinning in Zuid-Kennemerland) wordt begeleid met een herstelbeheer (regeneratie), gericht op het maken van een zo gunstig mogelijk milieu voor de vestiging, ontwikkeling en handhaving van waardevolle vegetaties zowel in de overgangsfase als in de eindfase.

Het is zeer gewenst, mede gezien van het vigerend milieubeleid, dat de vuilstortplaatsen, de overstortplaats van de rioolwatereffluentlozing en effluentvijvers gesaneerd worden. De schietbanen dienen zo spoedig mogelijk te worden verplaatst naar locaties buiten het natuurmonument.

8.3. Gewenst beheer ten aanzien van recreatief medegebruik

Het is wenselijk een zonering in ruimte en/of tijd in het recreatief medegebruik van het natuurmonument te bewerkstelligen, voor zover deze niet reeds aanwezig is.

Behoud en versterking van de natuurwetenschappelijke waarden en het natuurschoon dient hierbij uitgangspunt te zijn. Enerzijds zal hierbij worden bezien hoe, met inachtneming van voornoemd uitgangspunt, het recreatief medegebruik kan worden gehandhaafd dan wel vergroot. Anderzijds is in knelpuntsituaties verplaatsing dan wel sanering van voor het natuurmonument schadelijke vormen van recreatie gewenst.

Schadelijke vormen van recreatie zijn niet in overeenstemming met het streven de natuurwaarden en het natuurschoon van het natuurmonument te behouden of te herstellen. In het natuurmonument dienen dan ook geen nieuwe schadelijke vormen van recreatie te worden toegelaten.

In verband met het bovenstaande kan nog het volgende worden vermeld. Het recreatief medegebruik van het natuurmonument dient voornamelijk plaats te vinden aan de randen van het natuurmonument, met name in die delen die grenzen aan de stedelijke bebouwing. Daarnaast kan het recreatief medegebruik vorm krijgen door middel van enkele ontsluitingen. Voorts dient aandacht te worden geschonken aan de gewenste sanering van sluippaden. In het zuidoostelijk gedeelte van het natuurmonument (nabij Keesomstraat) wordt een fiets- en wandelpad aangelegd. Het duingebied ten westen hiervan kan worden benut voor extensief recreatief medegebruik, terwijl het duingebied ten oosten van het fietspad van recreatief medegebruik dient te worden gevrijwaard, behoudens een eventueel wandelpad.

8.4. Gewenst beheer ten aanzien van de jacht

Jacht zal kunnen plaatsvinden wanneer in een wildbeheerplan waarborgen worden gegeven dat zodanig wordt gejaagd dat de wezenlijke kenmerken van het natuurmonument niet worden geschaad. Op grond van een dergelijk wildbeheerplan zal een vergunning ex artikel 12 van de Natuurbeschermingswet worden verleend.

Daar waar het beheer van een aangewezen natuurmonument gericht is op spontane ontwikkeling van zo compleet mogelijke ecosystemen met een hoge mate van zelfregulatie en tevens medegebruik grotendeels is uitgesloten, zal geen vergunning ex artikel 12 worden verleend, tenzij zulks in het belang van het natuurbeheer of ter voorkoming en beperking van wildschade noodzakelijk is.

Dit geldt met name voor het Kraansvlak op het moment dat de huidige jachthuurovereenkomst beëindigd is.

Inlichtingen.

Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot het Consulentschap Natuur-, Milieu- en Faunabeheer Noord-Holland van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Toekanweg 7, Postbus 3005, 2001 DA Haarlem; telefoon: 023-301234.

MINISTERIE VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Directie Natuurbeheer

N/97777

16 oktober 1997

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Overwegende, dat het gebied te noemen "Duinen bij Overveen" bestaat uit terreinen, welke van algemeen belang zijn uit een oogpunt van natuurschoon en om hun natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien vallen onder de begripsomschrijving van natuurmonumenten in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet;

Gehoord Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Bloemendaal, Zandvoort en Haarlem en Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland;

Handelende in overeenstemming met de Staatssecretaris van Defensie en de Staatssecretaris van Financiën;

Gelet op artikel 21, eerste en tweede lid, van de Natuurbeschermingswet;

BESLUIT:

Artikel 1

Het op de bij deze beschikking behorende kaart SN 128 aangegeven gebied "Duinen bij Overveen", dat eigendom is van de Staat, wordt aangewezen als staatsnatuurmonument.

Artikel 2

De bij deze beschikking behorende toelichting maakt deel uit van deze beschikking.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER
EN VISSERIJ,

J.J. van Aartsen

TOELICHTING BIJ BESCHIKKING N/97777;
AANWIJZING ALS STAATSNATUURMONUMENT
VAN DE "DUINEN BIJ OVERVEEN"

[Handwritten signature]

INHOUD

	Blz.
1. INLEIDING	1
2. NATUURWETENSCHAPPELIJKE BETEKENIS EN NATUURSCHOON	1
2.1. Geologie, geomorfologie, waterhuishouding en bodem	1
2.2. Flora en vegetatie	2
2.3. Fauna	3
2.4. Natuurschoon	3
3. BEGRENZING	4
4. ANDERE VAN KRACHT ZIJNDE INSTRUMENTEN	4
5. HUIDIG GEBRUIK EN BEHEER	5
5.1. Terreinbeheer	5
5.2. Waterbeheer	6
5.3. Recreatief medegebruik	6
5.4. Militair gebruik	7
5.5. Jacht en wildbeheer	7
5.6. Agrarisch gebruik	7
5.7. Overig	7
6. GEWENST BEHEER	7
6.1. Gewenst terreinbeheer	8
6.2. Gewenst grondwaterbeheer	9
6.3. Gewenst beheer ten aanzien van recreatief medegebruik	9
6.4. Gewenst beheer ten aanzien van militair medegebruik	9
6.5. Gewenst ten aanzien van de jacht	9
7. RECHTSGEVOLGEN VAN DE AANWIJZING	10
7.1. Vergunningplicht	10
7.2. Rechtsgevolgen artikel 16	12
8. INLICHTINGEN	12

1. INLEIDING

Het staatsnatuurmonument 'Duinen bij Overveen' is gelegen in de gemeenten Bloemendaal, Zandvoort en Haarlem en omvat vier deelgebieden, te weten: 1. het landgoed Elswout, met een aangrenzend terrein; 2. het landgoed Duinvliet; 3. het duingebied Middenduin, inclusief Duinlust en een deel van het Visserspad (het langwerpige terreindeel, ten westen van Elswout en Duinlust) en 4. het militaire oefenterrein Overveen. De totale oppervlakte bedraagt circa 300 ha.

Het natuurmonument is gelegen op de overgang tussen het duin- en het landinwaarts gelegen strandwallenlandschap en wordt gerekend tot de binnenduinen. Het wordt gevormd door een gevarieerd en uitgestrekt duinlandschap, dat reliëfrijk en landschappelijk zeer afwisselend is.

Het natuurmonument is om verschillende redenen van grote waarde. Het vormt enerzijds een integraal onderdeel van het Nederlandse kustduingebied en heeft anderzijds een geheel eigen waarde. Het natuurmonument is gelegen op de ecologisch interessante overgang tussen de kalkrijke jonge en ontkalkte oude duinen. De afstroming van relatief voedselarm kwelwater is van belang voor de aanwezige, deels verdroogde, duinrellen die hun water ook buiten het staatsnatuurmonument afvoeren. Het gebied kent een soortenrijke en kenmerkende begroeiing, variërend van duinroosvegetaties in het open duin tot meer dan tweeënhalve eeuw oude bossen met rijke stinseflora op de landgoederen van de binnenduinrand. De broedvogelstand is zeer goed.

De aanwijzing van de 'Duinen bij Overveen' als staatsnatuurmonument strekt tot uitvoering van het voornemen, zoals neergelegd in het Natuurbeleidsplan (Kamerstukken II 1989/1990, 21 149, nrs 2-3), om in de komende jaren alle daarvoor in aanmerking komende delen van het Nederlandse kustduingebied onder de werking van de Natuurbeschermingswet te brengen. Door middel van deze aanwijzingen wordt beoogd het behoud en herstel van de natuur- en landschapswaarden van het kustduingebied te bevorderen.

In deze toelichting komen achtereenvolgens aan de orde de natuurwetenschappelijke betekenis en het natuurschoon, de begrenzing, de andere voor dit gebied van kracht zijnde instrumenten, het huidig gebruik en beheer en het gewenste beheer en tot slot de rechtsgevolgen van de aanwijzing.

2. NATUURWETENSCHAPPELIJKE BETEKENIS EN NATUURSCHOON

2.1. *Geologie, geomorfologie, waterhuishouding en bodem*

Het staatsnatuurmonument is gelegen op de overgang van oude- en jonge duinen. Op Elswout, Duinvliet en Duinlust komen oude duinen aan de oppervlakte, die circa 4000 jaar geleden zijn ontstaan. In de rest van Middenduin en het militaire terrein worden deze afzettingen sinds de twaalfde en dertiende eeuw overdekt door de jonge duinen.

De hoge binnenduinrand gaat over in een strandwal en vervolgens in een strandvlakte. In de ondergrond is (Holland)veen aanwezig.

Opvallend is de tot 40 meter hoge loopduinreeks in het natuurmonument. Ten oosten hiervan liggen Duinlust, Elswout en Duinvliet in het strandwallenlandschap. Zowel Middenduin als het militaire terrein bestaan uit loopduinen, grote samengestelde valleien en kopjesduinen. Het grootste deel van Elswout, Duinlust en de Zanderij (in Middenduin) is afgegraven ten behoeve van de zandwinning. De afgegraven gebieden in de Zanderij zijn in gebruik (geweest) als bollenland en volkstuintjes. In het kader van een natuurbouwproject is een stuk bollengrond afgezaand.

In het natuurmonument komen natte tot weinig vochtige terreindelen voor; naast het Schippersduin aan het begin van de Zanderijvaart (in Middenduin) betreft het de afgegraven terreinen (Zanderij, Duinlust en Elswout). De rest van het natuurmonument bestaat uit droog duingebied. Een bijzonder aspect van

de ligging in de binnenduintrand is de constante aanvoer van voedselarm kwelwater uit de duinen, dat via oude gegraven zandvaarten wordt afgevoerd.

De grondwaterhuishouding staat onder invloed van waterwinning enerzijds en peilbeheersing anderzijds. In Middenduin en het militaire terrein is de grondwaterstand sinds de vorige eeuw meer dan een meter gedaald, hoofdzakelijk door de aanleg van de Zanderijvaart en de waterwinning.

De bodem in het natuurmonument bestaat grotendeels uit Duinvaaggronden en Beekeerdgronden, waarvan het laatstgenoemde type voorkomt op Elswout en in de afgegraven terreindelen. Opvallend is het hoge oorspronkelijke kalkgehalte van de jonge duinen (10%).

2.2. Flora en vegetatie

Het natuurmonument kent mede door de bijzondere kenmerken ten gevolge van de gevarieerde opbouw van open duingebied naar parkachtig binnenduinlandschap, de overgang van jonge naar oude duinen en de beschikbaarheid van voedselarm grondwater op een aantal plaatsen, een grote variatie aan plantengemeenschappen en soorten planten, mossen en paddestoelen. Plantengeografisch gezien behoort het natuurmonument tot het Duindistrict.

In het natuurmonument is een grote mate van afwisseling tussen open duin, grasland en struweel met bos in Middenduin en het militaire terrein, en bos en weilanden op de landgoederen Duinlust, Elswout en Duinvliet.

In Middenduin en het militaire terrein groeien open duinroos- en duingraslandvegetaties, zoals het korstmosrijke Buntgrasduin en de Duinschapegras-associatie, met onder meer Gewone agrimonie, Wondklaver, Kleine steentijm, Ruig viooltje, Welriekende salomonszegel, Kleine pimpernel, Voorjaarshelmkruid, Oorsilene, Walstrobremraap en Ruw gierstgras. Deze vegetatietypen zijn kenmerkend voor de oppervlakkige ontkalking van het binnenduin. De uitgestrekte duinroosstruwelen, die duiden op een lange, betrekkelijk ongestoorde ontwikkelingsgeschiedenis, hebben in deze regio hun belangrijkste verspreidingsgebied.

Op Elswout en Duinvliet worden levensgemeenschappen aangetroffen die kenmerkend zijn voor de soms meer dan tweeënhalve eeuw oude bossen. Zij bezitten een rijkdom aan bosplanten, mossen en paddestoelen en herbergen onder meer het kenmerkende Eikenberkenbos op de niet-vergraven hellingen, jong Beuken- en Eikenbeukenbos op de vergraven vlakke delen en Essen-Iepenbos op Duinvliet. In de ondergroei komt een uitzonderlijk groot aantal bosplanten voor zoals Bosereprijs, Vroeg havikskruid, Muskuskruid, Boskortsteel, Boshavikskruid en Klein bronkruid.

De rijkdom aan (vooral epifytische) mossen en paddestoelen is opvallend. Vrijwel alle karakteristieke mossoorten van binnenduintrandbossen zijn aanwezig, zoals de zeldzame soorten Varentjesmos, Kammos, Palmpjesmos, Boomvorkje, *Brachythecium populum*, *Zygodon viridissimus* en *Torula intermedia*. Van de aanwezige paddestoelen zijn er soorten die landelijk gezien zeldzaam tot zeer zeldzaam zijn. Aangetroffen worden: Kluijfszwam, Wasplaat, Parasolzwam, Aardster, Ridderzwam, Gordijnzwam, Boleet, Russula, Melkzwam en Tonderzwam. Het betreft soorten die landelijk gezien sterk afnemen, maar in het natuurmonument goed zijn vertegenwoordigd.

Schippersduin aan het begin van de Zanderijvaart vormt een refugium voor vochtige duinvalleivegetaties. De vegetaties behoren tot de kenmerkende gemeenschap van Strandduizendguldenkruid en Krielparnassia, met onder meer de zeldzame soorten Rietorchis, Rondbladig wintergroen en Grote keverorchis. Hier en op vochtige plaatsen langs de Zanderijvaart groeien ook vochtige berkenbossen. Ook op de bollenlandjes die in het kader van een natuurproject zijn afgegraven en op de verlaten bollenlandjes en volkstuintjes die worden gemaaid, ontwikkelen zich karakteristieke vochtminnende soorten, zoals Parnassia, Strandduizendguldenkruid en Gevlekte rietorchis.

De afstroming van kwelwater uit de duinen komt tot uitdrukking in de aanwezigheid van kenmerkende soorten van kalkrijke duinrellen in de weilanden op Elswout, zoals Gewoon sterrekroos, Dichtbladig

fonteinkruid en Lidsteng. Elswout en Duinvliet, en in mindere mate Duinlust, vormen één van de belangrijkste groeiplaatsen voor de stinseflora in Zuid-Kennemerland. Aangetroffen worden de zeldzame Gele bosanemoon, Blauwe bosanemoon, Bosvergeet-mij-nietje, Haarlems klokkenspel en Wilde hyacint.

2.3. Fauna

Het natuurmonument biedt plaats aan een groot aantal diersoorten.

De broedvogelstand in het natuurmonument is bijzonder goed. Met name holenbroeders, zoals Bosuil, Glanskop, Boomklever (Elswout, Middenduin) en voor naaldbos karakteristieke soorten, zoals Kruisbek (Middenduin, militair terrein) zijn goed vertegenwoordigd. De grote oppervlakte bos van verschillende typen en ouderdom is gunstig voor in de aanwezigheid van een groot aantal bosvogels, zoals Zwarte specht, Kleine bonte specht, Boomklever, Bonte vliegenvanger, Wielewaal, Groene specht, Kleine barsmij, Houtsnip, Glanskop en Matkop. Daarnaast komen in Middenduin vogels van open duin voor, onder meer Tapuit en Roodborsttapuit in beperkte aantallen, en vogels van hoog struweel, zoals Boompieper, Nachtegaal en Goudvink.

Voorts komen er roofvogels voor, broedend of als wintergast, zoals Buizerd, Sperwer, Boomvalk (Middenduin).

Het natuurmonument herbergt diverse zoogdieren, zoals Wezel, Hermelijn, Bunzing, Ree, Vos, Konijn, Eekhoorn en diverse soorten muizen.

De oude bossen, gebouwen en de ijskelder op Duinlust bieden geschikte overwinteringsmogelijkheden voor een groot aantal vleermuizen, waaronder de bijzondere Watervleermuis en Grootoorvleermuis en de meer algemene boombewonende Rosse vleermuis en Dwergvleermuis.

De Zanderijvaart en de vaarten en vijvers op Elswout zijn van groot belang als voortplantingsplaats voor padden uit de gehele omgeving, met name de Gewone pad en de Rugstreepad. Voorts komen de Kleine watersalamander, Bruine en Groene kikker voor. Op de Kemperberg en de Zanderijvaart in Middenduin is de zeldzame Zandhagedis aanwezig.

De afstroming van kwelwater uit de duinen blijkt uit de macrofauna en diatomeeënsamenstelling. Heel bijzonder voor Zuid-Kennemerland is dat in een beekje in Schippersduin aan het begin van de Zanderijvaart vrij veel macrofaunasoorten kenmerkend voor stromend water voorkomen, zoals bijvoorbeeld de watermijt *Arrenurus cylindricus*.

In Middenduin, Elswout en Duinvliet is de Wijngaardslak aanwezig. Deze komt alleen voor in de duinen van deze regio.

Het natuurmonument kent een groot aantal vlindersoorten, waaronder de vrij zeldzame Aardbeivlinder en de Duinparelmoervlinder en de minder algemeen voorkomende Kleine parelmoervlinder en het Bruine blauwtje in Middenduin.

2.4. Natuurschoon

Het duinlandschap is in het algemeen één van de meest gave landschappen van Nederland. Het wisselende reliëf, de verschillen in terreintype, de overgangen van open duinterrein naar struweel en bos enerzijds en van bos met weilanden anderzijds zorgen voor het in landschappelijk opzicht gevarieerde karakter. Mede vanwege het landgoedkarakter is het natuurmonument uit oogpunt van natuurschoon van grote betekenis.

3. BEGRENZING

De gronden in het natuurmonument zijn eigendom van Staatsbosbeheer (Elswout, Duinvliet en Middenduin (inclusief Duinlust)) en de Dienst der Domeinen van het ministerie van Financiën (militair oefenterrein).

Het natuurmonument is globaal gelegen ten (zuid)oosten van de bebouwing van Overveen. In het noorden loopt de grens langs de (Bloemendaalse) Zeeweg en de terreinen van het Waterleidingbedrijf Zuid-Kennemerland, in het oosten langs het Brouwerskolkpark, Elswouthoek en de bollengronden ten oosten van de Elswoutslaan en in het zuiden ten zuiden van de Zijweg. In het westen wordt het natuurmonument begrensd door de Duinlustweg en de duingebieden Koningshof en Kraansvlak. Het militaire oefenterrein, een apart onderdeel van het natuurmonument, wordt begrensd door de Kennemerduinen en 't Vlakje.

Binnen de begrenzing van het natuurmonument gelegen landhuizen, woningen en bedrijfsgebouwen, inclusief bijbehorende erven, vallen als enclave buiten de begrenzing van het natuurmonument. In het Bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Bloemendaal zijn deze gebieden aangeduid met "bijzondere doeleinden" en "tuin/erf". De gronden in erfpacht uitgegeven aan de Nederlandse Spoorwegen t.b.v. spoorlijntraject Overveen-Zandvoort, voor zover gelegen binnen het natuurmonument, vallen als enclave buiten de begrenzing van het natuurmonument. Ook wegen met een gesloten verharding, tezamen met de aangrenzende 0,5 meter berm, vallen buiten het natuurmonument.

De grens van het natuurmonument is zo gekozen dat, in samenhang met de aangewezen beschermde natuurmonumenten Zuid-Kennemerland-Zuid en de Duinen tussen Zandvoort en Aerdenhout in landschappelijk, geomorfologisch, hydrologisch en ecologisch opzicht een samenhangend geheel van gebiedsdelen onder de werking van de Natuurbeschermingswet is gebracht.

Voor de exacte begrenzing van het staatsnatuurmonument wordt verwezen naar de bij de beschikking behorende kaart nr. SN 128.

4. ANDERE VAN KRACHT ZIJNDE INSTRUMENTEN

Voor (delen van) het natuurmonument zijn de volgende instrumenten van kracht:

- Structuurschema Groene Ruimte, Natuurbeleidsplan.
De 'Duinen bij Overveen' vallen binnen het kerngebied van de Ecologische Hoofdstructuur, zoals verwoord in het Natuurbeleidsplan. Het Structuurschema Groene Ruimte geeft voor het onderhavige gebied de aanduiding kern- en/of natuurontwikkelingsgebied.
- Grondwaterwet en daarmee samenhangende regelgeving.
In het Provinciaal Waterhuishoudingsplan (1991) is vastgelegd dat in de duinen de onttrekking van natuurlijk zoet duinwater dient te worden verminderd, en dat in de binnenduinrandzone een integrale beheersaanpak van watersystemen dient te worden uitgevoerd. Voorts blijft het beleid, zoals dat in het Provinciaal Grondwaterplan (1986; geactualiseerd in 1991) is geformuleerd, van kracht. Het Waterleidingbedrijf Zuid-Kennemerland wil de winning van zoet grondwater in het betreffende duingebied gefaseerd terugbrengen. Van de oorspronkelijke 9,4 miljoen m³ dient in 1998 nog maar 2 miljoen m³ grondwater te worden gewonnen.
- Wet bodembescherming en daarmee samenhangende regelgeving.
In het Grondwaterbeschermingsplan Noord-Holland (1989) heeft Middenduin de aanduiding 'Waterwingebied'. Voorts zijn Middenduin en het militaire terrein aangeduid als 'Grondwaterbeschermingsgebied I' en Elswout als 'Grondwaterbeschermingsgebied II'.
- Monumentenwet.
Het landgoed Elswout is aangewezen als monument in de zin van de Monumentenwet. Naast de gebouwen en bruggen worden de karakteristieke elementen van de opeenvolgende stijlen van parkaanleg beschermd.

- Nationaal Park Zuid-Kennemerland.
Het natuurmonument maakt onderdeel uit van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland.
- Streekplan voor het Amsterdam-Noordzeekanaalgebied (1987).
Voor Elswout geldt de aanduiding 'bos met natuurgebied en cultuurmonument'. Duinvliet is aangeduid als 'bos met natuurgebied en cultuurmonument' en 'agrarisches gebied en natuurgebied'. Middenduin is aangeduid als 'strand en duin', en 'natuur- en cultuurmonument'. Het militair terrein is aangeduid als 'strand en duin'.
- Bestemmingsplannen.
In het overgrote deel van het natuurmonument zijn de bestemmingsplannen Buitengebied 1970-I en Buitengebied 1970-II 1e herziening van de gemeente Bloemendaal van toepassing (1978 en 1979). In het natuurmonument gelden overwegend de bestemmingen 'natuurgebied', 'landgoed, buitenplaats en natuurgebied', 'agrarisches doeleinden' voor de weilanden en 'bijzondere doeleinden' voor Duinlust. Het militair terrein heeft de bestemmingen 'militaire doeleinden en natuurgebied', 'militaire doeleinden' en 'bijzondere doeleinden, bescherming burgerbevolking'. In het grootste deel van Duinvliet is het bestemmingsplan Omgeving Ramplaanspad (1972) van de gemeente Haarlem vigerend. De bestemmingen zijn 'bos, met bouwvlakken voor de aanwezige woningen' en 'agrarisches doeleinden I' waar alleen exploitatie als grasland is toegestaan, voor de weilanden. In een deel van Middenduin is het bestemmingsplan Natuur- en recreatiegebieden van de gemeente Zandvoort van toepassing en vigeert de bestemming 'natuurgebied'.
- Provinciale verordeningen.
De verordening Opschriften en Opslag Noord-Holland is voor het gehele natuurmonument van toepassing en is met name gericht op de bescherming van het landschapsschoon. Voorts is de Ontgrondingenverordening Noord-Holland en de provinciale milieuverordening van toepassing.

5. HUIDIG GEBRUIK EN BEHEER

5.1. *Terreinbeheer*

Elswout, Duinvliet en Middenduin (inclusief Duinlust) worden beheerd door Staatsbosbeheer. Het beheer van het militaire terrein valt onder de verantwoordelijkheid van de Dienst Gebouwen, Werken en Terreinen van het ministerie van Defensie.

Op Elswout en Duinlust is het beheer gericht op het instandhouden en waar nodig herstellen van de voor het landgoed kenmerkende cultuurhistorische en natuurwetenschappelijke kwaliteit; dit beheer omvat het behoud en herstel van kenmerkende elementen, zoals padenstructuur, zichtassen en uitzichtpunten, ruimtelijke opbouw en structuur van de parkbossen. Hiertoe worden dunningen uitgevoerd, Beuk, Eik en Es aangeplant en de opslag van Esdoorn bestreden. In die delen van Elswout en Duinvliet waar het 'parkaanzicht' bepalend is, wordt dood hout - voor zover dit storend is voor het landschappelijke aanzicht - weggehaald.

Op Duinvliet heeft gedurende lange tijd geen actief bosbeheer plaatsgevonden, maar recentelijk is begonnen met een beheer waarbij Esdoorn en Amerikaanse Vogelkers worden verwijderd. Op Middenduin wordt een uitkapbosbeheer toegepast, gericht op natuurlijke verjonging. Langs de Zijweg ten zuiden van Elswout is een eikenhakhoutbos aanwezig.

Op Elswout en Duinvliet worden de kleine groeiplaatsen van stinseplanten actief beheerd, onder meer door gerichte aanplant, het verwijderen van struiken en hout, plaatselijke bosverjonging, jaarlijks maaien en afvoeren en bladblazen.

Op de graslanden van Elswout vindt tussen half april en half oktober volgens een inscharringsregime van Staatsbosbeheer extensieve beweiding plaats met runderen en schapen van een boer. Er wordt niet bemest en de graasdruk varieert met de hoeveelheid dieren.

Op het militaire terrein worden de opslag van Corsicaanse den buiten de naaldbospercelen en de opslag van loofhout in de open terreindelen verwijderd. Er worden beplantingen aangebracht en duindoorns en rasters geplaatst om betreding tegen te gaan. Platgetreden terreindelen worden tijdelijk ingerasterd of afgedekt.

In het overgrote deel van Middenduin is het beheer gericht op het behoud en optimalisering van de min of meer natuurlijke landschappen met de daarbij behorende levensgemeenschappen. De natuurlijke successie van naaldbos naar loofbos wordt toegelaten. Dit geldt ook voor het militaire terrein. Sinds 1983 vindt extensieve beweiding plaats van de Kemperberg in Middenduin teneinde de vergrassing en de explosieve opslag van Esdoorn terug te dringen. Vanaf half april tot half oktober worden in dit 25 hectare grote terreindeel fjordenpony's ingeschaard.

De vochtige duinvalleien in Schippersduin worden jaarlijks gemaaid. De oppervlakte vochtige duinvallei is vergroot door struweel en bos te verwijderen. In 1985 is in het kader van een natuurbouwproject een stuk bollengrond afgezaand en omgevormd tot een natte duinvallei. De afgezande bollengrond, alsmede enige verlaten volkstuinten en de zit- en kijkweiden langs de Zanderijvaart worden éénmaal per jaar gemaaid. Deze maatregelen hebben geresulteerd in het behoud en de ontwikkeling van vochtminnende plantensoorten en vegetaties.

5.2. Waterbeheer

In een klein deel van het natuurmonument wordt grondwater gewonnen ten behoeve van de drinkwaterproductie door het Waterleidingbedrijf Zuid-Kennemerland. In Middenduin zijn acht winputten en langs het Visserspad zes winputten van diep duinwater in gebruik, waarmee jaarlijks circa 450.000 m³ wordt gewonnen, voornamelijk om de piekbelasting op te vangen. De vergunning voor deze winning is onderdeel van de totale concessie voor de onttrekking van 9,4 miljoen m³ per jaar in de Kennemerduinen. De grondwaterwinning heeft geleid tot verlaging van de grondwaterstand en vermindering van de afstroming van kwelwater, hetgeen negatieve effecten heeft op het voorkomen van grondwater- en kwelafhankelijke plantensoorten en vegetaties.

Ten behoeve van de waterwinning zijn er in Middenduin enkele transportleidingen aanwezig van het Waterleidingbedrijf Zuid-Kennemerland en van de NV Water Transportmaatschappij Rijn-Kennemerland.

De keurbepalingen van het Hoogheemraadschap van Rijnland verplichten tot een vast boezempeil op 60 cm beneden NAP van de Zanderijvaart en tot het schoonmaken van de watergangen. Het overtollige oppervlaktewater op Elswout wordt via een stuw afgevoerd naar de Marcellisvaart. De afvoer via de Zanderijvaart heeft een sterk negatief effect op de grondwaterstanden, en daarmee op duinvallei- en kwelsituaties, niet alleen in het natuurmonument maar ook in het aangrenzende duingebied.

5.3. Recreatief medegebruik

In Elswout, Duinvliet en Middenduin is recreatief (mede)gebruik mogelijk. Voor Elswout wordt een toegangsprijs geheven, Duinvliet en Middenduin zijn vrij toegankelijk. Elswout en Middenduin hebben één ingang, Duinvliet drie. De toegang is beperkt tot wegen en paden. Het aantal bezoekers in Elswout bedraagt circa 45.000 per jaar. Het militaire terrein is beperkt toegankelijk. Een deel van dit terrein fungeert van april tot oktober als kampeerterrein, (Vakantie Faciliteit Militairen; Vafamil) met maximaal 60 standplaatsen.

In het natuurmonument is een uitgebreid net van wandel- en ruiterspaden. Op Elswout en in Middenduin zijn enkele wandelroutes uitgezet; in Middenduin (Duinlust) en het militaire terrein zijn trimroutes aanwezig. Zowel op Elswout als op het aangrenzende terrein zijn maneges gevestigd. Er zijn drie kleine parkeerplaatsen aanwezig, op Elswout tevens een fietsenstalling. Op Elswout is in 1995 een nieuw parkeerterrein aangelegd ten behoeve van bezoekers van Elswout, bezoekers van de oranjerie en de toekomstige gebruikers van het Grote Huis. De oude parkeervoorziening binnen de poort van Elswout is gesaneerd.

Op Duinvliet mogen honden loslopen, op Elswout alleen aan de lijn. Verder zijn honden niet toegestaan. Aan de noordzijde van de Zanderijvaart liggen twee zit-/kijkweiden.

In het gebied langs de Zanderij waren tot voor kort volkstuintjes verhuurd. Door toepassing van een uitsterfregeling zijn deze volkstuintjes verlaten.

Voorts maken twee atletiekverenigingen gedurende het winterseizoen op zondagen op basis van overeenkomsten met de sportschool (en de Rijkspolitie op ad hoc basis) gebruik van de (sport)terreinen rond de sportschool.

5.4. Militair gebruik

Het gebruik van delen van het staatsnatuurmonument als militair oefenterrein (lichte veldoefeningen) is sinds het sluiten van de Ripperda-kazerne gestopt. De verstoring alhier is derhalve vervallen, hetgeen positief is voor de natuur aldaar. Opgemerkt dient te worden dat dit gebruik ervoor heeft gezorgd dat de recreatiedruk in dit gebied altijd laag was, hetgeen positief was voor de natuur.

5.5. Jacht en wildbeheer

Op Elswout, Middenduin/Duinlust en in het militaire terrein is de jacht verhuurd; de jacht wordt in beperkte mate uitgeoefend. De jachtvergunningen lopen af in 1998.

5.6. Agrarisch gebruik

De graslanden op Elswout en Duinvliet zijn in gebruik als weiland voor agrarische doeleinden. Er wordt extensief beweid van half april tot half oktober. Bemesting vindt niet plaats.

Een perceel van 0,5 ha nabij ingang Middenduin wordt verpacht ten behoeve van de bollenteelt. Er wordt momenteel onderhandeld over de afkoop van de pachtrechten.

5.7. Overig

Een aantal gebouwen op de landgoederen is in gebruik voor specifieke doeleinden. Hoewel deze gebouwen exclaves vormen binnen het staatsnatuurmonument, hebben ze een zekere uitstraling op de terreinen. In de oranjerie op Elswout is een horecabedrijf gevestigd. De landhuizen zelf zijn in gebruik (geweest) als school. Voor het gebouw op Elswout dat tot voor kort gediend heeft als tuinbouwschool wordt een nieuwe bestemming gezocht. Het gebruik als sportschool (CIOS) op Duinlust brengt met zich mee dat er voorzieningen aanwezig zijn, zoals bijgebouwen, sportvelden en een parkeerterrein.

Dwars door het natuurmonument ligt de spoorlijn Haarlem-Zandvoort van de NV Nederlandse Spoorwegen.

6. GEWENST BEHEER

Het beheer van het natuurmonument dient te zijn gericht op het behoud, herstel of de ontwikkeling van de natuurwetenschappelijke betekenis en het natuurschoon. Dit beheer betekent voor het staatsnatuurmonument vooral dat optimale mogelijkheden dienen te worden geboden aan de ontwikkelingen die beleidsmatig gewenst zijn op het gebied van natuur en landschap, zoals onder meer verwoord in de in paragraaf 6.1 genoemde rapporten. Fysieke bescherming, het verbeteren van de milieufactoren, alsook het bevorderen van rust in de terreinen horen bij een dergelijk streven. In algemene zin kan worden gesteld dat het huidige gebruik en beheer van de 'Duinen van Overveen' in overeenstemming zijn met hetgeen vanuit het functioneren als staatsnatuurmonument wenselijk is, zij het dat op een aantal punten verbeteringen mogelijk zijn. In de navolgende paragraaf worden deze punten kort genoemd.

6.1. Gewenst terreinbeheer

Het 'Handboek Natuurdoeltypen' onderscheidt vier hoofdgroepen van natuurterreinen:

1. Nagenoeg natuurlijke eenheid (geen beheer);
2. Begeleid-natuurlijke eenheid (kleine bijsturing door beheer);
3. Halfnatuurlijke eenheid (actief natuurbeheer);
4. Multifunctionele eenheid (beheer is niet primair gericht op natuur).

In de 'Duinen bij Overveen' kan een mozaïek aan natuurdoeltypen worden nagestreefd, waarin met name begeleid-natuurlijke typen, alsook halfnatuurlijke typen een plaats hebben. Landgoederen zijn qua structuur en vegetatie naar hun aard sterk door de mens beïnvloed. Waar dat in natuurwetenschappelijk, danwel cultuurhistorische zin te motiveren is, kan derhalve in onderdelen van het terrein patroonbeheer plaatsvinden, onder meer gericht op het behoud van het landgoedkarakter van bijvoorbeeld Elswout.

Het behoud en de ontwikkeling van het open duingebied en de bijbehorende vegetaties in het westelijke deel van Middenduin heeft prioriteit. Het dichtgroeien van het duin met struikgewas kan aanleiding zijn om de begrazing van het duingebied uit te breiden. We spreken hier van een begeleid-natuurlijk doeltje.

Op Elswout, zal bij het bosbeheer het - halfnatuurlijke - landgoedkarakter tot uitdrukking moeten komen. Vanuit natuurbehoudsoverwegingen is het gewenst om met behoud van het landgoedkarakter differentiatie in het bosbeheer na te streven. Mede ter instandhouding van het landgoedkarakter met de aanwezige stinseflora is het gewenst om een flink percentage oud eikenbos (> 120 jaar), bv. 25%, verspreid over de landgoedoppervlakte te handhaven.

In het hart van de landgoederen Elswout en Duinvliet wordt de stinseflora actief beheerd en gestimuleerd. Bij eventuele herintroductie van stinseflora zal als leidraad het boek 'Stinseflora van Nederland' worden gebruikt. Hier bevindt zich een combinatie van begeleid- en halfnatuurlijke natuurdoeltypen.

Het is wenselijk om de bestaande vochtige duinvalleivegetaties en andere vochtgebonden vegetaties te behouden en uit te breiden. Dit tevens met het oog op de voorgenomen vermindering van de waterwinning in de Kennemerduinen. Het huidige beheer ten aanzien van bestaande groeiplaatsen kan worden gecontinueerd. Daarnaast liggen er goede natuurontwikkelingsmogelijkheden voor vochtige duinvalleien in de duinzoom. Een eerste randvoorwaarde hiervoor is de optimalisatie van de waterhuishouding (zie 6.2: grondwaterbeheer). De in 1992 vrijgekomen bollengrond in het gebied van de Zanderijvaart zal worden heringericht. Om de uitgangssituatie ten behoeve van vochtminnende vegetaties te verbeteren is de grondwaterstand hier inmiddels verhoogd.

Voor de herinrichting van het gebied Zanderijvaart dient een apart plan ontwikkeld te worden. Aandachtspunten zijn het verwijderen van voedselrijke grondlagen, het verwijderen van opgaand bos langs de Zanderijvaart en een aanpassing van de waterloop met waterhuishoudkundige voorzieningen. De pachtrechten van ongeveer 3000 m² bollengrond zullen moeten worden afgekocht, mede gezien de nadelige effecten van het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de bollenteelt. Het beheer van de graslanden op Elswout en Duinvliet is gericht op het verkrijgen van vegetaties die behoren tot de soortenrijke graslanden. De overgangen van grasland naar water zullen in het kader van de vormgeving van het landschap glooiend moeten gaan verlopen.

Het toekomstig gebruik van de landhuizen op Elswout en Duinlust mag niet leiden tot een aantasting van de natuurwetenschappelijke waarde en het natuurschoon. Het sportveld en het kampeerterrein inclusief bijbehorende gebouwen doen enigszins afbreuk aan het landschapsschoon van het overigens ongestoorde terrein. Wat betreft de sportschool op Duinlust met bijbehorende voorzieningen en sportvelden, is het nog niet duidelijk of alle activiteiten op termijn verplaatst zullen worden naar een nieuwe vestiging te Haarlem. Als de sportschool in de toekomst verdwijnt, is het wenselijk dat het beheer van de sportvelden en het parkeerterrein meer op natuurbeheer wordt gericht en dat aanwezige, begeleidende voorzieningen gesaneerd worden.

6.2. Gewenst grondwaterbeheer

Ten behoeve van duinvallei- en kwelsituaties in het natuurmonument en in het aangrenzende Kraansvlak, is een vermindering van de hoeveelheid te winnen natuurlijk grondwater wenselijk. Het huidige beleid van het Waterleidingbedrijf Zuid-Kennemerland voorziet al in een dergelijke vermindering, zodat een stijging van de gemiddelde grondwaterstand naar verwachting in de komende jaren merkbaar zal zijn.

De vrije afwatering via de Zanderijvaart zou moeten worden gestuurd. Hieraan voorafgaand dient het ontwaterend effect van de Zanderijvaart en de effecten van het opzetten van de waterstand nader onderzocht te worden.

6.3. Gewenst beheer t.a.v. recreatief medegebruik

Er dient een balans te worden gezocht tussen het recreatief medegebruik en het doen voortbestaan van aanwezige natuurwaarden. Behoud en versterking van de natuurwetenschappelijke waarden en het natuurschoon dienen hierbij uitgangspunt te zijn. Dit zal bijvoorbeeld inhouden dat wordt bezien hoe, met inachtneming van voornoemd uitgangspunt, het recreatief medegebruik kan worden gehandhaafd.

Gezien vanuit de zonering van het duingebied in zijn geheel, is het wenselijk de bestaande situatie, waarbij de bezoekers vooral gebruik maken van de buitenste randen van het gebied, te handhaven. Hierbij dient aangesloten te worden bij het 'Plan voor het Nationaal Park Zuid-Kennemerland; beheer, inrichting, voorlichting, educatie'.

Het is gewenst dat het doorgaande fietspad door Duinvliet afgesloten wordt voor gemotoriseerd verkeer.

De manege Duinvliet is momenteel eigendom van Staatsbosbeheer en wordt niet meer gebruikt als vertrekpunt voor duinritten. De toekomstige functie van de manege dient in overeenstemming te zijn met de waarden en doelstellingen van het terrein.

Het is gewenst de kampeerfaciliteiten op het militaire terrein, de trimbanen op Duinlust en de sportactiviteiten te verplaatsen naar locaties buiten het natuurmonument. In overleg tussen de betrokkenen (Ministerie van Defensie, gemeenten, Staatsbosbeheer enz.) dienen in de toekomst mogelijkheden voor uitplaatsen in kaart te worden gebracht.

Hoewel de Vafamil-camping in het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied niet als zodanig zal worden bestemd, heeft de gemeente Bloemendaal bepaald dat, op grond van het overgangsrecht, het huidige gebruik nog voor onbepaalde tijd doorgang kan hebben zolang er geen vervangende locatie is gevonden. Een uitbreiding of wijziging in het gebruik is echter niet toegestaan.

6.4. Gewenst beheer t.a.v. militair medegebruik

Het is in beginsel gewenst om, nu de Ripperdakazerne gesloten is, het sportveld, de voormalige schietbaan en de gebouwtjes te saneren.

6.5. Gewenst beheer t.a.v. de jacht

Algemeen uitgangspunt van het rijksbeleid voor jacht in natuurgebieden, waaronder natuurmonumenten, is dat hierin geen jacht plaatsvindt op trekkende wildsoorten en dat de jacht op standwildsoorten slechts plaatsvindt indien navolgende redenen, binnen en buiten het natuurterrein, daartoe nopen:

- de voorkoming van belangrijke schade aan vee, gewassen, bossen, bedrijfsmatige visserij;
- de bescherming van natuurwaarden;
- de bescherming van de volksgezondheid en openbare veiligheid;
- de bescherming van waterkeringen;
- de veiligheid van het luchtverkeer.

Toekomstige vergunningaanvragen zullen hieraan worden getoetst.

Voor het staatsnatuurmonument 'Duinen bij Overveen' betekent dit dat voor de jacht geen vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet zal worden verleend, tenzij zulks in het belang van het natuurbeheer of ter voorkoming van of beperking van wildschade noodzakelijk is. De noodzaak voor bejaging kan in een (fauna-)beheersplan worden aangetoond.

7. RECHTSGEVOLGEN VAN DE AANWIJZING

De toepassing van de Natuurbeschermingswet is gericht op de instandhouding van het aanwezige natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis.

In het algemeen kan gesteld worden dat voor het sinds jaar en dag in het natuurmonument bestaande gebruik in zijn huidige vorm en intensiteit geen vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet nodig is. Desalniettemin is het vanuit natuurwetenschappelijk oogpunt gewenst het gebruik en beheer van het natuurmonument meer te richten op behoud en ontwikkeling van de natuurwaarden van het gebied.

7.1. Vergunningplicht

Het beheer van een staatsnatuurmonument is gericht op het behoud of het herstel van het natuurschoon of van de natuurwetenschappelijke betekenis (art. 21, lid 3 van de Natuurbeschermingswet). Voor het verrichten van handelingen die schadelijk zijn voor het natuurmonument is een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet nodig. Deze vergunningplicht geldt niet alleen voor handelingen binnen het natuurmonument, maar is in beginsel ook van toepassing op handelingen daarbuiten indien deze een negatieve invloed op de in het natuurmonument aanwezige waarden hebben. Behoudens bijzondere gevallen, waarmee in dit verband handelingen worden bedoeld die de in de beschikking genoemde wezenlijke kenmerken van het natuurmonument aantasten, zal de aanwijzing evenwel geen merkbare gevolgen hebben voor het huidige beheer en gebruik van het aanliggend gebied.

Het is niet mogelijk om op voorhand precies aan te geven welke handelingen al dan niet vergunningplichtig zijn. In de eerste plaats hangt dit samen met de gevarieerde opbouw van het natuurmonument. In de tweede plaats kunnen handelingen in aard en intensiteit sterk verschillen. Gezien het grote aantal verschillende mogelijkheden dat zich kan voordoen, zal van geval tot geval moeten worden vastgesteld of een vergunning al dan niet is vereist.

Omdat het voor de betrokkenen vaak moeilijk is om een en ander zelf te beoordelen, wordt aangeraden in voorkomende gevallen de Provincie Noord-Holland (Dienst Ruimte en Groen, afdeling Landelijk Gebied, Bureau Natuur) te raadplegen. Deze zal uitsluitend kunnen geven over de vraag of het al dan niet noodzakelijk is een vergunning aan te vragen (zie voor advies onder 'Inlichtingen'; Hoofdstuk 8).

Om de gedachten enigszins te bepalen wordt hierna een aantal voorbeelden gegeven van de handelingen die, gelet op te verwachten schadelijke effecten, aan een vergunning gebonden zullen zijn. Het is een niet-limitatieve opsomming:

- bouwen in de zin van artikel 1 van de woningwet;
- plaatsen of aanleggen van voor verblijf geschikte, al dan niet aan hun bestemming onttrokken voer- en vaartuigen, caravans en tenten, buiten de daartoe bedoelde en bestemde kampeerterrainen;
- aanleggen of aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen;
- aanleggen of verharden van wegen, banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen van enige omvang;
- ontgronden, bodem verlagen, ophogen, egaliseren, ontginnen en verrichten van graafwerkzaamheden;
- opslaan, storten, bergen of deponeren van al dan niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, (vloeistoffen, producten of materialen);
- het verrichten van handelingen die wijziging van de waterhuishouding, (grond)waterkwaliteit of (grond)waterstand in het natuurmonument beogen of ten gevolge kunnen hebben (zie ook de aanvullende opmerkingen hieronder);
- aanbrengen of inrichten van (nieuwe) recreatieve voorzieningen zoals kampeerterrainen, lig-, of speelweiden, picknickplaatsen, trainingsplaatsen voor honden, enz.;
- het verrichten van handelingen die wijziging of intensivering van het sinds jaar en dag bestaande grondgebruik beogen of ten gevolge kunnen hebben; indien in de loop der tijd het grondgebruik intensiever wordt, wordt het extensieve gebruik op het moment van vaststelling van deze aanwijzing als huidig gebruik aangemerkt;
- het gebruik van meststoffen;
- het gebruik van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen;
- het dunnen, rooien, vellen en planten van bomen, houtopstanden en ander houtgewas of sierplanten, niet zijnde het normaal onderhoud;
- branden van riet, hout en ruigte en het verbranden van afval;
- het uitoefenen van de jacht anders dan op basis van bestaande huurcontracten op Elswout.

Voor de duidelijkheid zijn hieronder de belangrijkste ingrepen vermeld die in het kader van het (in een beheersplan) vastgelegde beheer kunnen plaatsvinden, en die derhalve niet vergunningsplichtig zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet:

- Het uitvoeren van dunningen in bossen (niet zijnde ten behoeve van houtoogst) en andere houtopstanden, onder andere gericht op het behoud van zichtassen en vloeiende overgangen tussen lage en korte vegetaties;
- Het maaien van duinvaleien en bermen;
- Het onderhouden van paden en sloten.

Ten aanzien van het (grond)waterbeheer zoals beschreven in paragraaf 5.2, kan worden gesteld dat beheerswerkzaamheden die tot het normale onderhoud behoren, zijnde de bedrijfsvoering en het onderhoud van de in paragraaf 5.2 genoemde middelen, niet vergunningplichtig zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Door onvoorziene omstandigheden kunnen spoedeisende situaties zich voordoen, zoals een kortstondige verlaging van de grondwaterstand als gevolg van een noodzakelijk verhoogde grondwateronttrekking in het geval dat de productie van drinkwater elders tijdelijk wegvalt. Dit is zonder vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet toegestaan in die gevallen waarbij de praktijksituatie zodanig is dat zonder een verhoogde onttrekking in het natuurmonument vrijwel direct de volksgezondheid in gevaar kan komen en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. De provincie Noord-Holland (zie ook hieronder bij 'Inlichtingen') wordt hierover onverwijld geïnformeerd. De verhoogde onttrekking dient zo spoedig mogelijk te worden beëindigd. In spoedeisende gevallen, anders dan hiervoor omschreven, dient voorafgaande aan een voorgenomen verhoogde onttrekking het provinciaal bestuur te worden geraadpleegd over het al dan niet vergunningplichtig zijn van de extra onttrekking. Hierbij dient in ieder geval te worden aangetoond dat geen reële alternatieven voorhanden zijn.

7.2. Rechtsgevolgen artikel 16

Volgens artikel 16 van de Natuurbeschermingswet is het verboden een natuurmonument te verontreinigen, daarin bloemen, planten of takken uit te steken, te plukken, af te snijden of te vervoeren, dieren te verontrusten, te vangen of te doden of zulks te pogen of in het algemeen daarin schade aan de natuur toe te brengen. Dit artikel is met name gericht op bezoekers van het natuurmonument.

Op grond van dit artikel kunnen schadelijke activiteiten, zoals incidenteel crossen met motorvoertuigen en/of bromfietsen, alsmede het uitoefenen van de modelvliegsport, de golfsport, het betreden met niet aangeliijnde hond, het zeilvliegen en het paardrijden buiten de daarvoor bestemde paden worden tegengegaan.

Het verbod van artikel 16 geldt niet voor personen, voor zover zij handelingen verrichten die het gevolg zijn van de uitvoering van een overeenkomst welke de eigenaar of gebruiker met hen heeft aangegaan vóór de aanwijzing als staatsnatuurmonument, alsmede voor zover zij handelingen verrichten waarvoor ontheffing is verleend.

8. INLICHTINGEN

Inlichtingen over deze aanwijzing kunnen worden verkregen bij de Directie Noordwest van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Noordwest, Postbus 603, 1110 AP Diemen-Zuid, telefoonnummer 020-4953123 .

Ontheffingen en vergunningen kunnen schriftelijk worden aangevraagd bij de provincie Noord-Holland, Dienst Ruimte en Groen, Postbus 6090, 2001 HB Haarlem, telefoon 023-5143177 of 023-5143320.

MINISTERIE VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Dir.-Gen. Landelijke Gebieden
en Kwaliteitszorg

Directie Natuur-, Milieu- en
Faunabeheer

NMF-91-5582

26 juni 1991

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Overwegende, dat het gebied "Duinen van Velsen" van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis, en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

Gehoord de Natuurbeschermingsraad, Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en Burgemeester en Wethouders van Velsen;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Verkeer en Waterstaat en de Staatssecretaris van Financiën;

Gelet op artikel 21 van de Natuurbeschermingswet;

B E S L U I T :

- I. Als staatsnatuurmonument wordt aangewezen het gebied "Duinen van Velsen", zoals aangegeven op bijbehorende kaart BN 152/SN 119.
- II. Bij deze beschikking gaat een toelichting, die in samenhang met deze beschikking moet worden gelezen.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER
EN VISSERIJ,
voor deze;
DE SECRETARIS-GENERAAL,

A large, stylized handwritten signature in black ink, written over the typed name of the Secretary-General.

TOELICHTING

Behoort bij beschikking
no. NMF-91-5582

1. INLEIDING

Het natuurmonument "Duinen van Velsen" is gelegen in de gemeente Velsen en beslaat een oppervlakte van circa 90 ha.

Het natuurmonument vormt een integrerend onderdeel van het Nederlandse kustduingebied, dat zich kenmerkt door de aanwezigheid van een grote ruimtelijke afwisseling in milieu-omstandigheden en een daarmee samenhangende soortenrijkdom. De "Duinen van Velsen" zijn niet alleen waardevol als representant van dit kustduingebied; het gebied heeft, door een bijzondere combinatie van milieufactoren, tevens een specifieke waarde.

Het ligt in het voornemen, zoals neergelegd in het Natuurbeleidsplan (Kamerstukken II 1989/1990, 21149, nrs. 2-3), dat alle daarvoor in aanmerking komende duingebieden onder de werking van de Natuurbeschermingswet worden gebracht.

De "Duinen van Velsen" bestaan uit een gevarieerd en uitgestrekt duinlandschap dat reliëfrijk en landschappelijk zeer afwisselend is. Het landschap verandert van zuidwest naar noordoost van open naar een meer besloten, struweel- en bosrijke zone. Met name in het grasland valt de grote soortenrijkdom op.

De "Duinen van Velsen" bestaan uit zowel gronden in eigendom van de Staat als niet-staatseigendommen. Deze toelichting behoort bij de beschikking waarmee eigendommen van de Staat als staatsnatuurmonument worden aangewezen. De niet-staatseigendommen worden aangewezen als beschermd natuurmonument. Wanneer in het onderstaande wordt gesproken van het natuurmonument "Duinen van Velsen", wordt daarmee zowel het staats- als beschermd natuurmonument bedoeld.

In het kader van het strandplan Velsen (bestemmingsplan "IJmuiden aan Zee"), dat onder meer voorziet in recreatieve ontwikkelingen op een deel van de strandvlakte, is in het zuidelijk deel van de strandvlakte natuurbouw gedacht. Uitvoering van het strandplan is thans evenwel nog onzeker. Het ligt in het voornemen het voor natuurbouw gedachte deel van de strandvlakte alsnog onder de werking van de Natuurbeschermingswet te brengen zodra voor het strandplan een concessie op basis van de Wet inzake Droogmakerijen en Indijkingen aan de orde is.

In deze toelichting komen achtereenvolgens aan de orde de natuurwetenschappelijke betekenis van de "Duinen van Velsen", het natuurschoon, de begrenzing van het natuurmonument, andere voor dit gebied van kracht zijnde instrumenten, de rechtsgevolgen van de aanwijzing, het huidige gebruik en het gewenste beheer.

2. NATUURWETENSCHAPPELIJKE BETEKENIS

2.1. GEOLOGIE, GEOMORFOLOGIE EN HYDROLOGIE

Het natuurmonument bestaat uit jonge duinzanden, gevormd door overstuivingen vanaf de 12e eeuw. De "Duinen van Velsen" zijn geomorfologisch in teden in buitenduinen en middenduinen. De buitenduinen, gevormd in de 18e en 19e eeuw, bestaan uit microparaboolduinen met tot 20 m hoge ruggen en enkelvoudige uitblazingsvalleien. Zeewaarts van de buitenduinen en zuidelijk van de IJmuiderslag, bevindt zich een strook lage voorduinen. De middenduinen, gevormd omstreeks de 15e eeuw, bestaan uit min of meer evenwijdig aan de kust lopende valleien, van elkaar gescheiden door tot 22 m hoge duinruggen. De bodem van het natuurmonument bestaat uit kalkrijk, humusarm, niet lemig fijn zand en behoort tot de duinvaaggronden. De bodem van de middenduinen is minder kalkrijk dan die van de buitenduinen.

Buiten het natuurmonument vindt, in de bebouwde duinen van IJmuiden, op verschillende plaatsen drinkwaterwinning plaats. Met name als gevolg van een afname van de drinkwaterwinning en de aangroeiing van de strandvlakte vindt sinds enige jaren een geleidelijke verhoging van de grondwaterstanden in het natuurmonument plaats. De oorspronkelijk vochtige en als gevolg van waterwinning verdroogde valleien verkrijgen hierdoor in toenemende mate opnieuw een vochtig karakter. Dit geldt ook voor diverse in het terrein gelegen bomkraters.

2.2. FLORA EN VEGETATIE

Het natuurmonument kent een grote variatie aan plantengemeenschappen, die mede als gevolg van een min of meer natuurlijke waterhuishouding, een grotendeels ongeschonden reliëf, een naar het oosten toe afnemende invloed van de zee en een lichte variatie in het kalkgehalte van de bodem is ontstaan.

Op de voorduinen groeien pioniersoorten als Biestarwegras. De buitenste duinenrij is sterk geaccidenteerd en bestaat uit stuifduinen met een begroeiing van voornamelijk en plaatselijk Blauwe zeedistel. Op enkele plaatsen komen struwelen voor, die gedomineerd worden door Duindoorn.

Wat meer landinwaarts, ten noorden van het parkeerterrein, is sprake van een struweelrijke begroeiing met Duindoorn, Gewone vlier, Kruiwilg en Wilde liguster. Door het open karakter zijn deze struwelen rijk aan kruiden, zoals Duinsalomonszegel en Ruige scheefkelk. De struwelen gaan via vegetaties met Dauwbraam of Duinroos veelal geleidelijk over in graslandvegetaties. Plaatselijk, o.a. rondom het parkeerterrein, komt struweel voor met aangeplante of verwilderde Grauwe abeel, Tamarisk, Sneeuwbes e.d. Het gebied binnen de IJmuiderslag en het noordoostelijk deel van het natuurmonument zijn minder rijk aan struwelen.

Ten noorden van het parkeerterrein en in het zuidoosten van het natuurmonument bevinden zich weinig vitale struweelachtige en onnatuurlijke begroeiingen van Oostenrijkse den. In een vallei in het zuidoosten van het natuurmonument komt een soortenrijk, matig vochtig Duin-Berkenbos voor met

o.a. Duinsalomonszegel, Walstrobremraap, Kleine pimpernel, Gewone agrimonie en Watermunt.

De graslanden in het natuurmonument zijn soortenrijk en worden gekenmerkt door soorten van het zeedorpenlandschap, zoals Kegel,- Nacht- en Oorsilene, Wondklaver en Kleine bevernel. Het rijkst zijn de qua microklimaat gematig- de noordhellingen met begroeiingen van droge, kalkrijke duinen. Op de qua microklimaat extreme zuidhellingen groeit veelal een vegetatie, behorend tot de Duinsterretjes-associatie met o.a. Kandelaartje, Zanddoddegras, Kegelsilene, Kleverige reigersbek, diverse mossen en korstmossen (o.a. Kraakloof).

Op veel plaatsen, doch met name nabij bebouwing en bunkers is de vegetatie verstoord als gevolg van intensieve betreding. Voorts is in het verleden op verschillende plaatsen humusrijk zand opgebracht teneinde verstuiving tegen te gaan. Op deze plaatsen groeit een storingsvegetatie met o.a. Grote brandnetel. Ondanks deze verstoringen is het gebied als geheel botanisch gezien bijzonder rijk.

Als gevolg van de stijging van de grondwaterstand her krijgen enkele valleien een vochtig karakter. De begroeiing bestaat hier uit ruigte (met o.a. Koninginnekruid en Watermunt) of struweel (o.a. Grauwe wilg).

Zeldzame en minder algemene plantesoorten die voorkomen zijn o.a. Duinaveruit, Liggende asperge, Driedistel, Blauwe zeedistel, Aardaker, Kleine bevernel, Maanvarentje, Walstrobremraap, Duinsalomonszegel, Dwergglas, Kegelsilene, Oorsilene, Grote wilde tijm en Kandelaartje.

2.3. FAUNA

Het natuurmonument is als broed-, rust- en fourageergebied van betekenis voor verschillende vogelsoorten. Van de circa 180 op de strandvlakte en in het duin waargenomen soorten zijn circa 40 soorten als broedvogel aange troffen. Tot de broedvogels behoren o.a. Patrijs, Boompieper, Boom- en Kuifleeuwerik, Nachtegaal, Gekraagde roodstaart, Roodborsttapuit, Tapuit, Braamsluiper en Sprinkhaanrietzanger. Met name de struwelen zijn rijk aan broedvogels. Typische soorten van het open duinlandschap komen minder voor als gevolg van de recreatiedruk.

Het natuurmonument vormt onderdeel van een belangrijke trekroute voor vogels. De besdragende struwelen in het natuurmonument vormen tevens een fourageer- en rustplaats voor verschillende trekvogels, zoals Kramsvogel en Koperwiek.

Als gevolg van de recreatiedruk is het aantal voorkomende zoogdieren beperkt. Waargenomen zijn Ree, Vos, Bunzing, Wezel, Egel, Konijn en Bosmuis.

In het natuurmonument komen als amfibieën Gewone pad, Rugstreeppad, Kleine watersalamander en Bruine kikker en als reptiel Zandhagedis voor. Op korte afstand van het natuurmonument komen verder de Rugstreeppad, Groene kikker en Kleine watersalamander voor. Bij het ontstaan van plasjes als gevolg van de grondwaterstandstijging kunnen deze soorten hun verspreidingsgebied in het natuurmonument uitbreiden.

3. NATUURSCHOON

Het karakter van het duinlandschap, gekenmerkt door reliëfrijke duinen met daarin gelegen duingraslanden en struwelen, verleent het natuurmonument in landschappelijk opzicht een aantrekkelijk aanzien. Het is daarom, mede vanwege de uitgestrektheid van het gebied en de relatieve verscheidenheid aan milieuomstandigheden van betekenis uit het oogpunt van natuurschoon.

4. BEGRENTING

Het gehele natuurmonument "Duinen van Velsen" is globaal gelegen tussen de Ampèrestraat, camping De Duindoorn en de Badweg in het noorden, de grens van de voorduinen of (waar de voorduinen ontbreken) de duinvoet van de buitenduinen in het westen, de zuidelijke lus van de IJmuiderslag en de Heerenduinweg in het zuiden en de bebouwing van IJmuiden in het oosten. Bij duinafslag verplaatst de grens van het natuurmonument zich landinwaarts, bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts. Duidelijkheidshalve zij vermeld dat de zogenaamde voorduinen op de strandvlakte deel uit maken van het staatsnatuurmonument.

De grens is zo gekozen dat een in ecologisch, geomorfologisch en landschappelijk opzicht samenhangend geheel onder de werking van de Natuurbeschermingswet is gebracht.

De aanwezige en voorgenomen bebouwing met bijbehorende erven (restaurant, hotel en een aantal detailhandelsvestigingen waaronder eethuisjes) in het westelijk deel van de IJmuiderslag vallen als enclaves buiten de begrenzing van het natuurmonument. Ook vallen wegen en parkeerplaatsen met een gesloten verharding, tezamen met de aangrenzende 0,5 m berm, buiten het natuurmonument. De bunkers, al dan niet in gebruik zijnde, behoren tot het natuurmonument.

Voor de begrenzing van de als staatsnatuurmonument aangewezen gedeelten van het natuurmonument zij voorts verwezen naar de bij de beschikking behorende kaart BN 152/SN 119.

Zoals in de Inleiding is vermeld, is het voornemen dat bij uitvoering van het strandplan Velsen het voor natuurbouw gedachte deel van de strandvlakte alsnog onder de werking van de Natuurbeschermingswet wordt gebracht.

5. ANDERE VAN KRACHT ZIJNDE INSTRUMENTEN

In het streekplan Amsterdam-Noordzeekanaalgebied (1987) heeft het natuurmonument op de streekplankaart de aanduiding "strand en duin" gekregen. Deze aanduiding is gericht op de bescherming van de functies natuur en recreatie.

De volgende bestemmingsplannen van de gemeente Velsen zijn voor delen van het staatsnatuurmonument van kracht:

- Bestemmingsplan "IJmuiden aan Zee" vastgesteld in 1988, gedeeltelijk goedgekeurd door Gedeputeerde Staten in 1989 en gedeeltelijk

onherroepelijk geworden in 1990. De tot het staatsnatuurmonument behorende voorduinen hebben in dit plan de bestemming "natuurgebied" voor strand- en duinterrein met behoud en/of ontwikkeling van natuurlijke en landschappelijke waarden.

- Bestemmingsplan "IJmuiderslag", vastgesteld in 1989 en goedgekeurd in 1990 (een gedeelte van dit plan vigeert niet in verband met nog lopende beroepen). Het tot het natuurmonument behorende duingebied wordt in dit plan, voorzover vigerend, aangeduid als "duinterrein categorie I". Deze gronden zijn primair bestemd voor zeewering en voorts bestemd voor duinterrein met natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden. Een klein deel van het duinterrein ter hoogte van camping "De Duindoorn" wordt aangeduid als "duinterrein categorie 2, artikel 11 W.R.O." en is, naast de hiervoor genoemde bestemmingen, mede bestemd voor verkeersdoeleinden en passieve recreatie.

In het natuurmonument wordt geen grondwater gewonnen. In het Grondwaterplan Noord-Holland (1986) is opgenomen dat de effecten van waterwinning in de bebouwde kom van IJmuiden (in de omgeving van het natuurmonument) op natuur en landschap zullen worden onderzocht.

De Keur van het Hoogheemraadschap van Rijnland c.q. het Rijkszeeweringenreglement is voor het gehele natuurmonument van toepassing en met name gericht op de bescherming van de waterkerende functie van de zeereep (buitenduinen) en het behoud van de zandvoorraad in het achterliggende gebied deelsluitmakend van de zeewering.

6. RECHTSGEVOLGEN VAN DE AANWIJZING

Het beheer van een staatsnatuurmonument is gericht op het behoud of het herstel van het natuurschoon of van de natuurwetenschappelijke betekenis (art. 21, lid 3 van de Natuurbeschermingswet). Voor het verrichten van handelingen die schadelijk zijn voor het natuurmonument is toestemming vereist. Dit geldt in het algemeen niet voor het sinds jaar en dag bestaande grondgebruik in zijn huidige vorm en intensiteit.

Volgens artikel 16 van de Natuurbeschermingswet, dat in artikel 21, vierde lid, van overeenkomstige toepassing wordt verklaard op staatsnatuurmonumenten, is het verboden een beschermd natuurmonument te verontreinigen, daarin planten, bloemen of takken uit te steken, te plukken, af te snijden of te vervoeren, dieren te verontrusten, te vangen of te doden of zulks te pogen of in het algemeen daarin schade aan de natuur toe te brengen. Dit artikel is met name gericht op bezoekers van het natuurmonument. Op grond van dit artikel kan het bijvoorbeeld mogelijk zijn het verdere ontstaan van sluippaden tegen te gaan. Op grond van artikel 16 kunnen activiteiten worden tegengegaan als het crossen van motorvoertuigen en/of (brom)fietsen, alsmede het betreden van het natuurmonument met niet aangeliijnde honden.

Het verbod van artikel 16 geldt niet voor personen, voor zover zij handelingen verrichten, die het gevolg zijn van de uitvoering van een overeenkomst welke de eigenaar of gebruiker met hen heeft aangegaan vóór de aanwijzing als staatsnatuurmonument, alsmede voor zover zij handelingen

verrichten waarvoor de Minister ontheffing heeft verleend.

7. HUIDIG GEBRUIK EN BEHEER

7.1 ZEEWERING

Het huidig gebruik en beheer van de zeekering is gericht op de instandhouding van de waterkerende functie van de duinen. Op het grootste deel van het natuurmonument is het Rijkszeekeringsreglement van toepassing en wordt het beheer uitgevoerd door Rijkswaterstaat. Een kleiner deel van het natuurmonument, vanaf het zuiden tot 195 meter noordelijk van Rijksstrandpaal 58, is in beheer bij het Hoogheemraadschap van Rijnland. De verplichtingen van de grondgebruikers in deze zijn neergelegd in de Keur van het Hoogheemraadschap van Rijnland. De reglementaire beheerstaak van het Hoogheemraadschap heeft betrekking op de buiten- en binnenduinen tot zover de duinketen strekt (zie ook 8.1). Waarschijnlijk met ingang van 1 januari 1992 wordt het zeekeuringbeheer van het gehele gebied door het Rijk overgedragen aan het Hoogheemraadschap.

Beheerswerkzaamheden die ten behoeve van het instandhouden van de zeekerende functie van de duinen in de binnen- en buitenduinen plaatsvinden en behoren tot het normaal onderhoud zijn:

- het plaatsen, hebben en onderhouden van peilschalen, meetpalen, kleinschalige meetopstellingen, verbods- en aanduidingsborden e.d.;
- het tijdelijk plaatsen van dagverblijven voor arbeiders;
- het aanbrengen van helm en andere duinplanten en het plaatsen van rijsschuttingen en andere middelen om verstuiwing van de duinen tegen te gaan en om duinvorming te stimuleren;
- het snoeien en steken van duinbeplantingen teneinde het materiaal aan te wenden om verstuiwing tegen te gaan;
- het opruimen en herplaatsen van afrasteringen;
- het afvlakken van duintoppen in de buitenduinen om uitgestoven gaten aldaar op te vullen, waarna inplant plaatsvindt;
- het onderhoud aan bestaande wegen en paden en het zo nodig opnieuw uitvoeren van een oppervlaktebehandeling;
- kleinschalige suppletie of verplaatsing van zand in de buitenduinen;
- het "knippen" van poppen van de bastaardsatijnvlinder ter bestrijding van vraatschade in duindoorns.

Tot de werkzaamheden tot herstel van voor de zeekeuringfunctie ongewenste veranderingen in de buitenduinen (zoals bijv. bij stormschade), die voor het natuurmonument niet schadelijk zijn, behoren:

- het aanbrengen van een buitenberm aan de zeezijde met een beperkte breedte (meestal wordt circa 5 m. aangehouden) op variërende hoogte;
- het opnieuw onder een helling brengen van (gedeelten van) het buitentalud (ter indicatie: als meest gewenste helling wordt 1 op 2 nagestreefd).

Tot de werkzaamheden in geval van calamiteitssituaties worden gerekend de werkzaamheden bij dreigend of dringend gevaar als bedoeld in artikel 33 van de Waterstaatswet. Van deze werkzaamheden dient terstond melding te worden gedaan bij de Consulente Natuur-, Milieu- en Faunabeheer.

Voor bovengenoemde werkzaamheden die ten behoeve van het instandhouden van

de zeekering in de buitenduinen plaatsvinden is geen toestemming in het kader van de Natuurbeschermingswet nodig.

Grootschalige ingrepen ten behoeve van de zeekering, als bedoeld in artikel 33 van de Waterstaatswet 1900, is voor zover deze schade aan de natuurwaarden of het natuurschoon veroorzaken of ontsierend zijn toestemming in het kader van de Natuurbeschermingswet nodig. Daarnaast is in elk geval toestemming nodig voor:

- aanleg van nieuwe, verharde dan wel onverharde wegen en paden;
- leggen van onder- of bovengrondse (pers)leidingen;
- slopen van bunkers en het storten van puin;
- aanleg van duinvoetverdedigingen;
- aanbrengen van constructies en installaties noodzakelijk voor waarneming van zeeerende duinen, strand en aangrenzend water;
- uitbreiding opslagterrein.

Deze opsomming is niet limitatief.

7.2. GEBRUIK EN BEHEER VAN DE TERREINEN

Het noordwestelijk deel van het natuurmonument wordt intensief gebruikt door recreanten. Hier bevinden zich vele sluippaden en is de vegetatie op veel plaatsen verstoord. Enkele bunkers worden door het Rokersgilde gebruikt ten behoeve van het roken van vis. Eén bunker wordt gebruikt voor opslag van filmmateriaal.

De parkeerplaats ten oosten van de IJmuiderslag wordt voornamelijk op hoogtijdagen gebruikt en staat een groot deel van de winter onder water. Bij km-paal 57.500 bevindt zich op de duinrichel ten westen van de IJmuiderslag een houten startplateau ten behoeve van de zeilvliegsport. In weekenden en op feestdagen tot uiterlijk 15 april 1992 mag deze sport hier beoefend worden. Vanaf het startplateau mag alleen in zuidelijke richting over de strandvlakte worden gevlogen.

Het beheer bestaat voornamelijk uit "niets doen". Voorzover actief beheer plaatsvindt, bestaat dit voornamelijk uit het beplanten van stuifplekken met helm en het insteken van sluippaden met duindoornentakken. Voorts vindt onderhoud, herstel en vervanging van afrasteringen plaats. Met de afrasteringen wordt beoogd de recreatiedruk te reguleren. Verdere beheersmaatregelen bestaan uit het snoeien van struiken langs de Heerenduweg, onderhoud aan halfverharde paden en het opruimen van afval.

De jacht in het natuurmonument is niet verhuurd. In eigen beheer voert de gemeente Velsen jacht uit op konijn en vos.

8. GEWENST BEHEER

Het beheer van het natuurmonument dient gericht te zijn op het behoud, herstel of de ontwikkeling van de natuurwetenschappelijke betekenis en het natuurschoon.

8.1. GEWENST BEHEER VAN DE ZEEWERING

Bij de uitvoering van waterstaatkundige werken in en het beheer van de zee-

wering is het gewenst dat natuur- en landschapswaarden worden gespaard en verder tot ontwikkeling kunnen komen, voorzover de veiligheid dit toelaat.

Bij realisering van het "strandplan" (dat voorziet in deels recreatieve ontwikkelingen, deels natuurbouw op de strandvlakte) ontstaat westelijk van de huidige buitenduinen een nieuwe zeereep. In verband met de beperkte veiligheid hiervan blijft in dat geval de functie buitenduinen binnen het natuurmonument op de huidige zeereep gehandhaafd.

8.2. GEWENST BEHEER VAN DE TERREINEN

Het is gewenst het beheer te richten op behoud, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke, geomorfologische, hydrologische en ecologische samenhang van de verschillende gebiedsdelen van het natuurmonument en omliggende natuurgebieden.

Daarnaast is het gewenst het beheer waar mogelijk te richten op ontplooiing van natuurlijke potenties van het natuurmonument door verbetering van bestaande of herstel van verdwijnende milieu-omstandigheden.

In dit verband zijn de volgende beheersmaatregelen gewenst:

- De omvorming van naaldbosjes naar een meer natuurlijk loofbos, bij voorkeur via natuurlijke verjonging.
- De omvorming van struwelen met niet ter plaatse thuishorende soorten, zoals tamarisk e.d. naar een meer natuurlijke begroeiing.
- De zich voordoende stijging van de grondwaterspiegel te begeleiden met een herstelbeheer gericht op het maken van een zo gunstig mogelijk milieu voor de vestiging, ontwikkeling en handhaving van waardevolle vegetaties en daarbij behorende fauna. Hierbij is het gewenst struweelopslag in valleien en bomkraters te verwijderen ten gunste van vochtige valleivegetaties, amfibieën e.d.
- Storingsvegetaties door middel van maaibeheer te ontwikkelen tot meer waardevolle vegetaties. De oorzaak van de storing dient waar mogelijk te worden weggenomen.
- De niet in gebruik zijnde of in onbruik te raken bunkers geschikt te maken als verblijfplaats voor vleermuizen.

Daarnaast is het gewenst dat de verkeersfunctie van het zuidelijk deel van de lus bij de IJmuiderslag wordt opgeheven waardoor de verkeersafwikkeling via het noordelijk deel van de lus plaatsvindt. Thans geldt voor het zuidelijk deel van de lus de bepaling (zie 4) dat wegen met gesloten verharding niet tot het natuurmonument behoren. Nadat de verkeersfunctie hier is opgeheven en het wegdek verwijderd, vervalt deze bepaling en worden de desbetreffende gronden geacht deel uit te maken van het beschermd natuurmonument.

Tenslotte verdient het aanbeveling na te gaan in hoeverre en op welke wijze begrazing een bijdrage kan leveren aan behoud en herstel van de natuurwetenschappelijke betekenis van het natuurmonument.

8.3. GEWENST BEHEER TEN AANZIEN VAN HET RECREATIEF MEDEGEBRUIK

Het is wenselijk een zonering in ruimte en/of tijd in het recreatief

medegebruik van het natuurmonument te bewerkstelligen, voorzover deze niet reeds aanwezig is.

Behoud en versterking van de natuurwetenschappelijke waarden en het natuurschoon dienen hierbij uitgangspunt te zijn.

Enerzijds zal hierbij worden bezien hoe, met inachtneming van voornoemd uitgangspunt, het recreatief medegebruik kan worden gehandhaafd dan wel vergroot. Anderzijds is in knelpuntsituaties verplaatsing dan wel sanering van voor het natuurmonument schadelijke vormen van recreatie gewenst.

Schadelijk vormen van recreatie zijn niet in overeenstemming met het streven de natuurwaarden en het natuurschoon van het natuurmonument te behouden of te herstellen. In het natuurmonument dienen dan ook in principe geen nieuwe schadelijke vormen van recreatie te worden toegelaten.

Voor de uitoefening van de zeilvliegsport op de strandvlakte heeft Rijkswaterstaat toestemming verleend tot 15 april 1992. Na genoemde datum is voor de uitoefening van de zeilvliegsport een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet vereist. Daarbij zal worden bezien of uitoefening van de zeilvliegsport is te verenigen met de waarden van het natuurmonument.

Kwetsbare duingedeelten dienen, ook in de vrij toegangelijke delen van het natuurmonument, te worden ontzien, bijvoorbeeld door een beperking van de toegankelijkheid tot wegen en paden of door het wegwerken of voorkomen van het ontstaan van sluipaden.

8.4. GEWENST BEHEER TEN AANZIEN VAN DE JACHT

Jacht zal kunnen plaatsvinden wanneer in een wildbeheerplan waarborgen worden gegeven dat zodanig wordt gejaagd dat de wezenlijke kenmerken van het natuurmonument niet worden geschaad. Op grond van een dergelijk wildbeheerplan zal een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet worden verleend.

Echter, daar waar het beheer van een natuurmonument gericht is op spontane ontwikkeling van zo compleet mogelijke ecosystemen met een hoge mate van zelfregulatie en tevens medegebruik (grotendeels) is uitgesloten, zal geen vergunning worden verleend, tenzij zulks in het belang van het natuurbeheer of ter voorkoming of beperking van wildschade noodzakelijk is.

9. INLICHTINGEN

Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot het Consulentschap Natuur-, Milieu- en Faunabeheer in Noord-Holland, Postbus 3005, 2001 DA Haarlem, telefoon: 023-301234.

Vergunningen en ontheffingen kunnen schriftelijk worden aangevraagd bij het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Natuur-, Milieu- en Faunabeheer, Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage.

Kenmerk
N.L.B./N 16127

RIJSWIJK (ZH)
18 FEB. 1976

DE STAATSSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

Overwegende, dat het op bijbehorende kaart SN 21 aangegeven gebied, genoemd "Slingerduin", een natuurmonument is, dat eigendom is van de Staat, en dat het wenselijk is dit natuurmonument aan te wijzen als staatsnatuurmonument;

Gelet op artikel 21, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

Gehoord de Natuurbeschermingsraad, burgemeester en wethouders van Velsen en gedeputeerde staten van Noord-Holland;

B E S L U I T :

Het op bijbehorende kaart SN 21 aangegeven gebied wordt aangewezen als staatsnatuurmonument.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

De Staatssecretaris voornoemd,
namens deze,
de Directeur-Generaal voor
Volksontwikkeling en Recreatie.

(Dr. J. Verhoeve)

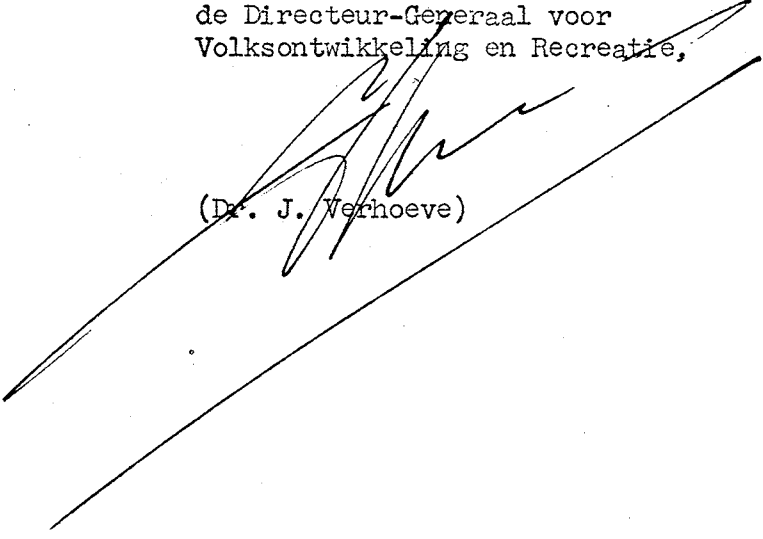
Toelichting

Het CRM-reservaat "Slingerduin" (11 ha) ligt ten zuiden van IJmuiden en ten westen van Driehuis.

Het natuurmonument is een sterk geaccidenteerd duingebied, dat voor een groot deel met loofbos is begroeid. Door grote verschillen in milieu heeft zich een belangrijke vegetatie ontwikkeld. Er komen zeldzame hogere plantesoorten voor. Bovendien is het gebied rijk aan vogels.

Voor het onderhavige CRM-reservaat is een beheersplan vastgesteld, zodat aan het bepaalde in artikel 21, derde lid, van de Natuurbeschermingswet ten volle kan worden voldaan.

De Staatssecretaris van Cultuur,
Recreatie en Maatschappelijk Werk,
namens deze,
de Directeur-Generaal voor
Volksontwikkeling en Recreatie,

(Dr. J. Verhoeve)